

Medlemmer i Beiarn kommunes kontrollutvalg

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Møtedato: Tirsdag, 25. november 2025 kl. 10.00

Møtested: Møterom 2. etg, kommunehuset, Moldjord

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel
24/25	Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 23. september 2025
25/25	Orientering om økonomi, regnskap og oppfølging av revisjonskommentarer
26/25	Konsesjonsbehandling ved salg av landbrukseiendommer
27/25	Prosjektplan forvaltningsrevisjon: Varsling
28/25	Dialog med revisor
29/25	Kontrollutvalgets årsrapport 2025
30/25	Virksomhetsplan 2026
31/25	Møteplan 2026
32/25	Orienteringer
33/25	Eventuelt

Eventuelle forfall bes meldt leder eller sekretariat (tlf 41 21 20 00)

Tollå, 17. november 2025

Kari Anne Steinåmo (s)
Leder kontrollutvalget

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

Kopi sendes: Ordfører, rådmann, Salten kommunerevisjon IKS, varamedlemmer i kontrollutvalget til orientering (varamedlemmer møter kun etter særskilt innkalling)

SAK 24/25

Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 23. september 2025

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
25.11.2025

Vedlegg:

- a) Beiarn kontrollutvalg: Protokoll fra utvalgets møte 23. september 2025

Bakgrunn for saken:

Protokoll fra kontrollutvalgets forrige møte legges frem for godkjenning.

Forslag til vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 23. september 2025 godkjennes.

Røklund, 17. november 2025

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

PROTOKOLL – BEIARN KONTROLLUTVALG

Møtedato: Tirsdag, 23. september 2025, kl 10.00 – 14.00

Møtested: Møterom 2. etg, kommunehuset, Moldjord

Saksnr.: 16/25-23/25

Til stede:

Kari Anne Steinåmo, leder
Gyda Tollånes, nestleder
Odd Vebjørn Vold, medlem
Synnøve Lorentzen Rasch, medlem

Forfall:

Bent Ove Tollåli, medlem

Varamedlemmer:

Anja Hussien møtte for Bent Ove Tollåli.

Øvrige:

Fra Beiarn kommune:

- Rådmann Ole Petter Nybakk, sak 17/25
- Rektor Beiarn barne- og ungdomsskole Knut Rønnåbakk, sak 17/25

Salten kommunerevisjon IKS:

- Ansvarlig regnskapsrevisor Svein Børre Olsen
- Oppdragsansvarlig Forvaltningsrevisor Christel Elvestad
- Forvaltningsrevisor Malin Bruun

Salten kontrollutvalgsservice KO:

- Utvalgssekretær Ronny Seljeseth

Godkjenning av innkalling og sakliste

Innkalling og sakliste til møtet ble godkjent.

Merknader:

Ingen

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel
16/25	Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 15. mai 2025
17/25	Rapport forvaltningsrevisjon: Trygt skolemiljø
18/25	Forenklet etterlevelsesk kontroll med økonomiforvaltningen: Momskompensasjon på utgifter til utleieboliger
19/25	Planlegging av neste forvaltningsrevisjon: Varsling
20/25	Dialog med revisor
21/25	Budsjett for kontroll og tilsyn 2026
22/25	Orienteringer
23/25	Eventuelt

16/25 Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 15. mai 2025

Forslag til vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 15. mai 2025 godkjennes.

Votering:

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 15. mai 2025 godkjennes.

17/25 Rapport forvaltningsrevisjon: Trygt skolemiljø

Rådmann Ole Petter Nybakk og rektor Knut Rønnåbakk møtte i utvalget for å gi kommentarer og svare på spørsmål.

Forslag til vedtak (innstilling til kommunestyret):

1. Forvaltningsrevisjonsrapporten Trygt skolemiljø er forelagt kommunestyret og tas til etterretning.
2. Kommunestyret ber rådmannen følge opp rapportens anbefalinger og sørge for at skoleeier og Beiarn barne- og ungdomsskole utarbeider rutiner som sikrer at alle som arbeider på skolen, blir gjort kjent med regelverk, rutiner og tiltak knyttet til aktivitetsplikten. Dette inkluderer også rutiner for å dokumentere hvordan skolen oppfyller hver delplikt, rutiner for å vurdere barnets beste, rutiner for å sikre at involverte elever blir hørt og rutiner for å gi elever og foresatte informasjon om retten til et trygt og godt skolemiljø.

Kommunestyret ber med dette rådmannen sørge for å:

- Gjennomgå eksisterende rutiner og praksis.
 - Tydeliggjøre eksisterende rutiner.
 - Etablere rutiner der slike mangler.
 - Legge et grunnlag for en felles forståelse og en enhetlig praksis blant de ansatte, slik at alle elever blir ivaretatt og får en mest mulig lik behandling.
3. Kommunestyret ber kontrollutvalget påse at kommunestyrets vedtak om forvaltningsrevisjon følges opp. Kontrollutvalget anmodes om at oppfølging av rapporten gjøres innen juni 2026.

Votering:

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak (innstilling til kommunestyret):

1. Forvaltningsrevisjonsrapporten Trygt skolemiljø er forelagt kommunestyret og tas til etterretning.
2. Kommunestyret ber rådmannen følge opp rapportens anbefalinger og sørge for at skoleeier og Beiarn barne- og ungdomsskole utarbeider rutiner som sikrer at alle som arbeider på skolen, blir gjort kjent med regelverk, rutiner og tiltak knyttet til aktivitetsplikten. Dette inkluderer også rutiner for å dokumentere hvordan skolen oppfyller hver delplikt, rutiner for å vurdere barnets beste, rutiner for å sikre at involverte elever blir hørt og rutiner for å gi elever og foresatte informasjon om retten til et trygt og godt skolemiljø.

Kommunestyret ber med dette rådmannen sørge for å:

- Gjennomgå eksisterende rutiner og praksis.
 - Tydeliggjøre eksisterende rutiner.
 - Etablere rutiner der slike mangler.
 - Legge et grunnlag for en felles forståelse og en enhetlig praksis blant de ansatte, slik at alle elever blir ivaretatt og får en mest mulig lik behandling.
3. Kommunestyret ber kontrollutvalget påse at kommunestyrets vedtak om forvaltningsrevisjon følges opp. Kontrollutvalget anmodes om at oppfølging av rapporten gjøres innen juni 2026.

18/25 Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen: Momskompensasjon på utgifter til utleieboliger

Forslag til vedtak:

Beiarn kontrollutvalg har mottatt uttalelse datert 24. juni 2025 fra revisor etter at denne i samsvar med kommunelovens § 24-9 har gjennomført en forenklet etterlevelseskontroll hvor det er undersøkt reglene i merverdiavgiftskompensasjonsloven om momskompensasjon på utgifter til utleieboliger.

Kontrollutvalget tar revisors uttalelse til orientering, og registrerer at uttalelsen ikke gir grunnlag for videre oppfølging fra utvalgets side.

Votering:

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Beiarn kontrollutvalg har mottatt uttalelse datert 24. juni 2025 fra revisor etter at denne i samsvar med kommunelovens § 24-9 har gjennomført en forenklet etterlevelseskontroll hvor det er undersøkt reglene i merverdiavgiftskompensasjonsloven om momskompensasjon på utgifter til utleieboliger.

Kontrollutvalget tar revisors uttalelse til orientering, og registrerer at uttalelsen ikke gir grunnlag for videre oppfølging fra utvalgets side.

19/25 Planlegging av neste forvaltningsrevisjon: Varsling

Forslag til vedtak:

1. Med bakgrunn i vedtatt Plan for forvaltningsrevisjon 2024-2027, vedtar kontrollutvalget bestilling av forvaltningsrevisjon med tema Varsling.
2. Innspill og føringer fra kontrollutvalget som skal ligge til grunn for prosjektplan
 - a)
 - b)
3. Kontrollutvalget ber revisor levere forslag til prosjektplan til sekretariatet innen 24. november slik at utvalget kan fatte endelig vedtak i utvalgets møte 04. desember.

Omforent forslag til vedtak:

1. Med bakgrunn i vedtatt Plan for forvaltningsrevisjon 2024-2027, vedtar kontrollutvalget bestilling av forvaltningsrevisjon med tema Varsling.
2. Kontrollutvalget ber revisor levere forslag til prosjektplan til sekretariatet innen 24. november slik at utvalget kan fatte endelig vedtak i utvalgets møte 04. desember.

Votering:

Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Med bakgrunn i vedtatt Plan for forvaltningsrevisjon 2024-2027, vedtar kontrollutvalget bestilling av forvaltningsrevisjon med tema Varsling.
2. Kontrollutvalget ber revisor levere forslag til prosjektplan til sekretariatet innen 24. november slik at utvalget kan fatte endelig vedtak i utvalgets møte 04. desember.

20/25 Dialog med revisor

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar dialog med revisor til orientering, herunder Status/fremdrift for regnskapsrevisors arbeid:

-

Status/fremdrift innen forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll etc:

-

Omforent forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar dialog med revisor til orientering, herunder

- To forvaltningsrevisorer har sluttet. Ny oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor har startet. Mangler en jurist, stillingen er lyst ut.
- Status eierskapskontroll/forvaltningsrevisjon Salten Brann IKS: Oppstartsmøte enda ikke avholdt.

Votering:

Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget tar dialog med revisor til orientering, herunder

- To forvaltningsrevisorer har sluttet. Ny oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor har startet. Mangler en jurist, stillingen er lyst ut.
- Status eierskapskontroll/forvaltningsrevisjon Salten Brann IKS: Oppstartsmøte enda ikke avholdt.

21/25 Budsjett for kontroll og tilsyn 2026

Forslag til vedtak:

Beiarn kommunes utgifter til tilsyn og kontroll (revisjon, sekretariat og kontrollutvalg) 2026 foreslås budsjettert til kr 1.076.000.

Regnskaps- og forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll	Kr 851 000
Sekretærbistand	Kr 189 000
Kurs og opplæring, andre driftsutgifter	Kr 36 000
Sum	Kr 1 076 000

Tilskudd fra eierkommunene (revisjonshonorar) til Salten kommunerevisjon IKS fastsettes av dette selskapets representantskap. Med virkning fra og med 2026 har selskapet foretatt en omfordeling av tilskudd mellom eierkommunene. Som en følge av dette øker Beiarn kommunes utgifter til revisjon med kr 164.000 sett i forhold til 2025. Budsjettert utgift for 2026 tar hensyn til denne økningen, samt et påslag på 4,4 % fra 2025 til 2026.

Kontrollutvalgets forslag til budsjetteramme for kontroll- og revisjonsarbeidet oversendes formannskapet.

Votering:

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Beiarn kommunes utgifter til tilsyn og kontroll (revisjon, sekretariat og kontrollutvalg) 2026 foreslås budsjettert til kr 1.076.000.

Regnskaps- og forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll	Kr 851 000
Sekretærbistand	Kr 189 000
Kurs og opplæring, andre driftsutgifter	Kr 36 000
Sum	Kr 1 076 000

Tilskudd fra eierkommunene (revisjonshonorar) til Salten kommunerevisjon IKS fastsettes av dette selskapets representantskap. Med virkning fra og med 2026 har selskapet foretatt en omfordeling av tilskudd mellom eierkommunene. Som en følge av dette øker Beiarn kommunes utgifter til revisjon med kr 164.000 sett i forhold til 2025. Budsjettert utgift for 2026 tar hensyn til denne økningen, samt et påslag på 4,4 % fra 2025 til 2026.

Kontrollutvalgets forslag til budsjetteramme for kontroll- og revisjonsarbeidet oversendes formannskapet.

22/25 Orienteringer

Sekretariatet orienterte om dokumenter vedlagt saken. Neste planlagte møte er torsdag 04. desember, blant annet med prosjektplan Varsling og virksomhetsplan for neste år.

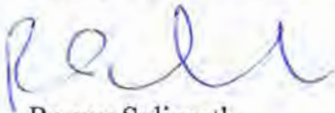
Vedtak:

Saken tas til orientering. Utvalget ønsker til neste møte orientering om organisering av startlånordningen. Utvalget ber om å bli orientert om utfallet av klagebehandling for konsesjonsbehandling landbrukseiendom til Statsforvalteren når denne blir kjent.

23/25 Eventuelt

Ingen ytterligere saker til behandling.

Moldjord, 23. september 2025

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

Utskrift sendes:

Kontrollutvalgets medlemmer, varamedlemmer,

Beiarn kommune v/ ordfører og rådmann

Revisor: Salten kommunerevisjon IKS

SAK 25/25**Orientering om økonomi, regnskap og oppfølging av revisjonskommentarer****Saksgang:**
Kontrollutvalget**Møtedato:**
25.11.2025**Vedlegg:**

- Ingen

Bakgrunn for saken:

Saken er satt på dagsorden i samsvar med vedtatt virksomhetsplan 2025 for kontrollutvalget. I tillegg til å avgi uttalelse når kommuneregnskapet foreligger, bør kontrollutvalget jevnlig få informasjon om status for kommunens økonomi. Dette med bakgrunn i kommunelovens bestemmelse om at kontrollutvalget skal påse at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak.

I forbindelse med at saken er satt på dagsorden er rådmannen, eller den rådmannen bemyndiger, kalt inn til utvalget for å redegjøre om status for kommunens økonomiske situasjon, med utgangspunkt i siste finans- og regnskapsrapportering som ble forelagt kommunestyrets novembermøte.

Økonomiorienteringen er også et passende tidspunkt for å følge opp eventuelle kommentarer fra regnskapsrevisjonen etter årsoppgjøret. Det er derfor bedt om tilbakemelding på følgende punkter:

- Revisor påpekte i oppsummeringsbrevet at dokumentasjon av manuelle bilag ofte er uoversiktlig organisert, noe som bidrar til at revisjonsprosessen blir tidkrevende. Det er bedt om at orienteringen særskilt redegjør for om det er satt i gang tiltak for å forenkle bilagsstrukturen.

- Videre står det at avstemming av balanseposter ikke er sporbar i mange tilfeller. Revisor anbefaler etablering av systematiske og dokumenterte avstemmingsrutiner, hvor hver balansepost er koblet til underlag gjennom entydig merking og referanser.

Komplett regnskap for 2024 ble overlevert revisor etter lovens frist. Dersom det er forhold som eventuelt kan komplisere eller forsinke også det neste årsoppgjøret, er det bedt om at kontrollutvalget gjøres kjent med dette.

Forslag til vedtak:

Saken tas til orientering.

Røkland, 17. november 2025

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

SAK 26/25

Konsesjonsbehandling ved salg av landbrukseiendommer

Saksgang:
Kontrollutvalget**Møtedato:**
25.11.2025**Vedlegg:**

- a) Beiarn kommune Plan og forvaltning, 11.11.2025. Svar - konsesjonsbehandling ved salg av landbrukseiendommer
- b) Landbruks- og matdepartementet, 26.05.2021. Rundskriv. Konsesjon, priskontroll og boplikt
- c) Frank Hansen, 19.05.2025. Klage på Beiarn landbrukskontor (med 7 vedlegg)

Bakgrunn:

Kontrollutvalget har i møte 23.09.2025, fått forelagt kopi av klage fra Frank Hansen på vedtak om konsesjon om erverv av landbrukseiendom 46/8 og 46/24, datert 21.03.2025 (vedlegg c). Vedtaket er opprettholdt av kommunen og klagen oversendt Statsforvalteren i Nordland den 29.04.2025. Kontrollutvalget har i sak 22/25 bedt om å bli orientert om utfallet av klagebehandlingen når denne blir kjent. Statsforvalteren har varslet at deres svar på klagen ventes innen 10.12.2025.

Kontrollutvalget har ikke mandat til å behandle enkeltsaker. Klagen er under behandling av Statsforvalteren, og som vil være rett instans til å behandle denne spesifikke saken. Kontrollutvalget har likevel, innenfor sitt mandat til å drive systemkontroll, mulighet for å be om en orientering på generelt grunnlag om kommunens praksis og saksbehandling innenfor konsesjonsloven. Saken er derfor satt på dagsorden av kontrollutvalgets leder, og rådmannen eller den rådmannen bemyndiger, er bedt om å møte i kontrollutvalget kl 11.00 for å gi en orientering og besvare følgende tema:

Generelt om saksbehandling i henhold til Lov om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven)

- I konsesjonslovens §1 (formålsparagrafen), heter det blant annet at formålet med loven er å oppnå vern om landbrukets produksjonsarealer for å tilgodese framtidige generasjoners behov, landbruksnæringen og hensynet til bosettingen. Ved saker innenfor konsesjonslovgivningen; hvilke vurderinger gjøres av kommunen for å sikre at formålsparagrafen blir oppfylt? Eksempelvis om det foreligger kommunale bestemmelser, retningslinjer eller offentlige veiledere som rettleder kommunen i å foreta vurderinger når det kan være motstridende interesser.
- I konsesjonslovens §9 heter det blant annet at det ved konsesjon for erverv av landbrukseiendom skal legges særlig vekt på om ervervet innebærer en driftsmessig god løsning og om ervervet ivaretar hensynet til helhetlig ressursforvaltning og kulturlandskapet. Ved søknader om konsesjon av landbrukseiendom; hvilke vurderinger gjøres av kommunen for å sikre at lovbestemmelsen blir oppfylt? Eksempelvis om det foreligger kommunale bestemmelser, retningslinjer eller offentlige veiledere som rettleder kommunen i å foreta vurderinger når det kan være motstridende interesser.
- Konsesjonsloven §9a har bestemmelser om priskontroll for landbrukseiendommer. Benytter kommunen seg av retningslinjer, veiledere eller tilsvarende, som rettleder kommunen i å vurdere hva som er gjengs prisnivå for landbrukseiendommer?

Generelt om klagebehandling

- Kontrollutvalget har mottatt kopi av klage på ovennevnte sak. Av den dokumentasjonen som utvalget har sett, er klagen oversendt direkte til klageinstansen uten annen skriftlig vurdering. I forvaltningsloven §33 (2) heter det følgende: «Underinstansen skal foreta de undersøkelser klagen gir grunn til. Den kan oppheve eller endre vedtaket dersom den finner klagen begrunnet.» Ved klagesaker som opprettholdes av kommunen og oversendes overordnet klageinstans; gjør kommunen ny vurdering av saken sett opp mot klagers anførsler? Hvordan dokumenteres i så fall dette?

I tillegg til spørsmålene over, kan kontrollutvalgets medlemmer stille ytterligere spørsmål.

Vurderinger:

Vedlagt saken er svar fra kommuneadministrasjonen av 11.11.2025 (vedlegg a). I svaret vises til at kommunen forholder seg til offentlige veiledere i sin saksbehandling, blant annet rundskriv fra Landbruks- og matdepartementet om konsesjon, priskontroll og boplikt (vedlegg b). Utover at man benytter offentlige veiledere samt overordnede politiske målsetting i kommuneplanens samfunnsdel og arealdel, kommenteres ikke spesielt hvordan man *lokalt* foretar avveininger og vurderinger, når det er motstridende interesser.

Formålet med departementets rundskriv er å gi kommunene en samlet oversikt over de mest sentrale reglene i konsesjonsloven. I tillegg er rundskrivet ment å gi veiledning om behandlingen av saker som faller inn under lovens virkeområde. Fra veilederen står blant annet følgende om §1, formålsparagrafen:

- s. 4: *«I lovens formålsbestemmelse er det ikke foretatt noen differensiering eller eksemplifisering hvor enkelte samfunnsinteresser framheves som viktigere enn andre. Se likevel §§ 9 og 9 a som har regler om vekten av de hensyn som skal vurderes ved erverv av eiendommer som skal brukes til landbruksformål.»*
- s. 5: *«Begrepet ”mest gagnlige” for samfunnet innebærer ikke at en er tvunget til å velge den beste løsningen, men at en må velge mellom de faktiske mulighetene en har.»*
- s. 5: *«Hensynet til ”bosettingen” skal også ivaretas. Det kan treffes avgjørelser som tar sikte på å øke folketallet, eller avgjørelser som tar sikte på å opprettholde den bosettingen kommunen allerede har.»*

Kapittel 5 i rundskrivet beskriver nærmere forhold av betydning for om konsesjon skal gis:

- s. 22: «Hvorvidt en konsesjonssøknad skal innvilges eller ikke beror på en individuell og konkret vurdering. Ingen har krav på å få konsesjon, men konsesjon skal gis med mindre det er saklig grunn til å avslå.»
- s. 25, om driftsmessig god løsning: «Det må foretas en konkret vurdering av hva som vil bli en driftsmessig god løsning. Det er bl.a. av betydning hvilken driftsform som er påregnelig for området. Det må videre legges vekt på arronderingsmessige forhold, herunder bl.a. hvordan grensene er trukket og om eiendommen består av flere teiger.»
- Videre at: «Hvor søkeren skal nytte eiendommen som selvstendig enhet, men hvor kommunen mener den bør brukes som tilleggsjord til nabobruk, taler hensynet til en driftsmessig god løsning i retning av å avslå søknaden. I slike tilfeller må kommunen påvise at det er konkret interesse for konsesjonseiendommen som tilleggsjord»
- s. 26, om helhetlig ressursforvaltning: «Ressursene skal disponeres på en slik måte at produksjonsevne og utnyttelsesevne ivaretas, slik at eiendommen i framtida kan legge grunnlag for drift og bosetting.»

I kommuneadministrasjonens svar av 11.11.2025 på kontrollutvalgets spørsmål, står ikke beskrevet hvordan kommunen konkret foretar vurderinger og avveininger når det er flere interessenter og motstridende interesser. Kontrollutvalget kan i møtet stille nærmere spørsmål hvordan det kommer frem i saksbehandlingen at alle hensynsbestemmelsene i konsesjonsloven blir vurdert.

Når det gjelder priskontroll svarer kommuneadministrasjonen at når konsesjonseiendommen ikke faller inn under bestemmelsen i §9 a. gjør kommunen en *prisvurdering* jf. «forskrift om saksbehandling i kommunen mv. i saker etter konsesjonsloven, jordloven, odelsloven og skogbruksloven». I rundskrivet vises til eget rundskriv «Priser på landbrukseiendommer ved konsesjon» for hvordan prisvurderingen skal foretas når det er aktuelt. Kommunens praksis her vil kunne utdypes nærmere i møtet.

Til slutt om klagebehandling, svarer kommunen at vanlig prosedyre ved klagesaker som opprettholdes av kommunen, vil kommunen gi en skriftlig vurdering av de nye opplysningene før saken sendes videre til Statsforvalteren. Dersom kommunen ikke finner at det foreligger nye opplysninger, sendes klagen til Statsforvalteren uten ny vurdering. I forvaltningsloven §33 (2) heter det at «*underinstansen skal foreta de undersøkelser klagen gir grunn til. Den kan oppheve eller endre vedtaket dersom den finner klagen begrunnet.*» I kommuneadministrasjonens tilsvaer står ikke kommentert hvordan det blir dokumentert at man har foretatt de undersøkelser som klagen gir grunn til, når en sak sendes ufiltrert videre til klageorganet.

Administrasjonen stiller i møtet for å svare på eventuelle spørsmål . Saken legges frem uten forslag til vedtak. Innholdet i redegjørelsen, samt utvalgets behandling i møtet, vil danne grunnlag for vedtak – herunder om saken anses tilstrekkelig opplyst, om det er behov for ytterligere undersøkelser /redegjørelse, kontrollutvalgets syn på saken, og/eller eventuell rapportering til kommunestyret.

Forslag til vedtak:

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Røkland, 17. november 2025

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

Salten Kontrollutvalgsservice Kommunalt Oppgavefelleskap
c/o Gildeskål kommune Inn dyrveien 72
8140 Inn dyr

Svar - konsesjonsbehandling ved salg av landbrukseiendommer

Det vises til innkalling til møte i Beiarn kontrollutvalg 25. november 2025:
«Konsesjonsbehandling ved salg av landbrukseiendommer». Kontrollutvalget ønsker en nærmere orientering på generelt grunnlag om kommunens praksis og saksbehandling innenfor konsesjonsloven.

1. Generelt om saksbehandling i hht. konsesjonsloven:

Beiarn kommune forholder seg til offentlige veiledere i sin saksbehandling, eksempelvis rundskriv M-1/2021, rundskriv M-2/2009 med endringsrundskriv av 2012, samt overordnede politiske målsetting i kommuneplanens samfunnsdel og arealdel. Gjelder for alle paragrafer i konsesjonsloven. Lenke til diverse regelverk og rundskriv, Landbruksdirektoratets nettside:

<https://www.landbruksdirektoratet.no/nb/forvaltning/alle-veivisere-for-eiendom/konsesjon-pa-eiendom>

§9 a.: Priskontroll behandles etter offentlige veiledere, samme rundskriv som nevnt i punkt 1. Når konsesjonseiendommen ikke faller inn under bestemmelsen i §9 a. gjør kommunen en *prisvurdering* jf. «forskrift om saksbehandling i kommunen mv. i saker etter konsesjonsloven, jordloven, odelsloven og skogbruksloven».

2. Generelt om klagebehandling

Generelt er vanlig prosedyre i klagesaker som opprettholdes av kommunen, at dersom den som klager bidrar med nye opplysninger til saken i sin klage, gir kommunen en skriftlig vurdering av opplysningene før klagen sendes til Statsforvalteren. Dersom kommunen ikke finner at det foreligger nye opplysninger, sendes klagen til Statsforvalteren uten ny vurdering.

Med hilsen
Beiarn kommune

Anne Maren Wasmuth
Leder plan og forvaltning

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Kopi til
Ole Petter Nybakk
Torbjørn Grimstad

**DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT**

Rundskriv

Til kommunene, statsforvalterne, Landbruksdirektoratet og Kartverket

Nr. M-1/2021

Vår ref: 21/1

Dato: 26. mai 2021

Rundskriv M-1/2021

Konsesjon, priskontroll og boplikt

lov 28. november 2003 nr. 98 om konsesjon for erverv av fast eiendom mv. (konsesjonsloven)

Postboks 8013 Dep, 0032 Oslo
Telefon 22 24 90 90

INNHold

1.	Innledning	4
2.	Formål, virkeområde og virkemidler	4
2.1	Lovens formål, § 1	4
2.2	Konsesjonsplikts utgangspunkt, §§ 2 og 3	5
2.3	Virkemidler	8
3.	Unntak fra konsesjonsplikt	8
3.1	Unntak på grunnlag av eiendommens karakter, § 4	8
3.1.1	Ubebygd areal	8
3.1.2	Bebygd areal	10
3.2	Unntak på grunnlag av erververens stilling, § 5	12
3.2.1	Ektefeller, partnere, samboere og slektninger	12
3.2.2	Odelsrett	13
3.2.3	Boplikt som betingelse for konsesjonsfrihet	13
3.2.4	Stat, kommune, fylkeskommune eller kommunalt tomteselskap	14
3.2.5	Banker	14
3.3	Nedsatt konsesjonsgrense, § 7	14
4.	Nærmere om lovbestemt boplikt, § 5 annet ledd mv.	17
4.1	Når oppstår boplikten?	17
4.2	Bebygd eiendom som er eller har vært brukt som helårsbolig	18
4.3	Arealkrav	19
4.4	Personlig boplikt	20
4.5	Frist for tilflytting	20
4.6	Boplikts varighet	20
4.7	Hvordan oppfylle boplikten	20
4.8	Brudd på boplikt	21
4.9	Borett og -plikt for gjenlevende ektefelle og samboer	21
5.	Forhold av betydning for om konsesjon skal gis	22
5.1	Konsesjonslovens regler om avgjørelse av søknad om konsesjon	22
5.2	Eiendom som skal nyttes til landbruksformål, §§ 9 og 9 a	22
5.2.1	Uttrykket "landbruksformål", og forholdet til landbrukslovgivningen	22
5.2.2	Vektleggingen av ulike momenter ved avgjørelse av konsesjonssaken	23
5.2.3	Bosettingshensynet	24
5.2.4	Driftsmessig god løsning	25
5.2.5	Skikkethet	26
5.2.6	Hensynet til helhetlig ressursforvaltning og kulturlandskapet	27
5.2.7	Sameie i landbrukseiendom	27
5.2.8	Selskaper med begrenset ansvar	28
5.2.9	Kommunen som erverver av landbrukseiendom	29
5.2.10	Odelsberettiget eller nær slekt som ikke skal oppfylle boplikten etter § 5 annet ledd	29
5.2.11	Priskontroll ved erverv av landbrukseiendom, § 9 a	31
5.3	Avgjørelse av saker etter forskrift om nedsatt konsesjonsgrense, § 10	33
6.	Om konsesjonsvilkår, § 11	34
6.1	Grunnleggende krav til vedtak etter konsesjonsloven	34
6.2	Adgangen til å sette vilkår	35
6.3	Boplikt som vilkår - § 11 annet ledd	36
6.4	Lemping av vilkår	38
7.	Konsesjonssøknad eller konsesjonsfrihet, §§ 12 til 15	39
7.1	Konsesjon og tinglysing	39

7.2	Konsesjonssøknaden.....	39
7.2.1	Frist for å søke konsesjon - konsesjonsloven § 13.....	39
7.2.2	Søknadsskjema.....	39
7.2.3	Konsesjonsgebyr	39
7.3	Egenerklæring om konsesjonsfrihet	40
7.4	Erverv som verken krever egenerklæring eller konsesjonssøknad.....	40
8.	Saksgang, avgjørelsesmyndighet og klage mv.	41
8.1	Saksgang.....	41
8.2	Avgjørelsesmyndighet i saker etter konsesjonsloven.....	41
8.2.1	Kommunens oppgaver	41
8.2.2	Statsforvalterens oppgaver.....	43
8.2.3	Landbruksdirektoratets oppgaver.....	44
8.3	Part og klagerett.....	44
9.	Saksbehandling og begrunnelse	45
9.1	Saksbehandling.....	45
9.2	Begrunnelse	47
10.	Kontroll- og oppfølgingsoppgaver, §§ 13 til 20	48
10.1	Generelt om kommunen og statsforvalterens kontroll- og oppfølgingsoppgaver 48	
10.2	Nærmere om konkrete oppfølgingsoppgaver etter konsesjonsloven	50
10.2.1	Oppfølging av konsesjonsplikt, betingelser for konsesjonsfrihet og konsesjonsvilkår.....	50
10.2.2	Oppfølging av brudd på lovbestemt boplikt	52
10.2.3	Oppfølging av konsesjonsavslag og fastsatt konsesjonsvilkår	53
10.2.4	Nærmere om tvangssalg.....	54
11.	Avsluttende merknader	54
11.1	Historikk	54
11.2	Behandling av rettssaker	54
	Vedlegg 1: Hvem man kan erverve konsesjonsfritt fra.....	56
	Vedlegg 2: Hvem man kan overdra konsesjonsfritt til.....	56
	Vedlegg 4: Sjekkliste for oppfølging av brudd på konsesjonsvilkår	57
	Vedlegg 5: Sjekkliste for unnlatt søknad om konsesjon.....	58
	Vedlegg 6: Sjekkliste for oppfølging av brudd på boplikt etter konsesjonsloven § 5 annet ledd og boplikt etter forskrift om nedsatt konsesjongrense (konsesjonsloven § 7)	58
	Vedlegg 7: Forhåndsvarsel.....	59
	Vedlegg 8: Konsesjonspålegg	60
	Vedlegg 9: Frist for salg/omgjøring av avtalen.....	61
	Vedlegg 10: Hjelpemiddel for oppfølging av lovbestemt boplikt	62
	Vedlegg 11: Hjelpemiddel for oppfølging av konsesjonsvilkår om boplikt.....	62
	Vedlegg 12: Hjelpemiddel for oppfølging av dødsbo som eier av landbrukseiendom	63
	Vedlegg 13 Historikk og overgangsbestemmelser konsesjonsloven 2003	64

1. Innledning

Et formål med dette rundskrivet er å gi kommunene en samlet oversikt over de mest sentrale reglene i [konsesjonsloven](#). I tillegg er rundskrivet ment å gi veiledning om behandlingen av saker som faller inn under lovens virkeområde. Gjelder søknaden erverv av en eiendom som skal brukes til landbruksformål, må kommunen dessuten bygge sin vurdering på rundskriv [M-3/2002](#) *Priser på landbrukseiendom ved konsesjon*.

Rundskrivet skal også tjene som et hjelpemiddel for registerførerene ved Kartverket når det i forbindelse med tinglysing tas stilling til om et erverv krever konsesjon eller ikke.

Ved dette rundskrivet oppheves rundskriv M-3/2017 Konsesjon, priskontroll og boplikt og rundskriv M-6/2003 Bestemmelser om overføring av myndighet og forskrift om saksbehandling mv. i kommunen etter konsesjonsloven, jordloven, odelsloven og skogbruksloven.

2. Formål, virkeområde og virkemidler

2.1 Lovens formål, § 1

Konsesjonsloven har til formål å regulere og kontrollere omsetningen av fast eiendom for å oppnå et effektivt vern om landbrukets produksjonsarealer og slike eier- og bruksforhold som er mest gagnlige for samfunnet, jf. konsesjonsloven § 1.

Loven er et redskap som bygger opp om samfunnspolitiske mål. Bestemmelsen gir en vid ramme for hvilke hensyn som kan trekkes inn. Loven nevner uttrykkelig framtidige generasjoners behov, landbruksnæringen, behovet for utbyggingsgrunn, hensynet til miljøet, allmenne naturverninteresser og friluftinteresser og hensynet til bosettingen. I lovens formålsbestemmelse er det ikke foretatt noen differensiering eller eksemplifisering hvor enkelte samfunnsinteresser framheves som viktigere enn andre. Se likevel §§ 9 og 9 a som har regler om vekten av de hensyn som skal vurderes ved erverv av eiendommer som skal brukes til landbruksformål. Samfunnsinteressene skal relateres til nåtid og ses i et langsiktig perspektiv. Dette har bl.a. praktisk betydning når virkemidlene i loven brukes for å sikre et langsiktig ressursvern, herunder jordsmonnet som produksjonsfaktor.

Konsesjonsloven er ingen spesifikk landbrukslov som ensidig skal tilgodese landbruksnæringens interesser. Hensynet til landbruksnæringen er en del av helheten, og hensynet må veies mot andre hensyn.

I formålsbestemmelsen brukes "bl.a." om de hensyn som skal tilgodeses. Det betyr at det ikke er foretatt noen fullstendig opplisting av hensynene som kan tillegges vekt. Også hensyn som blir ivaretatt av andre lover kan trekkes inn, så sant det bidrar til et effektivt vern om landbrukets produksjonsarealer og slike eier- og bruksforhold som er mest gagnlige for samfunnet.

Konsesjonsloven har virkemidler som gjør det mulig å verne areal i forbindelse med omsetning av fast eiendom. Det kan for eksempel gjøres ved å sette som vilkår for konsesjon at eiendommens dyrka jord ikke blir brukt til annet enn landbruksformål, eller vilkår som tar sikte på å holde dyrka jord i hevd.

Uttrykket "samfunnet" omfatter mer enn statlige eller kommunale hensyn. Meningen er at det skal gis rom for utvikling og endring av faktisk art på tekniske, økonomiske, samfunnsmessige og andre områder, bl.a. med hensyn til behov og ressurser. Det åpner for å trekke inn skiftende oppfatninger og nye vurderinger.

Begrepet "mest gagnlige" for samfunnet innebærer ikke at en er tvunget til å velge den beste løsningen, men at en må velge mellom de faktiske mulighetene en har. Samfunns-hensynene er det sentrale i vurderingen.

Uttrykket "landbruksnæringen" dekker også virksomhet som for eksempel utmarksnæring og reindrift. Loven skal dessuten tilgodese behovet for "utbyggingsgrunn". Behovet for utbyggingsgrunn var sentralt i 1974 da konsesjonslovene ble samlet i en lov, men har i praksis mindre fremtredende plass i dag. Bakgrunnen for dette er at konsesjonsplikten i hovedsak gjelder erverv av landbrukseiendommer og plan- og bygningsloven er blitt et bedre verktøy for utvikling av utbygging enn i 1974.

En skal tilgodese hensynet til "miljøet, allmenne naturverninteresser og friluftsin-teresser". Hensynet til miljøet er framhevet i bestemmelsen på lik linje med allmenne naturverninteresser og friluftsin-teresser.

Hensynet til "bosettingen" skal også ivaretas. Det kan treffes avgjørelser som tar sikte på å øke folketallet, eller avgjørelser som tar sikte på å opprettholde den bosettingen kommunen allerede har.

2.2 Konsesjonspliktens utgangspunkt, §§ 2 og 3

Utgangspunktet for konsesjonsplikten er fastsatt i konsesjonsloven §§ 2 og 3.

Konsesjonsloven gjelder etter § 2 erverv av "fast eiendom". Begrepet "erverv" omfatter i utgangspunktet alle former for eiendomsovergang, herunder kjøp, arv, skifte, gave, makeskifte, tvangssalg, ekspropriasjon m.m. Ervervsmåten er uten betydning for konsesjonsplikten. Gjenlevende ektefelle som overtar eiendom etter en avdød ektefelle i uskifte, omfattes også av begrepet "erverv", jf. konsesjonsloven § 2.

Jordskifte som går ut på å løse opp sameietilstanden når grunn eller rettigheter ligger i sameie mellom bruk¹, faller ikke inn under ervervsbegrepet. Det samme gjelder de tilfeller hvor jordskifteretten former ut eiendommer på nytt ved ombytting av grunn og rettigheter, se [jordskifteloven § 3-4](#).

¹ Lov av 21. juni 2013 nr. 100 om fastsetjing og endring av eigheds- og rettshøve på fast eiendom m.m. (jordskifteloven) § 3-6

En opsjon er en avtale om en overdragelse som ligger fram i tid. Heller ikke slike avtaler utløser i utgangspunktet konsesjonsplikt. Inneholder avtalen om opsjon en rådgivningsinnskrenkning som omfattes av konsesjonsloven § 3 første ledd annet eller tredje punktum, oppstår det imidlertid konsesjonsplikt. Dette er omtalt i de to siste avsnittene i punkt 2.2. Hvor det opprettes en avtale om opsjon på kjøp av dyrka jord med formål utbygging, kan det erfaringsmessig føre til at eierens interesse i å investere i jordbruksproduksjon reduseres. Det har også vært en debatt om opsjonen i seg selv kan oppfattes som en "driver" for å omdisponere dyrka jord. Departementet ber derfor kommunene om å være særlig oppmerksom på avtaler som dette, og kreve konsesjonsbehandling i de tilfellene avtalen faller inn under konsesjonslovens regler. Hvor avtalen er uheldig ut fra jordvern hensyn, er det et moment som taler mot å gi konsesjon.

Det følger av konsesjonsloven § 2 annet ledd at enkelte erverv som er konsesjonspliktige i henhold til andre lover faller utenfor konsesjonsplikten.

Konsesjonsloven § 2 tredje ledd åpner for at det i enkelte tilfeller, ved enkeltvedtak eller ved forskrift, kan gjøres unntak fra konsesjonsplikten ut over de unntak som er fastsatt direkte i loven. Myndigheten til å gi unntak ved forskrift er lagt til Landbruks- og matdepartementet.² Departementet har ved slik forskrift³ fastsatt unntak med hjemmel i § 2 tredje ledd.

Myndigheten til å gjøre unntak i enkeltsaker når "særlige hensyn foreligger" er lagt til Landbruksdirektoratet. Unntak kan for eksempel komme på tale i forbindelse med sammensmelting av aksjeselskaper (fusjon), og fusjonslignende tilfelle være aktuelt å gjøre unntak, og det kan gjøres unntak ved erverv som skjer i forbindelse med en intern omorganisering i et konsern, når overdragelsen er av mer formell enn reell karakter. På den annen side vil ikke det forhold at underordnede organer har tatt feil med hensyn til lovanvendelsen og opplyst at det ikke oppsto konsesjonsplikt, innebære at det foreligger særlige hensyn. Konsekvensen av at søknaden om unntak fra konsesjonsplikt ikke innvilges, er at det må søkes om konsesjon på vanlig måte. Hvis ervervet allerede har funnet sted, regnes fireukersfristen for å sende inn konsesjonssøknad fra det tidspunkt avslaget kommer fram til søkeren.

Stiftelse eller overdragelse av visse rettigheter er likestilt med erverv, og utløser konsesjonsplikt etter konsesjonsloven § 3. Dette har sammenheng med at mange rettigheter har virkning som ligger nær en eiendomsrett, eller de kan redusere eiendommens bruksmuligheter. Rettigheten kan hvile på hele eiendommen eller på en del av den. De regler jordskifteretten gir i medhold av [jordskifteloven § 3-8](#) om bruksordning, omfattes ikke av rettighetsbegrepet i konsesjonsloven § 3.

Stiftelse eller overdragelse av rettigheter kan bare utløse konsesjonsplikt dersom erverv av eiendommen som rettigheten gjelder også ville ha utløst konsesjonsplikt. En total bruksrett på 10 m² til oppføring av en sjøbod kan for eksempel avtales på en eiendom som vil utløse konsesjonsplikt ved omsetning. I så fall vil stiftelse og overdragelse

² Se delegeringsvedtak av [28. november 2003 nr. 1401](#)

³ Forskrift [8. desember 2003 nr. 1434 om konsesjonsfrihet for visse erverv av fast eiendom](#)

av en slik bruksrett kreve konsesjon. Stiftes den samme rettigheten på en eiendom som ikke krever konsesjon ved overdragelse, vil det imidlertid ikke oppstå konsesjonsplikt.

Etter konsesjonsloven § 3 første ledd første punktum oppstår konsesjonsplikten både ved stiftelse og overdragelse av leierett og liknende bruksrett med mindre retten er stiftet for høyst ti år uten adgang for den som har bruksretten til å kreve kontraktstiden forlenget ut over dette tidsrom. Varer bruksretten i mindre enn ti år, oppstår det ikke konsesjonsplikt. Bestemmelsen gjelder også stiftelse og overdragelse av rettigheter av kortere varighet dersom rettighetshaveren er gitt rett til fornyelse slik at rettigheten(e) samlet varer lenger enn ti år. Regelen i forpaktingsloven § 8 første ledd antas ikke å inneholde noen rett for forpakteren til å kreve fornyelse av forpaktingsavtalen, og en slik avtale vil ikke være konsesjonspliktig med mindre den i første omgang er stiftet for mer enn ti år.

Rådighetsinnskrenkninger og utbyggingsavtaler er regulert i konsesjonsloven § 3 første ledd annet og tredje punktum. Slike er avtaler har ofte sammenheng med opsjonsavtaler som er omtalt innledningsvis i punkt 2.2, men avtalene utløser på visse vilkår konsesjonsplikt.

Konsesjonsloven § 3 første ledd annet punktum gjelder stiftelse og overdragelse av rettigheter som først og fremst tar sikte på å hindre eierens mulighet til å utnytte eiendommen. Det kan for eksempel være en klausul som forbyr eieren å bygge på del av eiendommen, eller hugge trær på den. Utrykket "eierens adgang til å rå over" dekker både rettigheter som hindrer eierens faktiske bruk av eiendommen, og rettigheter som setter grenser for hvilke disposisjoner han eller hun rettslig kan gjøre. Et eksempel på det siste er en avtale som forbyr eieren å pantsette eiendommen. Også stiftelse og overdragelse av positive servitutter kan omfattes av bestemmelsen, for eksempel stiftelse av en jaktrett innenfor reglene i viltloven § 28. Opprettelse av en avtale om opsjon på utbygging er ofte kombinert med ulike rådighetsinnskrenkninger som kan falle inn under denne bestemmelsen. Det er i alle tilfeller en forutsetning for at det oppstår konsesjonsplikt at grunneiers rådighet blir vesentlig innskrenket som følge av rettigheten, eller hvis rettigheten fører til at grunneiers økonomiske utbytte fra eiendommen blir vesentlig innskrenket.

Konsesjonsloven § 3 første ledd tredje punktum gjelder utbyggingskontrakter av enhver art. En utbyggingskontrakt i konsesjonslovens forstand må ikke forveksles med en utbyggingskontrakt slik dette er definert etter plan- og bygningsloven. Eksempel på en utbyggingskontrakt etter konsesjonsloven er en avtale hvor en grunneier gir en entreprenør rett til å oppføre hus på sin eiendom. Når byggingen er ferdig, selges husene av entreprenøren og tomtene av grunneieren. En slik avtale mellom entreprenør og grunneier utløser konsesjonsplikt uten hensyn til kontraktens varighet. En fortrinnsrett til å foreta utbygging er likestilt med utbyggingskontrakter. Det er ikke uvanlig å inngå avtale om slik fortrinnsrett i forbindelse med inngåelse av opsjonsavtaler om utbygging. Der arbeidet blir utført av en entreprenør for erververs regning, står en ikke overfor en utbyggingskontrakt i lovens forstand. Konsesjonsplikt kan likevel oppstå dersom rettighetshaver skal nytte eiendommen i strid med eksisterende plan, eller dersom eiendommen ligger i et område som ikke regulert eller lagt ut til byggeområde.

2.3 Virkemidler

Lovens formål ivaretas igjennom virkemidler både av generell og konkret karakter. Hovedregelen i konsesjonsloven er fastsatt i § 2, og innebærer at det oppstår konsesjonsplikt ved erverv av fast eiendom. Det er imidlertid gjort en rekke unntak fra hovedregelen i loven, og departementet kan som nevnt i punkt 2.2 gjøre unntak fra konsesjonsplikten i forskrift eller enkeltvedtak når det foreligger særlige grunner. Omtalen av unntakene i loven går fram av punkt 3.

Myndighetene kan gi konsesjon, avslå, eller sette konsesjonsvilkår som anses nødvendig av hensyn til de formål loven skal fremme, se nærmere omtale av avslag og vilkår i punkt 5 og 6. Gjelder ervervet landbrukseiendom, omfatter konsesjonsvurderingen i mange tilfeller bl.a. priskontroll. Det er gitt retningslinjer for konsesjonsvurderingen i punkt 5 og 6 og i rundskriv [M-3/2002](#) Priser på landbrukseiendommer ved konsesjon.

I tillegg inneholder loven regler om lovbestemt boplikt som vilkår for konsesjonsfrihet, og regler som gir adgang til å fastsette lokal forskrift om nedsatt konsesjonsgrense. Det er redegjort for reglene om lovbestemt boplikt i punkt 4. Reglene om nedsatt konsesjonsgrense er omtalt i punkt 3.3.

3. Unntak fra konsesjonsplikt

Det er både i konsesjonsloven og i forskrift om konsesjonsfrihet mv. fastsatt flere unntak fra hovedregelen om konsesjonsplikt ved erverv av fast eiendom. Omfattes ervervet av ett av unntakene er det ikke nødvendig å søke konsesjon. Konsesjonsfrihet etter konsesjonslovens bestemmelser godtgjøres av erverver ved egenerklæringsskjema, mens egenerklæring ikke er nødvendig der unntak er fastsatt i forskrift.

3.1 Unntak på grunnlag av eiendommens karakter, § 4

Konsesjonsloven § 4 første ledd inneholder en liste over forhold knyttet til eiendommens karakter som fører til at det ikke er nødvendig å søke konsesjon.

3.1.1 Ubebygget areal

Etter konsesjonsloven § 4 første ledd nr. 1 kan "ubebygget enkelttomt til bolig, fritidshus eller naust" erverves konsesjonsfritt dersom tomten ikke er større enn 2 dekar, og den er godkjent fradelt etter plan- og bygningsloven og jordloven eller ikke trenger slik godkjenning etter jordloven. Etter første ledd nr. 2 kan ubebygget enkelttomt til bolig eller fritidshus også erverves konsesjonsfritt dersom tomten ligger i område som i kommuneplanens arealdel eller reguleringsplan etter plan- og bygningsloven er utlagt til bebyggelse og anlegg, og hvor tomteinndeling er foretatt eller godkjent av bygningsmyndighetene.

Etter begge bestemmelsene forstås "enkelttomter" for bolig eller fritidshus som en ubebygget tomt der en kan bygge ett hus med en, eller høyst to boligenheter. Med fritidshus forstås sportshytter, sommerhus, kolonihagehus og lignende, dvs. ulike hus som i dag

går under samlebetegnelsen fritidsboliger. Med naust menes en enkel bygning i strandsonen som brukes til oppbevaring av redskaper, utstyr, båter og annet. Naustbygningen skal ikke brukes til bolig eller fritidshus. Erverv av tomter til andre formål, som for eksempel forretningsformål, faller utenfor unntakene.

Bestemmelsene i konsesjonsloven § 4 første ledd nr. 1 og 2 innebærer at fradelte tomter som ikke krever delingstillatelse etter jordloven eller hvor delingstillatelse er gitt, omfattes av unntaket fra konsesjonsplikt. Det er ikke nødvendig med delingstillatelse dersom en særskilt del av en eiendom blir solgt på tvangssalg, eller hvis det ved et offentlig jordskifte er nødvendig å dele en eiendom, se jordloven § 12 sjuende ledd.

Innløses bebygd festetomt etter tomtfestelovens regler, anses tomta som bebygd selv om festeren eier bebyggelsen fra før. Tomta faller dermed ikke inn under uttrykket "ubebygd enkeltomt", jf. konsesjonsloven § 4 første ledd nr. 1.

"Ubebygd areal" som ikke omfattes av første ledd nr. 1 eller nr. 2, kan erverves uten å søke konsesjon dersom arealet ligger i område som enten i reguleringsplan er regulert til annet enn landbruks-, natur- og friluftsmål samt reindrift, eller som i kommuneplanens arealdel er avsatt til bebyggelse og anlegg, jf. første ledd nr. 3. Konsesjonsfriheten er betinget av at erverver ikke i ettertid foretar bruksendringer i strid med planen.

En unnløst areal av å bygge på arealet kan ikke ses på som en bruksendring som utløser konsesjonsplikt. Det er imidlertid en bruksendring som etter omstendighetene utløser konsesjonsplikt dersom et areal som er regulert til idrettsformål tas i bruk til parkeringsplass. Det er også en bruksendring dersom arealet i kommuneplanens arealdel er avsatt til byggeområde, men der arealet for eksempel tas i bruk til vinteropplag for båter eller andre lagringsformål.

I forskrift om konsesjonsfrihet mv. § 1 bokstav g) til k) og bokstav m) til o) er det også fastsatt en rekke unntak for konsesjonsplikt ved erverv av ubebygd eiendom. Konsesjonsfriheten gjelder ved erverv av:

- mindre arealer som grenser til og som skal legges til en allerede eksisterende bebygd eller ubebygd tomt er unntatt når samtykke til fradeling av arealet er gitt til dette formål etter plan- og bygningsloven og etter jordloven i område der jordloven gjelder,
- grunn til bygging, utbedring, vedlikehold og drift av fylkesveg dersom det er vedtatt en reguleringsplan etter plan- og bygningsloven kapittel 12,
- grunn til kommunal veg, dersom det foreligger vedtak om ekspropriasjon i medhold av vegloven § 50,
- grunn til privat veg som vegmyndighet har ansvaret for, jf. vegloven § 9, dersom ervervet skjer i forbindelse med erverv av grunn til anlegg eller omlegging av offentlig veg, eller til oppfyllelse av reguleringsplan etter plan- og bygningsloven kapittel 12,
- grunn erververen mottar etter vedtak i henhold til ervervsloven § 6 i forbindelse med ekspropriasjon i medhold av vegloven § 50,

- arealer i rasjonaliseringsøyemed overensstemmende med jordloven når disse overdras fra staten ved statsforvalteren,
- tomt til gjeterhytte i reindriftsnæringen når oppføring av slik hytte er godkjent av Reindriftsstyret eller Reindriftssjefen,
- tilleggsjord som er utvist i medhold av § 19 i fjelloven⁴, når ervervet er tilrådd av kommunen.

3.1.2 Bebygd areal

Konsesjonsloven § 4 første ledd nr. 4 bestemmer at bebygd eiendom kan erverves uten konsesjon dersom eiendommens totalareal ikke overstiger 100 dekar, og hvor ikke mer enn 35 dekar av arealet er fulldyrka og overflatedyrka jord.

Konsesjonsfriheten er knyttet til eiendommens totalareal. Ved erverv av jord- og skogbrukseiendom, skal eiendomsbegrepet i jordloven § 12 sjette ledd (driftsenhet) legges til grunn for vurderingen av hva som er eiendommens totalareal. Hører det til eiendommen en eller flere sameieparter, skal den forholdsmessige andelen av sameiepartens areal trekkes med ved vurderingen av hva som er eiendommens totalareal. Dersom det til eiendommen hører bruksrett som ikke kan omsettes separat, og som isolert ville kunne utløse konsesjonsplikt etter § 3, se punkt 2.2, fører dette til at ervervet utløser konsesjonsplikt selv om den eiendommen som erverves ikke overstiger 100 dekar.

Unntaket gjelder eiendom med 35 dekar fulldyrka og overflatedyrka jord eller eiendom hvor slike produktive arealer er mindre enn 35 dekar. Hva som regnes som full-dyrka og overflatedyrka jord går fram av forskrift om konsesjonsfrihet mv. [§ 5](#).

Med fulldyrka jord menes jord som er dyrka til vanlig pløedybde og som kan nyttes til åkervekster eller til eng som kan fornyes ved pløying. Med overflatedyrka jord menes jord som for det meste er ryddet og jevnet i overflaten slik at maskinell høsting er mulig. Det som ofte skiller overflatedyrka jord fra fulldyrka jord er at selv om arealet kan ha et dypt jordlag, er det bare dyrka i overflaten. Steiner og blokker i jorda er ikke fjernet til vanlig pløedybde. Arealet kan også være oppstykket av steinhauger, blokker, treklynger, stubber og lignende, eller jordlaget kan være for grunt til å kunne pløyes.

Dersom arealet har vært ute av bruk over tid, kan arealtilstanden ha endret seg slik at arealet ikke lenger kan karakteriseres som fulldyrka eller overflatedyrka. Slik endring kan føre til at erverv av eiendommen ikke lenger utløser konsesjonsplikt. Det følger imidlertid av forskriften § 5 tredje ledd at jord som ikke har vært drevet og hvor manglende drift har ført til at maskinell høsting ikke lenger er mulig, skal anses som full-dyrka dersom det kunne vært fastsatt pålegg etter [jordloven § 8 tredje ledd](#).

⁴ Lov 6. juni 1975 nr. 31 om utnytting av rettar og lunnende m.m. i statsallmenningane

Eiendommen må være bebygd. Hva som ligger i begrepet "bebygd" må avgjøres konkret. Det er ikke avgjørende hva bygningen skal tjene til. Eksempler på at eiendommen er "bebygd" er bygninger som stabbur, låve eller garasje. Enkelte enkle byggverk faller utenfor. Eksempler på eiendom som må anses ubebygd er eiendom hvor det er oppført en kai, en flyttbar brakke, eller et minkhus med tak men uten vegger eller fundament. Heller ikke en eiendom med en gammeldags åpen høylåve vil kunne karakteriseres som bebygd. I tvilstilfeller må kommunen som ledd i veiledningsplikten konkret ta stilling til om eiendommen er bebygd eller ikke. Uttrykket bebygd er brukt i flere bestemmelser i konsesjonsloven, bl.a. også i konsesjonsloven § 5 annet ledd og § 7. Se omtale i punkt 4.2 og punkt 3.3.

Eiendommen anses som ubebygd dersom bebyggelsen er ubrukelig pga. alder eller forfall. Grensen mot hvilke eiendommer som er ubebygde har i praksis vist seg å være vanskelig å trekke, særlig hvor bebyggelsen er ubrukelig på grunn av alder eller forfall. I tilknytning til unntaket fra konsesjonsplikt i konsesjonsloven § 4 første ledd nr. 4 skal forfallet i lys av uttalelser i forarbeidene⁵, ha kommet nokså langt for at en vil fastslå at eiendommen må anses som ubebygd. Eiendommen er også ubebygd dersom det bare er gjort forberedelse til bygging, slik som graving og utsprengning. Ved innløsning etter tomtefestelovens regler av festetomt med bebyggelse, regnes tomta som bebygd.

I områder som er regulert i reguleringsplan, eller hvor eiendommen i kommuneplanens arealdel er avsatt til bebyggelse og anlegg eller til landbruks-, natur- og friluftsområde samt reindrift, er konsesjonsfriheten betinget av at erververen ikke foretar bruksendring i strid med planen, se § 4 tredje ledd. Dette innebærer at erververen må søke konsesjon dersom erververen selv, eller for eksempel noen han har latt disponere over eiendommen, tar den i bruk på en måte som er i strid med planen.

Med uttrykket "reguleringsplan" i konsesjonsloven § 4 tredje ledd menes et arealplan-kart med tilhørende bestemmelser som er definert i [plan- og bygningsloven § 12-1 første ledd](#). Dette innebærer at bestemmelsen i konsesjonsloven gjelder uavhengig av om planen er utarbeidet etter gjeldende eller tidligere plan- og bygningslov. Forutsetningen for konsesjonsfrihet innebærer at erververens bruk må vurderes i forhold til reguleringsformålet som er fastsatt for eiendommen. Bruksendringen er i strid med planen dersom den endrede bruken forutsetter dispensasjon etter [plan- og bygningsloven kapittel 19](#). Konsekvensen av dette er at det oppstår konsesjonsplikt dersom erververens bruk av eiendommen forutsetter dispensasjon fra planen uten at slik dispensasjon er gitt.

Med uttrykket "kommuneplanens arealdel" i konsesjonsloven § 4 tredje ledd menes plan som definert i [plan- og bygningsloven § 11-1](#). Bestemmelsen får anvendelse dersom arealformålet er bebyggelse og anlegg, jf. [plan- og bygningsloven § 11-7 nr. 1](#) eller landbruks-, natur- og friluftsmål samt reindrift, jf. [plan- og bygningsloven § 11-7 nr. 5](#).

⁵ Ot. Prp. nr. 33 (2000-2001) som viser til Ot. Prp. Nr. 75 (1976-1977) s. 8 og Ot. Prp. Nr. 74 (1981-1982) s. 19.

Forutsetningen for konsesjonsfrihet innebærer likevel ikke at erververen på et senere tidspunkt enn ervervstidspunktet er forhindret fra å søke om bruksendring. Når de aktuelle tillatelsene er gitt etter [plan- og bygningsloven kapittel 19](#), kan også den faktiske bruken legges om uten at det får konsekvenser for spørsmålet om konsesjon.

I forskrift om konsesjonsfrihet mv. [§ 1](#) bokstav a) til f) og bokstav l) er en rekke erverv av bebygd eiendom fra konsesjonsplikt unntatt. Bestemmelsen gjelder ved erverv som ikke omfattes av unntaket fra konsesjonsplikt etter konsesjonsloven § 4 første ledd nr.

4. Konsesjonsfriheten gjelder ved erverv av:

- eiendomsleilighet (selveierleilighet) med tilhørende andel i fellesareal mv. eller eierseksjon,
- aksjeleilighet (aksje i bolighus med tilknyttet leierett),
- obligasjonsleilighet (med pantobligasjon eller andel av pantobligasjon i bolighus med tilknyttet leierett),
- andel i boligbyggelag, andel i borettslag og borettslags erverv av fast eiendom fra boligbyggelag,
- sameiepart i bebygd eiendom som i reguleringsplan er lagt ut til annet enn landbruksområde, når erververen er sameier i eiendommen fra før.

I forskriften § 1 annet ledd er det fastsatt at unntakene som gjelder leiligheter (bokstav a til f) og unntaket knyttet til overtakelse av sameiepart (bokstav l) ikke gjelder hvis konsesjonsplikten følger av forskrift fastsatt med hjemmel i konsesjonsloven § 7. Dette innebærer at det i kommuner som har innført nedsatt konsesjongrense for bebygd eiendom, oppstår konsesjonsplikt ved erverv av eiendomsleilighet til fritidsformål dersom leiligheten er eller har vært i bruk som helårsbolig, eller faller inn under de andre vilkårene som er fastsatt i lokal forskrift.

3.2 Unntak på grunnlag av erververens stilling, § 5

Konsesjonsloven § 5 første ledd fastsetter unntak fra konsesjonsplikten knyttet til erververs stilling.

3.2.1 Ektefeller, partnere, samboere og slektninger

Hvem unntaket gjelder for

Etter første ledd nr. 1 behøver eierens ektefelle, eller den som er i slekt med eieren eller eierens ektefelle i rett oppstigende eller nedstigende linje eller i eierens eller ektefelles første sidelinje til og med barn av søsken, eller den som er i svogerskap med eieren i rett oppstigende linje, ikke å søke konsesjon. I vedlegg 1 og 2 til dette rundskrivet er det gitt en oversikt over den kretsen av familie som unntaket gjelder for.

Unntaket gjelder også ved skifte av ekteskapelig felleseie etter separasjon og skilsmisse, og ved arv. Ved arv anses eiendommen ervervet fra avdøde når den blir utlagt som et ledd i skifteoppgjøret. Ved overdragelse fra boet (arvingene etter avdøde) anses eiendommen ervervet fra den enkelte arving i boet. Hvorvidt ervervet er konsesjonsfritt avhenger da av slektskapsforholdet mellom erverver og den enkelte arving.

Konsesjonsloven § 5 første og annet ledd gjelder tilsvarende for registrerte partnere. Det følger av [ekteskapsloven § 111](#) at bestemmelser i norsk lovgivning som omhandler ekteskap og ektefeller, gjelder tilsvarende for registrert partnerskap og registrerte partnere.

Videre gjelder konsesjonsloven § 5 første og annet ledd for samboere, jf tredje ledd. Hvem som anses som samboer er definert i arveloven [§ 2 tredje ledd](#).

Unntaket i § 5 første ledd nr. 1 får tilsvarende anvendelse for familie til registrerte partnere og samboere.

Eieren må ha sitt konsesjonsforhold i orden

Konsesjonsfriheten etter konsesjonsloven § 5 første ledd nr. 1 er til forskjell fra § 4 betinget av at overdrageren har sitt konsesjonsforhold i orden. Har overdrageren ikke sitt konsesjonsforhold i orden, må erverver søke konsesjon. En eier som har søkt og fått avslag på konsesjon har ikke sitt konsesjonsforhold i orden. Eieren har heller ikke sitt konsesjonsforhold i orden hvis vilkår som er satt for konsesjon ikke er oppfylt, eller hvor han har brukt egenerklæring for konsesjonsfrihet uten at vilkårene for konsesjonsfrihet er til stede. Det har ingen betydning om kommunen har reagert på unnlåtelsen eller ikke.

Vilkåret om at eieren må ha sitt konsesjonsforhold i orden gjelder ikke forhold som overdrager selv umulig kan ha kontroll over. Et eksempel på at overdrager ikke har sitt konsesjonsforhold i orden slik at nær slekt må søke konsesjon, er hvor overdrageren ikke har oppfylt lovbestemt boplikt etter konsesjonsloven § 5 annet ledd. Det må tas et forbehold hvis eier dør før pliktiden er ute. I slike tilfeller anses eieren å ha sitt konsesjonsforhold i orden.

3.2.2 Odelsrett

Etter konsesjonsloven § 5 første ledd nr. 2 trenger heller ikke den som har odelsrett å søke om konsesjon. En odelsberettiget som ikke selv vil bosette seg på en bebygd eiendom som er eller har vært brukt som helårsbolig, må imidlertid søke konsesjon.

3.2.3 Boplikt som betingelse for konsesjonsfrihet

Konsesjonsfriheten etter § 5 første ledd nr. 1 og 2 er betinget av at erververen bosetter seg på eiendommen innen ett år og selv bebor den i minst fem år, jf. § 5 annet ledd. Dette gjelder bare dersom eiendommen har bebyggelse som er eller har vært brukt som helårsbolig, og eiendommen består av mer enn 35 dekar fulldyrka eller overflate-dyrka jord, eller mer enn 500 dekar produktiv skog. Boplikten er nærmere omtalt i punkt 4.

For eiendommer uten bebyggelse eller eiendommer under arealgrensene, oppstår ikke boplikt med mindre unntaksbestemmelsen i § 5 annet ledd tredje punktum kommer til anvendelse. Det oppstår for eksempel ikke boplikt for en nær slektning ved erverv av en eiendom uten produktive arealer, selv om et slikt erverv ville vært konsesjonspliktig for en erverver som ikke er i slekt med overdrageren. Etter § 5 annet ledd tredje punktum kan også eiendom med bebyggelse under oppføring utløse boplikt, hvis tillatelse til bebyggelse er gitt med sikte på boligformål. Det er redegjort nærmere for reglene om boplikt i punkt 3.3.

3.2.4 Stat, kommune, fylkeskommune eller kommunalt tomteselskap

Bestemmelsene i konsesjonsloven § 5 første ledd nr. 3 og 4 inneholder ytterligere unntak fra konsesjonsplikten. Staten behøver ikke å søke konsesjon. Statlige eide selskaper, for eksempel Bane Nor SF, Nye Veier eller Statskog (som er statsforetak), er imidlertid ikke omfattet av unntaket.

Enkelte erverv som gjøres av kommune eller fylkeskommune krever heller ikke konsesjon. Dette er tilfelle der ervervet gjelder en eiendom som er omfattet av kommuneplan eller reguleringsplan etter plan- og bygningsloven, og eiendommen i planen er satt av til annet enn landbruksområde, eller hvis ervervet skjer ved ekspropriasjon. Et kommunalt tomteselskap hvor kommunen har minst halvparten av kapitalen og flertall i styret, likestilles med kommunen når det gjelder konsesjonsfrihet etter § 5 første ledd nr. 4. Det er grunn til å anta at unntaksbestemmelsen i nr. 4 har liten praktisk betydning i dag.

3.2.5 Banker

I konsesjonsloven § 5 første ledd nr. 5 er det et unntak fra konsesjonsplikt for banker mv. hvis ervervet skjer gjennom tvangssalg for å redde en fordring erververen har panterett i. I bestemmelsen er det ikke forutsatt noe skille mellom norsk og utenlandsk bank eller institusjon. I forskrift om konsesjonsfrihet mv. [§ 6](#) er offentlige banker, sparebanker, forretningsbanker, offentlige fond, Arbeids- og velferdsdirektoratet, forsikringsselskaper og offentlig godkjente kredittinstitusjoner som er godkjent i henhold til konsesjonsloven § 5 første ledd nr. 5.

3.3 Nedsatt konsesjongrense, § 7

Dersom det anses nødvendig å hindre at en helårsbolig blir brukt som fritidsbolig, kan det på nærmere vilkår fastsettes lokale forskrifter om nedsatt konsesjongrense for konsesjonsplikt. Slike forskrifter innebærer at flere eiendommer omfattes av konsesjonsplikt enn det som ellers fremgår av konsesjonsloven. De kalles ofte for "nullgrenseforskrifter". En erverver som ikke har som formål at eiendommen blir bebodd enten av den nye eieren selv eller av andre (upersonlig boplikt), må søke konsesjon.

For eiendom som er omfattet av konsesjonsfriheten i konsesjonsloven § 4 første ledd nr. 2 (ubebyggt enkelttomt til bolig eller fritidshus) eller nr. 4 (bebyggt eiendom), kan

Kongen (delegert til Landbruksdirektoratet) etter konsesjonsloven § 7 første ledd sette konsesjonsfriheten etter disse bestemmelsene og § 5 første ledd nr. 1 (slektskapsunntaket) ut av kraft. Det vil dermed være konsesjonsplikt ved slike erverv.

Kommunen kan velge om bare unntakene i konsesjonsloven § 4 skal settes ut av kraft, eller om forskriften også skal inneholde unntak fra slektskapsunntaket i lovens § 5. En forskrift etter konsesjonsloven § 7 kan gjelde følgende eiendommer:

- bebyggt eiendom som er eller har vært i bruk som helårsbolig, jf. § 7 første ledd nr. 1,
- eiendom med bebyggelse som ikke er tatt i bruk som helårsbolig, herunder eiendom med bebyggelse som er under oppføring, hvis eiendommen ligger i områder som i reguleringsplan etter plan- og bygningsloven er regulert til boligformål, jf. § 7 første ledd nr. 2, og
- ubebyggt tomt som er regulert til boligformål, jf. § 7 første ledd nr. 3.

Forskriften kan fastsettes for ett eller flere av alternativene. Landbruksdirektoratet har på sin hjemmeside en liste over [hvilke kommuner som har innført forskrift](#).

Konsesjonsplikt oppstår hvis eiendommen tidligere er brukt som helårsbolig, jf. § 7 første ledd nr. 1. Dersom noen har vært registrert som bosatt på eiendommen, er det et sentralt moment i konsesjonsmyndighetenes helhetsvurdering av om en eiendom er eller har vært brukt som helårsbolig. Det har ingen betydning for spørsmålet om konsesjonsplikt om vedkommende har bodd kortere eller lengre tid på eiendommen. Det er heller ikke av betydning for konsesjonsplikten om det er lenge siden eiendommen ble brukt som helårsbolig, eller om selve huset har endret karakter som følge av påbygging, restaurering eller lignende. Det innebærer at det kan oppstå konsesjonsplikt selv om bygningen er kommet langt i forfall. Grensen for hva som anses bebyggt trekkes tilsvarende vurderingen etter § 4 første ledd nr. 4, se punkt 3.1.2.

Hvis det ikke er fastsatt i den lokale forskriften at konsesjonsfriheten for nær slekt etter § 5 første ledd nr. 1 er satt ut av kraft, kan nær slekt overta eiendommen uten å søke konsesjon. Det er en betingelse for å gjøre bruk av dette unntaket at overdrager har sitt konsesjonsforhold i orden. Se omtale av denne betingelsen i punkt 3.2.1. Siden "boplikten" etter konsesjonsloven § 7 er varig, kan vurderingen by på utfordringer for kommunen. I noen tilfeller har helårsboligen vært i bruk som bolig i en periode, men ikke hele tiden. Kommunen må da ta konkret stilling til om "boplikten" er oppfylt slik at helårsboligen kan overdras konsesjonsfritt til nær slekt. Når eiendommen skal overføres videre til nær slekt, er kommunens syn på om overdrageren har sitt konsesjonsforhold i orden en vurdering av de faktiske forholdene, vurderingen er ikke et enkeltvedtak som kan påklages. Med sikte på å avklare forholdet best mulig, bør kommunen kontakte erververen for å få avklart når eiendommen har vært i bruk som helårsbolig, og evt. årsaker til at den ikke har vært brukt slik i perioder.

Etter konsesjonsloven § 7 annet ledd første punktum er konsesjonsfriheten også betinget av at kretsen av dem erververen etter konsesjonsloven § 5 første ledd nr. 1 kunne ha overtatt konsesjonsfritt fra, må ha hatt tinglyst hjemmel til eiendommen i minst fem

år forut for overdragelsen. Det er ikke noe vilkår at eiendommen må være eiet sammenhengende av én person. Betingelsen om fem års eiertid gjelder heller ikke om eieren dør før tidsfristen er oppfylt.

Det følger av forskrift om konsesjonsfrihet mv. [§ 1 annet ledd](#) at unntakene som gjelder leiligheter (§ 1 første ledd bokstav a til f), og unntaket for sameieparter (§ 1 første ledd bokstav l) ikke gjelder dersom det er innført en lokal forskrift etter konsesjonsloven § 7 i kommunen.

Lokal forskrift fastsettes av Landbruksdirektoratet, men kan bare innføres etter anmodning fra kommunen. Forutsetningen for å innføre forskrift er at det anses nødvendig å ha lokal forskrift for å hindre at eiendommer som bør brukes til helårsbolig blir brukt til fritidsformål. Kommunen må i sin anmodning om å få innført forskrift ta stilling til hvilket eller hvilke alternativ i bestemmelsen som er nødvendig å innføre. Landbruksdirektoratet avgjør også om en forskrift skal endres eller oppheves. Dette gjelder også i de tilfeller der forskriften i sin tid ble fastsatt av departementet. Kommunen har ikke krav på å få innført forskrift.

Konsesjonsfriheten kan settes ut av kraft for hele kommunen, eller for et nærmere definert område av kommunen. Kommunen kan vurdere at behovet for forskrift kun er nødvendig i et bestemt angitt geografisk område. Det siste er bl.a. aktuelt hvor det har skjedd en kommunesammenslåing, og hvor en av kommunene hadde innført forskrift om nedsatt konsesjonsgrense. Der hvor kommunen har en geografisk avgrensning av forskriftens virkeområde er det viktig at dette fremkommer klart i forskriften, for eksempel ved kart eller gårds- og bruksnummer. Kommunen kan ikke velge en egen arealgrense. Det innebærer at det verken kan settes en høyere eller lavere arealgrense enn lovens arealgrense på 100 dekar. Når kommunen velger å innføre forskrift om nedsatt konsesjonsgrense, settes konsesjonsfriheten ut av kraft for alle eiendommer etter § 4 første ledd nr. 4. Arealgrensen for konsesjonsplikt settes da ned til null.

Konsesjonsplikt oppstår ikke dersom erververen forplikter seg til at eiendommen skal brukes som helårsbolig enten av erververen selv, eller av andre i den tiden erververen eier eiendommen. Denne konsesjonsfriheten forutsetter at erververen selv eller en som leier eiendommen tar eiendommen i bruk som sin reelle bolig. Det er nok at deler av eiendommen skal brukes til helårsbolig. En eiendom er tatt i bruk som reell bolig dersom eieren eller den som leier eiendommen er registrert bosatt på eiendommen etter regler fastsatt i eller i medhold av lov om folkeregistrering. Denne "boplikten" er ikke begrenset til en bestemt tidsperiode, den varer i hele eiertiden.

Muligheten for å oppfylle kravet til å bo uten å være registrert i folkeregisteret, ble opphevet ved endringen av § 6 annet ledd i 2009. Hvis kommunen før lovendringen har

godkjent slik bosetting, følger det av [overgangsbestemmelsen IX annet ledd nr. 9](#)⁶ at eieren eller den som leier kan fullføre boplikten innenfor rammen av godkjennelsen.

Etter § 7 femte ledd er fristen for bosetting ett år regnet fra tinglysingen av ervervet. Erververen må innen fristen sørge for enten å bli registrert bosatt på eiendommen selv, eller dokumentere at det er registrert bosatt en annen person på eiendommen. Fristen for å bosette seg på eiendommen gjelder også hvor kommunen har forskrift som gjelder ubebygde tomt eller tomter med bolig under oppføring, jf. § 7 første ledd nr. 2 og 3. Oversettes fristen for å bosette seg, må eieren søke konsesjon. I slike tilfeller kan kommunen fastsette konsesjonsvilkår med utsatt frist for å bosette seg på eiendommen.

Forutsetningen for å overta konsesjonsfritt, er at helårsboligen eller tomten innen ett år tas i bruk til boligformål. Som et utgangspunkt, gjelder de samme regler om kontroll og sanksjoner ved fristoversittelse som ved andre konsesjonssaker, se punkt 10.2.1, 10.2.2 og 10.2.3. Har erververen f.eks. undertegnet på egenerklæring om at eiendommen skal brukes til boligformål, men unnlater å bruke den til dette formålet innen fristen, kan kommunen fastsette en frist etter § 13 jf. § 18 til å søke konsesjon evt. at eiendommen overdras til noen som kan få konsesjon eller ikke trenger konsesjon. Det er ingen tidsfrist for hvor lenge "boplikten" etter § 7 varer. Den faktiske situasjonen rundt et eventuelt brudd på boplikten kan derfor avvike noe fra andre konsesjonssaker fordi mislighold eller brudd på plikten kan oppstå lenge etter ervervet. Unnlatt bruk til boligformål kan uavhengig av dette følges opp med pålegg om å søke konsesjon.

4. Nærmere om lovbestemt boplikt, § 5 annet ledd mv.

Reglene om lovbestemt boplikt er gitt i konsesjonsloven § 5 annet ledd. Boplikt kan også oppstå som følge av et konsesjonsvilkår. Boplikt fastsatt som konsesjonsvilkår er beskrevet i punkt 6. Boplikten tar i begge tilfeller sikte på å ivareta hensynet til bosetting, hensynet til en helhetlig ressursforvaltning og kulturlandskapet. Det er gitt en nærmere beskrivelse av disse hensynene i punkt 5.2.

4.1 Når oppstår boplikten?

Boplikten oppstår ved erverv av eiendommen. Den lovbestemte boplikten er en betingelse for at odelsberettigede eller nær slekt kan erverve landbrukseiendom konsesjonsfritt. Den som ikke kan eller vil bosette seg på eiendommen, må følgelig søke om konsesjon.

Lovbestemt boplikt kan oppstå:

- hvis eiendommens bebyggelse er eller har vært brukt til helårsbolig og

⁶ Lov 19. juni 2009 nr. 90 om endring av lov om odelsretten og åsetesretten, lov om konsesjon ved erverv av fast eiendom mv. og lov om jord mv. IX annet ledd nr. 9.

består av mer enn 35 dekar fulldyrka eller overflatedyrka jord, eller av mer enn 500 dekar produktiv skog.

- ved erverv av eiendom med bebyggelse som ikke er tatt i bruk som helårsbolig, hvis bebyggelse er under oppføring og det er gitt tillatelse til oppføring med sikte på boligformål.

4.2 Bebygd eiendom som er eller har vært brukt som helårsbolig

Uttrykket "bebygd eiendom" i konsesjonsloven § 5 annet ledd må ses i lys av den tolking som er lagt til grunn i konsesjonsloven § 4 første ledd nr. 4, hvor det samme uttrykket er brukt, se omtale i punkt 3.1.2. Eiendommen anses der som ubebygd hvis bebyggelsen er ubrukelig på grunn av alder eller forfall, eller hvis det bare er gjort forbedringer til bygging, slik som graving og utsprenkning. Dette er også utgangspunktet for tolkingen av begrepet "bebygd eiendom" i § 5 annet ledd.

Boplikten etter konsesjonsloven § 5 annet ledd forutsetter imidlertid at det står en bygning på eiendommen som er eller har vært brukt til beboelse. Dette går fram av annet punktum som gir følgende legaldefinisjon av bebygd eiendom: "Som bebygd eiendom regnes her eiendom med bebyggelse som er eller har vært brukt som helårsbolig." Definisjonen tilsvarer formuleringene i konsesjonsloven § 7, og det er lagt til grunn i forarbeidene at praksis knyttet til § 7 får anvendelse. Det innebærer at det kan ha gått lang tid siden bygningen sist ble brukt til bolig. Sett i lys av at konsesjonsloven § 5 annet ledd gjelder boplikt, ikke konsesjonsfrihet, må det likevel stilles høyere krav til egnetheten av bygningen enn ved vurderingen etter § 4 og § 7. En eiendom hvor bebyggelsen er sterkt forfallent kan etter dette anses bebygd iht. konsesjonsloven § 4 eller 7, men forfallet kan innebære at erverv av den samme eiendommen ikke nødvendigvis utløser boplikt etter § 5 annet ledd.

Spørsmålet om en eiendom kan anses bebygd eller ikke etter konsesjonsloven § 5 annet ledd er nærmere drøftet i en rettskraftig dom fra Senja tingrett av 11. juli 2012. Retten kom til at eiendommen, pga. boligens dårlige standard, ikke kunne anses å være bebygd, og at det derfor ikke heftet boplikt på eiendommen. Retten la bl.a. vekt på at boligen hadde store fukt- og råteskader, sannsynligvis også i bærende konstruksjoner, og at sakkyndige i saken uttalte at det ut fra husets tilstand ville koste nærmest like mye å sette huset i stand som å bygge nytt hus.

Hvorvidt en eiendom skal anses bebygd eller ikke må vurderes konkret i den enkelte sak. Vurderingen kan i enkelte tilfeller være utfordrende. Når det skal tas standpunkt til om eiendommen er "bebygd" må en vurdere bygningens bygningstekniske tilstand. Dette gjelder særlig hvor eiendommens våningshus er i så dårlig forfatning - som følge av alder eller forfall/manglende vedlikehold - at det er et spørsmål om det i det hele tatt kan anses beboelig. Hvis bygningen ut fra en objektiv vurdering kan gjøres i stand ved enkle grep og mindre kostnader, kommer spørsmålet ikke på spissen. Annerledes er det hvor det kreves omfattende tiltak og store kostnader for å få huset beboelig, slik som i Senja-saken som er omtalt over.

Hva den enkelte søker oppfatter som beboelig etter dagens forventninger om boligstandard vil variere, og det er ikke avgjørende. Vurderingen avhenger følgelig ikke av hvem som skal bo der, for eksempel om det dreier seg om en barnefamilie eller om huset skal bebos av en person med funksjonshemming. Det er heller ikke avgjørende om huset har innlagt strøm, vann, eller om det er bilvei fram til huset.

I vanskelige eller utfordrende saker kan det være nødvendig å foreta befaring og innhente en eller flere bygningstekniske vurderinger fra kompetente aktører som kan dokumentere våningshusets tilstand. Dette for å bidra til at forvaltningens avgjørelse bygger på et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag. Dommen fra Senja tingrett illustrerer at det i den enkelte sak kan være behov for å innhente bygningsteknisk dokumentasjon for å sikre at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes, jf. forvaltningsloven § 17.

Uttrykket "eiendom som er eller har vært brukt som helårsbolig" er brukt i konsesjonsloven § 7 som gjelder nedsatt konsesjonsgrense. Uttrykket skal tolkes på samme måte for boplikt etter konsesjonsloven § 5 annet ledd. Som nevnt under punkt 3.3, vil det at noen har vært registrert som bosatt på eiendommen være et sentralt moment i helhetsvurderingen.

4.3 Arealkrav

Det er en betingelse for at det skal oppstå boplikt at eiendommen enten består av mer enn 35 dekar fulldyrka og overflatedyrka jord, eller 500 dekar produktiv skog. Definisjon av de arealkvalitetene som kreves går fram av forskrift om konsesjonsfrihet mv. [§ 5](#). For fulldyrka og overflatedyrka jord tar forskriften utgangspunkt i definisjoner og beskrivelser i [AR5](#) som er arealklassifiseringen fra NIBIO (Norsk institutt for bioøkonomi). Se beskrivelsen som er gitt i tilknytning til fulldyrka og overflatedyrka jord i punkt 3.1.2.

Med "produktiv skog" menes skog med en tilvekst på minst 100 liter pr. dekar pr. år. Skogen kan ligge samlet eller fordelt på flere steder. Det følger av forskriften at kravet til produktivt skogareal i utgangspunktet knytter seg til arealets produksjonsevne, uavhengig av om det kan eller blir drevet skogbruk på eiendommen. I Rt. 2014 s. 303 som gjaldt en sak etter odelsloven § 2 første ledd, fant imidlertid Høyesterett at skogareal som var underlagt varig og absolutt vern (arealet lå innenfor et naturreservat hvor all skogsdrift var forbudt) ikke var å anse som produktiv skog. Avgjørelsen har relevans ved tolkingen av konsesjonsloven § 5 annet ledd fordi bestemmelsen fastsetter boplikt både for odelsberettigede og nær slekt, og eiendommene som utløser boplikt bør være de samme i begge relasjoner. Det innebærer at skogareal som er underlagt varig og absolutt vern ikke er å anse som "produktiv skog" etter konsesjonsloven § 5 annet ledd. I disse tilfellene vil det gå fram gjennom kart eller ved fysisk oppmåling hvor grensene går for fredningen. Hvor det dreier seg om midlertidig eller delvis vern, skal oppmålingen av arealet som før ta utgangspunkt i arealets produksjonsevne.

4.4 Personlig boplikt

Lovbestemt boplikt påhviler eieren selv. Eieren må bosette seg på eiendommen. Eies eiendommen i sameie, har hver enkelt sameier boplikt. Overtar flere søsken en eiendom etter foreldrene, er utgangspunktet at samtlige søsken må bosette seg på eiendommen. Ønsker søsknene å overta uten å bosette seg på eiendommen, må de søke konsesjon. Også den som er sameier i eiendommen fra før, får boplikt dersom vedkommende overtar nye andeler.

4.5 Frist for tilflytting

Erverver må bosette seg på eiendommen innen ett år etter ervervet. Når eiendommen er overtatt i henhold til frivillig avtale, regnes fristen fra det tidspunktet som ble avtalt for overtakelse. Ved odelsløsning er utgangspunktet for beregning av fristen det tidspunktet som er bestemt i fravikelseskjennelse eller dom. Partene kan imidlertid avtale et annet overtakelsestidspunkt. Ved arveovergang må fristen regnes fra det tidspunkt det er klart hvem av arvingene det er som skal overta eiendommen. I slike tilfeller kan en som regel holde seg til tidspunktet for avslutningen av skiftet. Departementet har, i de tilfeller det drøyer med å få avsluttet skifte, antatt at når fristen for å kreve offentlig skifte er gått ut 3 år etter arvelaterens død, må det som hovedregel legges til grunn at det har oppstått et tingsrettslig sameie i eiendommen mellom arvingene. Det må dermed kunne antas å ha skjedd et erverv som utløser boplikt, se omtale av dette i tilknytning til kommunens kontrollansvar i slike saker i punkt 10.1. Fristen skal i tilfelle regnes fra det tidspunkt sameiet har oppstått. Er det fastsatt i testament hvem som skal overta eiendommen, må fristen regnes fra tidspunktet for arvelaterens død.

På Landbruksdirektoratets [hjemmeside](#) er det gitt en orientering om kommunenes behandling av meldinger fra tingretten om landbrukseiendommer som overtas av et dødsbo. Se også omtale av endringer i lov om arv og dødsboskifte i punkt 10.1.

4.6 Bopliktens varighet

Boplikten etter § 5 annet ledd varer i fem år. Dette gjelder også eiendom som er løst på odel. For gjenlevende ektefelle som erverver eiendom ved uskifte, reduserer tidligere botid før dødsfallet bopliktstiden tilsvarende, se § 5 annet ledd fjerde punktum. Eieren oppfyller boplikten fra det tidspunktet han eller hun er registrert i folkeregisteret som bosatt på eiendommen, se konsesjonsloven § 6.

4.7 Hvordan oppfylle boplikten

Boplikt oppfylles ved at eieren bor på selve eiendommen (driftsenheten). Det er ikke tilstrekkelig å bo i kommunen. Driftsenheten kan strekke seg over kommunegrenser. Boplikten kan imidlertid anses oppfylt av eier som bor på tomt som er fradelt eiendommen, eller som ligger i umiddelbar nærhet av den. Det kan i slike tilfeller ikke oppstilles noe krav om at eieren må være eier av naboeiendommen. Boplikten er for eksempel

oppfylt hvis eieren bor på ektefellens gårdsbruk i kort avstand fra odelseiendommen og de to eiendommene blir drevet sammen som en enhet. Skal boplikten oppfylles på denne måten, må eieren være bosatt på naboeiendommen i hele bopliktperioden.

Erververen må ta eiendommen som sin reelle bolig. Dette går fram av konsesjonsloven § 6. Vilkåret om at eiendommen er tatt i bruk som reell bolig er oppfylt når eieren er registrert bosatt på eiendommen etter regler fastsatt i, eller i medhold av, lov [9. desember 2016 nr. 88 om folkeregistrering \(folkeregisterloven\)](#). Det er skattemyndighetene som avgjør hvorvidt vilkårene for registrering av bosted etter folkeregisterloven er oppfylt.

Etter folkeregisterloven § 5-1 er hovedregelen at personer registreres med bosted der vedkommende regelmessig tar sin døgnhvile. Personer som bor skiftevis på to eller flere steder, regnes som bosatt der de tar sin overveiende døgnhvile i løpet av enhver tolv månedersperiode. Bor eierens familie et annet sted, og familien bl.a. består av barn i skolepliktig alder, regnes hele familien etter reglene om folkeregistrering som bosatt der resten av familien bor selv om eieren faktisk bor på eiendommen. I forskrift 14. juli 2017 nr. 1201 til folkeregisterloven (folkeregisterforskriften) § 5-1-1 regnes midlertidig opphold med mindre enn seks måneders varighet ikke som bosetting på oppholdsstedet, med mindre oppholdsstedet er personens eneste bostedsmessige tilknytning i dette tidsrom.

4.8 Brudd på boplikt

Oppfølging av brudd på boplikt er nærmere beskrevet i punkt 10.2.2.

4.9 Borett og -plikt for gjenlevende ektefelle og samboer

Odelsloven kapittel 9 gir regler som gir gjenlevende ektefelle og samboere et vern mot å bli fratatt en odelseiendom ved ektefelles død.

For at gjenlevende ektefelle eller samboer skal ha vern som nevnt i odelsloven §§ 34 til 36, må gjenlevende senest ett år etter at han eller hun ble eier, bo på eiendommen og bruke den som sin reelle bolig jf. odelsloven § 39. Bestemmelsen er begrunnet ut fra hensynet til de odelsberettigede, og må etter forarbeidene anses som en ren privatrettslig regel.

Ved varig fraflytting eller dersom eiendommen ikke drives på forsvarlig måte, mister gjenlevende vernet sitt, det vil si retten til å bruke eiendommen. Når vernet mot å bli fratatt eiendommen faller bort, kan en odelsberettiget løse eiendommen på odel fra gjenlevende ektefelle eller samboer.

Hvis gjenlevende ektefelle eller samboer overtar eiendommen som eier, eller blir sittende i uskifte med eiendommen, oppstår det boplikt etter konsesjonsloven § 5 annet ledd jf. første ledd nr. 1. Gjenlevendes botid på eiendommen forut for overtakelsen skal i slike tilfeller avregnes mot bopliktstiden etter konsesjonsloven, se konsesjonsloven § 5

annet ledd fjerde punktum. Det oppstår følgelig ikke ny boplikt etter konsesjonsloven hvis gjenlevende på overtakelsestidspunktet har bodd på eiendommen i minst fem år.

Kommunen kan gi dispensasjon fra boplikten etter odelsloven § 39 første ledd annet punktum. Dette rundskrivet gir retningslinjer for fritaksvurderingen så langt det passer. Kommunens avgjørelsesmyndighet følger i saker som dette direkte av odelsloven. En eventuell klage behandles følgelig ikke av statsforvalteren, men av kommunens eget klageorgan. Dette følger av reglene i kommuneloven.

5. Forhold av betydning for om konsesjon skal gis

5.1 Konsesjonslovens regler om avgjørelse av søknad om konsesjon

Ved konsesjonsvurderingen skal det tas utgangspunkt i søkers formål med ervervet. Dette formålet skal vurderes opp mot hvilke relevante samfunnsinteresser som gjør seg gjeldende i saken, jf. formålet i konsesjonsloven § 1. Se omtalen av formålet i punkt 2.1. Ved erverv av en landbrukseiendom, gjelder dessuten lovens § 9 og § 9 a. Er det konsesjonsplikt på grunn av lokal forskrift etter konsesjonsloven § 7, gjelder § 10 i tillegg til formålet. I vedtak om konsesjon kan det stilles vilkår. Rammen for de vilkår som kan fastsettes finnes i § 11, jf. § 1.

Hvorvidt en konsesjonssøknad skal innvilges eller ikke beror på en individuell og konkret vurdering. Ingen har krav på å få konsesjon, men konsesjon skal gis med mindre det er saklig grunn til å avslå.

5.2 Eiendom som skal nyttes til landbruksformål, §§ 9 og 9 a

5.2.1 Uttrykket "landbruksformål", og forholdet til landbrukslovgivningen

Konsesjonsloven §§ 9 og § 9 a gjelder avgjørelse av søknad om konsesjon for erverv av eiendom som skal nyttes til "landbruksformål". Hvis formålet med ervervet er noe annet enn landbruk, skal konsesjonsvurderingen ta utgangspunkt i momentene i § 1 som er lovens formålsbestemmelse. Det er likevel ikke til hinder for at momentene i §§ 9 og 9 a også kan være relevante.

Uttrykket landbruksformål må ikke forveksles med det samme uttrykket som er brukt i plan- og bygningslovens regler. I konsesjonsloven omfatter uttrykket landbruksformål jord-, skog- og hagebruk, reindrift og tilleggsnæringer, herunder turisme, salg av gårdsprodukter, utleievirksomhet i forbindelse med jakt m.m. Landbruket er i utvikling, og ressursene tas i bruk på stadig nye og kreative måter. Hva som er tilleggsnæringer vil variere over tid i takt med denne utviklingen. Det må foretas en konkret helhetsvurdering hvor det bl.a. sees hen til om næringen har tilknytning til eiendommens ressursgrunnlag, eller annen virksomhet på eiendommen.

I jordlovens formålsbestemmelse finnes begrepene ”busetjing”, ”driftsmessig gode løysingar” og ”kulturlandskap”. Disse begrepene er også nevnt i konsesjonsloven § 9. Departementet mener at begrepene bør tolkes likt i de to lovene. Det vises til rundskriv [M-35/95](#) Om jordloven § 1 hvor det er redegjort for innholdet i jordlovens formålsbestemmelse.

5.2.2 Vektleggingen av ulike momenter ved avgjørelse av konsesjonssaken

Konsesjonsloven §§ 9 og 9 a har regler om hva det skal legges vekt på ved avgjørelsen av søknad om konsesjon for erverv av eiendom som skal nyttes til landbruksformål. Listen over momenter som skal vektlegges, er ikke uttømmende. Det kan legges vekt på andre momenter når de er relevante i forhold til konsesjonslovens formål.

Momentene som kan tillegges vekt ved avgjørelsen av konsesjonsspørsmålet, skal vektlegges forskjellig. Innholdet i momentene fremgår av punkt 5.2.3 til 5.2.11.

Særlig vekt

I konsesjonsloven § 9 første ledd angis momenter det skal legges særlig vekt på (hensynet til bosettingen i området, om ervervet innebærer en driftsmessig god løsning, om ervervet anses skikket til å drive eiendommen og om ervervet ivaretar hensynet til helhetlig ressursforvaltning og kulturlandskapet). I tillegg skal det legges særlig vekt på hensynet til en samfunnsmessig forsvarlig prisutvikling, jf. lovens § 9 a. Momentene i §§ 9 og 9 a får anvendelse ved behandling av saker som gjelder erverv av en landbruks-eiendom som skal brukes til landbruksformål. Er det søkt konsesjon fordi boplikten etter konsesjonsloven § 5 annet ledd ikke skal oppfylles, er det gjort unntak fra dette, se omtale i punkt 5.2.11.

Alminnelig vekt

Bestemmelsen åpner for at det også kan trekkes inn andre hensyn enn dem som er direkte nevnt i ordlyden. Dette kan f.eks. være hensyn som støttes i annen lovgivning, rikspolitisk retningslinjer eller andre hensyn som ikke er formalisert. Lovens formål angir rammene for de hensyn som er relevante.

Søker nær slektning eller odelsberettiget konsesjon fordi de ikke skal oppfylle lovbestemt boplikt, se punkt 4, er det i konsesjonsloven § 9 fjerde ledd annet punktum angitt tilleggsmomenter som det skal legges vekt på (eiendommens størrelse, avkastning og husforhold).

Korrigerende momenter

Etter § 9 fjerde ledd tredje punktum kan søkers tilknytning til eiendommen og søkerens livssituasjon tillegges vekt som korrigerende momenter der nær slektning eller odelsberettiget som ikke skal oppfylle lovbestemt boplikt søker konsesjon. I henhold til forarbeidene innebærer dette at det ikke er hensynet til eier som skal være avgjørende for avveiningen. Bare hvis den samlede vurderingen av de øvrige momentene etterlater betydelig tvil om hvordan samfunnsinteressene best kan ivaretas, kan livssituasjonen eller

tilknytningen etter omstendighetene bli avgjørende. Momentene i fjerde ledd er framstilt i punkt 5. 2.10.

Avveining av hensynene

Konsesjonsmyndighetene må ta stilling til i hvilken grad de ulike hensynene gjør seg gjeldende, dvs. om de er relevante i saken, og hvilken tyngde hensynene skal ha. Selv om det skal legges særlig vekt på en del momenter, er det ikke sikkert at disse momentene får avgjørende betydning for resultatet i saken. Det kan være ulike grunner til det, for eksempel at de øvrige momentene samlet trekker i retning av en annen løsning, eller at hensynet som etter loven skal tillegges særlig vekt ikke gjør seg gjeldende med særlig styrke i den konkrete saken. Et eksempel på det siste er erverv av eiendommer i områder hvor bosettingshensynet ikke, eller bare i liten grad gjør seg gjeldende. I slike tilfeller kan det, etter omstendighetene, legges mindre vekt på dette hensynet enn andre hensyn som etter loven er relevante.

Avveining av de relevante hensynene i saken skal fremgå av konsesjonsvedtaket, se punkt 9.2.

5.2.3 Bosettingshensynet

Etter konsesjonsloven § 9 første ledd nr. 1 er bosettingshensynet et forhold det skal legges særlig vekt på. Dette innebærer at det må avklares om bosettingshensynet gjør seg gjeldende i det aktuelle området og med hvilken tyngde. Det må tas stilling til om det er nedgang eller fare for nedgang i folketallet i denne delen av kommunen. Bosettingshensynet kan tilsi at søknaden avslås. Et eksempel på at det kan være tilfelle er hvor eiendommen er kjøpt som tilleggsjord, men hvor kommunen mener at den bør være en selvstendig enhet. Bosettingsvilkåret kan i andre tilfeller føre til at det konsesjonsvedtaket stilles vilkår om boplikt. Landbruksmyndighetene har plikt til å vurdere om det er nødvendig å sette vilkår om personlig boplikt. Foromtale av konsesjonsvilkår se punkt 6.2.

Konsesjonsmyndighetene kan treffe avgjørelser som tar sikte på å øke folketallet, eller avgjørelser som tar sikte på å opprettholde den bosettingen en allerede har i kommunen.

Med bosetting menes både bosetting på eiendommen saken gjelder og i området for øvrig. Dette innebærer at følgene for lokalsamfunnet har betydning ved vurderingen. Det må gå fram av saken om det er behov for å opprettholde eller styrke bosettingen i området. I denne forbindelse må det redegjøres for eksisterende bosetting og påregnelig utvikling. Befolkningsstatistikk fra SSB (Statistisk sentralbyrå) kan danne utgangspunkt for vurderingen, men det er ikke grunnlag for å legge avgjørende vekt på prognosene for kommunen som helhet. Det kan for eksempel tenkes at SSB sine prognoser viser en positiv befolkningsutvikling i kommunen som helhet, men at konsesjonsmyndighetene er kjent med at det har vært en nedgang i folketallet i det området eiendommen ligger.

Det er kommunens vurdering av bosettingsutviklingen i det aktuelle området som skal tillegges vekt.

Det kreves ikke at kommunen har bekreftet behovet for å opprettholde eller styrke bosettingen gjennom for eksempel investeringer i infrastruktur eller lignende. Ved behandlingen av en konsesjonssak er det derimot tilstrekkelig at kommunen har et ønske om å opprettholde eller styrke bosettingen i det aktuelle området. Ønsket om å styrke bosettingen kan bare vektlegges dersom det er grunn til å tro at andre som ikke allerede bor i området, vil erverve eiendommen med sikte på selv å bo der. Gjelder saken erverv av tilleggsjord, vil bosettingshensynet kunne ivaretas dersom det er grunn til å tro at en utvidelse av ressursgrunnlaget er med på å danne grunnlag for videre bosetting på eiendommen.

5.2.4 Driftsmessig god løsning

Det er et nasjonalt mål å skape et robust landbruk med stabile arbeidsplasser og god lønnsomhet. Dette innebærer bl.a. at det må tilstrebes en bruksstruktur som gir grunnlag for å redusere kostnadene og tilpasse driften til endringer i rammebetingelsene for norsk landbruk. Eiendomsstørrelsen og den fysiske utformingen av eiendommen er viktige faktorer for å få det til. Det skal derfor legges særlig vekt på om ervervet innebærer en "driftsmessig god løsning", jf. § 9 første ledd nr. 2. Uttrykket driftsmessig god løsning er også brukt i jordloven §§ 1 og 12, og tolkingen av uttrykket er det samme etter de tre bestemmelsene. Det dreier seg om en sammensatt landbruksfaglig vurdering av de faktiske forholdene som gjør seg gjeldende i saken.

Det må foretas en konkret vurdering av hva som vil bli en driftsmessig god løsning. Det er bl.a. av betydning hvilken driftsform som er påregnelig for området. Det må videre legges vekt på arronderingsmessige forhold, herunder bl.a. hvordan grensene er trukket og om eiendommen består av flere teiger. Hvis den består av flere teiger har det også betydning hvor lang avstand det er mellom teigene. Hvor kommunen mener at eiendommen skal opprettholdes som selvstendig bruk og eiendommen har tjenlige hus og det ellers ligger til rette for bosetting og fortsatt drift av eiendommen, kan arronderingsmessige forhold normalt tillegges lite vekt.

Hvor søkeren skal nytte eiendommen som selvstendig enhet, men hvor kommunen mener den bør brukes som tilleggsjord til nabobruk, taler hensynet til en driftsmessig god løsning i retning av å avslå søknaden. I slike tilfeller må kommunen påvise at det er konkret interesse for konsesjonseiendommen som tilleggsjord, se omtale av dette under punkt 9.1. Er den omsøkte eiendommen en ren skogeiendom uten priskontroll, er det i den forbindelse ingen forutsetning at interessentene i tilleggsjorden må være villige til å betale den samme prisen som konsesjonssøkeren har gitt.

Driftsmessige gode løsninger forutsetter rasjonelle driftsenheter. Hva som er rasjonelle driftsenheter vil endre seg i takt med utviklingen i landbruket. Ved kjøp av tilleggsarealer er det viktig at ikke avstanden mellom eiendommene blir for stor. Lang avstand som

argument for å nekte konsesjon, må bygge på en vurdering av bl.a. påregnelig driftsoppbygg og transportbehovet i den forbindelse, sammenholdt med eventuelt økte driftsutgifter og trafikkmessige ulemper. Husdyrhold forutsetter for eksempel transport i forbindelse med frakt av dyr, spredning av husdyrgjødsel og høsting av avlinger, samt regelmessig tilsyn med dyrene. Skal driften fordeles på flere eiendommer, bør derfor ikke avstanden være for stor. Når det gjelder andre typer drift, for eksempel korn- og gressproduksjon er imidlertid avstanden mindre viktig, da slik produksjon ikke har tilsvarende transport- eller tilsynsbehov. Avstand er ikke et like sentralt moment ved drift av skogeiendommer fordi slik eiendom ikke trenger det samme tilsynet som jordbruksareal, og driften ofte skjer gjennom skogeierlag.

Hvor leietaker kjøper leiejord som tilleggsjord, skal det på vanlig måte vurderes om ervervet vil bidra til en driftsmessig god løsning. Spørsmålet om avstand er en del av denne vurderingen, men kan ikke ses isolert. I noen saker kan det derfor være aktuelt å åpne for lengre avstander enn hvor det ikke har eksistert et tidligere leieforhold. Hvor den konkrete leieavtalen har vart over svært lang tid og leiejorda utgjør en sentral del av driftsopplegget, kan leiejorda ha blitt en integrert del av erververens driftsgrunnlag. I slike tilfeller kan det være i tråd med formålsbestemmelsen i loven å gi konsesjon selv om avstanden er stor.

Dersom erverver allerede eier en landbrukseiendom og kjøper ytterligere eiendom med det formål å opprettholde denne som et selvstendig bruk, blir imidlertid vurderingen en annen. Flere hensyn tilsier at en bør være tilbakeholden med å gi konsesjon, bl.a. hensynene bak den personlige boplikten og ønsket om å unngå kapitalplassering og spekulasjon i landbrukseiendommer. Dersom kjøper oppgir at formålet med ervervet er å skaffe barna hver sin landbrukseiendom og kommunen mener eiendommen bør opprettholdes som egen enhet, må det vurderes om det er akseptabelt at erverver får konsesjon til å drive eiendommene sammen i perioden fram til barna overtar ut fra hensynet til bosetting og drift. Kommunen bør da vurdere å sette vilkår om at overdragelse bør skje innen en viss tid.

5.2.5 Skikkethet

Det skal legges særlig vekt på om erververen "anses skikket" til å drive eiendommen, jf. § 9 første ledd nr. 3. Det understrekes at det må foretas en konkret helhetsvurdering av om søkeren er skikket, og at det må vises varsomhet ved vurdering av spørsmålet. Dette må også ses i lys av mulighetene for å oppfylle driveplikten etter jordloven § 8 annet ledd ved bortleie. Det kreves ingen formell landbruksfaglig utdanning.

Vilkåret om at erververen må være skikket til å drive eiendommen gjelder enten den skal brukes som selvstendig bruk, eller som tilleggsjord til en eiendom vedkommende eier fra før. Ved erverv av tilleggsjord vil erververen normalt ha tilstrekkelig praksis fra drift av den eiendommen han eller hun har fra før.

5.2.6 Hensynet til helhetlig ressursforvaltning og kulturlandskapet

Etter § 9 første ledd nr. 4 skal det også legges særlig vekt på hensynet til helhetlig ressursforvaltning og kulturlandskapet.

Med "helhetlig ressursforvaltning" menes at det må vurderes hvilke virkninger et eierskifte har for alle ressursene på eiendommen enten det gjelder jord- og skogbruksarealer, bygninger eller øvrige deler av eiendommen. I begrepet ligger også at framtidige generasjoners behov i størst mulig grad ivaretas. Ressursene skal disponeres på en slik måte at produksjonsevne og utnyttelsesevne ivaretas, slik at eiendommen i framtida kan legge grunnlag for drift og bosetting.

En eier som selv bor på eiendommen sin har i utgangspunktet større foranledning til å ivareta eiendommens ressurser i et slikt langsiktig perspektiv enn den som ikke bor der. Selv om verken hensynet til bosettingen eller kulturlandskapet gjør seg gjeldende, eller selv om disse hensynene bare i liten grad gjør seg gjeldende, kan hensynet til en helhetlig ressursforvaltning tilsi at konsesjon avslås, eller at det stilles vilkår.

Hensynet til helhetlig ressursforvaltning er ikke til hinder for å gi konsesjon til en erverver som har til formål å nyttiggjøre seg av ressurser som ikke er fornybare, for eksempel grusforekomster.

Med "kulturlandskapet" menes landskapsbildet, mangfoldet i naturen og kulturhistoriske verdier. Til kulturlandskapet knyttes f.eks. produksjon av ulike miljøgoder som turveier og natur- og kulturopplevelser for allmennheten. Det samme gjelder muligheten for jakt, fiske, rekreasjon og turisme. Kulturlandskapet er et samfunnsgode som landbruket har et særlig ansvar for å ivareta, men det må tas hensyn til at kulturlandskapet endres over tid i takt med utviklingen i landbruket. Det kan gi grunnlag for avslag eller konsesjonsvilkår hvis konsesjonssøker skal bruke eiendommen på en måte som vil redusere kulturlandskapsverdiene.

5.2.7 Sameie i landbrukseiendom

Det følger av konsesjonsloven § 9 annet ledd at konsesjon "i alminnelighet ikke skal gis dersom det ved ervervet oppstår sameie" i eiendommen, eller hvis antallet sameiere øker. I forarbeidene til loven er det vist til at uttrykket "i alminnelighet" er brukt for å få fram at det kan legges vekt på det generelle erfaringsmaterialet som finnes om opprettelse eller utvidelse av antallet sameiere i en landbrukseiendom. Det er vist til at slike eierformer kan være uheldig for driften av eiendommen. Antallet sameiere, driftsform, behovet for investeringer og vedlikehold med mer kan ha betydning for driften av eiendommen og investeringsviljen i den. Det er derfor forhold som kan tillegges vekt. Det kan også trekkes inn i vurderingen at det dreier seg om en mindre utvidelse av et sameie som har fungert godt over lengre tid. Ulempevurderingen må baseres på forholdene i den enkelte sak. Det må foretas en påregnelighetsvurdering, dvs. en vurdering av

hvordan det er sannsynlig at forholdene vil utvikle seg framover med den aktuelle sameieformen.

Hvis samboere erverver eiendom sammen, oppstår det i realiteten et sameie. Som nevnt i punkt 3.2.1, gjelder konsesjonsloven § 5 første ledd nr. 1 og nr. 2 om ektefeller tilsvarende for samboere. Konsesjonsloven § 9 er derfor ikke til hinder for at det kan gis konsesjon til samboere.

Eiere av et ansvarlig selskap etter [lov 21. juni 1985 nr. 83 om ansvarlige selskaper og kommandittselskaper](#) anses som ordinære sameiere selv om det er selskapet som erverver konsesjonspliktig eiendom og søker konsesjon. Det innebærer at konsesjonsvurderingen gjelder hver enkelt eier i det ansvarlige selskapet.

5.2.8 Selskaper med begrenset ansvar

Konsesjonsloven § 9 tredje ledd slår fast at det "kan gis konsesjon til selskaper med begrenset ansvar". Bestemmelsen gjelder selskaper som omfattes av [lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper](#). I forarbeidene til konsesjonsloven er det bl.a. vist til at det er et nasjonalt mål at landbrukseiendommer i størst mulig grad eies av fysiske personer som selv bebor og driver eiendommene, da dette har vist seg å være en stabil og rasjonell eierform. Paragraf 9 tredje ledd åpner likevel for at det kan gis konsesjon til selskaper med begrenset ansvar dersom dette byr på fordeler i forhold til tradisjonelle eierformer. Hva uttrykket "fordeler" innebærer i den forbindelse er beskrevet slik i forarbeidene⁷: "Det kan for eksempel være behov for å kunne utnytte ressursene gjennom felles tiltak. Det kan også være ønskelig å danne driftsselskaper med rettigheter i de ulike interessentenes eiendommer." Uttalelsene i forarbeidene er knyttet til landbruksdriften, og omfatter ikke fordeler uten sammenheng med driften.

Dersom et selskap med begrenset ansvar erverver landbrukseiendom, vil senere overdragelse av f.eks. aksjer i selskapet eller hele selskapet ikke utløse konsesjonsplikt. Eiendommen kan da reelt sett bli overdratt videre uten offentlig kontroll. De langsiktige følgene den nye eierformen kan føre til er dermed sentrale ved vurderingen av om konsesjon skal gis, eventuelt om det skal stilles vilkår for konsesjon og hvilke vilkår som kan være aktuelle. En søknad kan ikke avslås ut fra et generelt ønske om at aksjeselskaper ikke bør få konsesjon. Det er forutsatt i forarbeidene til loven at det skal være en reell mulighet for at selskaper med begrenset ansvar kan få konsesjon. Det må i den forbindelse foretas en konkret og individuell vurdering. Det må sees hen til påregnelig utvikling av forholdene på eiendommen i tiden framover med den aktuelle eierformen. Det kan i den forbindelse legges vekt på at erfaringen viser at en bruksstruktur der landbrukseiendom i størst mulig grad eies av fysiske personer som selv bebor og driver eiendommene sine, har vist seg å være en stabil og rasjonell eierform. Vurderingste-

⁷ Ot. prp. nr. 79 (2002-2003) s. 66

maet er det samme uavhengig av eiendommens ressursgrunnlag. Den konkrete vurderingen kan likevel slå ulikt ut avhengig av hvilke ressurser og muligheter eiendommen har, noe som blant annet er reflektert i Rt. 2012 s. 18 (Kistefos) avsnitt 63.

Hvis konsesjon gis til et aksjeselskap, må det tas hensyn til de som skal ha yrket sitt i landbruket, jf. § 9 tredje ledd annet punktum. Hensynet skal ivareta interessene til den som eventuelt skal bo og drive eiendommen for selskapet. Det kan for eksempel settes vilkår om at vedkommende skal sitte i selskapets styre, eller ha annen innflytelse på driften. I den forbindelse er det viktig å ha for øye at konsesjonsvilkåret skal kunne følges opp. Se omtale av konsesjonsvilkår i punkt 6.2.

5.2.9 Kommunen som erverver av landbrukseiendom

Det kan også gis konsesjon til en kommune på erverv av en landbrukseiendom. Det kan for eksempel tenkes at det knytter seg offentlige interesser til hele eller deler av eiendommen som tilsier at kommunen bør eie den. Da trenger det ikke nødvendigvis være avgjørende om deler av eiendommen fortsatt skal brukes til landbruksproduksjon. Kommunen kan ikke avgjøre en slik søknad, se forskrift om saksbehandling mv. i kommunen [§ 1 annet ledd](#). Slike søknader avgjøres av statsforvalteren, og Landbruksdirektoratet er klageinstans.

5.2.10 Odelsberettiget eller nær slekt som ikke skal oppfylle boplikten etter § 5 annet ledd

Konsesjonsloven § 9 fjerde ledd sammenholdt med første ledd angir de momenter som tillegges vekt dersom en odelsberettiget eller nær slekt søker konsesjon fordi boplikten etter konsesjonsloven § 5 annet ledd ikke skal oppfylles.

Det følger av § 9 fjerde ledd første punktum, jf. § 9 første ledd, at det skal legges særlig vekt på hensynet til bosettingen, en driftsmessig god løsning, helhetlig ressursforvaltning og kulturlandskapet. Det skal ved konsesjonsvurderingen, i slike tilfeller, ikke legges vekt på om erververen anses skikket til å drive eiendommen, jf. § 9 første ledd nr. 3. Det skal heller ikke legges vekt på pris, jf. § 9 a.

I § 9 fjerde ledd annet punktum er det fastsatt at det skal legges vekt på eiendommens størrelse, avkastningsevne og husforhold. Momentene skal tillegges alminnelig vekt, jf. omtalen av dette i punkt 5.2.2. Den forståelse som er lagt til grunn ved anvendelsen av begrepene i tidligere odelslov § 27 a,⁸ skal videreføres. Det innebærer at praksis etter den tidligere bestemmelsen er retningsgivende.

Med "eiendommens størrelse" menes eiendommens totalareal. Av større betydning ved avveiningen er likevel størrelsen på det produktive arealet og dets avkastningsevne. En

⁸ Odelsloven § 27 a ble opphevet ved lovendring i 2009

stor landbrukseiendom kan ha begrenset med produktive arealer, typisk store fjelleiendommer med lite produktiv skog, beitearealer eller andre ressurser, eller avkastningsevnen knyttet til ressursene kan være marginal som følge av at skogen for eksempel ligger i et verneområde.

En vurdering av "eiendommens avkastningsevne" bygger på en framtidsrettet vurdering av hva som er påregnelig avkastning. Produktive arealer vurderes på bakgrunn av arealenes landbruksmessige produksjonsegenskaper. Også påregnelig avkastning utover tradisjonelle landbruksinntekter må trekkes inn, herunder avkastning fra tilleggende rettigheter og virksomhet som for eksempel jakt og fiske, turisme og utleie av hytter.

Det skal legges vekt på "husforholdene" på eiendommen. Ved denne vurderingen skal alle bygningene som står på eiendommen tas i betraktning. Boplikt etter konsesjonsloven § 5 annet ledd gjelder eiendom som er eller har vært brukt som helårsbolig. Momentene i konsesjonsloven § 10 som gjelder konsesjonsvurderingen ved lokal forskrift om nedsatt konsesjonsgrense er veiledende for vurderingen. Er det dårlige husforhold på eiendommen, må en følgelig vurdere om eiendommen er egnet til, og kan fungere som boplass. Ved denne vurderingen må det ses hen til eiendommens beliggenhet, muligheter for oppgradering til vanlig god standard med innlagt strøm, vann og kloakk, veiforhold til eiendommen m.m. Det må videre tas stilling til om det er påregnelig at andre vil erverve eiendommen til boligformål.

Etter konsesjonsloven § 9 fjerde ledd tredje punktum kan det legges vekt på "søkerens tilknytning til eiendommen og søkerens livssituasjon". Disse momentene kan bare tillegges vekt som korrigerende moment, jf. omtalen av dette i punkt 5.2.2. Dette innebærer at det ikke er hensynet til søker som skal være avgjørende for avveiningen. Bare hvis den samlede vurderingen av de øvrige momentene etterlater tvil om hvordan samfunnsinteressene best kan ivaretas, kan livssituasjonen eller tilknytningen etter omstendighetene bli avgjørende.

Søkers tilknytning til eiendommen kan være av ulik karakter. En søker som er oppvokst på gården vil ofte ha sterk tilknytning til den, men også annen form for tilknytning som for eksempel besøk i ferier, familietilknytning m.m. omfattes av uttrykket. Eksempler på at hensynet til søkers livssituasjon gjør seg gjeldende kan være forhold knyttet til arbeids- eller utdannelsessituasjon, familiære, helsemessige eller andre sosiale forhold.

Hensynene som er nevnt i konsesjonsloven § 9 fjerde ledd er ingen uttømmende oppramsing av hvilke hensyn som er relevante ved vurderingen. Bestemmelsen må dessuten ses i sammenheng med konsesjonsloven § 11 som gjelder konsesjonsvilkår. Foromtale av konsesjonsvilkår, se punkt 6.

5.2.11 Priskontroll ved erverv av landbrukseiendom, § 9 a

Reglene om priskontroll ved konsesjonsvurdering av erverv av eiendom som skal nyttes til landbruksformål går fram av § 9 a. Reglene er litt forskjellige avhengig av om ervervet gjelder en bebyggd eller ubebyggd eiendom, se omtale nedenfor.

Hensynet til en samfunnsmessig forsvarlig prisutvikling er bare aktuelt hvor ervervet skjer til landbruksformål, og er et moment det skal legges særlig vekt på. Hensynet supplerer momentene som er nevnt i § 9, og kan begrunne avslag på konsesjonssøknaden. Det skal imidlertid foretas en helhetsvurdering av alle momentene. Selv om kommunen mener at prisen er for høy, kan kommunen følgelig etter en samlet vurdering gi konsesjon.

Ved avgjørelse av en søknad om konsesjon på erverv av *bebyggd eiendom* med mer enn 35 dekar fulldyrka og overflatedyrka jord som skal nyttes til landbruksformål, skal det, i tillegg til momentene som er nevnt i § 9, legges særlig vekt på om den avtalte prisen tilgodeser "en samfunnsmessig forsvarlig prisutvikling", se § 9 a første ledd første punktum. Retningslinjer for vurderingen av om en eiendom kan anses som bebyggd er gitt i punkt 3.1.2.

Gjelder ervervet en bebyggd eiendom under den fastsatte arealgrensen, for eksempel en eiendom med 25 dekar fulldyrka og 10 dekar overflatedyrka jord, skal det ikke foretas priskontroll. Ved erverv av en bebyggd eiendom hvor jordbruksarealet utelukkende består av innmarksbeite, eller hvor eiendommens areal består av skog eller annen utmark, skal priskontroll unnlates uavhengig av eiendommens størrelse.

Det følger av forskrift om konsesjonsfrihet mv. § 6 a at erverv av eiendom med brukbart bolighus der den avtalte prisen er under 3,5 millioner kroner, er unntatt fra priskontroll ved konsesjonsbehandling. Bakgrunnen for unntaket er å legge til rette for omsetning av mindre landbrukseiendommer til boligformål.

Beløpsgrenseunntaket får følgelig bare anvendelse hvor ervervet skjer til boligformål. Som brukbart bolighus regnes et hus som har en slik standard at kjøperen kan flytte til eiendommen; boligen må for eksempel ha tilfredsstillende løsninger for vei, vann og avløp. Vurderingen som skal legges til grunn er følgelig noe forskjellig fra vurderingen av om det oppstår lovbestemt boplikt ved ervervet, se omtale i punkt 3.1.2.

Etter § 9 a annet punktum skal det foretas priskontroll ved konsesjonsbehandlingen av erverv av *ubebyggd eiendom* uavhengig av eiendommens størrelse. Priskontroll etter dette alternativet gjelder også ved erverv av ubebyggd eiendom som består av innmarksbeite. Erverv av eiendommer uten produktive arealer anses ikke som erverv til landbruksformål, og det skal ikke foretas priskontroll. Eksempl på slike eiendommer er fjellstrekninger med jaktretter, fiskeretter og beitemuligheter. Gjelder ervervet en ren skogeiendom, er det uttrykkelig fastsatt i bestemmelsen at det ikke skal foretas priskontroll. Som ren skogeiendom regnes en eiendom helt uten jordbruksareal. Eiendommen kan, i tillegg til skogen, bestå av uproduktive arealer.

Unntaket fra priskontroll ved erverv av bebygde eiendommer med fulldyrka og overflatedyrka jord ikke over 35 dekar og unntaket for ubebygde rene skogeiendommer, kan føre til at enkelte grunneiere vil ønske å fradele jordbruksareal eller skog med sikte på en høyere pris ved salg av eiendommen sin. Slik fradeling vil normalt kreve samtykke fra kommunen, jf. delingsbestemmelsen i jordloven § 12 og retningslinjene for deling. For omtale av deling se rundskriv M-2/2021 Driveplikt, omdisponering og deling.

Departementet har i rundskriv [M-3/2002](#) Priser på landbrukseiendommer ved konsesjon gitt retningslinjer for hvordan prisvurderingen skal foretas. Det er i etterfølgende rundskriv og brev gjort enkelte tolkinger og justeringer av retningslinjene:

- I rundskriv M-7/2002 Endringer i rundskriv M-3/2002 - Priser på landbrukseiendommer ved konsesjon – Kapitaliseringsrentefot m.m. for skog ble det gjort en endring som gjaldt ved kjøp av skog i rasjonaliseringsøyemed. Ved kjøp av tilleggsskog vil det kunne oppstå rasjonaliseringseffekter når eiendommene skal drives sammen. Spesielt vil dette gjelde dersom skogen kjøperen eier fra før har en skjev aldersfordeling med høy andel hogstmoden skog og lav andel yngre produksjonsskog. Dersom eieren kjøper tilleggsskog med høy andel ungskog, kan eieren øke hogsten av sin gammelskog, og den kapitaliserte verdien av de to skogene samlet vil bli høyere enn summen av verdien for teigene vurdert isolert. Departementet mener at det ved konsesjonsvurderingen må kunne tas hensyn til slik merverdi ved verdsettingen av skog.
- I rundskriv M-7/2002 og M-4/2004 Endringer i rundskriv M-3/2002 - Priser på landbrukseiendommer ved konsesjon. Kapitaliseringsrentefot på jord og nedre beløpsgrense for prisvurdering ved konsesjonsbehandling av bebygd eiendom ble kapitaliseringsrenten ved verdsetting av henholdsvis skog og jordbruksareal fastsatt til 4 %.
- Øvre ramme for tillegg av boverdi har ved flere anledninger blitt økt, sist ved rundskriv M-1/2010 Priser på landbrukseiendommer ved konsesjon. Nedre beløpsgrense for prisvurdering ved konsesjonsbehandling av bebygd eiendom. Beløpsgrensen er nå på kr 1 500 000,-. Endringen var en oppfølging av næringskomiteens uttalelser ved behandling av Ot.prp. nr. 44 (2008–2009), der et flertall uttalte at det burde gis mulighet for å heve boverdien for å øke omsetningstakten på landbrukseiendommer. Flertallet uttalte samtidig at det er viktig å holde fast på at det er bruksverdien til landbruksformål og kostnadsverdien for landbruksbygg som skal danne grunnlag for prissettingen.

Rundskriv M-7/2002, M-4/2004 og M-1/2010 er opphevet, men endringene i retningslinjene for verdsetting i rundskriv M-3/2002 som er gjengitt over, skal fortsatt legges til grunn ved verdsettingen.

Rundskriv M-3/2002 punkt 8.5 gir retningslinjer for verdsetting av en rekke ressurser på eiendommen som ikke er skog og jordbruksareal. Ved verdsettingen av disse ressursene får kapitaliseringsrenten, som er fastsatt av departementet, ikke betydning.

Departementet gjør for øvrig oppmerksom på at tillegget for boverdi som ble fastsatt i rundskriv M-1/2010 er begrunnet ut fra tomteverdien til boligformål. Det forhold at huset for eksempel mangler vei, vann eller kloakk, eller har behov for omfattende oppussing for å bli en egnet bolig etter dagens standard, dvs. forhold som innebærer at boligen ikke er brukbar, har ikke betydning. Hvor det er klart at huset på grunn av alder og forfall ikke lenger kan oppfattes som en bygning, kan det imidlertid ikke tillegges boverdi. Bebyggelsens tilstand har dermed bare betydning hvor det er uklart om en står overfor en (bolig)bygning eller ikke. Når kommunen skal ta standpunkt til om det skal tillegges boverdi må den på samme måte som ved vurderingen etter konsesjonsloven § 4 første ledd nr. 4, foreta en helhetlig vurdering av de faktiske forholdene som gjør seg gjeldende. Denne vurderingen er beskrevet i punkt 3.1.2.⁹ Ved vurderingen av om det skal gis tillegg for boverdi er det i dag ikke naturlig å skille mellom "små" og "store" eiendommer. Det er heller ikke naturlig å skillemellom eiendommer med intensiv drift som krever eiernes fulle årsverk og eiendommer som ikke gjør det ved vurderingen av om det skal tillegges boverdi. Boverdi kan m.a.o. tillegges uavhengig av konsesjonseiendommens størrelse, ressurser eller driftsform.¹⁰

Spørsmålet om vurdering av prisen er en del av konsesjonsvurderingen. Det kan være aktuelt for selger å få avklart med kommunen hvilket prisleie som er aktuelt ved salg av eiendommen forut for selve salget. En slik avklaring kan bidra til at både selger og kjøper i større grad kan forutberegne sin stilling, se punkt 9.1 om saksbehandlingen av en slik henvendelse.

Det går fram av forskrift om saksbehandling mv. i kommunen¹¹ § 1 annet ledd at kommunene har plikt til å vise hvordan prisvurderingen er foretatt opp mot eiendommens enkelte deler.

5.3 Avgjørelse av saker etter forskrift om nedsatt konsesjonsgrense, § 10

Etter konsesjonsloven § 7 kan det på bestemte vilkår fastsettes lokale forskrifter om nedsatt konsesjonsgrense, se punkt 3.3. Konsesjonsloven § 10 gjelder hvilke momenter det kan legges vekt på ved avgjørelser av saker etter slike forskrifter.

Det følger av konsesjonsloven § 10 første ledd at kommunen skal gi konsesjon når det ikke er nødvendig å hindre at den aktuelle eiendommen blir brukt til fritidsformål. Dette innebærer at søknad om konsesjon ikke kan avslås begrunnet med andre hensyn enn bosettingshensynet.

Ved vurderingen av om det er "nødvendig å hindre" kan det legges vekt på en rekke momenter, jf. konsesjonsloven § 10 første ledd. Bestemmelsen nevner eiendommens beliggenhet, herunder om området der eiendommen ligger har karakter av å være et

⁹ Brev 9. januar 2018 til Norsk Landbruksmegling

¹⁰ Brev 22. mars 2018 til Norsk Landbruksmegling

¹¹ [Forskrift 8. desember 2003 nr. 1480 om saksbehandling mv. i kommunen i saker etter konsesjonsloven, jordloven, odelsloven og skogbruksloven](#)

utpreget fritidsområde, bebyggelsens art og standard, hvor lang tid det er gått siden eiendommen er brukt som helårsbolig, hvor lang tid den ble brukt som helårsbolig, og om det er påregnelig at andre vil kjøpe den for å bruke den til helårsbolig. I forarbeidene er det lagt til grunn at dersom eiendommen ligger i et området som har karakter av å være et utpreget fritidsområde, kan det trekke i retning av både å gi konsesjon og å avslå konsesjon. Det taler for å gi konsesjon hvis den aktuelle eiendommen er den eneste eiendommen blant mange som er eller har vært brukt til helårsbolig. Det taler mot hvis et tidligere boligområde er i ferd med å miste karakteren av å være et boligområde, og isteden er i ferd med å få karakter av å bli et fritidsområde. Opplistingen i bestemmelsen er ikke uttømmende, jf. uttrykket "blant annet".

Det går fram av § 10 annet ledd at konsesjon skal gis dersom kommunen finner det godtgjort at eiendommen bare kan avhendes som helårsbolig til en pris som er vesentlig lavere enn prisnivået for tilsvarende helårsboliger i området.

Selv om kommunen kommer til at det er nødvendig å hindre at den aktuelle eiendommen blir brukt til fritidsformål, kan kommunen gi konsesjon hvis det gjør seg gjeldende spesielle omstendigheter i saken. Søkerens tilknytning til eiendommen kan etter forholdene tillegges vekt. Tilknytningen kan for eksempel bestå i et slektskapsforhold eller at søker har vokst opp på eiendommen, se tilsvarende begrep som er drøftet i punkt 5.2.10. Hvilken vekt tilknytningen har i den konkrete saken vil variere ut fra tilknytningens art, og tilknytningen må dessuten vurderes opp mot hvor nødvendig det er å hindre at eiendommen blir brukt til fritidsformål.

Kommunene kan innføre forskrift om at nær slekt ikke skal kunne overta eiendom som er eller har vært brukt til helårsbolig konsesjonsfritt med mindre boligen tas i bruk til boligformål, jf. konsesjonsloven § 7 første ledd. Det er ikke gitt nærmere retningslinjer i loven for konsesjonsvurderingen i slike tilfeller. Utgangspunktet er derfor at slike saker behandles på vanlig måte etter konsesjonsloven § 10. Det må likevel legges til grunn at det kan legges en viss vekt på søkerens tilknytning til eiendommen. Dette vil imidlertid sjelden kunne være noe avgjørende moment i disse sakene.

Hvis avgjørelsen påklages, må statsforvalteren som for andre klagesaker, legge stor vekt på det kommunale selvstyre ved prøving av det frie skjønn, se forvaltningsloven § 34 annet ledd tredje punktum.

6. Om konsesjonsvilkår, § 11

6.1 Grunnleggende krav til vedtak etter konsesjonsloven

Søknad om konsesjon kan innvilges, avslås eller innvilges på slike vilkår som er påkrevd for å fremme lovens formål. Avgjørelsen må tas etter en individuell og konkret vurdering. Det kan ikke gjøres vedtak som innebærer usaklig forskjellsbehandling eller som er vilkårlige. Det kan heller ikke treffes avgjørelser som innebærer at en går lenger enn det som er nødvendig for å ivareta samfunnsinteressene loven tar sikte på å

tjene (ta utenforliggende hensyn). Det må etter dette vurderes fra sak til sak om søknaden skal avslås, innvilges eller om det skal settes vilkår. Dette gjelder uansett hvilken type konsesjonsspliktig eiendom det dreier seg om.

Når det ikke er saklig grunn til å gjøre forskjell, skal konsesjonssøkere behandles likt og ha like muligheter for å få konsesjon. Norske borgere og borgere fra andre EØS-land skal dessuten behandles likt og ha like muligheter til å få konsesjon. Hensynet til saklighet og likebehandling tilsier at det samme må gjelde borgere fra tredjeland.

6.2 Adgangen til å sette vilkår

I konsesjonsloven § 11 første ledd heter det at "konsesjon etter loven kan gis på slike vilkår som i hvert enkelt tilfelle finnes påkrevd av hensyn til de formål loven skal fremme". Uttrykket "påkrevd" innebærer at vilkåret/vilkårene må være sterkt ønskelig, og det må være klart at vilkåret gir et bedre resultat ut fra lovens formål enn det en oppnår ved å la være å sette vilkåret.

Når det tas stilling til om det skal settes vilkår må det foretas en helhetsvurdering av om det skal settes vilkår, og i tilfelle hvilke vilkår som skal settes. Vilkåret må ha saklig sammenheng med lovens formål og de hensynene som er relevante i saken. Vilkåret må også være forholdsmessig sett hen til det som oppnås gjennom tillatelsen. Det kan ikke fastsettes vilkår som går lenger enn det som er nødvendig for å ivareta de samfunnsinteressene som konsesjonsloven er ment å ivareta. De grunnleggende kravene til vedtak som er omtalt i punkt 6.1, må være oppfylt. Ut over dette må vilkåret utformes slik at konsesjonssøkeren kan gjennomføre det, og også slik at landbruksmyndighetene har mulighet til å kontrollere vilkåret. Enkelte vilkår har lang tidshorisont, mens andre skal vare bare en kort stund. Det har bl.a. betydning for myndighetenes handlingsrom når vilkåret skal fastsettes.

Dersom det er aktuelt å sette konsesjonsvilkår, bør søkeren få anledning til å uttale seg før vilkår settes. Søkerens uttalelse er av betydning for vilkårets innhold, og for spørsmålet om konsesjon skal gis eller ikke. Videre må en ta hensyn til mulighetene for forvaltningen til å følge opp vilkåret.

Ved enkelte typer erverv har det vært vanlig å fastsette ulike typer vilkår basert på uttalelser fra ulike faginstanser, se omtale av saksutredningen i punkt 9.1.

I noen saker er det aktuelt å stille vilkår om avståelse av deler av eiendommen. Det er det anledning til. Dersom det skal settes vilkår om avståelse, må det ikke være tvil om at dette ut fra konsesjonslovens og jordlovens formål gir et bedre resultat enn dersom en lar være å sette vilkåret. Det bør heller ikke settes vilkår om avståelse av så store eller vitale deler av eiendommen at konsesjonssøker blir sittende igjen med en eiendom som utvilsomt er av mindre interesse for ham. Er det aktuelt å sette vilkår om avståelse av deler av eiendommen til rasjonaliseringsformål, er det samfunnets interesse i å oppnå en rasjonaliseringseffekt som må vurderes opp mot konsesjonssøkers interesse i

å beholde hele eiendommen. Praksis har vist at selv vilkår om avståelse av mindre arealer ut fra for eksempel arronderingsmessige hensyn, kan være vanskelig å akseptere for en del konsesjonssøkere. Hvor langt en bør gå i å sette vilkår om avståelse, vil avhenge av om søker på forespørsel har akseptert vilkåret. Dersom den beste løsningen er avhengig av at andre får overta areal fra eiendommen - men søker ikke vil gå med på det, bør en heller vurdere avslag enn vilkår om avståelse. Det kan ikke eksakt sies når en bør bruke konsesjonsvilkår om avståelse av areal og når en bør avslå. Dette må vurderes konkret.

Det er ikke adgang til å sette vilkår om avståelse ut fra det hensyn at to eller flere nabo- bruk skal få like mye tilleggsjord, eller bli like store bruk. Dette anses ikke som noen samfunnsinteresse, men som rent private interesser.

Hvis konsesjon gis til et aksjeselskap, skal det tas hensyn til de som skal ha yrket sitt i landbruket. Hensynet skal ivareta interessene til den som eventuelt skal bo og drive eiendommen for selskapet. Det kan for eksempel settes vilkår om at vedkommende skal sitte i selskapets styre, eller ha annen innflytelse på driften. Se ellers omtale av selskaper i punkt 5.2.8.

Også naturvern- og friluftsmål kan tilgodeses ved vilkår om avståelse. I slike tilfeller må Miljødirektoratet ha fått uttale seg før det tas endelig standpunkt til konsesjonsspørsmålet. I praksis har det for slike mål vært aktuelt å sette vilkår som begrenser eierens mulighet til å bygge eller foreta andre inngrep på nærmere angitte deler av eiendommen (rådighetsinnskrenkninger). Det har også vært aktuelt å sette vilkår om avståelse av deler av eiendommen til fordel for allmennheten. For allmennheten har fordelene for eksempel ligget i at det kan legges til rette for fortøyning av båter, grilling eller toalettmuligheter.

6.3 Boplikt som vilkår - § 11 annet ledd

Med hjemmel i § 11 kan konsesjonsmyndighetene fastsette vilkår om boplikt. I § 11 annet ledd går det fram at konsesjonsmyndighetene ”skal ut fra hensynet til bosetting, helhetlig ressursforvaltning, og kulturlandskap ta stilling til om det er påkrevd å stille vilkår om boplikt, og om boplikten skal være en personlig plikt for eier.”

Konsesjonsloven § 11 annet ledd fastsetter at myndighetene skal ta stilling til spørsmålene knyttet til boplikt. Myndighetene skal da vurdere om det er påkrevd å sette vilkår om boplikt og om plikten skal være personlig eller ikke.

Om et vilkår er påkrevd må vurderes i lys av hensynet til bosettingen, helhetlig ressursforvaltning og kulturlandskapet. Innholdet i disse momentene er drøftet i punkt 5.2.4 og 5.2.7 i tilknytning til avgjørelse av konsesjonssak som gjelder eiendom som skal nyttes til landbruksformål. Dette innholdet skal også legges til grunn ved avgjørelse av saker etter § 11 annet ledd. I noen tilfeller kan de hensyn som begrunner boplikten tilsi at det stilles vilkår om at plikten skal være personlig, eller at plikten kan oppfylles ved bortleie

og ha lengre varighet. Vurderingstemaene blir om et eller flere av de aktuelle hensynene som begrunner boplikten gjør seg gjeldende med tilstrekkelig tyngde, og i tilfelle om det er påkrevd å sette vilkår om (personlig) boplikt. Det er altså ikke nødvendig at samtlige hensyn gjør seg gjeldende. Bosettingshensynet alene kan for eksempel være tilstrekkelig til å stille vilkår om boplikt.

Det kan fastsettes vilkår om personlig boplikt hvis det for eksempel er klart at personlig boplikt ivaretar hensynet til en stabil bosetting på eiendommen bedre enn om andre enn eieren bor der. Det samme gjelder dersom en kommer til at eiendommen blir bedre tatt vare på om eieren selv bor der enn om andre bor der, eller at personlig boplikt på eiendommen antas å øke aktiviteten i lokalsamfunnet.

I en forskningsrapport publisert i 2008¹² er det konkludert med at sannsynligheten for at eieren vil bli boende på landbrukseiendommen sin er stor for dem som selv har bodd der i fem år etter overtakelsen. Dette har lovgiver lagt til grunn for reglene om lovbestemt boplikt på landbrukseiendom. Når konsesjonsmyndighetene fastsetter vilkår om personlig boplikt, er det etter fast praksis vanlig å sette vilkår om at plikten skal vare i fem år på samme måte som ved lovbestemt boplikt etter § 5 annet ledd. Det vil normalt ikke være aktuelt å stille vilkår om personlig boplikt for mer enn fem år fordi boplikt ikke vil være "påkrevd". En må imidlertid gå konkret inn på de løsninger søkeren presenterer for å ivareta hensynene som begrunner boplikten. Ved upersonlig boplikt kan det stilles andre krav til tid. Et aksjeselskap kan for eksempel få vilkår om at det alltid skal bo noen på eiendommen.

Dersom boplikten skal oppfylles av andre enn eier, må det vurderes om plikten skal vare i mer enn fem år. I slike tilfeller er det ikke like god grunn til å anta at leieren vil bli boende på eiendommen. Er konsesjon gitt med et slikt vilkår, kan det ikke ses på som et brudd på vilkåret om eieren senere bosetter seg på eiendommen selv. Ordlyden i konsesjonsvilkåret bør utformes med dette for øyet. Vilkåret kan for eksempel lyde slik:

"Det er et vilkår for konsesjon at eiendommen blir brukt som helårsbolig i den tiden NN eier den. Dersom NN selv bosetter seg på eiendommen i henhold til vilkårene i konsesjonsloven § 6, er boplikten begrenset til fem år regnet fra registreringen i folkeregisteret."

Konsesjonsloven § 11 annet ledd er generelt formet. Hensynet bak boplikten innebærer at det ikke er aktuelt å stille vilkår om boplikt ved erverv av landbrukseiendom i alle situasjoner. Her er departementets syn på noen praktiske tilfeller hvor det er aktuelt å vurdere vilkår:

- Saken gjelder erverv av bebygd eiendom som er over arealgrensen i konsesjonsloven § 5 annet ledd (lovbestemt boplikt), og det er søkt konsesjon fordi erververen ikke kan overta konsesjonsfritt. I slike tilfeller vil det ofte være aktuelt å stille vilkår om personlig boplikt i fem år.

¹² Øf-rapport nr. 01/2008 HiHm-oppdagsrapport 03/2008 Boplikt – en analyse av erfaring i Hedmark av Tor Arnesen Erik Mønness.

- Saken gjelder ubebygd eller bebygd eiendom som skal brukes som tilleggsjord til landbrukseieendom erververen eller ektefellen eier fra før. Praksis viser at det ikke har vært uvanlig å sette vilkår som innebærer at erververen må forbli boende eller bosette seg på den eiendommen den kjøpte eiendommen skal legges til.
- Saken gjelder erverv av bebygd eiendom over arealgrensen i konsesjonsloven § 4 første ledd nr. 4, men eiendommen er under arealgrensen i lovens § 5 annet ledd. I slike tilfeller kan det etter omstendighetene være aktuelt å stille konsesjonsvilkår om personlig boplikt, eller vilkår om boplikt som skal oppfylles av andre. Hvorvidt dette er påkrevd må vurderes i forhold til momentene som er nevnt i bestemmelsen; hensynet til bosetting, helhetlig ressursforvaltning og kulturlandskap.
- Saken gjelder søknad om konsesjon fordi ny eier ikke vil eller kan oppfylle lovbestemt boplikt etter konsesjonsloven § 5 annet ledd for nær slekt eller odelsberettiget. Se konsesjonsloven § 9 første og fjerde ledd, og punkt 5.2.10 om konsesjonsvurderingen i slike saker. Også her skal det tas utgangspunkt i hvordan samfunnsinteressene best kan ivaretas. Livssituasjonen kan etter omstendighetene tilsi at det stilles vilkår om at det ikke er eieren selv som skal bo på eiendommen, men at boplikten oppfylles ved at eiendommen leies ut. I slike tilfeller kan de hensyn som begrunner boplikt tale for at det stilles vilkår om en boplikt som er varig. I mange tilfeller vil alternativet her være å avslå søknaden.

Vilkår om boplikt bør som hovedregel innebære at den som skal bo på eiendommen skal ha eiendommen som sin reelle bolig. Dette bør derfor etter departementets mening sies klart i vilkåret. Hvis det ikke er meningen å stille krav om at eiendommen skal tas i bruk som reell bolig av eieren, bør det klart framgå hvordan boplikten skal oppfylles. Gis konsesjon på vilkår av bortleie av huset til helårsbolig, bør vilkåret også angi hvor lenge boplikten skal vare.

6.4 Lemping av vilkår

Det er fastsatt i konsesjonsloven § 11 første ledd annet punktum at det etter søknad kan lempes på konsesjonsvilkår. Avgjørelsen av en slik søknad om å lempe på konsesjonsvilkår må vurderes ut fra situasjonen på tidspunktet for vedtak om lemping, ikke ut fra situasjonen da det ble gitt konsesjon. Ved vurderingen av om det skal lempes på konsesjonsvilkår må det foretas en helhetsvurdering hvor det tas stilling til om det faktiske og rettslige grunnlaget er endret etter at konsesjon ble gitt.

I forbindelse med en rekke oppmykninger av konsesjonsloven er det fastsatt at vilkår som er satt etter tidligere lovgivning fortsatt skal gjelde. Dersom eieren etter at loven er endret søker om å lempe på slike vilkår, og vilkåret ikke tilgodeser andre involverte, bør den nye rettsstilstanden trekkes inn ved vurderingen av om vilkåret skal lempes.

7. Konsesjonssøknad eller konsesjonsfrihet, §§ 12 til 15

7.1 Konsesjon og tinglysing

Erverv som krever konsesjon kan etter konsesjonsloven § 15 ikke tinglyses, med mindre konsesjon er gitt. Bestemmelser som gjelder konsesjonssøknaden er angitt i punkt 7.2. For konsesjonsfrie erverv kreves det som hovedregel at erververen fyller ut egenerklæring om konsesjonsfrihet. Punkt 7.3 gjelder egenerklæringen.

Vedlegg 3 til dette rundskrivet inneholder en sjekklister for kommunens oppfølging av eiendomsoverdragelser.

7.2 Konsesjonssøknaden

7.2.1 Frist for å søke konsesjon - konsesjonsloven § 13

Erververen har i henhold til konsesjonsloven § 13 første ledd en frist på fire uker til å søke konsesjon på ervervet. Fristen regnes fra avtalen om overdragelse ble gjort, eller erververen fikk rådighet over eiendommen. Ved tvangssalg regnes fristen fra stadfestelsen av budet. Namsmyndighetene skal sende melding til kommunen når den stadfester et bud fra en erverver som trenger konsesjon.

Kommunen skal føre kontroll med at søknader blir sendt inn i rett tid og sette frist for å søke konsesjon dersom fristen ikke blir overholdt, se konsesjonsloven § 13 annet ledd.

Når nær slekt eller odelsberettiget overtar konsesjonsfritt etter konsesjonsloven § 5, har de etter § 5 annet ledd ikke plikt til å flytte til eiendommen før det er gått ett år fra ervervet. Når tilflytningsfristen for boplikt på et år er omme, oppstår det ingen ytterligere frist for å søke konsesjon. Er det på dette tidspunktet ikke søkt konsesjon, kan konsesjonsmyndighetene fremme konsesjonspålegg, se konsesjonsloven § 13 tredje ledd nr. 4.

7.2.2 Søknadsskjema

Det er utarbeidet søknadsskjema til bruk i konsesjonssaker. Søknad om konsesjon skal skrives på dette skjemaet.¹³ Det framgår av skjemaet hvilke opplysninger og hvilke dokumenter som skal følge søknaden.

7.2.3 Konsesjonsgebyr

Kommunen skal sørge for at søker betaler konsesjonsgebyr i henhold til [forskrift 14. desember 2011 nr. 1336 om gebyr for behandling av konsesjons- og delingssaker](#). Det er ikke plikt til å betale konsesjonsgebyr i saker der det søkes konsesjon fordi den nye eieren ikke skal oppfylle lovbestemt boplikt etter konsesjonsloven § 5 annet ledd.

¹³ [LDIR-359](#)

7.3 Egenerklæring om konsesjonsfrihet

Konsesjonsfrihet etter konsesjonsloven § 4 første ledd nr. 1-4, § 5 første ledd nr. 1 og 2 og § 7 første ledd nr. 1, 2 og 3, godtgjøres av erverver ved bruk av egenerklæring, se *forskrift om konsesjonsfrihet mv.* [kapittel 2](#).

Egenerklæringen skal gis på fastsatt skjema.¹⁴ Opplysningene i skjemaet skal bekreftes slik som angitt på skjemaet.

Skjemaet skal kontrolleres og bekreftes av kommunen der eiendommen ligger. Deretter vil kommunen som hovedregel overføre opplysninger [digitalt til Kartverket](#). Erververen vil få beskjed fra kommunen når hjemmelsdokumentet (skjøte, festekontrakt eller lignende) kan sendes til tinglysing til Kartverket Tinglysning. Kommunen og Kartverket kan kreve opplysninger og dokumentasjon som de finner nødvendig for å fastslå hvorvidt det foreligger konsesjonsfrihet.

I egenerklæringen er det inntatt et eget punkt der kommunen skal bekrefte at overdragelsen ikke fører til deling av driftsenhet, jf. [jordloven § 12 sjette ledd](#). Dette punktet skal alltid fylles ut, men er uten betydning for spørsmålet om konsesjonsfrihet. Hvis ervervet krever delingssamtykke, kan det ikke lovlig gjennomføres med mindre slikt samtykke er gitt. Mangler det samtykke er det dermed heller ikke noe erverv å behandle etter konsesjonsloven. Kommunen og registerføreren i Kartverket skal kreve dette spørsmålet besvart for å sikre at ervervet ikke medfører deling av driftsenhet.

7.4 Erverv som verken krever egenerklæring eller konsesjonssøknad

I [forskrift om konsesjonsfrihet mv.](#) § 3 er det fastsatt at det ved enkelte erverv verken kreves egenerklæring eller konsesjonssøknad. Dette gjelder unntakene fra konsesjonsplikt i

- forskriften § 1 første ledd bokstav a til o. Bokstav a og g krever en egen kommentar.
 - o Bokstav a gjelder erverv av eiendomsleilighet (selveierleilighet) med tilhørende andel i fellesareal mv. eller eierseksjon. Uttrykket fellesareal er i dette tilfellet sammenfallende med uttrykket "realsameie" i tinglysingsforskriften og grunnboken.¹⁵
 - o Bokstav g gjelder overføring av mindre arealer som grenser til og skal legges til en allerede eksisterende tomt når samtykke til fradeling til dette formålet er gitt etter plan- og bygningsloven og etter jordloven i område der jordloven gjelder. Uttrykket "mindre arealer" må tolkes i lys av at kon-

¹⁴ §§4 og 5, LDIR-360, §7, LDIR-356

¹⁵ Brev 22. august 2017 til Landbruksdirektoratet

sesjonsloven inneholder egne regler om byggetomter til bolig- og fritidsbruk, se § 4 første ledd nr. 1 og 2. Som mindre arealer regnes følgelig ikke et areal som kunne ha utgjort en selvstendig byggetomt.

- konsesjonsloven § 4 nr. 4 og hvor ervervet gjelder bebyggt eiendom hvor arealet ikke overstiger 2 dekar og
- konsesjonsloven § 5 første ledd nr. 3, 4 og 5.

I kommuner med forskrift om nedsatt konsesjonsgrense kreves likevel egenerklærings-skjema etter forskrift om konsesjonsfrihet § 3.

8. Saksgang, avgjørelsesmyndighet og klage mv.

8.1 Saksgang

Konsesjonssøknaden skal i henhold til konsesjonsloven § 12 sendes til ordføreren i den kommune der eiendommen ligger. Dersom saken gjelder en eiendom med beliggenhet i flere kommuner, skal den kommunen der hoveddelen av eiendommen ligger avgjøre saken etter at det er innhentet en uttalelse fra den eller de andre kommunen(e) der eiendommen ligger. Dette innebærer også at gebyr i forbindelse med behandlingen av saken betales til den kommunen der hoveddelen av eiendommen ligger, jf. overføring av myndighet til kommunene m.fl. ¹⁶ § 1 tredje ledd. Hva som utgjør "hoveddelen" av en eiendom vil hovedsakelig måtte avgjøres ut fra hvor driftssenteret på eiendommen ligger. Dersom det oppstår uenighet mellom kommuner om hvilken kommune hoveddelen av eiendommen ligger i, avgjøres spørsmålet av statsforvalteren.

Noen erverv forutsetter at det gis delingssamtykke etter [jordloven § 12](#). En søknad om konsesjon og en søknad om deling kan behandles parallelt. Hvis det ikke gis delingssamtykke, faller konsesjonssøknaden bort. I et slikt tilfelle har konsesjonssøker krav på å få tilbake innbetalt konsesjonsgebyr.

8.2 Avgjørelsesmyndighet i saker etter konsesjonsloven

8.2.1 Kommunens oppgaver

Kommunene har myndighet til å avgjøre saker etter konsesjonsloven.¹⁷ Kommunen kan likevel ikke avgjøre spørsmålet om konsesjon når den selv erverver, eier eller overdrar eiendommen eller har annen tilknytning til den. I slike tilfeller skal saken sendes til avgjørelse hos klageorganet etter vanlig saksforberedelse, jf. forskrift om saksbehandling

¹⁶ [Forskrift 8. desember 2003 nr. 1479, Vedtak om overføring av myndighet til kommunen, fylkesmannen, Landbruksdirektoratet og Direktoratet for mineralforvaltning etter konsesjonsloven, jordlova og odelsloven.](#)

¹⁷ [Forskrift 8. desember 2003 nr. 1479 Vedtak om overføring av myndighet til kommunen, fylkesmannen, Landbruksdirektoratet og Direktoratet for mineralforvaltning etter konsesjonsloven, jordlova og odelsloven § 1](#)

mv. i kommunen i saker etter konsesjonsloven, jordloven, odelsloven og skogbruksloven § 1¹⁸. Det innebærer at kommunen skal nøye seg med å hente inn nødvendige faktiske opplysninger før saken oversendes klageorganet, jf. Vedtak om overføring av myndighet til kommunene m.fl.¹⁹

Når kommunen skal avgjøre saker etter konsesjonsloven, er kommunens oppgaver å hente inn nødvendige opplysninger, tilrettelegge og avgjøre saken.

Kommunen skal forvalte virkemidlene i loven slik at lokale samfunnsbehov ivaretas innenfor rammene av nasjonal politikk.

Behovet for lokal skjønnsutøvelse varierer fra sakstype til sakstype. Dette samsvarer også med rundskriv H-2017-9²⁰ hvor det er lagt til grunn at det kommunale selvstyre har større vekt i saksområder av lokalpolitisk art enn i saksområder uten særlige lokalpolitiske interesser. Noen eksempler kan illustrere forskjellene:

- Lokal skjønnsutøvelse er svært viktig i konsesjonssaker hvor konsesjonsplikten oppstår fordi det er innført såkalt nullgrenseforskrift.
- Hvor rasjonell utforming av landbrukseiendom, plassering og utforming av bolig- eller fritidstomt og forhold knyttet til kulturlandskapet er sentralt i avgjørelsen, er kommunens handlingsrom snevrere, men lokal forankring er viktig. Kommunens handlingsrom må i slike tilfeller ses i lys av at de nasjonale målene for eiendoms- og bruksstrukturen i jordloven § 1 som er sentrale ved vurderingen.
- Hvor saken berører jordvern, er det de nasjonale målene for jordvern som legges til grunn, og handlingsrommet for kommunen er snevrere enn i de to øvrige gruppene. Det er gitt nasjonale føringer for jordvern i konsesjonslovens formålsbestemmelse der det bl.a. går fram at loven har til formål å oppnå et effektivt vern om landbrukets produksjonsarealer. Det innebærer at kommunen må ta hensyn til nasjonens behov for å kunne produsere mat også i framtida. Et eksempel på et viktig nasjonalt hensyn er også ønsket om en samfunnsmessig forsvarlig prisutvikling for landbrukseiendommer. Dette er nedfelt i konsesjonsloven § 9 a. Også andre nasjonale hensyn, for eksempel miljøhensyn som uttrykkelig er nevnt i formålsbestemmelsen, kan gjøre seg gjeldende med styrke i den enkelte saken.

I tillegg til å avgjøre søknader om konsesjon kan kommunen forlenge frist for videre salg etter konsesjonsloven § 5 første ledd nr. 5 tredje punktum, lempe på konsesjonsvilkår fastsatt etter konsesjonsloven § 11 og fastsette unntak fra hogstforbudet i konsesjonsloven § 20 første ledd.

¹⁸ [Forskrift 8. desember 2003 nr. 1480 om saksbehandling mv. i kommunen i saker etter konsesjonsloven, jordloven, odelsloven og skogbruksloven](#)

¹⁹ [Vedtak om overføring av myndighet til kommunen, fylkeslandbruksstyret, fylkesmannen, Statens landbruksforvaltning og Bergvesenet etter konsesjonsloven, jordloven, odelsloven og skogbruksloven.](#)

²⁰ Rundskriv H-9/17 Endringer i forvaltningslova, tvistelova m.m. (overprøvingskompetanse m.m.)

Kommunens kontroll og oppfølgingsansvar er nærmere beskrevet i punkt 10. Kommunen har ut over dette plikt etter [tvangsfullbyrdelsesloven § 11-13 annet ledd](#) til å gi namsmyndigheten bindende uttalelse om høyeste pris som vil bli godkjent i forbindelse med gjennomføring av tvangssalg ved salg ved medhjelper eller ved auksjon.

8.2.2 Statsforvalterens oppgaver

Statsforvalteren er klageinstans i konsesjonssaker der kommunen behandler sakene som førsteinstans. Statsforvalteren kan dessuten som førsteinstans bl.a. kreve tvangssalg gjennom namsmyndighetene etter konsesjonsloven § 19 første og annet ledd. Statsforvalteren kan videre fastsette tvangsmulkt etter konsesjonsloven § 16 første ledd.²¹

Som klageinstans vil statsforvalteren i hovedsak få saker til behandling hvor kommunen har avslått konsesjonssøknaden, eller har satt vilkår som søker eller en annen klageberettiget ikke vil akseptere. Når statsforvalteren behandler klagen, kan alle sider av saken prøves, jf. [forvaltningsloven § 34](#). Statsforvalteren har i den forbindelse plikt til å vurdere de synspunktene klageren kommer med, bl.a. synspunkter som gjelder realiteten i saken, saksbehandlingen og krav om likebehandling. Etter en endring i forvaltningsloven fra 2017²² har statsforvalteren dessuten plikt til å legge stor vekt på hensynet til det kommunale selvstyret ved prøving av kommunenes bruk av fritt skjønn. Plikten til å legge stor vekt på hensynet til det kommunale selvstyret følger av forvaltningsloven § 34 annet ledd tredje og fjerde punktum. Dette gjelder hvor kommunen har et valg mellom flere ulike tolkingsalternativ. Det skal fremgå av vedtaket hvordan klageinstansen har vektlagt hensynet til det kommunale selvstyret. Statsforvalteren kan prøve alle sider av saken, også kommunens frie skjønn²³. Etter forvaltningsloven § 34 annet ledd fjerde punktum har statsforvalteren dessuten en skjerpet begrunnelsesplikt ved prøvingen av kommunens frie skjønn. Regelen legger imidlertid føringer for hvordan hensynet til det kommunale selvstyret skal vektlegges ved prøving av det frie skjønn. [Rundskriv H-1998-2103](#), Retningslinjer for statlig klagebehandling – fvl. § 34 gir retningslinjer for statsforvalterens prøving i den forbindelse. På samme måte som kommunen, må statsforvalteren ivareta de nasjonale føringene for landbrukspolitikken. I [rundskriv H-2017-9](#) er det videre lagt til grunn at det kommunale selvstyre har større vekt i saksområder av lokalpolitisk art enn i saksområder uten særlige lokalpolitiske interesser. Det er særlig grunn til å være oppmerksom på forvaltningsloven § 34 annet ledd hvis statsforvalteren av eget tiltak vurderer å ta saken opp til behandling etter forvaltningsloven § 35 til skade for en part.

²¹ Forskrift 8 desember 2003 nr. 1479 om overføring av myndighet til kommunene m.fl. § 3

²² Endringen trådte i kraft 1. januar 2018.

²³ I lovgivningen er det mange bestemmelser åpner for at forvaltningen kan velge mellom ulike løsninger. Noen ganger kan forvaltningen velge nokså fritt hvilket innhold et vedtak skal få. Andre ganger kan forvaltningen velge hvordan et lovbestemt vilkår skal anvendes. I begge tilfeller omtales denne frihetsgraden som at forvaltningen har et fritt skjønn.

Jordloven § 3 fjerde punktum gir statsforvalteren hjemmel til for en bestemt tidsperiode å pålegge kommunen å sende inn utskrifter fortløpende av alle vedtak etter blant annet konsesjonsloven. Landbruks- og matdepartementet har i brev av [15. oktober 2009](#) orientert (de daværende) fylkeslandbruksstyrene, fylkesmennene og Statens landbruksforvaltning om innholdet i kontrollhjemmelen. Departementet viser til orienteringen som fortsatt er retningsgivende for bruken av kontrollhjemmelen.

8.2.3 Landbruksdirektoratets oppgaver

Landbruksdirektoratet avgjør saker som gjelder unntak fra konsesjonsplikt, jf. konsesjonsloven § 2 siste ledd.²⁴ Direktoratet fastsetter forskrift etter konsesjonsloven § 7 om å sette konsesjonsfriheten etter konsesjonsloven §§ 4 og 5 ut av kraft. Videre fastsetter direktoratet forskrift som gjelder gebyr for behandling av konsesjonssaker mv.²⁵ Landbruksdirektoratet er ut over dette klageinstans over statsforvalterens avgjørelser hvis statsforvalteren har avgjort en sak som førsteinstans.

8.3 Part og klagerett

Forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav e gir en definisjon av hvem som er part i en sak. Det er en "person som en avgjørelse retter seg mot eller saken ellers direkte gjelder". Forvaltningsorganet som har truffet et vedtak skal i henhold til [forvaltningsloven § 27](#) underrette partene om vedtaket så snart som mulig. Partene skal i underretningen også orienteres om retten til å klage, jf. forvaltningsloven § 27 tredje ledd. Det må opplyses om klageinstans og klagefrist, jf. [forvaltningsloven §§ 28 og 29](#). Det vises ellers til forvaltningsloven § 27 når det gjelder innholdet i den underretningen forvaltningsorganet skal gi.

Konsesjonssøker er part i saken og har klagerett. Også andre enn parter i saken kan ha klagerett, dersom de har rettslig klageinteresse i saken. Hvorvidt en klager har rettslig klageinteresse vil bero på i hvilken grad vedtaket har faktiske og rettslige virkninger for vedkommende. I den enkelte sak må det foretas en konkret helhetsvurdering av sakens faktiske forhold. Det avgjørende er om klagerens tilknytning til saken er av en slik art og styrke at det er rimelig at det gis anledning til å få prøvd vedtaket for en høyere forvaltningsinstans. I praksis er det lagt til grunn at en nabo med interesse for jorda som tilleggsjord, som hovedregel ikke har rettslig klageinteresse over vedtak om å gi konsesjon. Det er normalt heller ikke tilstrekkelig at naboen har vist interesse for eiendommen, eller er blitt tilskrevet av kommunen med forespørsel om interesse for overtakelse av hele eller deler av eiendommen. Det avgjørende er vedkommendes tilknytning til jorda som overdras. Det kan ved denne vurderingen f.eks. være et moment om jorda inngår som en viktig del av vedkommendes ressursgrunnlag.

²⁴ Forskrift 8 desember 2003 nr. 1479 om overføring av myndighet til kommunene m.fl. § 4

²⁵ Forskrift 8 desember 2003 nr. 1479 om overføring av myndighet til kommunene m.fl. § 6

Dersom det settes vilkår som tilgodeser en eller flere bestemte, vil vedkommende ha klagerett dersom førstinstansen omgjør vedtaket sitt i klageomgangen. Det samme gjelder dersom førstinstansen eller klageinstansen omgjør vedtaket av eget tiltak i henhold til [forvaltningsloven § 35](#) til skade for en som er tilgodesett.

Selger er ikke part i konsesjonssaken, men kan ha rettslig klageinteresse og dermed klagerett likevel. Det vil vedkommende for eksempel ha dersom han eller hun har risikoen for at konsesjon blir gitt. Eier av eiendom som er begjært tvangssolgt er part i sak vedrørende forhåndsuttalelse om den høyeste pris som vil bli akseptert ved konsesjonsbehandling. Prisfastsettelsen gjelder vedkommendes eiendom, og må sies å gjelde vedkommende direkte. Motivet for klagen er ikke avgjørende. Barn til eier av eiendommen som er begjært tvangssolgt, eller andre potensielle budgivere, har ikke rettslig klageinteresse. Det at de har til hensikt å by på eiendommen og at prisen blir satt høyere enn det de er innstilt på å by, innebærer ikke at deres faktiske eller rettslige situasjon blir berørt på en måte som gir klagerett.

9. Saksbehandling og begrunnelse

9.1 Saksbehandling

Målet for saksbehandlingen er å avklare om konsesjonssøkers formål med ervervet gir de mest gagnlige eier- og bruksforhold for samfunnet. Det skal foretas en helhetsvurdering basert på konsesjonslovens formål. Saksbehandlingen ved avgjørelse av en konsesjonssak må være i tråd med forvaltningsloven og øvrige krav til god forvaltningsskikk.

Det følger av [forvaltningsloven § 17](#) at kommunen skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før avgjørelse treffes. I [forskrift om saksbehandling i kommunene mv. § 1 annet ledd](#) fastsatt at i saker som gjelder erverv av eiendom som skal brukes til landbruksformål har kommunen plikt til å vise hvordan prisvurderingen er foretatt sett opp mot eiendommens enkelte deler. Kommunen står for øvrig fritt til å bestemme på hvilken måte de landbruksfaglige spørsmålene i saken skal løses på en forsvarlig måte. Kommunen har ansvaret for å hente inn nødvendige opplysninger og tilrettelegge saken før den blir avgjort. Kommunen skal i den forbindelse kontrollere at opplysningene i konsesjonssøknaden er riktige, og eventuelt gi supplerende opplysninger om eiendommens størrelse og beskaffenhet. Hvis det mangler sentrale opplysninger, må kommunen innhente opplysningene. Dette gjelder opplysninger som er uttrykkelig nevnt i søknadsskjemaet, men også opplysninger som skjemaet ikke har egen rubrikk for. Som eksempel på det siste kan nevnes opplysninger som viser at eiendommen kan brukes til formålet.

Det kan være nødvendig å foreta befarings for å framskaffe eller kontrollere opplysninger. Eier og brukeren av eiendommen kan ikke kreve at det holdes befarings. De kan heller ikke motsette seg at det avholdes befarings eller foretas oppmåling, kartlegging eller bonitering av eiendommen eller bebyggelsen, se konsesjonsloven § 12 første

ledd. Kommunen må varsle alle parter om befaringen i god tid. Det skal i henhold til [forvaltningsloven § 11 d annet ledd](#) så vidt det er mulig skrives en befaringsrapport. Partene har i henhold til [forvaltningsloven § 18 c](#) rett til å se den delen av befaringsrapporten som inneholder faktiske opplysninger eller sammendrag, eller annen bearbeidelse av faktum.

Det er av vesentlig betydning for avgjørelsen i en konsesjonssak at eiendommen kan brukes til det formålet som er oppgitt med ervervet. I tillegg til opplysninger om plansituasjonen i området, bør det derfor være på det rene om bruken forutsetter tillatelse fra andre myndigheter, om slike tillatelser foreligger, eller om de kan påregnes gitt. Dette gjelder for eksempel eventuell tillatelse til omdisponering etter jordloven § 9 og eventuell dispensasjon fra plan osv. Hvis ervervet utgjør en del av en eiendom som er omfattet av delingsbestemmelsen i jordloven § 12, må også delingssamtykke være innhentet før konsesjon kan gis.

Enkelte forhold knyttet til saksbehandlingen nevnes særskilt:

- Der selger forut for overdragelsen ber kommunen om informasjon om prisnivået, bør kommunen som ledd i en forvaltningsmessig forsvarlig behandling av saken imøtekomme en slik anmodning. De bør i den forbindelse orientere om priser som er avtalt i saker som gjelder tilsvarende overdragelser. En slik orientering kan bidra til at både selger og kjøper bedre kan forutberegne sin stilling. Har kommunen nylig behandlet konsesjonssøknad for eiendommen, og det ikke er kommet nye opplysninger i saken, er det tilstrekkelig å vise til dette.
- Det kan være nødvendig å samordne behandlingen av konsesjonssaker med behandling etter andre lover, for eksempel jordloven, skogbruksloven, plan- og bygningsloven eller jordskifteloven. Samtidig med at konsesjonssaken behandles, bør forholdet til annen lovgivning avklares. Det kan også være aktuelt å forelegge søknaden for andre organer enn dem som er spesielt nevnt i loven eller forskriftene.
- I flere tilfeller kan det være behov for å innhente rådgivende uttalelser fra andre myndigheter for å få saken tilstrekkelig opplyst. Det er ikke mulig å lage en uttømmende liste over hvilke tilfeller dette gjelder. Eksempler er bruk som forutsetter tillatelser fra andre offentlige organ, for eksempel oppdrettstillatelse, sikkerhetsmessig klarering av en skytebane og saker hvor overformynderiet må gi sitt samtykke til at en mindreårig erverver eiendommen. Søknader om konsesjon ved etablering av skytebaner skal for eksempel forelegges Forsvarsbygg. Gjelder saken en eiendom av kulturhistorisk interesse, må det innhentes uttalelse fra Riksantikvaren. Skulle det oppstå et tilfelle der naturvernformål og friluftsmål bør tilgodeses ved vilkår om avståelse etter konsesjonsloven § 11, må kommunen påse at Miljødirektoratet får uttale seg før det tas endelig stilling til konsesjonsspørsmålet. Gjelder saken areal hvor samiske interesser berøres, skal saken forelegges Sametinget.
- Når kommunen ser at det ligger an til avslag fordi eiendommen bør brukes som tilleggsjord av andre enn konsesjonssøker, må det sjekkes om det er interesse

for eiendommen som tilleggsjord. Dersom kommunen mener eiendommen bør overtas av en annen enn konsesjonssøker, må vedkommende spørres om han eller hun er interessert i å overta. En slik henvendelse bør følges av en kort orientering hvor det gjøres klart at vedkommende i så fall ikke har fått noen rett til å overta eiendommen. Det bør også gjøres klart at det offentlige ikke påtar seg noen økonomiske forpliktelser.

Departementet har utarbeidet sjekklistor, eksempelbreve og forfallsark til bruk for saksbehandlingen, se vedlegg 3 til 12 til rundskrivet her.

9.2 Begrunnelse

Det følger av [forvaltningsloven § 24](#) når enkeltvedtak skal grunngis. Klageavgjørelser skal alltid grunngis. [Forvaltningsloven § 25](#) stiller krav til begrunnelsens innhold. Bestemmelsen fastsetter at begrunnelsen skal inneholde de regler og de faktiske forhold vedtaket bygger på. De hovedhensyn avgjørelsen bygger på, bør også nevnes. Det må framgå av begrunnelsen at alle relevante momenter er vurdert. Dette bidrar til å gjøre det tydelig at vedtaket er truffet etter et saklig og forsvarlig skjønn.

Hvor detaljert begrunnelsen må være, beror både på innholdet i den hjemmelen vedtaket avgjøres etter, og på vedtakets karakter. Kan et avslag eller konsesjonsvilkår karakteriseres som inngripende overfor konsesjonssøker, bør det framgå av den skriftlige begrunnelsen at alle hensyn av betydning er vurdert.

Ettersom konsesjonsloven uttrykkelig angir nærmere bestemte hensyn som skal ivaretas, og i mange tilfeller også hvilken vekt disse skal tillegges, stilles det krav til konsesjonsmyndighetenes begrunnelse. I en konsesjonssak som gjelder eiendom som skal brukes til landbruksformål, er vektleggingen av momentene det skal tas hensyn til sentral ved avgjørelse av saken, se punkt 5.2. Ved avgjørelse av konsesjonssaker, må det gå fram av vurderingen at myndighetene har foretatt en konkret vurdering av de aktuelle hensynene.

Det er for eksempel ikke adgang til rutinemessig å avslå konsesjon begrunnet ut fra et alminnelig ønske om å styrke bosettingen. Konsesjonsmyndighetene må vurdere i hvilken grad bosettingshensynet gjør seg gjeldende, og det må framgå av vurderingen at alle relevante forhold er vurdert og hvilken vekt hensynet er tillagt i den konkrete saken.

Et annet eksempel er knyttet til landbrukseiendommer med stor kulturhistorisk verdi. En stor andel landbruksbygninger er registrert i SEFRAK-registeret, og kan sies å ha en viss kulturhistorisk verdi. Det er imidlertid ikke tilstrekkelig for at ivaretagelse av kulturhistoriske verdier skal veie tyngre enn hensyn som etter loven skal tillegges særlig vekt, for eksempel hensynet til en landbruksmessig forsvarlig prisutvikling. Det må foreligge en kulturhistorisk verdi ut over det alminnelige, for at det i slike tilfeller kan gis konsesjon til en pris som ikke er forenlig med prisrundskrivet.

Et tredje eksempel gjelder vurderingen av hvorvidt det etter konsesjonsloven § 11 annet ledd er påkrevd å stille vilkår om boplikt og om boplikten i så fall skal være en personlig plikt for eier, se omtale av boplikt som konsesjonsvilkår i punkt 6.3. Det må gå fram av begrunnelsen for vedtaket at de ulike hensynene som skal vektlegges, er vurdert.

10. Kontroll- og oppfølgingsoppgaver, §§ 13 til 20

10.1 Generelt om kommunen og statsforvalterens kontroll- og oppfølgingsoppgaver

Kommunen og statsforvalteren skal føre kontroll med at den som erverver konsesjonspliktig fast eiendom søker konsesjon, og at nærmere bestemte lovvilkår overholdes, se konsesjonsloven § 17 første ledd tredje punktum og § 13 tredje ledd. Det følger bl.a. av bestemmelsene at de skal føre kontroll med at den lovbestemte boplikten etter § 5 annet ledd blir oppfylt.

Det er viktig at kommunen etablerer gode rutiner både i forbindelse med eiendoms-overdragelser, og ved oppfølging av de plikter som påhviler erververne i ettertid. Til hjelp for dette arbeidet har departementet utarbeidet sjekklister som kommunen kan ta i bruk ved oppfølgingen, se vedlegg 3 til 6. Departementet har også utarbeidet eksempler på brev som er aktuelle ved oppfølging av unnlattelse av å søke konsesjon, oppfølging av konsesjonsvilkår, brudd på boplikt og konsesjonsavslag, se vedlegg 7 til 9. I tillegg har departementet utarbeidet en enkel "forfallsbok" som et verktøy for å sikre hensiktsmessige rutiner for kontrollarbeidet, se vedlegg 10 til 12. Departementet legger til grunn at føring av forfallsbok innebærer at det opprettes et register som faller inn under personvernforordningen artikkel 4 nr. 6, men at dette er et nødvendig og lovlig tiltak etter forordningens artikkel 6 nr. 1 bokstav e som tar sikte på å utføre offentlig myndighetsutøvelse. Føringen og bruken av forfallsboken må imidlertid følge prinsippene i artikkel 5 for behandling av personvernopplysninger.

Dersom det er gitt avslag på konsesjon, og det er fastsatt i kjøpekontrakten at konsesjonssøkeren har risiko for at konsesjon gis, må kommunen påse at konsesjonssøkeren selger eiendommen videre til noen som kan få konsesjon eller som ikke trenger konsesjon, se vedlegg 9.

Fra 1. januar 2021 skal tingretten gi melding til landbruksmyndighetene i kommunen der eiendommen ligger hvis det inngår en landbrukseiendom i boet, jf. lov av 14. juni 2019 nr. 21 om arv og dødsboskifte § 90 femte ledd. Meldeplikten gjelder eiendom som består av fem dekar jordbruksareal eller mer, eller 25 dekar produktiv skog eller mer, se prop. 107 L (2017-2018) pkt. 40.3 der det er tatt utgangspunkt i Statistisk sentralbyrås definisjon av landbrukseiendom. Når kommunen mottar en slik melding, bør også disse opplysningene legges inn i en forfallsbok, se vedlegg 12.

Etter konsesjonsloven § 20 kan den som forsettlig foretar hogst eller forringer eiendommens verdi før konsesjonsforholdet er bragt i orden, straffes med bøter. Kommunen kan i likhet med andre landbruksmyndigheter, anmelde slike forhold.

Statsforvalteren skal behandle klager over kommunens vedtak, og følge opp kommunens praksis med sikte på å unngå at avgjørelsene er i strid med regelverk eller nasjonale retningslinjer. Statsforvalteren skal gjennom klagebehandlingen ivareta rettssikkerhet for den enkelte, og gjennom oppfølgingen av kommunenes praksis for øvrig sikre at nasjonale hensyn trekkes inn i saker som avgjøres lokalt. Erfaringsmessig kan det f.eks. være aktuelt å følge opp der kommunen unnlater å følge opp priskontrollen etter konsesjonsloven.

Som klageinstans skal statsforvalteren kontrollere riktigheten av de faktiske opplysningene i saken og om alle involverte har fått uttale seg. Statsforvalteren skal prøve alle sider av saken og eventuelt ta hensyn til nye omstendigheter. Alle nødvendige opplysninger må foreligge før klageavgjørelse treffes. Statsforvalteren skal vurdere synspunktene klageren kommer med, se forvaltningsloven § 34. Alle anførselene må behandles, selv om statsforvalteren mener at de ikke har betydning for avgjørelsen av klagen. Forvaltningsloven § 35 inneholder regler om at et organ, på fastsatte vilkår, kan omgjøre sitt eget vedtak selv om det ikke foreligger en klage. Dette innebærer at statsforvalteren kan omgjøre et vedtak fattet av kommunen.

Statsforvalteren kan både ved klage og i forbindelse med oppfølging av kommunens praksis prøve kommunens frie skjønn. Kommunens vurdering av om det skal gis konsesjon eller om søknaden skal avslås, er å anse som fritt skjønn. Forvaltningsloven § 34 annet ledd fastsetter at klageinstansen skal legge stor vekt på hensynet til det kommunale selvstyret ved overprøving av fritt skjønn. I rundskriv H-1998-2103 Retningslinjer for statlig klagebehandling – forvaltningsloven § 34 er det bl.a. lagt til grunn at kommunens oppfatning av bosettingsspørsmålet i saker om boplikt må tillegges betydelig vekt, men at hensynet til det kommunale selvstyret har mindre betydning i spørsmål som gjelder en kostnadseffektiv bruksstruktur, vernet om produksjonsarealer og vern om natur- og kulturlandskap. Det skal gå fram av vedtaket hvordan klageinstansen har vektlagt hensynet til det kommunale selvstyret. Det er særlig grunn til å være oppmerksom på forvaltningsloven § 34 annet ledd hvis statsforvalteren av eget tiltak vurderer å ta en sak opp til behandling etter forvaltningsloven § 35 til skade for en part.

Jordloven [§ 3 fjerde punktum](#) tar sikte på å styrke statsforvalterens mulighet til å følge opp kommunenes praksis. Bestemmelsen gir hjemmel for at statsforvalteren "kan" pålegge kommunen å rapportere inn opplysninger om de vedtak som avgjøres etter jordloven og konsesjonsloven. Et pålegg om rapporteringsplikt er ikke et enkeltvedtak som kan påklages. Dialog og veiledning overfor kommunene er en sentral del av statsforvalterens oppgaver til enhver tid. Rapporteringshjemmelen må ses i sammenheng med dette. Utgangspunktet er at statsforvalteren må ha gjennomført sine veilednings- og informasjonsoppgaver før rapportering er aktuelt. Ved vurderingen av om det foreligger

behov for rapportering, må derfor statsforvalteren vurdere om det er behov for ytterligere informasjon og veiledning, eller om det er mest hensiktsmessig å pålegge rapportering.

Pålegg bør kunne fastsettes i de tilfeller statsforvalteren ser et behov for å føre kontroll med kommunal praksis. Det må foreligge opplysninger som indikerer at praksis er i strid med regelverket eller nasjonale retningslinjer på området. Tall fra KOSTRA, kommunedialog, erfaringer fra saksbehandling, kjennskap til saker gjennom media og øvrig kontakt med publikum kan for eksempel indikere en uheldig praksis. Statsforvalteren har ikke plikt til å pålegge kommunen å rapportere, selv om det foreligger opplysninger som indikerer en uheldig praksis. Det må foretas en konkret helhetsvurdering av dette der statsforvalteren tar stilling til om nytteverdien av et eventuelt pålegg om rapportering er større enn ressursbruk og eventuelle andre negative følger knyttet til pålegget. Ulike forhold kan tale for at rapporteringsplikt ikke er en hensiktsmessig løsning. Det kan for eksempel tenkes at en kommune har manglet fagkompetanse i en periode på grunn av sykdom eller andre forhold, men at kommunen nå har innhentet slik kompetanse.

Rapportering er en midlertidig løsning, og kan bare pålegges for en nærmere bestemt periode. Hvis kommunen erfaringsmessig har få saker kan det være grunn til å fastsette rapporteringsplikt over en lengre periode enn for kommuner som behandler mange saker. I de tilfeller statsforvalteren finner det aktuelt å pålegge rapportering bør det i dialog med kommunen avklares hvordan rapporteringen skal gjennomføres. Det er viktig at den skjer på en så ressursbesparende måte som mulig.

10.2 Nærmere om konkrete oppfølgingsoppgaver etter konsesjonsloven

10.2.1 Oppfølging av konsesjonsplikt, betingelser for konsesjonsfrihet og konsesjonsvilkår

Kommunen og statsforvalteren skal føre kontroll med at den som erverver konsesjonspliktig fast eiendom søker konsesjon, se konsesjonsloven § 17 første ledd tredje punktum. Er søknad om konsesjon ikke sendt innen fristen på fire uker "skal" kommunen sette en frist for erververen til å søke konsesjon, se konsesjonsloven § 13 annet ledd. Fristen for å sende inn konsesjonssøknaden kan ikke fravikes.

I noen tilfeller er konsesjonsfriheten betinget av at nærmere bestemte lovvilkår overholdes. Kommunen har også som oppgave å føre kontroll med at slike betingelser blir overholdt. I disse tilfellene "kan" kommunen sette frist for å søke konsesjon. Det beror på kommunens skjønn om det skal settes frist for å søke konsesjon. I henhold til konsesjonsloven § 13 tredje ledd gjelder dette dersom:

- tidsgrensen for tvangsbruk etter konsesjonsloven § 3 annet ledd overskrides

- erververen unnlater å bygge innen 5 år i strid med konsesjonsloven § 4 annet ledd²⁶
- erververen foretar bruksendring i strid med plan i henhold til konsesjonsloven § 4 annet eller tredje ledd
- erverver som nevnt i konsesjonsloven § 5 første ledd nr. 1 eller 2 ikke overholder boplikten etter konsesjonsloven § 5 annet ledd
- erverver som nevnt i konsesjonsloven § 5 første ledd nr. 5 ikke overholder fristen for videresalg
- kravet til bosetting etter konsesjonsloven § 7 tredje ledd, jf. konsesjonsloven § 6 ikke overholdes.

I slike saker er det nødvendig å innhente erververens kommentar til de faktiske opplysningene som legges til grunn før det tas stilling til hvordan oppfølgingen blir.

Når kommunen "kan" sette frist for å søke konsesjon, kan kommunen for eksempel unnlate å sette frist for å søke konsesjon i de tilfellene der kommunen ikke er i tvil om at konsesjon vil bli gitt uten vilkår.

Er søknad om konsesjon ikke innsendt innen den fristen som er fastsatt i medhold av konsesjonsloven § 13 annet eller tredje ledd, eller søknaden er avslått, "skal" kommunen i medhold av konsesjonsloven § 18 sette en frist. Fristen kan rette seg mot pant-haver for å bringe tvangsbruk som strider mot konsesjonsloven § 3 annet ledd til opphør, eller mot erververen for å sørge for enten at overdragelsen blir omgjort, eller at eiendommen blir overdratt til noen som kan få konsesjon eller som ikke trenger konsesjon.

Departementet har utarbeidet sjekklister for oppfølging av eiendomsoverdragelser, og for unnlatt søknad om konsesjon, se vedlegg 3 og 5. Eksempelbrev som viser konsesjonspålegg er tatt inn i vedlegg 8 I. Eksempelbrev som viser frist for salg fordi det ikke er søkt konsesjon er inntatt i vedlegg 9 alternativ II. Eksempelbrev som viser frist for omgjøring av ervervet hvor konsesjon er avslått, er tatt inn i vedlegg 9 alternativ I.

Dersom fastsatte konsesjonsvilkår ikke blir overholdt, kan statsforvalteren, med hjemmel i konsesjonsloven § 16 fastsette en tvangsmulkt. En situasjon der det kan være aktuelt, er når det er satt vilkår om avståelse av deler av eiendommen til fordel for en tredjemann. Det må i slike saker først klarlegges om den som er tilgodesett er villig til å medvirke til at vilkåret kan oppfylles. Dersom vedkommende ikke medvirker, kan vilkåret ikke kreves oppfylt.

²⁶ Ved lov 21. juni 2017 nr. 99 ble konsesjonsloven § 4 annet ledd opphevet, men det ble ikke vedtatt noen følgeendring i § 13 tredje ledd nr. 2 og 3. Endringen innebærer at bestemmelsen i § 13 tredje ledd nr. 2 er gjenstandsløs for framtidige erverv. Se likevel om overgangssituasjonen for erverv av tomt med byggeplikt før lovendringen punkt 13.3. Endringen innebærer videre at § 13 tredje ledd nr. 3 skal vise til § 4 annet og tredje ledd, ikke tredje og fjerde ledd.

10.2.2 Oppfølging av brudd på lovbestemt boplikt

Plikten til å kontrollere at erverver som nevnt i konsesjonsloven § 5 første ledd nr. 1 og 2 overholder boplikten i § 5 annet ledd, følger også av konsesjonsloven § 17 første ledd tredje punktum. Kommunen må i slike tilfeller påse at [skjema om bo- og driveplikt ved erverv av landbrukseiendom](#) blir oversendt den som har boplikt når kommunen har mottatt og bekreftet egenerklæringsskjemaet.

Det går fram av konsesjonsloven § 6 at boplikten er oppfylt når eieren er registrert som bosatt på eiendommen etter regler fastsatt i eller i medhold av lov om folkeregistrering. Skattekontoret avgjør om den som har meldt flytting, skal registreres som bosatt på nytt bosted eller ikke, se folkeregisterforskriften²⁷ [§ 6-5-1](#). Landbruksmyndighetene skal undersøke om eieren er registrert som bosatt på eiendommen, ikke om vilkårene for folkeregistrering er oppfylt.

Når ettårsfristen er ute, skal landbruksmyndigheten undersøke om eieren er registrert bosatt på eiendommen ved å henvende seg til skattekontoret eller ved en eventuell direkte nettilgang til folkeregisteret. Kommunen skal, avhengig av hva registeropplysningene viser, henvende seg til eieren med forespørsel om vedkommende eier er bosatt på eiendommen. Kommunens oppfølgingsansvar innebærer at den i løpet av femårsperioden med lovbestemt boplikt, regelmessig må undersøke om boplikten er overholdt. Dette skjer ved å undersøke om eieren er registret bosatt på eiendommen.

Hvis det foreligger et vesentlig brudd på boplikten "kan" bruddet følges opp av landbruksmyndighetene med et konsesjonspålegg, se konsesjonsloven § 13 tredje ledd nr. 4. Dette innebærer at kommunen fatter et vedtak med pålegg for eieren om å søke konsesjon innen en gitt frist, f.eks. en måned. Det er en forutsetning at bruddet på boplikt må være "vesentlig". Vesentlighetskravet har sammenheng med at både andre odelsberettigede og landbruksforvaltningen har hjemmel til å følge opp brudd på boplikt, se odelsloven § 28. Vesentlighetskravet følger av rettspraksis ved odelsløsning, og det er også lagt til grunn for praksis etter konsesjonsloven. Varigheten av bruddet på boplikt er sentralt. Departementet har vist til at det ikke er aktuelt å karakterisere et brudd som vesentlig før det er gått 4 til 6 måneder. I forarbeidene er det lagt til grunn at også andre forhold enn bruddets varighet bør vektlegges. Innholdet i vesentlighetskravet bygger dermed på en vurdering av ulike momenter knyttet til eiendommen, eieren og bruddets varighet. Momenter som at eiendommen bør bebos, at eieren har gjort noe for å bosette seg på eiendommen, og at misligholdet av boplikten har gjentatt seg er relevante for vurderingen av om bruddet er vesentlig. Subjektive forhold som vanskelig økonomi, arbeidssituasjonen mv. er ikke relevante, men kan ha betydning ved en eventuell etterfølgende konsesjonsbehandling.

Dersom fristen for å søke om konsesjon ikke overholdes, kommer konsesjonsloven § 19 til anvendelse. Dette kan bl.a. innebære tvangssalg av eiendommen, se punkt 10.2.4.

²⁷ Forskrift 14. juli 2017 nr. 1201 til folkeregisterloven

Departementet har utarbeidet en sjekkliste til bruk for kommunens arbeid med oppfølging av brudd på boplikten, se vedlegg 6. Eksempelbrev om forhåndsvarsel ved brudd på lovbestemt boplikt er inntatt i vedlegg 7 II. Pålegg om å søke konsesjon i slike tilfeller er inntatt i vedlegg 8 alternativ II.

Dersom bruddet på boplikt er vesentlig, kan en som har odelsrett til eiendommen eller en tidligere eier som har mistet eiendommen ved odelsløsning, kreve eiendommen overtatt uten hinder av at eieren har bedre odelsrett, se [odelsloven §§ 28 og 40 annet ledd](#). Har gjenlevende ektefelle med boplikt etter odelsloven § 39, se omtale under punkt 4.9, unnlatt å oppfylle boplikten, faller bruksretten for gjenlevende bort. Reglene i odelsloven er ikke sammenfallende med reglene i konsesjonsloven.

10.2.3 Oppfølging av konsesjonsavslag og fastsatt konsesjonsvilkår

Det følger av konsesjonsloven § 17 første ledd første punktum at kommunen og statsforvalteren skal føre kontroll med at vilkår som er satt for konsesjon blir overholdt. Konsesjonsvilkår kan være svært forskjellige, og kommunen må ta konkret stilling til hvordan den mest hensiktsmessig kan følge opp de enkelte vilkårene. Kommunen bør i den forbindelse påse at vilkår som er av en slik art at de krever jevnlig oppfølging, blir fulgt opp. Et eksempel på vilkår som krever varig oppfølging er hvor det er gitt konsesjon til aksjeselskap på vilkår av at noen skal bo på eiendommen. Andre vilkår om boplikt vil som oftest kunne følges opp på tilsvarende måte som for lovbestemt boplikt, se punkt 10.2.2.

Kommunen avgjør om det er grunn til å trekke konsesjonen tilbake, jf. konsesjonsloven § 16 annet ledd. Konsesjonen kan trekkes tilbake dersom det foreligger brudd på vilkår av vesentlig betydning.

Direktoratet for mineralforvaltning er gitt [fullmakt](#) til å føre den kontroll som er tillagt kommunen og statsforvalteren etter konsesjonsloven § 17 i de tilfeller overtredelsen gjelder vilkår som er tilrådd av direktoratet. Melding om brudd sendes kommunen.

Blir konsesjonen trukket tilbake, skal det fastsettes en frist for innehaveren til å sørge for at eiendommen blir overdratt til noen som lovlig kan erverve den, jf. § 16 tredje ledd. Departementet har utarbeidet en sjekkliste til bruk ved oppfølging av brudd på konsesjonsvilkår, se vedlegg 4. Eksempelbrev som viser forhåndsvarsel ved brudd på konsesjonsvilkår er inntatt i vedlegg 7 alternativ I.

Hvis det er gitt avslag på konsesjon eller søknad ikke er innsendt innen fristen som er satt i medhold av § 13 annet eller tredje ledd, fastsetter kommunen etter konsesjonsloven § 18:

- en frist for panthaver til å bringe tvangsbruk som er i strid med konsesjonsloven § 3 annet ledd til opphør, eller

- en frist for erververen til å sørge for enten at overdragelsen blir omgjort eller at eiendommen blir overdratt til noen som kan få konsesjon eller som ikke trenger konsesjon.

Eksempelbrev som viser frist for omgjøring av ervervet i tilfelle der konsesjon er avslått, er tatt inn i vedlegg 9 I.

Det følger av konsesjonsloven § 18 annet punktum at dersom konsesjon er avslått fordi erververen ikke skal oppfylle vilkåret om boplikt etter § 5 annet ledd, skal erververen uten hensyn til det som er fastsatt i første punktum få velge om han eller hun likevel vil oppfylle boplikten.

10.2.4 Nærmere om tvangssalg

Dersom en frist som er fastsatt etter konsesjonsloven § 18 for avvikling av eiendomserverv eller panthavers tvangsbruk oversittes, kan statsforvalteren uten varsel selge eiendommen gjennom namsmyndighetene etter reglene om tvangssalg, se konsesjonsloven § 19. Formålet med tvangssalget er i et slikt tilfelle at nåværende eier ikke lenger skal være i besittelse av eiendommen.

En begjæring om tvangssalg skal rettes til tingretten i den krets eiendommen er registrert, jf. tvangsfullbyrdsloven § 11-3. Tvangsfullbyrdsloven §§ 5-2 og 11-6 beskriver hva begjæringen skal inneholde. Merk at bekreftet attest fra grunnboka må legges ved begjæringen, jf. § 11-6 annet ledd. Myndigheten etter konsesjonsloven § 19 innebærer også myndighet til å anta bud på statens vegne. Bud fra eieren selv skal ikke antas, fordi tvangssalget er begjært for å frata vedkommende eiendommen.

11. Avsluttende merknader

11.1 Historikk

Vedlegg 13 inneholder en oversikt over lovendringene og forarbeidene til konsesjonsloven 2003 samt en oversikt over overgangsbestemmelsene. Det ble gitt overgangsbestemmelser i [konsesjonsloven § 22](#) da det ble vedtatt ny lov i 2003. I tillegg er det vedtatt egne bestemmelser i [endringsloven IX annet ledd](#) som gjelder overgangstilfellene i 2009, og egne bestemmelser i [endringsloven V nr. 2, 3 og 4](#) for overgangstilfellene i 2017.

11.2 Behandling av rettssaker

Staten v/Landbruks- og matdepartementet står som saksøkt når det reises sak om en avgjørelse som er fattet av kommunen eller andre organ med hjemmel i konsesjonsloven. Dersom stevningen for eksempel sendes kommunen, må den straks sendes til

Landbruks- og matdepartementet som ansvarlig departement. Dersom et underordnet organ mener at staten må ta rettslige skritt for å få gjennomført et vedtak, må de ta dette opp med departementet, som avgjør spørsmålet.

Når departementet har mottatt stevningen eller bestemt at det skal tas rettslige skritt for å få gjennomført vedtaket, vil Landbruksdirektoratet stå for den videre oppfølging av rettssaken sammen med Regjeringsadvokaten. Departementet vil derfor oversende stevningen til direktoratet med eventuelle kommentarer.

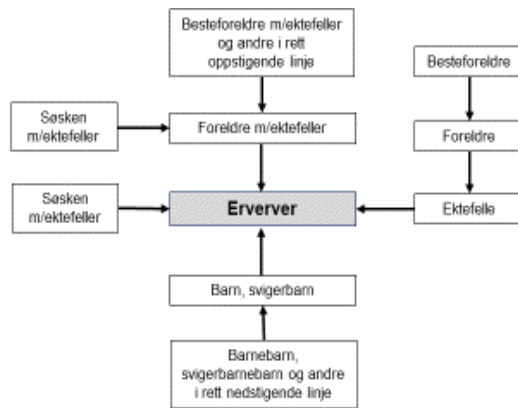
Landbruks- og matdepartementet avgjør bruk av rettsmidler, for eksempel om en rettsavgjørelse skal påankes.

Etter fullmakt

Pål Vidar Sollie
ekspedisjonssjef

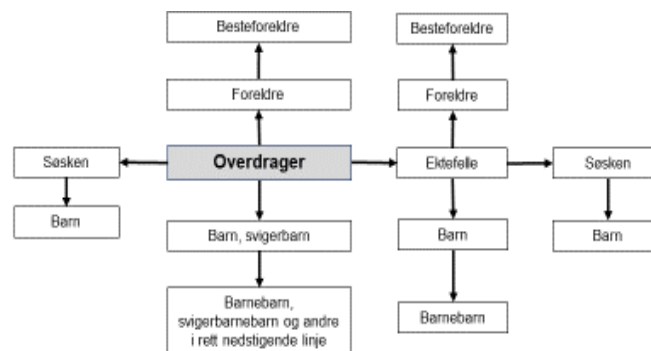
Hanne Klægstad
Avdelingsdirektør

Vedlegg 1: Hvem man kan erverve konsesjonsfritt fra

Konsesjonsfriheten gjelder alle former for erverv, f.eks. kjøp, gave, arv eller tvangs salg

Vedlegg 2: Hvem man kan overdra konsesjonsfritt til

Konsesjonsfriheten gjelder alle former for overdragelse, f.eks. salg, gave, arv eller tvangs salg

Vedlegg 3: Sjekkliste for oppfølging av eiendomsoverdragelser

- ✓ Søknad om konsesjon skal, i de tilfellene der slik søknad kreves, sendes ordføreren i kommunen innen fire uker etter avtaletidspunktet eller rådighetsoverføringen av eiendommen. Søknaden skal sendes på fastsatt [skjema](#).
- ✓ Egenerklæringsskjema sendes til kommunen dersom erverver ikke har plikt til å søke om konsesjon. Egenerklæringen skal sendes på fastsatt skjema avhengig av type erverv:
 - o [Egenerklæring om konsesjonsfrihet ved erverv av fast eiendom mv.](#)
 - o [Egenerklæring om konsesjonsfrihet i kommuner med nedsatt konsesjonsgrense.](#)
- ✓ Kommunen skal føre kontroll med at vilkår som er satt for konsesjon overholdes. Det samme gjelder dersom kommunen får kjennskap til erverv som mangler nødvendig konsesjon, eller tilfeller der boplikten ikke overholdes.
- ✓ Kommunen bør ha rutiner som gjør det mulig å kontrollere at den lovbestemte boplikten oppfylles, eventuelt at fastsatte konsesjonsvilkår oppfylles.

Vedlegg 4: Sjekkliste for oppfølging av brudd på konsesjonsvilkår

- ✓ Kommunen og statsforvalteren skal føre kontroll med at vilkår som er satt for konsesjon blir overholdt (konsesjonsloven § 17 første ledd).
- ✓ Dersom kommunen oppdager at vilkår ikke er overholdt, må det sendes melding om dette til statsforvalteren slik at statsforvalteren kan fastsette en tvangsmulkt. Tvangsmulkten løper inntil forholdet er brakt i orden, eller den forfaller for hver overtredelse. Pålegg om mulkt er tvangsgrunnlag for utlegg.
- ✓ Vedtak om tvangsmulkt kan påklages til Landbruksdirektoratet.
- ✓ Dersom konsesjonsvilkår av vesentlig betydning overtres, eller dersom en konsesjon er gitt på grunnlag av uriktige eller ufullstendige opplysninger om forhold av vesentlig betydning, kan kommunen trekke konsesjonen tilbake (konsesjonsloven § 16 annet ledd).
- ✓ Dersom konsesjonen trekkes tilbake skal kommunen fastsette en frist for erververen til å overdra eiendommen til noen som lovlig kan erverve den (konsesjonsloven § 16 tredje ledd).
- ✓ Vedtak om å trekke konsesjonen tilbake og fastsettelse av frist for erverver til å sørge for overdragelse til noen som lovlig kan erverve eiendommen kan påklages.
- ✓ Oversittes fristen skal kommunen sende melding om dette til statsforvalteren som uten varsel kan la eiendommen selges gjennom namsmyndighetene etter reglene om tvangssalg (konsesjonsloven § 19).
- ✓ Kommunen vil som konsesjonsmyndighet ha plikt til å gi namsretten bindende uttalelse om høyeste pris som vil bli godkjent i forbindelse med gjennomføring av tvangssalget, enten dette skjer ved salg, eller ved medhjelp eller ved auk-sjon.

Vedlegg 5: Sjekkliste for unnlatt søknad om konsesjon

- ✓ Kommunen og statsforvalteren skal føre kontroll med om erverver mangler nødvendig konsesjon (konsesjonsloven § 17 første ledd).
- ✓ Dersom en erverver av eiendom har plikt til å søke om konsesjon og plikten ikke er oppfylt, skal kommunen sette en frist for søknad om konsesjon (konsesjonsloven § 13 annet ledd).
- ✓ Vedtak om pålegg om å søke konsesjon kan påklages til statsforvalteren.
- ✓ Dersom konsesjon avslås eller det ikke søkes om konsesjon innen den frist kommunen har satt, skal kommunen sette en frist for erververen til å sørge for omgjøring av overdragelsen, eller sørge for overdragelse til noen som kan få, eller ikke trenger konsesjon (konsesjonsloven § 18).
- ✓ Vedtak om frist for erverver til å sørge for omgjøring av overdragelsen eller overdragelse til noen som kan få eller ikke trenger konsesjon kan påklages til statsforvalteren.
- ✓ Oversittes fristen sender kommunen melding om dette til statsforvalteren som uten varsel kan la eiendommen selges gjennom namsmyndighetene etter reglene om tvangssalg (konsesjonsloven § 19).
- ✓ Kommunen vil som konsesjonsmyndighet ha plikt til å gi namsretten bindende uttalelse om høyeste pris som vil bli godkjent i forbindelse med gjennomføring av tvangssalget enten dette skjer ved salg ved medhjelper eller auksjon.

Vedlegg 6: Sjekkliste for oppfølging av brudd på boplikt etter konsesjonsloven § 5 annet ledd og boplikt etter forskrift om nedsatt konsesjongrense (konsesjonsloven § 7)

- ✓ Kommunen skal føre kontroll med at den lovbestemte boplikten og boplikten etter forskrift om nedsatt konsesjongrense overholdes (konsesjonsloven § 17 første ledd).
- ✓ Dersom en erverver av eiendom har en lovbestemt boplikt eller en boplikt etter forskrift om nedsatt konsesjongrense, og denne ikke overholdes, kan kommunen sette en frist for erververen til å søke om konsesjon (konsesjonsloven § 13 tredje ledd). I henhold til praksis kreves vesentlig brudd på boplikten hvis det skal pålegges konsesjonsplikt.
- ✓ Vedtak om pålegg om å søke konsesjon kan påklages til statsforvalteren.
- ✓ Dersom konsesjon avslås, eller det ikke søkes om konsesjon innen den frist kommunen har satt, skal kommunen sette en frist for erververen til å sørge for omgjøring av overdragelsen, eller overdragelse til noen som kan få eller ikke trenger konsesjon (konsesjonsloven § 18).
- ✓ Vedtak om frist for erverver til å sørge for omgjøring av overdragelsen eller overdragelse til noen som kan få eller ikke trenger konsesjon kan påklages til statsforvalteren.
- ✓ Oversittes fristen sender kommunen melding om dette til statsforvalteren som uten varsel kan la eiendommen selges gjennom namsmyndighetene etter reglene om tvangssalg (konsesjonsloven § 19).

- ✓ Kommunen vil som konsesjonsmyndighet ha plikt til å gi namsretten bindende uttalelse om høyeste pris som vil bli godkjent i forbindelse med gjennomføring av tvangssalget enten dette skjer ved salg ved medhjelper eller ved auksjon.

Vedlegg 7: Forhåndsvarsel

I

Forhåndsvarsel om brudd på konsesjonsvilkår, gnr ... bnr. ... i ... kommune

Du ble ved kommunens vedtak av [dato] gitt konsesjon på erverv av ovennevnte eiendom på vilkår av at du ...

Kommunen har erfart at du ikke har oppfylt vilkårene for konsesjon. [ev. forklar nærmere hvorfor kommunen mener at erverver ikke har oppfylt vilkårene.]

Blir fastsatte konsesjonsvilkår av vesentlig betydning overtrådt, skal kommunen vurdere om det er grunnlag for å trekke konsesjonen tilbake etter konsesjonsloven § 16. Dersom konsesjonen trekkes tilbake, vil det bli satt en frist for deg til å sørge for at eiendommen blir overdratt til noen som lovlig kan erverve den.

Eventuelle merknader må sendes til ... innen [dato].

II

Forhåndsvarsel – brudd på lovbestemt boplikt, gnr. ... bnr. ... i ... kommune.

Du overtok ovennevnte eiendom [dato]. Eiendommen består av totalt ... dekar, hvorav ca. ... dekar fulldyrka jord, ... dekar overflatedyrka jord, ca. ... dekar produktiv skog og ca. ... annet areal. Eiendommen er bebyggt med bolighus.

Etter konsesjonsloven § 5 annet ledd er konsesjonsfriheten ved erverv av en eiendom med mer enn 35 dekar fulldyrka eller overflatedyrka jord, eller 500 dekar produktiv skog betinget av at erververen bosetter seg på eiendommen innen ett år, og selv bebor den i minst fem år. Fristen for å oppfylle plikten regnes fra det tidspunktet ervervet skjedde. Du fikk skriftlig orientering om ... ved kommunens brev av [dato]

Kommunen kan ikke se at du har oppfylt boplikten. Virkningen av at boplikten ikke er oppfylt er at kommunen kan pålegge deg å søke konsesjon, jf. konsesjonsloven § 13 tredje ledd.

Dersom du har merknader til dette ber vi deg sende merknadene til kommunen innen [dato].

Vedlegg 8: Konsesjonspålegg

I

Pålegg om å søke om konsesjon, gnr... bnr... i ... kommune

Kommunen er kjent med at du har ervervet ovennevnte eiendom.

Ervervet er konsesjonspliktig etter lov om konsesjon ved erverv av fast eiendom mv. (konsesjonsloven). Vi kan ikke se at du har søkt om konsesjon innen fristene som følger av konsesjonsloven.

Med hjemmel i konsesjonsloven § 13 annet ledd gis du med dette en frist på en måned til å søke om konsesjon. Vi ber deg om å benytte vedlagte skjema.

Søknaden sendes direkte til kommunen innen [dato].

Dersom du ikke søker om konsesjon innen fristen, vil kommunen fatte vedtak som pålegger deg å få omgjort overdragelsen av eiendommen eller at eiendommen blir overdratt til noen som kan få konsesjon eller ikke trenger konsesjon, jf. konsesjonsloven § 18. Kommunen kan videre vurdere tiltak etter konsesjonsloven § 19, som kan innebære bl.a. tvangssalg av eiendommen.

Du kan klage til Statsforvalteren i [fylke] på dette vedtaket innen tre uker jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage sendes til kommunen, som vil ta stilling til klagen før den sendes statsforvalteren for behandling.

II

Pålegg om å søke konsesjon ved brudd på lovbestemt boplikt, gnr. ... bnr. ... i ... kommune

Du overtok ovennevnte eiendom [dato]. Eiendommen består av totalt ca. ...dekar, hvorav ca. ... dekar er fulldyrka jord, ca. ...dekar overflatedyrka jord, ... dekar produktiv skog og ... dekar annet areal. Eiendommen er bebygd med bolighus.

Vi viser til kommunens forhåndsvarsel datert [dato] der du har fått anledning til å komme med merknader til saken.

[**Alternativ 1:** Du har ved brev av (dato) gitt dine kommentarer til saken.]

[**Alternativ 2:** Vi har ikke mottatt kommentarer til forhåndsvarselet.

Etter konsesjonsloven § 5 annet ledd er konsesjonsfriheten ved erverv av en eiendom med mer enn 35 dekar fulldyrka eller overflatedyrka jord eller 500 dekar produktiv skog, betinget av at erververen bosetter seg på eiendommen innen ett år, og selv bebor den i minst fem år. Fristen for å oppfylle plikten regnes fra det tidspunktet ervervet skjedde.

Kommunen kan ikke se at du har tilflyttet eiendommen. Fristen for å tilflytte eiendommen er i dette oversittet med ca. ...[tid], og dette må regnes som vesentlig. Dette gir grunnlag for at kommunen kan pålegge deg å søke konsesjon.

Med hjemmel i konsesjonsloven § 13 tredje ledd gis du en frist på en måned til å søke konsesjon. Vi ber deg bruke vedlagte søknadsskjema.

[**Alternativ:** De forhold som er nevnt i ditt brev av [dato] vil bli vurdert ved behandlingen av konsesjonssaken.]

Du kan klage til Statsforvalteren i [fylke] på dette vedtaket innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage sendes til kommunen, som vil ta stilling til klagen før den sendes statsforvalteren for behandling.

Vedlegg 9: Frist for salg/omgjøring av avtalen

Frist for omgjøring av erverv eller salg av gnr. ... bnr. ... i ... kommune
Søknad om konsesjon av ...[dato] på erverv av ovennevnte eiendom ble avslått...[dato]
Vedtaket ble fastholdt av kommunen jf. oversendelsesbrev av....[dato] og videre av statsforvalteren ved vedtak i klagesak av...[dato]

[**Alternativ 1:** Vi viser til avslag av [dato] på din søknad om konsesjon ved erverv av ovennevnte eiendom.]

[**Alternativ 2:** Vi viser til pålegg om å søke konsesjon for ovennevnte eiendom innen [dato]. Vi kan ikke se å ha mottatt slik søknad innen fristen.]

Med hjemmel i konsesjonsloven § 18 fastsettes en frist på [x] måneder til å sørge for at overdragelsen av eiendommen blir omgjort eller at eiendommen blir overdratt til noen som kan få konsesjon eller som ikke trenger konsesjon.

Dersom fristen oversittes, kan statsforvalteren uten nærmere varsel kreve tvangssalg av eiendommen, jf. konsesjonsloven § 19.

Du kan klage over dette vedtaket innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage sendes til kommunen som vil ta stilling til klagen før den sendes til statsforvalteren for behandling.

Vedlegg 10: Hjelpemiddel for oppfølging av lovbestemt boplikt

Gnr. bnr.	Kommune	Erver- vers navn	Dato					
			Tids- punkt for over- dra- gelse	Tids- punkt når kom- munen mottar egen- erklæ- ring	Tids- punkt når kom- munen sendte oriente- ring om bo- og drive- plikt ved erwerb av land- bruksei- endom	Tids- punkt for bo- plik- tens start	Tids- punkt for kom- mu- nens sjekk av fol- kere- gister	Tids- punkt for bo- plik- tens avslut- ning

Vedlegg 11: Hjelpemiddel for oppfølging av konsesjonsvilkår om boplikt

Gnr. bnr.	Kom- mune	Erver- vers navn	Dato				
			Tidspunkt for over- dragelse eller rådig- hetsover- føring	Tids- punkt for ved- tak om å gi kon- sesjon	Tids- punkt for bo- pliktens start	Tids- punkt for kom- munens sjekk av folkere- gister	Tids- punkt for bo- pliktens avslut- ning

Vedlegg 12: Hjelpemiddel for oppfølging av dødsbo som eier av landbrukseiendom

Gnr. bnr.	Kom- mune	Arvinger i døds- boet	Dato				
			Tidspunkt for døds- fallet	Tids- punkt for når fristen for å kreve of- fentlig skifte er ute	Tids- punkt for bo- plikstens start	Tids- punkt for kom- munens sjekk av folkere- gister	Tids- punkt for bo- plikstens avslut- ning

Vedlegg 13 Historikk og overgangsbestemmelser konsesjonsloven 2003

Lovendringer

[Lov 28. november 2003 nr. 98 om konsesjon ved erverv av fast eiendom mv. \(konsesjonsloven\)](#) trådte i kraft 1. januar 2004. Konsesjonsloven har siden ikrafttredelsen blitt endret flere ganger. De mest sentrale lovendringene trådte i kraft 1. juli 2009²⁸ og i 2017²⁹.

Formålet med lovendringen i 2009 var bl.a. å forenkle og gjøre reglene om bo- og driveplikt tydeligere. Reglene ble utformet slik at de kunne ivareta hensynet til de landbrukspolitiske målene på en bedre måte enn tidligere. Dette gjaldt særlig hensynet til bosetting. Reglene om driveplikt ble omarbeidet og flyttet til jordloven³⁰. Regelen i jordloven § 8 om plikten til å holde all jord som kan gi lønnsom drift i hevd ble innarbeidet i de nye reglene om driveplikt. Det ble utarbeidet et eget rundskriv om driveplikten, se M-2/2017 *Driveplikten etter jordloven*.

Formålet med lovendringene i 2017 var at færre erverv skulle omfattes av konsesjonsplikt, boplikt og priskontroll, og å bidra til et større utbud av skogarealer.

Endringene innebar at:

- Arealgrensen for konsesjonsplikt, priskontroll og boplikt på bebyggd eiendom (§ 4 første ledd nr. 4, § 5 andre ledd og § 9 a) knyttet til fulldyrka og overflatedyrka jord ble hevet fra 25 dekar til 35 dekar.
- Unntaket fra konsesjonsplikt ved erverv av enkelttomt for bolig- og fritidshus (§ 4 første ledd nr. 1) ble utvidet til å gjelde erverv av naust.
- Forutsetningen om at den ubebygde tomten skulle bebygges innen fem år (§ 4 annet ledd) ble opphevet.
- Arealgrensen for priskontroll ble fastsatt i loven, se § 9 a.
- Loven gir hjemmel for forskrift om unntak fra priskontroll der formålet med ervervet er å bruke eiendommen til landbruksformål og kjøpesummen ved erverv av eiendom med bolighus er under et nærmere fastsatt beløp, se § 9 a.
- Priskontroll skal unnlates ved erverv av rene skogeiendommer, se § 9 a.

Landbruks- og matdepartementet har redegjort særskilt for innholdet i endringene i brev til kommunene, fylkesmennene, Landbruksdirektoratet og Kartverket datert 29. juni 2017.

Forarbeider

Forarbeider samt ikrafttredelse- og overgangsbestemmelser finnes på følgende adresser:

²⁸Lov 19. juni 2009 nr. 98 om endring av lov om odelsretten og åsetesretten, lov om konsesjon ved erverv av fast eiendom mv. og lov om jord mv.

²⁹Lov 21. juni 2017 nr. 99 om endringer i konsesjonsloven, jordloven og odelsloven mv. (konsesjonsplikt, odlingsjord, priskontroll, deling og driveplikt mv.)

³⁰Lov 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova)

Konsesjonsloven av 11. november 2003:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/lmd/dok/horinger/Horingsdokumenter/2004/horing-forslag-til-endringer-i-lov-25-ma/fra-horing-til-ny-lov-om-konsesjon-vede.html?id=96838>

Lovendringen av 26. juni 2009:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumentarkiv/stoltenberg-ii/lmd/Lover-og-regler/lovendringer/id568232/>

Lovendringen av 21. juni 2017:

<https://www.regjeringen.no/no/dokument/dep/lmd/sak/opphevelse-av-priskontroll/id2364151/>

Ikrafttredelse

Konsesjonsloven trådte i kraft 1. januar 2004. Med unntak for de endringer som gjaldt fylkeslandbruksstyrene, trådte endringene som ble vedtatt i konsesjonsloven i 2009 i kraft 1. juli 2009, [se kongelig resolusjon 19. juni 2009](#). Endringene som gjaldt fylkeslandbruksstyrene trådte ikraft 1. januar 2010. Endringene fra 2017 i reglene om priskontroll gjaldt fra 1. juli 2017. I den kongelige resolusjonen er det fastsatt at de øvrige endringene fra 2017 gjelder fra 1. september samme år, se delt ikraftsettelse av lov 2017:99, om endr. i konsesjonsloven, jordloven og odelsloven mv.³¹

Overgangsbestemmelser

Departementet antar at overgangsbestemmelsene i [konsesjonsloven § 22 første ledd](#)³² fortsatt har en viss praktisk betydning. I første ledd er det fastsatt at lokale forskrifter om nedsatt konsesjonsgrense som er gitt med hjemmel i konsesjonsloven av 1974 § 5 tredje ledd fortsatt gjelder til de blir endret eller opphevet. Det går fram av annet punktum at arealgrensene i den nye konsesjonsloven skal legges til grunn i disse tilfellene.

Ved endringsloven i 2009 er det gitt en rekke overgangsbestemmelser som har betydning for endringer i rettigheter og for konsesjonsmyndighetenes praksis³³. Det gjelder særlig endringene i odelsloven og i reglene om brudd på boplikt. Det går fram av IX annet ledd nr. 1 at endringene i odelsloven §§ 1, 2, 8, 12, 21, 40 til 48 og 78, ikke får virkning for forhold der det etter tidligere regler er oppstått anledning til å bruke odels- eller åsetesrett før endringen her tar til å gjelde. Dette innebærer bl.a. at eiendom som forut for lovendringen hadde mistet sin karakter av å være odlingsjord fordi vilkårene i odelsloven § 1 ikke var oppfylt, ikke blir odelseiendommer ved ikrafttredelse av endringene selv om de oppfyller arealkravene etter endringsloven. Slike eiendommer blir først odelseiendommer når det er odlet på nytt. Det går fram av IX annet ledd nr. 10 at

³² Gjelder fra 1. januar 2004.

³² Gjelder fra 1. januar 2004.

³³ Gjelder fra 1. juli 2009.

brudd på boplikten etter tidligere regler i konsesjonsloven eller odelsloven før loven trer i kraft, kan følges opp etter de nye reglene i odelsloven og konsesjonsloven.

I endringsloven av 2017 V nr. 2 er det fastsatt at endringene i konsesjonsloven § 4 første ledd nr. 4, § 9 og § 9 a skal gjelde i konsesjonssaker som ikke er endelig avgjort på det tidspunktet endringene trer i kraft. Vedtaket er endelig dersom klage ikke er mottatt innen klagefristens utløp, eller når klageadgangen etter forvaltningsloven § 28 er brukt, og forvaltningen har truffet en avgjørelse i klagesaken. I nr. 3 er det fastsatt at ved lovbestemt boplikt som har oppstått etter konsesjonsloven § 5 slik den lød før lovendringen trådte i kraft, får den nye arealgrensen i konsesjonsloven § 5 annet ledd anvendelse, selv om eiendommen er ervervet før loven trådte i kraft. Det går fram av nr. 4 at endringen i arealgrensen også skal gjelde hvis det er fastsatt vilkår om boplikt etter konsesjonsloven § 11, og erververen har søkt og fått konsesjon med slikt vilkår fordi vedkommende ikke skulle oppfylle den lovbestemte boplikten etter § 5 annet ledd.

Det er ikke fastsatt overgangsbestemmelser knyttet til opphevelsen av byggeplikten i konsesjonsloven § 4 annet ledd. Dette innebærer at plikten til å bebygge eiendommen innen 5 år fortsatt gjelder for erverv som er skjedd før lovendringen. Kommunen vil dermed kunne følge opp unnlatt bygging slik konsesjonsloven § 13 tredje ledd gir anvisning på. Kommunen bør imidlertid til gunst for tomteeiere som har ervervet tomt før lovendringen og som eventuelt har unnlatt å bygge i tide, trekke inn hensynet til likebehandling i forhold til tomteeiere som erverver tomter etter at plikten er opphevet.

Særlig om forskrift om nedsatt konsesjonsgrense: Det fulgte av overgangsbestemmelsene til ny konsesjonslov i 2003 at forskrifter fastsatt med hjemmel i konsesjonsloven av 1974 gjelder til de blir endret eller opphevet. Ved en lovendring i 2017 ble arealgrensen i konsesjonsloven § 4 første ledd endret fra 25 til 35 dekar fulldyrka og overflatedyrka jord. For forskrift om nedsatt konsesjonsgrense fastsatt før 2017 gjelder den nye arealgrensen etter lovendringen også for disse forskriftene. Endringen i 2009 som innebærer at slektskapsunntaket kan settes ut av kraft får imidlertid ikke virkning, med mindre dette positivt er fastsatt gjennom en konkret endring av forskriften etter lovens ikrafttredelse.

Fra: [Frank Hansen](#)
Til: [Ronny Seljeseth](#)
Kopi: k-a-stei@online.no
Emne: Klage på Beiarn Landbrukskontor
Dato: mandag 19. mai 2025 02:57:50
Vedlegg: [1746015781818_Vedlegg til kjøpekontrakt anr. 46 bnr. 8 og 24.pdf](#)
[Klage på vedtak.pdf](#)
[Merknader klageinnstilling sak 25 174 5 og 6.pdf](#)
[Oversendelse av klagesak konsesjon landbrukseiendom til behandling hos Statsforvalteren i Nordland \(1\).pdf](#)
[Prisvurdering.pdf](#)
[Innsigelser i forbindelse med behandling av konsesjonssøknad av 46 8.24.pdf](#)
[Konsesjon ved erverv av landbrukseiendom.pdf](#)

Sender på nytt da den første eposten manglet ett vedlegg og skriften ble ikke justert til normal før sending (var svært stor)

Hei

Viser til til telefonsamtale med Kari Anne Steinåmo, 15 Mai vedr konsesjonsbehandling av eiendommen 46/ 24 og 8 og melder med dette inn sak til kontrollutvalget.

Bakgrunn

Vi ble kjent ved en tilfeldighet at den viktigste leiejorda som ligger inntil gården vår var i ferd med å bli solgt. Møtte da opp på Landbrukskontoret 26 februar 2025 hos Anne Maren Wasmuth for å få bistand med prosessen videre og hvilke muligheter vi hadde i den forbindelse.

Etter en kort orientering fra oss om vår situasjon oppi dette, ble det ikke gitt noen bistand eller hjelp, men ble flere ganger fortalt at hun skulle sjekke våre muligheter og skulle snarlig ta kontakt for å gi oss orientering/veiledning i saken, og vi ble så bedt om å forlate kontoret fordi hun skulle på et møte..

Vi ventet tålmodig på tilbakemelding, og har pr.dags dato ikke fått noe annet enn via epost at konsesjon ble innvilget 21 Mars fra kommunen, uten noe form for kontakt med oss i forkant.

Da vi etter hvert skjønnte at det ikke ville bli noe hjelp fra landbrukskontoret, ble det sendt inn en innsigelse med orientering om vår situasjon hvis det ble gitt konsesjon til søker.

Vi tok kontakt med både Komunalleder teknisk, Torbjørn Grimstad og Rådmann Ole Petter Nybakk for å få litt kjennskap til saksgangen . Habilitets spørsmålet ble luftet med rådmann, og jeg fikk tilbakemelding om at hun var opplagt innhabil i saken og at det ville bli ivare tatt.

Gården til saksbehandler og konsesjonssøker har et utstrakt samarbeid. Saksbehandler er klart innhabil etter vårt syn både pga sosial omgang og samarbeid, noe som gjenspeiler seg i saksbehandlingen.

Vi er meget skuffet over Landbrukskontoret som ikke har gitt oss noen form for hjelp etter vår henvendelse. Derfor ble det bedt om bistand fra Advokat i denne saken som er svært avgjørende for videre drift av melkeproduksjons bruket vårt og vi frykter hele livsverket vårt går tapt pga slett saksbehandling.

Vi mener det er gjort en svært mangelfull og ensidig saksbehandling, der det blant annet ble poengtert at det ble gitt konsesjon for å styrke drifta til søker. Det er ikke tatt hensyn til vårt bruk, som mister den nærmeste og viktigste leiejorda, bruket blir kraftig svekket og avskåret til både eget beite og fulldyrka mark samt store vansker med å oppfylle bla.beitekrav. Det vil også sette en stopper for bruksutbygging for å oppfylle løsdriftskravet samt generasjonsskifte, som igjen fører til nedleggelse av melkebruket vårt. Dette ble også formidlet muntlig på landbrukskontoret 26 Februar.

Er dette det «eier- og bruksforhold som er mest gagnlige for samfunnet», jf. konsesjonsloven § 1?

Er virkelig nedleggelse av melkebruk en ønsket utvikling av Beiarn kommune

Vi ber om snarlig behandling fra Dere i kontrollutvalget, da saken nå ligger til behandling hos Statsforvalteren.

Ta gjerne kontakt med undertegnede hvis noe er uklart.

Viser ellers til vedlegg.

Mvh.

Frank Hansen

Tlfnr: 917 40 367.

.

Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Sendes pr. e-post til Statsforvalteren

Mo i Rana, 6. mai 2025

Ansvarlig advokat:
Toril Valla

Kommunens ref.: 25/174-5

Vedr. klage på vedtak om konsesjon ved erverv av landbrukseiendom 46/8 og 24 – sak 25/174-5

Det vises til Beiarn Kommunes oversendelse av ovennevnte klagesak til Statsforvalteren datert 29. april 2024.

Klager ønsker å knytte noen merknader til det oversendte og viser til:

- Det bemerkes at saksbehandler – til tross for anførsel om inhabilitet i klagen – ikke har vurdert eller tatt stilling til anførselen i sin oversendelse. Klager opprettholder fortsatt anførselen om at saksbehandler er inhabil i saken.
- Oversendelsen av klagen underbygger at kommunen heller ikke har tatt stilling til at innvilgelse av konsesjonssøknaden vil føre til en oppdeling av klagers eiendom og ikke vil gi en god arrondering. Ervervet fører heller ikke til en bedre arrondering for konsesjonssøker, all den tid fulldyrka mark forblir avskåret med blant annet gårdsveier.
- Videre har kommunen fremlagt prisvurdering i saken. I vurderingen fremkommer det at:

«Det var enighet mellom partene at verdi av rettigheter og annet areal ikke skulle medtas i prisoverslaget»

Det fremstår som at kommunen på denne bakgrunn ikke har vurdert verdien av rettigheter og annet areal i sin prisvurdering. Som det fremkommer av klagen er klager ikke enig i at prisvurderingen representerer en gjengs pris, og mener prisen er for lav sammenlignet med alminnelig prisnivå.

Kommunen har altså ikke hensyntatt rettigheter som fallrettigheter, jakt- og fiskerettigheter, samt årlige erstatninger fra Statkraft – hvilket også underbygges av den oversendte prisvurderingen.

Anførslene i klagen for øvrig opprettholdes.

Med vennlig hilsen
Advokatfirmaet Grette AS, avd. Mo i Rana

Anne Birgitte Herstad
Senioradvokat
abh@grette.no

Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Oversendelse av klagesak konsesjon landbrukseiendom til behandling hos Statsforvalteren i Nordland Gnr./bnr. 46/8 og 24

Vedlagt oversendes klage på Beiarn kommunes vedtak om konsesjon vedrørende overdragelse av landbrukseiendommen gnr./bnr. 46/8 og 24, til behandling. Klage er fremført av Frank Arild Hansen gjennom advokatfirmaet Grette. Frank Arild Hansen driver jordbruksforetaket org.nr. 969710250.

Kommunens saksbehandler kan kontaktes på tlf. 48092659 dersom Statsforvalter som klageorgan har behov for utdypende informasjon vedrørende saken.

Med hilsen
Beiarn kommune

Anne Maren Wasmuth
Leder plan og forvaltning

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Vedlegg
Klage og innsigelser på på konsesjonssøknad
Innsigelser i forbindelse med behandling av konsesjonssøknad av 46 8,24
Klage på vedtak
Prisvurdering
Vedlegg til kjøpekontrakt gnr. 46 bnr. 8 og 24
Søknad om konsesjon

Kopi til			
Frank Arild Hansen	Eiterjordveien 49	8110	Moldjord
Ketil Ronny Christoffersen	Eiterjordveien 82	8110	Moldjord

Mottakere			
Statsforvalteren i Nordland	Postboks 1405	8002	Bodø

Beiarn kommune
Nedre Beiarveien 906

8110 Moldjord

Sendes pr. e-post til kommunen

Mo i Rana, 8. april 2025

Ansvarlig advokat:
Toril Valla

Deres ref.: 25/174-5

Klage på vedtak om konsesjon ved erverv av landbrukseiendom 46/8 og 24 – sak 25/174-5

Vi viser til Beiarn kommunes («**Kommunen**») vedtak datert 21.03.2025, med saksnummer 25/174-5, ang. innvilgelse av konsesjonssøknad fra Ketil Christoffersen («**Konsesjonssøker**») for eiendommene gnr. 46 bnr. 8 og 24 inklusive sameieteiger i utmark på Eiterjord («**Konsesjonseiendommen**»).

På vegne av Frank Hansen («**Klager**») som er leietaker på konsesjonseiendommen, fremmes det klage på innvilgelsen av konsesjon. Klagen er fremsatt rettidig innen klagefristens utløp da vedtaket ble mottatt 21.03.2025.

1 Klagegrunner

1.1 Vedtaket må omgjøres grunnet feil rettsanvendelse og skjønnsutøvelse

Klager er uenig i Kommunens helhetlige vurdering og vektlegging av hensyn ved innvilgelse av konsesjonssøknaden.

I konsesjonsvurderingen må Kommunen se hen til konsesjonslovens overordnede formål om å sikre de «*eier- og bruksforhold som er mest gagnlige for samfunnet*», jf. konsesjonsloven § 1. I dette ligger det blant annet et krav om at Kommunen må undersøke om det er andre interesserte naboer som vil kunne ha nytte av eiendommen som tilleggsjord, samt hvilken arealbruk og eierforhold som vil være best for samfunnet, jf. Ot.prp.nr.33 (2000–2001) side 62 og HR-2012-108-A.

Klager mener det eier- og bruksforholdet som er best for samfunnet i dette tilfellet vil innebære at Klager får erverve Konsesjonseiendommen som har vært utleid til Klager.

Klager er eier av nabobruk med gnr. 46 bnr. 7, og har siden 60-tallet benyttet Konsesjonseiendommen som tilleggsjord. Tilbake i tid var Klagers eiendom og Konsesjonseiendommen én og samme eiendom. Konsesjonseiendommen har avgjørende betydning for Klagers mulighet til å fortsette melkeproduksjonsbruk på eget bruk. Vi viser til Klagers innsigelse som ble sendt inn ved kommunens behandling av konsesjonssøknaden, datert 3 mars 2025, og som legges ved som Vedlegg 1.

Vedlegg 1 Klagers innsigelse til Kommunens konsesjonsbehandling, 3 mars 2025

Klager mener innvilgelse av konsesjonssøknaden ikke vil innebære en *«driftsmessig god løsning»*, jf. konsesjonsloven § 9 punkt 2.

Innvilgelse av konsesjonssøknaden vil føre til en oppdeling av Klagers eiendom og vil ikke gi en god arrondering. Ervervet fører heller ikke til en bedre arrondering for Konsesjonssøker, all den tid fulldyrka mark forblir avskåret med blant annet gårdsveier. Klager har også gjort flere større investeringer på Konsesjonseiendommen for å sikre videre drift. Herunder grøfting og drenering av fulldyrka areal samt oppgrusing av tilførselsveier med flere stikkrenner.

I tillegg taler *«hensynet til bosetting i området»* for at konsesjon ikke skal innvilges, jf. konsesjonsloven § 9 første ledd punkt 1.

Konsesjonseiendommen er en ren jord/utmarkseiendom uten hus. Det utleide arealet er likevel helt avgjørende for videre drift av landbruksvirksomheten på Klagers bruk. Dersom Klager skulle miste tilgang på tilleggsjorden vil det få store konsekvenser for Klagers mulighet til å fortsette melkeproduksjonsbruk og driften må mest sannsynlig legges ned. Driften vil ikke bli rasjonell og Klager vil også bli avskåret og hindres adkomst til sine egne teiger.

Dette vil også få betydning for hvor attraktivt det er å fortsette å bo på Klagers eiendom. Klagers sønn har allerede etablert seg på naboeiendommen (gnr. 46 bnr. 3) med formål om å fortsette videre drift av melkeproduksjonsbruket. Dersom konsesjonen innvilges er det sannsynlig at Konsesjonssøker eller hans etterkommere vil avslutte leieforholdet med Klager. Det vil få store konsekvenser for de fremtidige generasjoners behov, og vil være i strid med de hensyn konsesjonsloven har til formål å tilgodese, jf. konsesjonsloven § 1 punkt 1.

Samtidig viser Klager til at Konsesjonssøker ikke har det samme behovet for Konsesjonseiendommen for å sikre videre bosetting og landbruksdrift, da Konsesjonssøker per i dag ikke benytter Konsesjonseiendommen som tilleggsjord. Konsesjonssøker har derfor ikke etablert landbruksvirksomhet som er avhengig av Konsesjonseiendommen.

Konsesjonssøknaden bør derfor avslås.

Klager setter også spørsmålsteget ved prisvurderingen som ligger til grunn for Konsesjonseiendommen, all den tid Konsesjonseiendommen blant annet har størst fallrettigheter i Eiteråga, samt jakt og fiskerettigheter. Klager er ikke enig i at det representerer en gjengs pris, og at prisen er for lav sammenlignet med alminnelig prisnivå. Klager ville vært villig til å gi en høyere pris, og mener dette fortsatt vil ligge innenfor gjengs pris.

1.2 Vedtaket er uansett mangelfullt begrunnet

Klager mener uansett at Kommunens vedtak er mangelfullt begrunnet, jf. forvaltningsloven §§ 24 og 25. Det er vanskelig å forstå ut fra vedtaket hvordan kommunen har vektlagt og avveid hva som må anses som det *«eier- og bruksforhold som er mest gagnlige for samfunnet»*, jf. konsesjonsloven § 1.

På den ene siden synes kommunen å vise til at det veier positivt at *«erhverver har til hensikt å gi nåværende leietaker forlenget avtale på det leide arealet ut over de ti avtalte årene så lenge leietaker er eier og driver av sitt jordbruksforetak»*, se vedtakets s. 7. Samtidig synes Kommunen på s. 6 å vektlegge at Konsesjonseiendommen først vil utgjøre en god fremtidig driftsmessig løsning for erverver etter leieforholdet går ut, vi viser til følgende uttalelse på s. 6:

«Kjøp av konsesjonseiendommen [...] vil samtidig være en god fremtidig driftsmessig løsning for erverver (når leieforholdet utgår)»

Det fremstår både irrasjonelt og i strid med intensjonen i konsesjonsloven § 9 første ledd nr. 2 at man tildeler tilleggsjord til ett bruk, mens det er lagt inn som premiss for tildeling av konsesjonen at et annet bruk skal benytte arealene framover. Det veier altså tilsynelatende positivt for konsesjonssøker at jorda skal leies ut, i en situasjon hvor leietakers eiendom vil bli vesentlig forringet ved tap av den samme jorda på sikt. Det fremgår dermed vanskelig å vurdere hvordan Kommunen har avveid Klagers interesser opp mot Konsesjonssøkers interesser, og hva som er det beste for samfunnet. Kommunen nevner ikke hvilken avgjørende betydning utleiearealene på Konsesjonseiendommen har som tilleggsjord for Klagers videre drift av landbruksvirksomhet. Dette er et forhold som må vurderes av kommunen og komme frem av konsesjonsvedtakets begrunnelse.

1.3 Vedtaket må kjennes ugyldig grunnet inhabilitet

Klager mener vedtaket i et hvert tilfelle må kjennes ugyldig som følge av saksbehandlerens inhabilitet.

En offentlig tjenestemann vil være inhabil til å treffe en avgjørelse i en forvaltningssak dersom «*særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet*», jf. forvaltningsloven § 6 annet ledd. Ved vurderingen skal det blant annet legges vekt på om:

«avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for ham selv eller noen som han har nær personlig tilknytning til. Det skal også legges vekt på om ugildhetsinnsigelse er reist av en part»

I den foreliggende sak har undertegnede fått opplyst fra Klagerat saksbehandleren driver melkeproduksjon, og at saksbehandleren har et maskinsamarbeid med Konsesjonssøker. Det er dermed snakk om et konkurranseforhold, hvor saksbehandleren har en viss egeninteresse i Konsesjonssøkers virksomhet.

Det følger av rettspraksis at kravene til habilitet skjerpes der hvor det foreligger et konkurranseforhold, jf. Rt-1998-1398 s. 1410. Det faktum at kommunen her er ansvarlig for å gjøre sammensatte vurderinger hvor Kommunen har relativt stor skjønnsmyndighet, skjerper også kravene til habilitet.

Det foreligger derfor forhold som er egent til å svekke tilliten til saksbehandlerens upartiskhet, og saksbehandleren må anses inhabil. Dette gjelder uansett om saksbehandler har utarbeidet saksfremlegget til politisk behandling. Vedtaket må anses ugyldig.

Med vennlig hilsen
Advokatfirmaet Grette AS, avd. Mo i Rana

Anne Birgitte Herstad
Senioradvokat
abh@grette.no

Ketil Ronny Christoffersen
Eiterjordveien 82
8110 Moldjord

Saksnr.	Utvalg
22/25	Plan- og driftsutvalg

MELDING OM DELEGERT VEDTAK

Konsesjon ved erverv av landbrukseiendom 46/8 og 24

Saken er behandlet som delegert sak jf. kommunens delegeringsreglement.

De underrettes herved om at det er fattet følgende vedtak:

Beiarn kommune innvilger søknad fra Ketil Christoffersen om konsesjon for eiendommene gnr. 46 bnr. 8 og 24 inklusive sameieteiger i utmark på Eiterjord.

Det er et vilkår for konsesjonen at erverver eller hans familie fortsetter å bo på og drive sin egen eiendom i minst 5 år sammenhengende fra konsesjon er innvilget.

Vedtaket har hjemmel i konsesjonsloven §§ 9 og 11.

Det presiseres at gjeldende leieavtale på fulldyrka jord og beite på konsesjonseiendommen er gyldig ut kontraktstida jf. jordlova § 8 annet ledd. Kommunen anser leietaker som part i saken med rettslig klageadgang.

Vedtaket kan påklages jfr. Forvaltningslovens kapittel VI.

Eventuell klage sendes det forvaltningsorgan som har fattet vedtaket. Klagefristen er 3 uker etter at melding om vedtak er mottatt. Statsforvalteren i Nordland er klageinstans.

Med hilsen

Anne Maren Wasmuth
Leder plan og forvaltning

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Kopi til
Frank Arild Hansen

Eiterjordveien 49

8110

Moldjord

Kopi til
Vedlegg

Mottakere
Ketil Ronny
Christoffersen

Eiterjordveien 82

8110

Moldjord

Saksopplysninger:

Ketil Christoffersen søker om konsesjon på erverv av fast eiendom gnr. 46 bnr. 8 og 24 på Eiterjord. Gjelder også to teiger i sameie til fjells. Hjemmelshaver og selger er Erna Torbjørg Larsen. Kjøpekontrakten regulerer overdragelse. Det foreligger ikke takst over eiendommen, men landbrukskontoret har gitt selger et veiledende prisanslag på de verdier som finnes på eiendommen. Kjøpesum er satt til kr. 80.000,-. I et vedlegg til kjøpekontrakten opplyser selger at eierskapet til eiendommen skal videreføres på henne dersom erverver ikke innvilges konsesjon for kjøp.

Erverver er bosatt på og driver landbrukseiendommen gnr. 46 bnr. 6. Drifta på bruket er produksjon av kumelk og storfekjøtt med en disponibel melkekvote på ca. 425.000 liter. Foretaket har rigget seg for framtida og investerte i lausdriftsfjøs med melkerobot 2010, og det er planlagt generasjonsskifte på bruket. Erverver eier tilliggende fulldyrka teig til konsesjonseiendommens fulldyrka jord, se kart i saken.

Erverv av eiendommen gnr. 46 bnr. 8 og 24 kan således benevnes som erverv av tilleggsjord til bruk i drift, og som styrking av driftsgrunnlag for å sikre framtidig drift av erververs bruk.

Den dyrka jorda og innmarksbeitet på konsesjonseiendommen leies i dag av et annet melkeproduksjonsbruk, gnr. 46 bnr. 7. Leieforholdet er regulert med 10 års leiekontrakt og skal etter jordlova § 8 annet ledd opprettholdes ut kontraktens gyldighetstid. Kommunen kan ikke se å ha mottatt kopi av leiekontrakten. Vi kjenner derfor ikke til utløpstidspunkt. Konsesjonseiendommen er naboeiendom til leietaker. Både fulldyrka areal og innmarksbeite på konsesjonseiendommen inngår som næringsgrunnlag for leietaker. Kommunen anser derfor denne naboen som part i saken med rettslig klageadgang.

Saken skal behandles etter konsesjonsloven §§ 9 og 11.

Eiendommens (gnr/bnr 46/8 og 24) arealressurser (AR5):

Antall teiger: 12 hvorav to teiger i sameie i utmark:

Bygninger: Ingen

Plan: LNFR

Fulldyrka jord: 17,8 dekar

Innmarksbeite: 18 daa

Produktiv skog: 184,7 daa

Annet markslag: 237,1 daa

Sum grunneiendommer: 454,8 daa

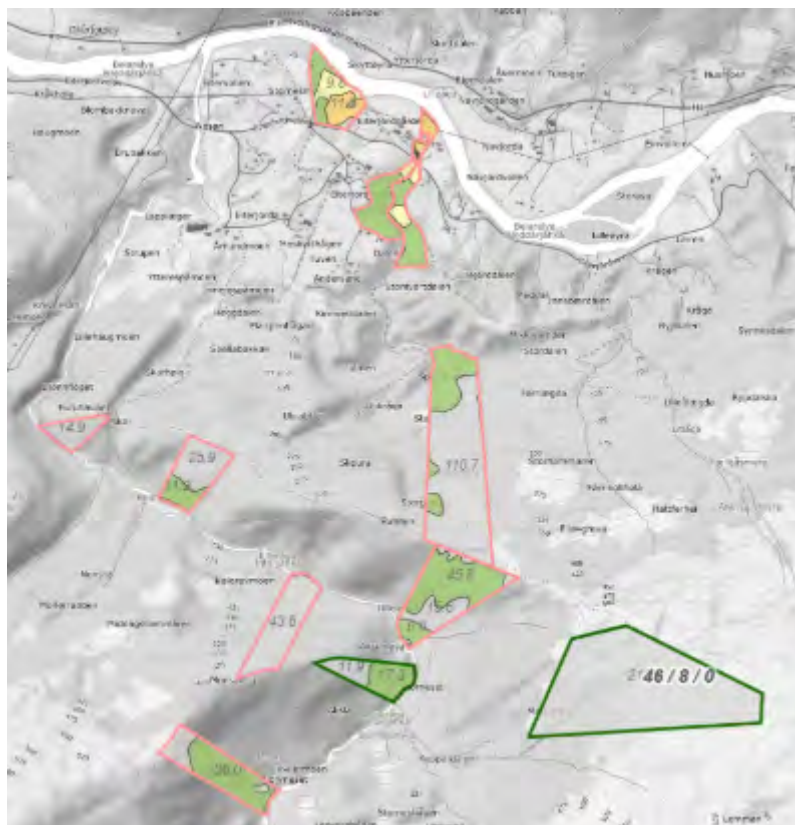
Uregistrert jordsameie:

Produktiv skog: 17,3 dekar

Annet markslag: 226 dekar

Sum uregistrert jordsameie: 243,3 dekar

Kart over konsesjonseiendom 46/8 og 24:

Kart som viser konsesjonseiendommens (46/8) beliggenhet i forhold til erververs teig (46/6) og leietakers bruk (46/7):

Lovgrunnlag:

Konsesjonsloven har til formål å regulere og kontrollere omsetningen av fast eiendom for å oppnå et effektivt vern om landbrukets produksjonsarealer og slike eier- og bruksforhold som er mest gagnlige for samfunnet, jf. konsesjonsloven § 1. Loven er et redskap som bygger opp om samfunnspolitiske mål. Bestemmelsen gir en vid ramme for hvilke hensyn som kan trekkes inn. Loven nevner uttrykkelig framtidige generasjoners behov, landbruksnæringen, behovet for utbyggingsgrunn, hensynet til miljøet, allmenne naturverninteresser og friluftinteresser og hensynet til bosettingen. I lovens formålsbestemmelse er det ikke foretatt noen differensiering eller eksemplifisering hvor enkelte samfunnsinteresser framheves som viktigere enn andre. Likevel har lovens §§ 9 og 9 a regler om vekten av de hensyn som skal vurderes ved erverv av eiendommer som skal brukes til landbruksformål. Samfunnsinteressene skal relateres til nåtid og ses i et langsiktig perspektiv. Konsesjonsloven er ingen spesifikk landbrukslov som ensidig skal tilgodese landbruksnæringens interesser. Hensynet til landbruksnæringen er en del av helheten, og hensynet må veies mot andre hensyn.

Konsesjonsloven § 9 (særlige forhold for landbrukseiendommer):

Ved avgjørelsen av søknad om konsesjon for erverv av eiendom som skal nyttes til landbruksformål skal det legges særlig vekt på:

- 1. om erververs formål vil ivareta hensynet til bosettingen i området,*
- 2. om ervervet innebærer en driftsmessig god løsning,*
- 3. om erververen anses skikket til å drive eiendommen,*
- 4. om ervervet ivaretar hensynet til helhetlig ressursforvaltning og kulturlandskapet.*

Konsesjon skal i alminnelighet ikke gis dersom det ved ervervet oppstår sameie i eiendommen, eller antallet sameiere økes.

Det kan gis konsesjon til selskaper med begrenset ansvar. Det skal legges vekt på hensynet til dem som har yrket sitt i landbruket.

Første ledd nr. 3 og § 9 a gjelder ikke sak der nær slekt eller odelsberettiget søker konsesjon fordi de ikke skal oppfylle boplikten etter § 5 andre ledd. I slik sak skal det i tillegg til første ledd nr. 1, 2 og 4 blant annet legges vekt på eiendommens størrelse, avkastningsevne og husforhold. Søkerens tilknytning til eiendommen og søkerens livssituasjon kan tillegges vekt som et korrigerende moment.

Konsesjonsloven § 11 (vilkår for konsesjon):

Konsesjon etter loven kan gis på slike vilkår som i hvert enkelt tilfelle finnes påkrevd av hensyn til de formål loven skal fremme. Det kan lempes på vilkårene etter søknad.

Kongen skal ut fra hensynet til bosetting, helhetlig ressursforvaltning og kulturlandskap ta stilling til om det er påkrevd å stille vilkår om boplikt, og om boplikten skal være en personlig plikt for eier.

Vurdering:

Hensynet til bosetting

I Beiarn kommune er det befolkningsnedgang og det er derfor god grunn til å legge særlig stor vekt på bosettingshensynet. Utgangspunktet for kommunens arealpolitikk er at flest mulig av landbrukseiendommene bebos og drives, eller bare brukes som bosted mens jorda drives på leiebasis.

I dette tilfellet er konsesjonseiendommen en rein jord/utmarkseiendom uten hus. For å imøtekomme kommunens bopolitikk, settes det likevel vilkår om at erverver eller hans familie fortsetter å bo på og drive sin egen eiendom i minst 5 år sammenhengende fra konsesjon er innvilget.

Driftsmessig god løsning og hensyn til helhetlig ressursforvaltning og kulturlandskap

Erverver driver i dag nokså stort med melke- og kjøttproduksjon ut fra en eiendom med små egneide jordressurser sett i forhold til driftas størrelse; 117,1 dekar fulldyrka jord, 53,2 innmarksbeite og 189,9 dekar produktiv skog, totalareal selveid landbrukseiendom 491,3 dekar. Arealet er fordelt på 11 teiger og 3 grunneiendommer, 43/6, 46/6 og 46/29. Øvrig behov for dyrka mark og beite dekkes ved leie. Foretaket har rigget seg for framtida og investerte i lausdriftsfjøs med melkerobot 2010, og det er planlagt generasjonsskifte på bruket innen kort tid. Erververs sønn har i flere år vært ansatt på bruket som et ledd i generasjonsskiftet. Sønnen er også i ferd med å bygge ny våning på eiendommen til seg selv og sin familie. Foretaket disponerer i 2025 425.000 liter kumelk og har god kvotefylling, og leverte i 2024 i overkant av 13.000 kg storfekjøtt til slakteri.

Det er en kostnadmessig fordel å ha drifts-/jordgrunnlaget så nært driftssenteret som mulig. Jordbruksdrift i Beiarn baserer seg på en særdeles høy andel leiejord (75 % i Beiarn,

55 % i Nordland), og det bør være et generelt mål å få samlet eierskapet til dyrka mark på aktive foretaks hender.

Kjøp av konsesjonseiendommen vil bidra til å styrke erververs bruks næringsgrunnlag for framtida. Investeringene som er foretatt på bruket de siste 15 årene, tilsier at erverver og hans familie vil fortsette nåværende drift (melk og kjøtt) framover i minimum nåværende størrelsesorden.

Erverver eier i dag en jordteig på 5 dekar fulldyrka areal, som grenser til fulldyrka areal på konsesjonseiendommen, se kartet ovenfor. Kjøp av konsesjonseiendommen som tilleggsjord innebærer således en god arrondering av arealet for jordarbeiding og slått, og vil samtidig være en god fremtidig driftsmessig løsning for erverver (når leieforholdet utgår), også sett i perspektivet «fremtidige generasjoners behov» for sikker tilgang til dyrka jord for et bruk som er rigget for framtiden. Til sammen vil de to teigene utgjøre ca. 8,5 dekar fulldyrka jord i ei flate. Inngangen til konsesjonsarealets jordbruksjord ligger 1,1 km fra erververs driftssenter langs veg. Erververs eiendom og konsesjonseiendommen har også tilstøtende teiger i utmark.

Ervervet vil føre til framtidig agronomisk forvaltning av jordressursene og opprettholde kulturlandskapet.

Erververs skikkethet til å drive eiendommen

Beiarn kommune mener erverver og hans etterslekt er godt skikket til å ivareta både jord- og skogverdier på konsesjonseiendommen.

Prisvurdering

Selger ba forut for overdragelsen om kommunens vurdering på prisnivå. Som ledd i en forvaltningsmessig forsvarlig behandling av saken ble anmodningen imøtekommet og pris funnet akseptabel av partene. Kommunen orienterte også om at prisvurderingen baserer seg på gjengs prisnivå i tilsvarende overdragelser i kommunen og sammenlignbare områder.

Helhetlig vurdering:

Til grunn for konsesjonsvedtaket ligger kjøpekontrakt signert selger og kjøper, og vedlegg til kjøpekontrakt som regulerer avslutning av salget dersom søker ikke innvilges konsesjon.

Bruksstrukturen i Beiarn er oppstykket, og alle bruk i drift i dag er avhengig av leid areal (75 % leiejord). Å styrke brukenes egneide driftsgrunnlag er et selvstendig mål for jordbruket i Beiarn. I dette tilfellet legger kommunen vekt på styrking av framtidig næringsgrunnlag (jord, skog og utmark) til en bruksenhet som over mange år har vist tydelig framtidsstasing, og med et pågående generasjonsskifte. Dersom søker ikke innvilges konsesjon, oppheves salget av eiendommen jf. vedlegg til kjøpekontrakt.

Det er kommunens oppfatning at alle bruk i drift er verdifulle og bidrar til verdiskaping, bosetting og arbeidsplasser. I vurderingen om konsesjon skal gis til søker, ligger det derfor også en vurdering om dagens leietaker av dyrka areal, innmarksbeite og beite på konsesjonseiendommen bør hensyntas. Leietaker har kombinert kjøtt- og kumelkproduksjon i båsfjøs og benytter i dag alt bygdenært areal på konsesjonseiendommen til slått og beite.

Leietakers landbrukseiendom grenser til konsesjonseiendommen, med unntak av erververs nevnte jordteig ved Beiarelva. Med bakgrunn i dette anser kommunen leietaker som part i saken med rettslig klageadgang.

Det presiseres at gjeldende leieavtale på fulldyrka jord og beite, er gyldig ut kontraktstida jf. jordlova § 8 annet ledd. Det veier positivt for konsesjon at erverver har til hensikt å gi nåværende leietaker forlenget avtale på det leide arealet ut over de ti avtalte årene så lenge leietaker er eier og driver av sitt jordbruksforetak, og i samme omfang slik kontrakten lyder. En endring av eierskap til konsesjonseiendommen vil således ikke påvirke leietakers forhold til leiearealet i hans driftstid.

Beiarn kommune innvilger søknad fra Ketil Christoffersen om konsesjon for eiendommene gnr. 46 bnr. 8 og 24 inklusive sameieteiger i utmark på Eiterjord.

Faktura på gebyr kr. 5000 for behandling av søknad om konsesjon, sendes søker.

Fordi leietaker er part i saken med rettslig klageadgang, avventes matrikkelføring av eiendomsforholdet til etter utløpt klagefrist, evt. klagebehandling.

Notat

Til:

Kopi til:

Fra: Anne Maren Wasmuth

Saksnr./Arkivkode

25/174/

Gradering: /

Dato

17.03.2025

Prisvurdering

Prisvurdering Eiterjord 46/8 og 24

Selger ba forut for overdragelsen om kommunens vurdering på prisnivå. Som ledd i en forvaltningsmessig forsvarlig behandling av saken ble anmodningen imøtekommet og pris funnet akseptabel av partene. Kommunen orienterte også om at prisvurderingen baserer seg på gjengs prisnivå i tilsvarende overdragelser i kommunen og sammenlignbare områder.

Fulldyrka jord: 17,8 dekar. Kommunen vurderer en snittpris på fulldyrka jord i kart til 2000 kr/dekar hvorav 11,5 dekar vil ha en dårligere pris fordi arealet er brattlendt og delvis vassjukt, mens 5,1 dekar på flata kan ha en verdi opp mot 2500 kr/dekar.

Innmarksbeite: 18 dekar. Prissetting av innmarksbeite vurderes ut fra samme prinsipper som utmåling av tilskudd; snittpris jordverdi x 0,6.

Produktiv skog: 184,7 dekar. Det er først og fremst bygdenært skogen har en verdi på konsesjonseiendommen. Noe barskog, men i hovedsak lauv. Plantefelt og naturskog i fjellet er vanskelig tilgjengelig, vokser bratt- og grunnlendt. Prissetting tar utgangspunkt i bygdenær skog, i all hovedsak til ved (ikke skur) og til en gjennomsnittsverdi 300 kr/dekar (vanlig prissetting produktiv skog i sammenlignbare området er 300 – 500 kr/dekar). Avkastningsverdiregning og kapitaliseringsrente er ikke brukt da skogen ikke er av en verdi type salg til skogindustri.

Det var enighet mellom partene at verdi av rettigheter og annet areal ikke skulle medtas i prisoverslaget.

Rådgivende prisanslag:

Fulldyrka jord: 17,8 dekar x 2000 kroner:	35 600 kroner
Innmarksbeite: 18 dekar x 2000 kroner x 0,6:	21 600 kroner
Bygdenær produktiv skog: 51,2 dekar x 300 kroner:	15 360 kroner
Sum:	72 560 kroner

Innsigelse i forbindelse med behandling av konsesjonssøknad på 46/8,24

Vi er blitt kjent med at denne eiendommen er i ferd med å bli solgt av Erna Larsen.

Bruket vårt har dette som tilleggsjord og drevet landbruksarealet på denne eiendommen med leieavtale siden først på 60-tallet, og som også er lagt til grunn som en del av driftsutbyggingen i sin tid. Den er ôg den viktigste leiejord forholdet/ressursgrunnlaget for videre drift av melkeproduksjonen på vårt bruk 46/7.

Vi er helt avhengig av denne eiendommen, både på grunn av fôrgrunnlag og for i det hele tatt å ha mulighet til å oppfylle dagens beitekrav for storfe og spredeareal for husdyrgjødsel. Viktigst fordi eiendommen ligger inntil driftsenheten og grenser til vår eiendom, også når det gjelder beite.

I tillegg til vanlig drift/vedlikehold har vi med tanke på vår framtidige drift gjort større oppgraderinger/investeringer på både fulldyrket mark og tilførselsveier samt skogsveier på 46/8,24.

Per dags dato er beite og bruk av fulldyrket mark sammenslått med naboteiger for å få en rasjonell drift. Ved oppdeling vil deler av naboteigene bli avskåret og hindret adkomst. Gjenværende naboteiger vil bli så små at det blir umulig å drive en rasjonell og god agronomisk drift. Se også vedlagte kart som også viser hvordan beitemarka blir avskåret og hindret tilgang til resten av beitegrunnlaget vårt, markert med rødt.

Det opplyses også at vår eiendom 46/7 og 46/8, 24 har flere felles teiger i utmarka, da det tilbake i tid var én og samme eiendom.

Alt dette må spesielt ses i sammenheng med formålet med jordlova der det står i §1 om *hovedvekt på hensynet til arbeid og gode driftsmessige løsninger*. Og i siste avsnitt i punkt 9.1 i *Rundskriv nr. M-1 / 2021*. i konsesjonslovgivningen vedr. *tilleggsjord av andre enn søker*.

Dersom det blir gitt konsesjon for gjennomføring av dette salget til søker, vil det bl.a. få følgende konsekvenser:

- Ødelegger grunnlaget/mulighetene for videre drift av vårt bruk.
- Hindrer utbyggelse/satsing til neste generasjon, som for øvrig er etablert/eiere av nabolandbrukseiendommen 46/3.
- Nedleggelse av enda et melkeproduksjonsbruk i Beiarn kommune med 2-3 arbeidsplasser.

Se vedlagte kart

Frank og Lena Hansen

Eiterjord 3 Mars 2025

Oversiktskart av dagens
arealgrunnlag for drift av
melkeproduksjonen på 46/7
Frank og Lena Hansen

DRIFTSBYGNING

BEITEOMRÅDER/DYRKA MARK

BEITEOMRÅDER/DYRKA MARK
LEID AV ERNA

Vedlegg til kjøpekontrakt gnr. 46 bnr. 8 og 24

Jeg, Erna Torbjørg Larsen viser til kjøpekontrakt for salg av eiendommen gnr. 46 bnr. 8 og 24 på Eiterjord i Beiarn, inklusive eierandel i to sameieteiger i utmark. Det ble den 20. februar 2025 tegnet kjøpekontrakt mellom meg som hjemmelshaver og Ketil Christoffersen som kjøper. Begge parter har undertegnet kjøpekontrakten.

Jeg ønsker med dette tilleggsbrevet som skal legges ved kjøpekontrakten, å presisere at salget av landbrukseiendommen trekkes tilbake dersom Ketil Christoffersen ikke får innvilget konsesjon for kjøp av eiendommen. Eiendommen skal da fortsatt være mitt eie.

Sted og dato: 6/3 2025.

Underskrift: Erna Larsen.

SAK 27/25

Prosjektplan forvaltningsrevisjon: Varsling

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
25.11.2025

Vedlegg:

- a) Salten kommunerevisjon IKS, 15.10.2025. Forslag til prosjektplan forvaltningsrevisjon Varsling

Bakgrunn for saken:

Kontrollutvalget diskuterte i møte den 23.09.2025, sak 19/25, innhold i neste forvaltningsrevisjon som skal ha tema Varsling. Kontrollutvalgets vedtak:

1. *Med bakgrunn i vedtatt Plan for forvaltningsrevisjon 2024-2027, vedtar kontrollutvalget bestilling av forvaltningsrevisjon med tema Varsling.*
2. *Kontrollutvalget ber revisor levere forslag til prosjektplan til sekretariatet innen 24. november slik at utvalget kan fatte endelig vedtak i utvalgets møte 04. desember.*

Revisor har nå utarbeidet forslag til problemstillinger som prosjektet kan ha og vedlagt er utkast til prosjektplan. Kontrollutvalget kan med dette foreta endelig bestilling av prosjektet etter en vurdering av prosjektplanen. Formålet med prosjektet er todelt. For det første, å finne ut om Beiarn kommune har etablert systemer og rutiner som sikrer at ansatte kan varsle om kritikkverdige forhold, og om kommunen følger opp varsler i tråd med arbeidsmiljøloven. For det andre, å undersøke om ansatte har kjennskap til varsling som tema og system.

Det foreslås følgende problemstillinger:

1. *I hvilken grad har Beiarn kommune etablert systemer og rutiner for varsling i henhold til arbeidsmiljøloven?*
2. *I hvilken grad er Beiarn kommunens eksisterende varslingsrutiner kjent blant ansatte i kommunen?*

Undersøkelsen gjennomføres med dokumentanalyser, intervjuer og spørreundersøkelse. I tillegg vil det bli gjort stikkprøver ved å innhente konkrete varslingsaker fra perioden 2023-2024, herunder se på prosess og oppfølging av varslene, ikke selve innholdet i varslet.

Vurdering:

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak. Problemstillingen må utformes slik at prosjektet besvarer intensjonen i kontrollutvalgets bestilling.

Undersøkelsens problemstilling vurderes å treffe godt på den tematikken som kontrollutvalget drøftet som utgangspunkt for undersøkelsen. Prosjektplanen gir et godt rammeverk for en bred undersøkelse og inneholder problemstilling, revisjonskriterier, og metodebruk slik det rådes til i Norges Kommunerevisorforbunds (NKRF) RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon. Det planlegges brukt 350 timer til gjennomføring av revisjonen, og ferdig rapport ventes levert vår/sommer 2026.

Forvaltningsrevisjonen deltar i møtet og vil her gi en nærmere gjennomgang og drøfting av prosjektplanen. Kontrollutvalget gis muligheter til å komme med endringer og presiseringer dersom det er ønskelig.

Forslag til vedtak:

- 1) Kontrollutvalget godkjenner bestilling av forvaltningsrevisjonsprosjekt Varsling, slik det er beskrevet i prosjektplan datert 15.10.2025.
- 2) Innenfor rammen av forvaltningsrevisjonens formål gir kontrollutvalget revisor fullmakt til å foreta justeringer av de fastsatte problemstillingene ved behov.
- 3) Kontrollutvalget ber revisor fortløpende rapportere om prosjektets fremdrift og eventuelle forsinkelser eller vesentlige avvik mot forutsetningene i prosjektplanen. Dersom revisor observerer forhold i forvaltningen som gir grunn til bekymring utenom prosjektets formål og problemstillinger, bes revisor rapportere nevnte forhold i sin dialog med kontrollutvalget, eventuelt i et kortfattet notat.

Røkland, 17. november 2025

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

SALTEN KOMMUNEREVISJON	Kommune/Etat/Institusjon: Beiarn kommune	År: 2025	Arkiv: 1. Planl. av prosj
Utført dato: 15.10.2025 Navn: Mariell Myhre	Varsling	Bestilt KU dato: 23.09.25	Side: 1 av 4

1. Bakgrunn prosjektinformasjon
På bakgrunn av sak 19/25 fra kontrollutvalgets møte 23.09.2025, har kontrollutvalget vedtatt at det skal bestilles en forvaltningsrevisjon på området varsling i Beiarn kommune. I risiko- og vesentlighetsvurderingen (ROV) 2024- 2027 kommer følgende frem arbeidsmiljø og varsling: <i>«Det er en tendens til økt grad av varslingssaker i flere av Salten- kommunene og det har stor betydning å være i forkant av sakene ved å ha et godt gjennomarbeidet reglement og rutiner.»</i> I ROV- en blir det vist til at tematikken har stor interesse for gjennomgang og for å identifisere forbedringspunkter. Salten kommunerevisjon leverer på denne bakgrunn denne prosjektplanen for forvaltningsrevisjon på området varsling.

2. Formål
Formålet med prosjektet er todelt. For det første, å finne ut om Beiarn kommune har etablert systemer og rutiner som sikrer at ansatte kan varsle om kritikkverdige forhold, og om kommunen følger opp varsler i tråd med arbeidsmiljøloven. For det andre, å undersøke om ansatte har kjennskap til varsling som tema og system.

3. Problemstillinger
Problemstilling 1 I hvilken grad har Beiarn kommune etablert systemer og rutiner for varsling i henhold til arbeidsmiljøloven? Problemstilling 2 I hvilken grad er Beiarn kommunens eksisterende varslingsrutiner kjent blant ansatte i kommunen?
Emner Problemstilling 1 Varslingsrutinen ☐ Rutiner for intern varsling etter (arbeidsmiljøloven kapittel 2 A) ☐ Håndtering av varsel mot administrativ ledelse

SALTEN KOMMUNEREVISJON	Kommune/Etat/Institusjon: Beiarn kommune	År: 2025	Arkiv: 1. Planl. av prosj
Utført dato: 15.10.2025 Navn: Mariell Myhre	Varsling	Bestilt KU dato: 23.09.25	Side: 2 av 4

- ☐ Framgangsmåte for varsling
- ☐ Framgangsmåte for arbeidsgivers behandling
- ☐ Habilitet ved varsling
 - Vurdere habilitet
 - Håndtere saken videre ved inhabilitet
- ☐ Ansvar og roller ved behandling av varslingssaker
- ☐ Frister

Arbeidsgivers plikt til å følge opp varsel og den som varslar

- ☐ Aktivitetsplikt
 - Forbud mot gjengjeldelse
- ☐ Omsorgsplikt
- ☐ Rutine for kontroll med administrasjonens behandling av varslingssaker

Kontroll og oppfølging

- ☐ Kommunelovens krav til kontroll og oppfølging

Problemstilling 2

Varsling som tema på arbeidsplassen

- ☐ Bevisstgjøring
- ☐ Oppfordring til varsling
- ☐ Trygt varslingsmiljø: om ansatte opplever det som trygt å varsle om kritikkverdige forhold

Arbeidstakers rett til å varsle

- ☐ System for mottak av varslingssaker
- ☐ System for klassifisering av varsel/klage eller andre avvik
 - Kjennskap til kommunens systemer for varsling

4. Revisjonskriterier

- Kommuneloven
- Arbeidsmiljøloven
- Forvaltningsloven

SALTEN KOMMUNEREVISJON	Kommune/Etat/Institusjon: Beiarn kommune	År: 2025	Arkiv: 1. Planl. av prosj
Utført dato: 15.10.2025 Navn: Mariell Myhre	Varsling	Bestilt KU dato: 23.09.25	Side: 3 av 4

- Arbeids- og inkluderingsdepartementet: Prop.74 L (2018-2019) Endringer i arbeidsmiljøloven (varsling)
- Arbeids- og inkluderingsdepartementet: NOU 2018:6 Varsling – verdier og vern — Varslingsutvalgets utredning om varsling i arbeidslivet
- Arbeidstilsynet: Veileder om varsling på nettsiden
- Kommunal- og distriksdepartementet: Veileder til kommuneloven- Saksbehandling i folkevalgte organer i kommuner og fylkeskommuner
- Kommunens egne retningslinjer
- KS: Varslingsveileder (2024)

5. Metodisk tilnærming og gjennomføring/revisjonshandlinger

- Dokumentanalyse: Gjennomgå kommunens dokumenter på dette området, slik som varslingsrutiner, etiske retningslinjer, delegeringsreglement og annen relevant dokumentasjon.
- Stikkprøver: Innhente varslingssaker fra 2023- 2024. Herunder se på prosess og oppfølging av varslene, ikke selve innholdet i varslet.
- Intervjuer med rådmannen, HR- sjef, (hoved)verneombud og (hoved)tillitsvalgte. Eventuelt intervju med andre relevante ansatte i kommunen.
- Spørreundersøkelse: Blant alle ansatte i Beiarn kommune. Spørsmål ut fra deres rolle i organisasjonen.

De opplistede metoder er intensjoner, og vil kunne endres underveis basert på lokale tilpasninger, data som fremkommer underveis og ressursutnyttelse. Kontrollutvalget vil få underveisrapportering ved vesentlige endringer.

6. Organisering og ressursbehov

Utførende revisor: Mariell Myhre
Medvirkende revisor: Christel Elvestad
Oppdragsansvarlig revisor: Christel Elvestad

7. Milepæler

- Godkjenning av prosjektplan – november 2025
- Oppstartsbrev – vinter 2026
- Dokumentanalyse– vinter/vår 2026

SALTEN KOMMUNEREVISJON	Kommune/Etat/Institusjon: Beiarn kommune	År: 2025	Arkiv: 1. Planl. av prosj
Utført dato: 15.10.2025 Navn: Mariell Myhre	Varsling	Bestilt KU dato: 23.09.25	Side: 4 av 4

- Endelig utarbeidelse av rapport – vår/sommer 2026

8. Revisors uavhengighet

Ansvarlig revisor og utførende revisor bekrefter sin uavhengighet i henhold til forskrift om revisjon av kommuner §15.

Sted/dato: 15.10.2025

Ansvarlig revisor: _____

Christel Løestad

Mariell Myhre

Utførende revisor: _____

9. Ressursbruk

350 timer

SAK 28/25**Dialog med revisor****Saksgang:**
Kontrollutvalget**Møtedato:**
25.11.2025**Vedlegg:**

- Ingen

Bakgrunn for saken:

Saken har bakgrunn i oppgaver kontrollutvalget er pålagt etter Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3 Kontrollutvalgets oppgaver ved regnskapsrevisjon:

- Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at*
- kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper blir revidert på en betryggende måte*
 - regnskapsrevisjonen utføres i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instrukser og avtaler med revisor*
 - regnskapsrevisjonen blir utført av revisorer som oppfyller kravene i kapittel 2 og 3.*

Bestemmelsen retter seg mot revisors arbeid med regnskapsrevisjon, men revisors oppdrag omfatter i tillegg forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og ikke-lovpålagte kontroller med forvaltningen (mindre omfattende undersøkelser). Av denne grunn er det hensiktsmessig at revisor gir en bred orientering om status for sitt oppdrag, og at kontrollutvalget kan stille spørsmål, drøfte og gi innspill til revisor.

Utvalget skal i egne saker behandle revisors uttalelse til regnskap, rapporter fra forvaltningsrevisjon og fra eierskapskontroll, nummererte brev og revisors uttalelse til gjennomført etterlevelseskontroll. Tema utenom dette som naturlig hører med i utvalgets dialog med revisor vil være:

- Revisjonsplan, overordnet revisjonsstrategi (årlig)

- Revisors vurdering av egen uavhengighet (årlig)
- Status og funn ved gjennomføring av løpende regnskapsrevisjon. Status for gjennomføring av bestillinger innen forvaltningsrevisjon, eierskapskontroller og andre mindre omfattende undersøkelser
- Revisors valg av tema for etterlevelseskontroll og bakgrunn for valget
- Gjennomført kvalitetskontroll av revisor
- Revisors oppstartsmøte med administrasjonen

Det er ikke meldt inn skriftlige saker, men det blitt gitt en muntlig orientering om risikovurderinger og valg av tema for årets etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar dialog med revisor til orientering, herunder Status/fremdrift for regnskapsrevisors arbeid:

- Status/fremdrift innen forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll etc:
-

Røkland, 17. november 2025

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

SAK 29/25

Kontrollutvalgets årsrapport 2025

Saksgang:
Kontrollutvalget**Møtedato:**
25.11.2025**Vedlegg:**

- a) Utkast til årsrapport 2025 for Beiarn kontrollutvalg

Bakgrunn for saken:

I samsvar med kontrollutvalgets virksomhetsplan for 2025 er det utarbeidet utkast til rapport til kommunestyret om kontrollutvalgets aktivitet gjennom året. Rapporten er basert på saksfremlegg, vedtak og innstillinger til vedtak fra kontrollutvalget i perioden.

Gjennom forskrift om kontrollutvalg har utvalget ansvar for å rapportere til kommunestyret, blant annet med uttalelser til årsregnskapet og hvilke forvaltningsrevisjoner som er gjennomført og resultatene av disse. Slik rapportering er gjennomført løpende gjennom året, men det er samtidig hensiktsmessig å gi en mer samlet fremstilling om kontrollutvalgets arbeid, og eventuelt gi innspill til fremtidig kontroll og tilsyn med forvaltningen.

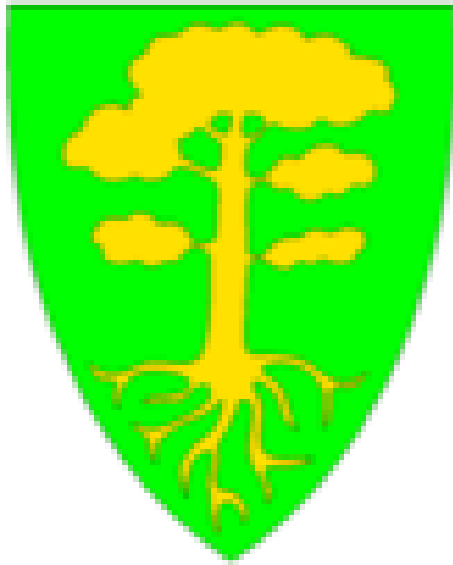
Utkast til rapport gjennomgås under møtet. Eventuelle innspill kan innarbeides i rapporten som så oversendes kommunestyret til informasjon.

Forslag til vedtak:

Årsrapport 2025 for kontrollutvalget vedtas. Rapporten oversendes kommunestyret til informasjon.

Røkland, 17. november 2025

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

Kontrollutvalget, Beiarn kommune

Årsrapport til kommunestyret 2025

1.0 Innledning

Kontrollutvalget er i samsvar med kommunelovens § 23-1 oppnevnt av kommunestyret for å forestå det løpende tilsyn med den kommunale forvaltning på vegne av kommunestyret.

Utvalgets arbeid foregår innenfor rammen av

- Kommunelovens kapittel 23 *Kontrollutvalgets virksomhet*,
- Forskrift om kontrollutvalg og revisjon
- Utvalgets virksomhetsplan

Gjennom uttalelser til kommunens og det kommunale foretakets årsregnskap, og innstillinger i saker om forvaltningsrevisjon, har kontrollutvalget rapportert om sitt virke i de nevnte sakene. Utvalget legger i tillegg frem for kommunestyret en samlet rapport / fremstilling om kontrollutvalgets arbeid det enkelte år. Beiarn kommunestyre gjorde ved konstituerende møte 04.10.2023, sak 55/23 valg av medlemmer for perioden. Kontrollutvalget består av følgende medlemmer:

Kari Anne Steinåmo, leder
Gyda Tollånes, nestleder
Odd Vebjørn Vold
Synnøve Lorentzen Rasch
Bent Ove Tollåli

I kommuneloven er det presisert at minst ett av medlemmene i kontrollutvalget skal velges blant kommunestyrets medlemmer. Kommunestyret er gjort oppmerksom på at ingen av de valgte medlemmene er *fast* møtende i kommunestyret, men vara. Ordfører har gjort henvendelser til Statsforvalteren i Nordland for å tolke hvorvidt det er tilstrekkelig å velge blant varamedlemmer. Statsforvalteren har svart at det ikke er et tydelig svar på problemstillingen, men at det sett i sammenheng med lovens formål, bør være et fast medlem.

Kontrollutvalget har gjennomført fire møter i 2025. Anja Hussien har møtt to ganger som vara.

2.0 Regnskap

Årsregnskap: Kontrollutvalget har avgitt uttalelse til kommunens regnskaper for 2024. Regnskapet for Beiarn kommune er avlagt med et negativt netto driftsresultat på kr 363.952 og det kommunale foretaket Beiarn Næringseiendom KF et positivt netto driftsresultat på kr 199.661. Revisors beretninger er avgitt uten forbehold. Kommunen og foretaket har gitt kontrollutvalget en grundig gjennomgang av regnskapene, og besvart utvalgets spørsmål. Til grunn for utvalgets uttalelser ligger også revisors beretninger, samt ytterligere informasjon fra disse. Kontrollutvalget har anbefalt kommunestyret at regnskapene blir godkjent slik det foreligger, men påpekt at årsberetningen med fordel kunne beskrevet den overordnede måloppnåelsen bedre, eksempelvis knyttet opp mot kommuneplanens samfunnsdel. I kommunestyrets behandling av regnskapene er det ikke gjort vedtak som har krevd særskilt oppfølging fra kontrollutvalgets side.

Nummererte brev fra revisor: Kontrollutvalget skal i henhold til kommunelovens § 24-7 gi skriftlige meldinger i form av nummererte brev til kontrollutvalget når det avdekkes:

- a. vesentlige feil som kan føre til at årsregnskapet ikke gir riktig informasjon

- b. vesentlige mangler ved registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger
- c. vesentlige mangler ved den økonomiske internkontrollen
- d. manglende eller mangelfull redegjørelse i årsberetningen for vesentlige budsjettavvik
- e. enhver mislighet
- f. hvorfor han eller hun ikke har skrevet under på oppgaver som kommunen eller fylkeskommunen skal sende til offentlige myndigheter, og som revisor etter lov eller forskrift skal bekrefte
- g. hvorfor han eller hun sier fra seg revisjonsoppdraget.

Kontrollutvalget har i 2025 ikke mottatt eller behandlet skriftlige påpekninger fra revisor.

Etterlevelseskontroll: Revisor har gjennomført sin årlige kontroll av om kommunens økonomiforvaltning foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak, jfr kommuneloven § 24-9. For regnskapsåret 2024 har revisor valgt å se på etterlevelse av reglene i merverdiavgiftskompensasjonsloven om momskompensasjon på utgifter til utleieboliger.

Revisor konkluderte slik etter undersøkelsen: *Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi ikke blitt oppmerksomme på noe som gir oss grunn til å tro at Beiarn kommune ikke i det alt vesentlige har etterlevd regelverket om momskompensasjon på utgifter til utleieboliger.*

Konkret viste revisor til følgende funn:

1. *Beiarn kommune har en oversikt over utleieboligene som de mener er momskompensasjonsberettigede.*
2. *Beiarn kommune har fremvist gyldige enkeltvedtak på tildeling av særskilt tilrettelagte boliger i de tilfeller kommunen krever momskompensasjon på utgifter knyttet til utleiebolig.*
3. *Det er samsvar mellom kommunens liste over boliger som er momskompensasjonsberettigede og avgiftsbehandling i regnskapet.*

Kontrollutvalget tok revisors uttalelse til orientering, og registrerte at uttalelsen ikke ga grunnlag for videre oppfølging fra utvalgets side.

3.0 Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Kontrollutvalget har utarbeidet forslag til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller, slik det er bestemt i kommunelovens § 23-3. Planen gjelder perioden 2024-2027 og er basert på risikovurderinger av kommunens forvaltning. Kommunestyret har i 2024 vedtatt planen etter behandling i kontrollutvalget med følgende prioriterte tema:

1. Grunnskole (*levert 2025*)
2. Varsling (*bestilling 2025*)
3. Sykefravær
4. Hjemmetjenester / institusjonsomsorg.
5. Informasjonssikkerhet
6. Kompetanse/rekruttering
7. Internkontroll og kvalitetssikring.

Eierskapskontroll:

- 1) Salten Brann IKS (*bestilt 2025*)

Det er i utgangspunktet, gitt budsjettforutsetninger som i dag, midler til å gjennomføre ca én forvaltningsrevisjon i løpet av året. Man kan derfor ikke påregne at alle temaene rent faktisk blir gjennomgått, men det er laget en plan med flere alternativer slik at kontrollutvalget kan ha

ei plukklister å velge fra. Alle nye bestillinger vil i utgangspunktet baseres på den nye planen, samtidig som at utvalget følger opp at tidligere revisjoner blir fulgt opp etter kommunestyrets bestemmelser. Kontrollutvalget har i kommunestyrets vedtak fått fullmakt til kommunestyret å foreta endringer i planen ved behov.

Kontrollutvalgets oppgaver med forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller er tredelt: bestille gjennomføring av konkrete undersøkelser, saksbehandle og innstille til kommunestyret når det legges frem en rapport, samt følge opp de vedtak kommunestyret fatter ved behandling av rapportene. I 2025 er det gjennomført følgende behandlinger og oppfølgingssaker innen forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Prosjektets navn	Behandling i kontrollutvalget
Trygt skolemiljø	Rapport behandlet av kontrollutvalget i september og sendt videre til kommunestyret for sluttbehandling. Revisors konkluderte etter undersøkelsen at skoleeier og skolen i Beiarn i liten grad har etablert rutiner og praksis som bidrar til å avdekke og håndtere brudd på elevenes rett til et trygt og godt skolemiljø. Det ble gitt følgende anbefaling: <i>Kommunen som skoleeier og Beiarn barne- og ungdomsskole bør utarbeide rutiner som sikrer at alle som arbeider på skolen, blir gjort kjent med regelverk, rutiner og tiltak knyttet til aktivitetsplikten. Dette inkluderer også rutiner for å dokumentere hvordan skolen oppfyller hver delplikt, rutiner for å vurdere barnets beste, rutiner for å sikre at involverte elever blir hørt og rutiner for å gi elever og foresatte informasjon om retten til et trygt og godt skolemiljø.</i> <i>Som ledd i dette arbeidet bør skoleeier og skolen:</i> <i>1. Gjennomgå eksisterende rutiner og praksis.</i> <i>2. Tydeliggjøre eksisterende rutiner.</i> <i>3. Etablere rutiner der slike mangler.</i> <i>4. Legge et grunnlag for en felles forståelse og en enhetlig praksis blant de ansatte, slik at alle elever blir ivarettatt og får en mest mulig lik behandling.</i> Kontrollutvalget vil følge opp rapporten i 2026 basert på kommunestyrets vedtak.
Varsling	Undersøkelse under bestilling høst 2025, jfr tema nr 2 i kommunestyrets plan for forvaltningsrevisjon. Varsling er et fenomen som er gitt økt oppmerksomhet i arbeidslivet og som har stor økonomisk og omdømmemessig risiko ved feil håndtering. Det er en tendens til økt grad av varslingssaker i flere av Salten-kommunene og det har stor betydning å være i forkant av sakene ved å ha et godt gjennomarbeidet reglement og rutiner. Undersøkelsen kan belyse om Beiarn kommune har system for varsling i samsvar med regelverk og kommunale vedtak, om ledere og ansatte har kjennskap til hvordan det varsles og

	hvordan sakene skal behandles. Videre om varslingskultur, ytringsfrihet og etiske retningslinjer.
Eiendomsforvaltning	Rapport basert på plan for forvaltningsrevisjon i forrige valgperioden. Rapport overlevert i september 2022 og behandlet av kommunestyret i desember samme år. Revisjonen konkluderte den gang at kommunen i liten grad hadde etablert hensiktsmessige system og rutiner som kan ivareta et godt og langsiktig vedlikehold av bygninger. Revisor ga 4 anbefalinger for å forbedre forvaltningen. Kontrollutvalget har i etterkant gjort tre oppfølginger, sist i møte mai 2025 og blant annet fått demonstrasjon av verktøyet LAFT, og hvordan det planlegges brukt for systematisk registrering, oppdatering og rapportering av tilstanden og vedlikeholdsbehov på kommunens bygninger. Ny oppfølging planlegges av utvalget innen første kvartal 2026.
Kommunens eierskapsmelding	Kontrollen hadde til hensikt å avdekke om kommunen har en oppdatert eierskapsmelding som tilfredsstiller kravene i kommuneloven §26-1 med særlig fokus om kommunen har et avklart formål med sine eierskap. Kontrollutvalg og kommunestyret behandlet rapporten i september 2023. Revisor konkluderte at Beiarn kommune i opp mot stor grad har eierskapsmelding i samsvar med kommuneloven og gjeldende anbefalinger om eierstyring. Kontrollutvalget gjorde to oppfølginger i etterkant av kommunestyrets behandling, og avsluttet videre oppfølging etter sitt møte i februar 2025. Dette etter at en revidert eierskapsmelding med spesifikke eierstrategier for relevante eierskap og samarbeid, var behandlet av formannskapet. Den nye eierskapsmeldingen vurderes å tilfredsstille kravene i Kommuneloven og hensynta anbefalingene i rapporten.
Salten Brann IKS	Prosjekt bestilt i møte mai 2025, i samarbeid med de øvrige kontrollutvalgene i Salten med eierskap i selskapet. Formålet med undersøkelsen er for det første, å finne ut om kommunen utøver eierstyring i tråd med eierskapsmeldingen og etablerte normer for god eierstyring. For det andre, å finne ut om Salten Brann IKS jobber systematisk med å utarbeide og følge opp lovmessig budsjett. Til slutt er det et mål å finne ut om selskapet gir eierne et godt grunnlag for eierstyring. Rapport utarbeides vinteren 2025/26.

De behandlede rapportene har gitt viktige bidrag til kunnskap om hvordan den kommunale forvaltningen fungerer, og har påpekt forbedringsmuligheter for kommunen.

4.0 Øvrig kontroll og tilsyn

Med bakgrunn i kontrollutvalgets generelle mandat om å foreta løpende tilsyn og kontroll med forvaltningen, er det i utvalgets møter satt på dagsorden en rekke saker. Sakene kan ha bakgrunn i innspill fremmet av publikum, utvalgets medlemmer, andre politikere i kommunen, saker som er tatt opp i media, eksterne tilsyn etc.

I disse sakene har utvalget kalt inn administrasjonen, og bedt denne redegjøre for saksforhold, regelverk, rutiner, forvaltningspraksis etc. I 2025 gjelder dette følgende områder:

- Orientering om Arbeidstilsynets pålegg ovenfor skole og SFO
- Presentasjon av digitalt FDV-system (forvaltning, drift, vedlikehold)
- Retningslinjer for saksbehandling og klagebehandling av konsesjonssaker i landbruket

Kontrollutvalget vil generelt bemerke at rådmannen og administrasjon for øvrig har bidratt med gode redegjørelser og besvart utvalgets spørsmål i de sakene som er tatt opp.

5.0 Øvrige saker som vedrører utvalget

Budsjettet legger rammer for kontrollutvalgets egen aktivitet og kostnadene til revisjon og sekretariat. Kontrollutvalget utarbeider forslag til budsjett for kontrollutvalget. Budsjettet ble behandlet av kontrollutvalget i møte 23.09.2025 – sak 21/25. Den samlede budsjetttrammen for kontroll og tilsyn er foreslått til kr 1.076.000 og består av utgifter til revisjon, sekretariat og driftsutgifter for kontrollutvalget. Tilskudd fra eierkommunene (revisjonshonorar) til Salten kommunerevisjon IKS fastsettes av dette selskapets representantskap. Med virkning fra og med 2026 har selskapet foretatt en omfordeling av tilskudd mellom eierkommunene. Som en følge av dette øker Beiarn kommunes utgifter til revisjon med kr 164.000 sett i forhold til 2025. Budsjettet utgift for 2026 tar hensyn til denne økningen, samt et påslag på 4,4 % fra 2025 til 2026.

I samsvar med forskrift om kontrollutvalg og revisjon har kontrollutvalget et påse-ansvar om revisors arbeid med regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon. Kontrollutvalget har behandlet engasjementsbrev fra revisjonen for perioden. I tillegg skal revisor årlig legge frem en erklæring om uavhengighet i forhold til den virksomhet som skal revideres. Denne behandles i kontrollutvalget. Revisor holder for øvrig kontrollutvalget løpende orientert om sitt arbeid.

Moldjord, 25. november 2025

SAK 30/25**Virksomhetsplan 2026****Saksgang:**
Kontrollutvalget**Møtedato:**
25.11.2025**Vedlegg:**

- a) Utkast til virksomhetsplan 2026 for Beiarn kontrollutvalg.

Bakgrunn for saken:

Kontrollutvalget er kommunestyrets organ for å føre løpende kontroll og tilsyn med forvaltningen på kommunestyrets vegne. Utvalgets oppgaver kan grovt deles inn i de planlagte, lovpålagte handlingene (regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon, eierskapskontroller) og dels av de løpende kontrollhandlinger. Kontrollutvalget kan i prinsippet ta opp ethvert forhold ved kommunens virksomhet, så lenge det kan defineres som kontrollarbeid.

Et godt fungerende kontrollutvalg er viktig for å sikre folkevalgt innsyn og kontroll. Rammebetingelsene for kontrollutvalget blir i stor grad avgjort av kommunestyret, som legger til rette for at kontrollutvalget skal være i stand til å ivareta sine kontroll- og tilsynsoppgaver.

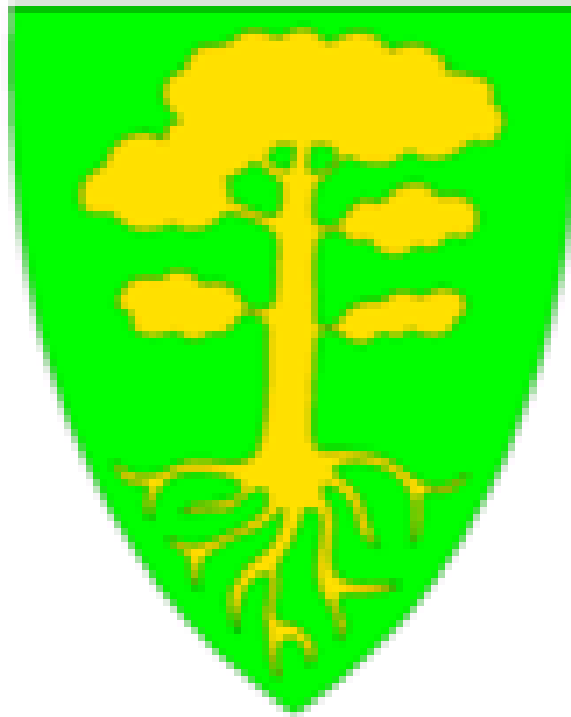
For å målrette kontrollutvalgets arbeid er det utarbeidet forslag til en virksomhetsplan som oversendes kommunestyret til informasjon. Planen inneholder oversikt over prioriterte og planlagte kontroll- og tilsynsoppgaver i 2026. Saken legges frem for kontrollutvalget for drøfting og prioritering av utvalgets aktiviteter det kommende året.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalgets virksomhetsplan for 2026 vedtas. Planen oversendes kommunestyret til informasjon.

Røkland, 17. november 2025

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

**Kontrollutvalget
Beiarn kommune**

Virksomhetsplan 2026

INNLEDNING

Kommunestyrets kontrollansvar er definert i kommuneloven:

Kommunestyret er kommunens øverste organ, og har det øverste ansvaret for å kontrollere kommunens virksomhet.

Kommunestyret kan kreve at enhver sak skal legges fram til orientering eller avgjørelse.

Kommunestyret kan omgjøre vedtak som er truffet av andre folkevalgte organer eller av administrasjonen, hvis disse selv kunne ha omgjort vedtaket. (k.lov § 22-1).

Etter bestemmelsen i kommuneloven § 23-1 har kommunestyret valgt et kontrollutvalg som skal føre løpende kontroll på kommunestyrets vegne.

Den kommunale egenkontrollen som utøves av kontrollutvalget erstatter ikke kommunens internkontroll etter kommunelovens kapittel 25, eller kommunedirektørens ansvar for internkontroll.

KONTROLLUTVALGETS SAMMENSETNING

Valg til kommunens kontrollutvalg ble gjort av kommunestyret i møte den 4. oktober 2023 -sak 55/23. Medlemmer i kontrollutvalget for perioden 2023 – 2027 er:

1. Kari Anne Steinåmo, leder
2. Gyda Tollånes, nestleder
3. Odd Vebjørn Vold
4. Synnøve Lorentzen Rasch
5. Bent Ove Tollåli

Varamedlemmer:

1. Anja Elise Hussien
2. Arvid Abelsen
3. Hege Skoglund
4. Einar Marius Krekling
5. Christoffer Larsen

KONTROLLUTVALGETS LOVPÅLAGTE OPPGAVER

Kontrollutvalget skal føre løpende kontroll på vegne av kommunestyret.

Kontrollutvalget skal påse at:

- a) kommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte
- b) det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak
- c) det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens virksomhet, og av selskaper kommunen har eierinteresser i
- d) det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll)

- e) vedtak som kommunestyret treffer ved behandlingen av revisjonsrapporter, blir fulgt opp.

Regnskapsrevisjon

Utvalget skal påse at kommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte, at regnskapsrevisjonen blir utført i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instruksjer og avtaler med revisor, og at regnskapsrevisjonen blir utført av revisorer som oppfyller kravene som blir stilt i lovverket.

Forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres forvaltningsrevisjon av kommunens administrasjon og av selskapene som kommunen har eierinteresser i.

Kontrollutvalget skal lage en plan for gjennomføringen av forvaltningsrevisjoner.

Planen skal være basert på risiko- og vesentlighetsvurderinger. Planen vedtas av kommunestyret. Utvalget skal også se til at administrasjonen setter i verk vedtak som er gitt av kommunestyret etter forvaltningsrevisjoner.

Eierskapskontroll

Kontrollutvalget skal føre kontroll med forvaltningen av kommunens eierskap gjennom eierskapskontroller. Kontrollutvalget skal lage en plan for gjennomføring av eierskapskontrollene, planen skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurderinger.

Planen vedtas av kommunestyret. Kontrollutvalget skal rapportere om resultatene av kontrollene til kommunestyret. Utvalget skal også se til at administrasjonen setter i verk vedtak som er gitt av kommunestyret etter eierskapskontroller.

Budsjett for kontrollarbeidet

Utvalget setter opp forslag til årsbudsjett for revisjon, sekretariatet og kontrollutvalgets egen drift og sender dette til kommunestyret med anbefaling om vedtak.

Rapportering til kommunestyret

Kontrollutvalget skal rapportere om resultatene av sitt arbeid til kommunestyret.

Uttalelse om årsregnskapet

Kontrollutvalget skal uttale seg om kommunens og kommunale foretak sine årsregnskap og årsberetning.

Annet

Kontrollutvalget kan foreta undersøkelser som det mener er nødvendig.

ANDRE OPPGAVER OG MULIGE KONTROLLHANDLINGER

Utover de lovpålagte oppgavene, kan kontrollutvalget ta opp ethvert forhold ved kommunens virksomhet, så lenge det kan defineres som kontrollarbeid.

Kontakten med kommunestyret

Kontrollutvalget skal arbeide for å få en best mulig kommunikasjon med kommunestyret, både gjennom sakene utvalget oversender, gjennom sin årlige rapportering og ved andre orienteringer om utvalgets virksomhet.

Kontrollutvalget utarbeider årsrapport til kommunestyret om sin virksomhet. Rapporter fra gjennomførte forvaltningsrevisjonsprosjekter og eierskapskontroller rapporteres fortløpende i egne saker til kommunestyret. Skriftlige påpekninger fra revisor, jfr kommuneloven § 24-7, kan vurderes særskilt rapportert til kommunestyret.

Kontrollutvalget skal i offentlige høringssaker som vedrører kontrollfunksjonen spesielt, avgi uttalelse til kommunestyret, i saker der kommunestyret selv avgir høringsuttalelse på vegne av kommunen.

Kontrollutvalget følger opp vedtak som angår utvalgets arbeid, og vurderer om sekretariatsbistanden tilfredsstiller utvalgets behov.

Åpenhet

Kontrollutvalgets møter er åpne og alle har rett til å være til stede under møtene, men med de unntak som følger av kommuneloven § 11-5. Åpenhet er viktig, også om kontrollutvalgets virksomhet. Innenfor rammen av kommunelov og offentlighetslovgivningen, vil utvalget legge til rette for at utvalgets møter i størst mulig grad kan gjennomføres som åpne møter.

Henvelender fra publikum

Alle henvelender som kommer inn til sekretariatet blir lagt fram for kontrollutvalget, som tar stilling til om henvelenderen gir grunnlag for undersøkelser og / eller sak med bakgrunn i henvelenderen.

Virksomhetsbesøk

For å kunne føre tilsyn med den totale virksomheten er det viktig at kontrollutvalget har ressurser og kjennskap til kommunens forvaltning og tjenester. Det kan være aktuelt å besøke ulike kommunale virksomheter. Besøkene kan også inkludere kommunale foretak og selskap. Virksomhetsbesøkene må tilpasses kontrollutvalgets behov og ressurssituasjon.

Formålet med virksomhetsbesøk er blant annet å:

- Bli kjent med virksomheten, og å gjøre kontrollutvalgets arbeid kjent i kommunen.
- Undersøke generelt om krav til internkontroll er kjent i virksomheten og om sentrale føringer knyttet til for eksempel de etiske retningslinjer er kommunisert
- Fremskaffe informasjon om utvalgte områder som for eksempel HMS, offentlige anskaffelser og lignende ved å få orientering om og innsyn i system og rutiner

- Få innspill til kontrollutvalgets risikoanalyser og planarbeid

Høring

Kontrollutvalget har i henhold til kommuneloven en rett til å gjennomføre kontrollmessige undersøkelser innenfor kommunens ansvarsområde. Kontrollutvalget kan gjennomføre høringer. Høringer finner sted i forbindelse med møter i kontrollutvalget, der kontrollutvalget i møte skaffer seg informasjon i en sak ved å be bestemte personer om å uttale seg muntlig, på spørsmål fra medlemmene. Hensikten med høring er å skaffe seg direkte informasjon fra aktørene i saken for å klarlegge saksforholdet så godt som mulig. Høring er ressurskrevende og mest egnet til å avdekke hva som har skjedd i en enkelt sak.

Utvalgets faglige oppdatering

Medlemmene i kontrollutvalget får tilbud om å delta på faglige samlinger.

Kontrollutvalgets arkiv

Kontrollutvalget skal ha eget sak/arkiv system og sekretariatet ivaretar på vegne av kontrollutvalget det daglige arkivarbeidet, etter arkivloven med forskrifter.

KONTROLL OG TILSYN- BUDSJETT 2026

Kontrollutvalget utarbeider forslag til eget budsjett. Budsjettet ble behandlet av kontrollutvalget i møte 23.09.2025 – sak 21/25. Budsjettet legger rammer for kontrollutvalgets egen aktivitet og kostnadene til revisjon og sekretariat. Kontrollutvalgets totale budsjettramme er foreslått satt til kr 1.076.000:

Regnskaps- og forvaltningsrevisjon, selskapskontroll	Kr 851.000
Sekretærbistand	Kr 189.000
Kurs og opplæring, andre driftsutgifter	Kr 36.000
Sum	Kr 1.076.000

Tilskudd fra eierkommunene (revisjonshonorar) til Salten kommunerevisjon IKS fastsettes av dette selskapets representantskap. Med virkning fra og med 2026 har selskapet foretatt en omfordeling av tilskudd mellom eierkommunene. Som en følge av dette øker Beiarn kommunes utgifter til revisjon med kr 164.000 sett i forhold til 2025

PLAN FOR MØTEVIRKSOMHETEN I 2026

Kontrollutvalgets møteplan for 2026 fastsettes i egen sak. Det foreslås å videreføre samme møtehyppighet som fjoråret med 2 møter i halvåret.

Kontrollutvalgets årsplan 2026				
Aktiviteter og saker	1	2	3	4
Protokoll	X	X	X	X
Orienteringer	X	X	X	X
Forvaltningsrevisjon Varsling			X	
Eierskapskontroll Salten Brann	X			
Drøftingssak ny forvaltningsrevisjon (Sykefravær)				X
Oppfølging av kommunestyrets vedtak forvaltningsrevisjon Trygt skolemiljø		X		
4. gangs oppfølging av kommunestyrets vedtak forvaltningsrevisjon Eiendomsforvaltning	X			
Orientering fra revisor om overordnet revisjonsstrategi				X
Orientering om status for kommunens økonomiforvaltning og oppfølging av revisjonskommentarer				X
Uttalelse til kommuneregnskapet 2025		X		
Uttalelse til regnskap for Beiarn Næringseiendom KF 2025		X		
Etterlevelseskontroll			X	
Redegjørelse fra administrasjonen i aktuelle saker	X	X	X	X
Dialog med revisor	X	X	X	X
Revisors erklæring om egen uavhengighet			X	
Virksomhetsplan 2027				X
Kontrollutvalgets årsrapport 2026				X
Møteplan 2027				X
Budsjett for kontroll og tilsyn 2027			X	

SAK 31/25**Møteplan 2026****Saksgang:**
Kontrollutvalget**Møtedato:**
25.11.2025**Vedlegg:**

- a) Beiarn kommunestyre, sak 70/25. Møteplan 2026 for kommunestyret og formannskapet.

Bakgrunn for saken:

Kontrollutvalget behandler og vedtar egen møteplan. I 2025 ble det planlagt for 4 møter i utvalget og det foreslås samme møtehyppighet i 2026.

Kontrollutvalgets møteaktivitet bør legges opp slik at det kan hensynta oversendelser og mulige bestillinger med kommunestyret, og derfor fortrinnsvis legge sine møter i forkant av kommunestyret. I tillegg vil utvalget ha behov for å konferere saker med administrasjonen. Vedlagt er vedtatt møteplan for kommunestyre og formannskap det kommende året.

For kontrollutvalget er det særlig viktig å være oppmerksom på behandling av regnskapet fordi formannskapets innstilling må avvente kontrollutvalgets behandling. Dersom regnskapet er ferdigstilt innen frist skal revisors beretning være avgitt innen 15. april.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget avholder møter følgende datoer i 2026:

- mandag 09. februar
- mandag 18. mai
- torsdag 17. september
- torsdag 26. november

Ytterligere møter avholdes ved behov.

Røkland, 17. november 2025

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
83/25	Formannskapet	06.10.2025
70/25	Kommunestyret	06.11.2025

Saksframlegg

Møteplan 2026 for kommunestyret og formannskapet

Rådmannens innstilling:

Kommunestyremøter:

Tirsdag 17. februar
Tirsdag 14. april
Fredag 19. juni
Fredag 16. oktober
Tirsdag 10. november
Onsdag 16. desember

Ordfører eller $\frac{1}{3}$ av kommunestyret kan be om ett tilleggsmøte

Formannskapsmøter:

Torsdag 22. januar
Tirsdag 18. mars
Onsdag 22. april
Torsdag 28. mai
Torsdag 27. august
Onsdag 23. september
Fredag 30. oktober
Tirsdag 1. desember

Ordfører eller $\frac{1}{3}$ av formannskapet kan be om ett tilleggsmøte

Vedtak som innstilling fra Formannskapet, 06.10.2025 - 83/25 **Innstilling til kommunestyret:**

Kommunestyremøter:

Tirsdag 17. februar
Tirsdag 14. april
Fredag 16. juni

Fredag 16. oktober
Tirsdag 10. november
Onsdag 16. desember

Ordfører eller $\frac{1}{3}$ av kommunestyret kan be om ett tilleggsmøte
Formannskapsmøter:

Torsdag 22. januar
Tirsdag 18. mars
Onsdag 22. april
Torsdag 28. mai
Torsdag 27. august
Onsdag 23. september
Fredag 30. oktober
Tirsdag 1. desember

Ordfører eller $\frac{1}{3}$ av formannskapet kan be om ett tilleggsmøte .

Innstillingen enstemmig vedtatt, med Julia Steffen Berg sitt endringsforslag.

Saksordfører: Julia Steffen Berg.

Kommunestyret 06.11.2025

Behandling

Votering nr 1 - Votering over forslag

Forslag: **Formannskapets innstilling til kommunestyret**

For: 15 stemmer (100%) - AP 4, BBL 5, SP 6

Mot: 0 stemmer (0%)

KST - 70/25 vedtak

Kommunestyremøter:

Tirsdag 17. februar
Tirsdag 14. april
Onsdag 16. juni
Fredag 16. oktober
Tirsdag 10. november
Onsdag 16. desember

Ordfører eller $\frac{1}{3}$ av kommunestyret kan be om ett tilleggsmøte
Formannskapsmøter:

Torsdag 22. januar
Tirsdag 18. mars
Onsdag 22. april
Torsdag 28. mai
Torsdag 27. august
Onsdag 23. september
Fredag 30. oktober
Tirsdag 1. desember

Ordfører eller ⅓ av formannskapet kan be om ett tilleggsmøte

Formannskapet 06.10.2025

Behandling

Forslag fra repr Julia Steffen Berg:

Møte tillyst 19. juni i kommunestyret flyttes til 16. juni.

FSK - 83/25 vedtak

Innstilling til kommunestyret:

Kommunestyremøter:

Tirsdag 17. februar

Tirsdag 14. april

Fredag 16. juni

Fredag 16. oktober

Tirsdag 10. november

Onsdag 16. desember

Ordfører eller ⅓ av kommunestyret kan be om ett tilleggsmøte

Formannskapsmøter:

Torsdag 22. januar

Tirsdag 18. mars

Onsdag 22. april

Torsdag 28. mai

Torsdag 27. august

Onsdag 23. september

Fredag 30. oktober

Tirsdag 1. desember

Ordfører eller ⅓ av formannskapet kan be om ett tilleggsmøte .

Innstillingen enstemmig vedtatt, med Julia Steffen Berg sitt endringsforslag.

Saksordfører: Julia Steffen Berg.

Bakgrunn:

I denne saken fremmes forslag til møteplan for 2026 for formannskapet og kommunestyret sine møter.

Hensynet til en fordeling utover året er ivaretatt. Passende avstand mellom møter i formannskapet og kommunestyret, der formannskapet har innstillingsrett er også hensyntatt. Likeså har rektor bedt om at møter holdes på forskjellige ukedager. Rektors

ønske bygger på at Beiarn Barne- og ungdomsskole avgir mange pedagoger til lokalpolitikken. Kommunalleder Kari-Marie Sandvik Stenmark minner oss om at skola samlet bidrar med en ressurs tilsvarende 40 % stilling til lokalpolitisk arbeid. Avgivelse av ressurs til interessepolitisk arbeid (fagforeningers arbeid mv) kommer i tillegg.

Ytterligere er det tatt hensyn til møteplan for Salten regionråd, samt KS Nordland sine møter i styret (ordfører er valgt inn i styret) og Kommunedirektørutvalget (rådmannen representerer hele Salten der i og med at han er leder for RKU Salten).

Vurdering:

Rådmannen ber om forståelse for at møteplanen følges og at møter i all hovedsak ikke flyttes på.

SAK 32/25**Orienteringer****Saksgang:**
Kontrollutvalget**Møtedato:**
25.11.2025**Vedlegg:**

- a) Innkalling til representantskapsmøte i Salten Brann IKS, 07. november 2025.
- b) Innkalling til representantskapsmøte i Iris Salten IKS, 07. november 2025.
- c) Innkalling til representantskapsmøte i HMTS IKS, 07. november 2025.
- d) Innkalling til møte i Salten Regionråd 13.-14. november 2025
- e) Innkalling til representantskapsmøte i Salten kommunerevisjon IKS 24.11.2025
- f) Møte 3/25 i representantskapet for RKK Salten 20.06.2025
- g) Statsforvalterens tilsynskalender. Utskrift pr 14.11.2025.
- h) Statsforvalteren i Nordland, 12.09.2025. Rapport etter tilsyn - Soløymarka slamlagune - Beiarn
- i) NKRF/FKT 08./14.oktober 2025. Anbefaling for god skikk og praksis i kontrollutvalgssekretariatene Virksomhetsbesøk
- j) NKRF. Velkommen til kontrollutvalgskonferansen 2026
- k) Kommunal- og distriktsdepartementet 03.11.2025. Svar på spørsmål om revisors uavhengighet

Bakgrunn for saken:

Mottatte og aktuelle dokumenter og henvendelser legges frem for kontrollutvalget til orientering, og vurdering av eventuell oppfølging. I tillegg til brev og andre henvendelser vil dette gjelde:

- Innkallinger til representantskap og generalforsamlinger
- Uttalelser, tolkninger og annet fagstoff fra departement og interesseorganisasjoner innen kontroll og tilsyn (FKT og NKRF)
- Rapporter etter statlige tilsyn

Vedleggene a-f) Møteinncallinger til representantskap og eiermøter som er mottatt fra eierskapene.

Vedlegg g) Utskrift fra Statsforvalterens tilsynskalender og rapport som er lastet inn. Statsforvalteren i Nordland har gjennomført tilsyn med Soløymarka slamlagune med hjemmel i forurensningsloven (vedlegg h). Følgende tema ble kontrollert: drift av anlegget, håndtering av avfall, utslippskontroll og internkontroll. Det er påpekt tre avvik (manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov) ved at 1) slamlagunen driftes uten tillatelse etter forurensningsloven, 2) ferdig behandlet slamkompost lagres på anlegget mer enn 3 år og at 3) kommunen sin samordning av internkontrollen relatert til slamlagunen ikke er tilstrekkelig ivaretatt. Det er gitt ulike frister for å rette opp avvikene. Hva gjelder avvik nr 2 påpeker tilsynsmyndigheten at avviket er alvorlig og varsler tvangsmulkt om forholdet ikke rettes opp.

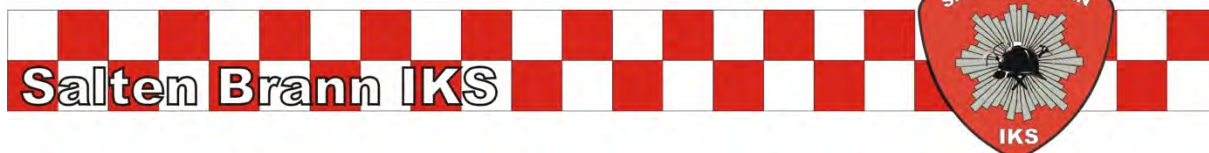
Vedlegg i) NKRF og FKT utarbeider i felleskap standarder/anbefalinger for lik praksis i kontrollutvalgene. Siste anbefaling som er utarbeidet omhandler virksomhetsbesøk.

Vedlegg j). Invitasjon til neste års kontrollutvalgskonferanse i regi av NKRF.

Til sist (vedlegg k) en juridisk vurdering fra Kommunal- og distriktsdepartementet etter spørsmål fra FKT om kommunens revisor kan utføre forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll av et selskap som revisoren samtidig er regnskapsrevisor for.

Røkland, 17. november 2025

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

Saksbehandler: Per Gunnar Pedersen
per.gunnar.pedersen@saltenbrann.no

Bodø, 10. oktober 2025

Til
Medlemmene i Representantskapet i Salten Brann IKS
Eierkommunene til Salten Brann IKS

INNKALLING TIL REPRESENTANTSKAPSMØTE I SALTEN BRANN IKS (FREDAG 7. NOVEMBER 2025)

SAKSLISTE

- Sak 14/25 Fortegnelse over representantskapets medlemmer
- Sak 15/25 Godkjenning av innkalling og saksliste
- Sak 16/25 Valg av to deltagere til å underskrive protokoll fra møte
- Sak 17/25 Valg av representantskapets leder, styremedlemmer og varamedlemmer
- Sak 18/25 Godkjenning av selskapets virksomhetsstrategi
- Sak 19/25 Godkjenning av budsjett og økonomiplan for 2026 - 2029
 - Driftsbudsjett
 - Investeringsbudsjett
 - Økonomiplan
- Sak 20/25 Møteplan for representantskapet 2026
- Sak 21/25 Mandat for økonomisk arbeidsgruppe 2026
- Sak 22/25 Mandat og prosessbeskrivelse for utarbeidelse av eierstyringsstrategi

NB! Sak 19/25 sendes ut til representantskapet rett etter at statsbudsjett for 2026 offentliggjøres 15. oktober 2025.

Møtet gjennomføres i bystyresalen i Bodø kommune. Rekkefølge:

Representantskapsmøte Iris	10.00 – 11.30
Lunsj	11.30 – 12.00
Representantskapsmøte Helse- og miljøtilsyn Salten	12.00 – 12.45
Representantskapsmøte Salten Brann IKS	13.00 – 15.00
Årsmøte Salten IUA	15.00 – 16.00

Med vennlig hilsen

Aase Refsnes
Leder representantskapet

Kristian Fanghol
Styrets leder

Kopi til:

- Varamedlemmer i representantskapet i Salten Brann IKS
- Eierkommunenes postmottak
- Kommunedirektører
- Styremedlemmer i Salten Brann IKS
- Salten kommunerevisjon

SALTEN BRANN IKS

Olav V gate 200, 8070 Bodø, Tlf: 75 55 74 00, Faks: 75 55 74 08,
e-post: post@saltenbrann.no, Internett: www.saltenbrann.no

Sak 14/25 Fortegnelse over representantskapets medlemmer

Kommune	Navn
Beiarn kommune	André Kristoffersen
	Espen Karlsen
Bodø kommune	Odd Emil Ingebrigtsen
	Ann-Kristin Moldjord
Fauske kommune	Marlen Rendall Berg
	Kenneth Svendsen
Gildeskål kommune	Bjørn Magne Pedersen
	Helge Delphin Akerhaugen
Hamarøy kommune	Britt Kristoffersen Løksa
	Jan-Folke Sandnes.
Meløy kommune	Sigurd Stormo
	Maria Eibensteiner Olsen
Saltdal kommune	Runar Jensen
	Jan Arild Ellingsen
Steigen kommune	Aase Refsnes
	Maren Sivertsen
Sørfold kommune	Kolbjørn Mathisen
	Gisle Erik Hansen
Værøy kommune	Susan Berg Kristiansen
	Rita Adolfsen

Representantskapets behandling:

Sak 15/25 Godkjenning av innkalling og saksliste

Forslag til vedtak:

- 1. Innkalling og saksliste godkjennes.*

Representantskapets behandling:

Sak 16/25 Valg av to til å underskrive protokollen

Forslag til vedtak:

Følgende velges til å underskrive protokollen:

- 1.*
- 2.*

Representantskapets behandling:

SALTEN BRANN IKS

Olav V gate 200, 8070 Bodø, Tlf: 75 55 74 00, Faks: 75 55 74 08,
e-post: post@saltenbrann.no, Internett: www.saltenbrann.no

- 1.
- 2.

Sak 17/25 Valg av representantskapets leder, styremedlemmer og varamedlemmer

Forslag til vedtak:

- 1. Iht. valgkomiteens innstilling (ettersendes).*

Representantskapets behandling:

Sak 18/25 Godkjenning av selskapets virksomhetsstrategi

Styret ber representantskapet om å fatte følgende vedtak:

- 1. «Ny virksomhetsstrategi for Salten Brann IKS 2026–2030» godkjennes av representantskapet som overordnet styringsdokument for selskapets utvikling.*

Representantskapets behandling:

Sak 19/25 Godkjenning budsjett og økonomiplan for 2026 - 2029

- Driftsbudsjett
- Investeringsbudsjett
- Økonomiplan

Styret ber representantskapet om å fatte følgende vedtak:

- 1. Saken med styrets innstilling ettersendes 15. oktober 2025.*

Representantskapets behandling:

Sak 20/25 Møteplan for representantskapet 2026

Styret ber representantskapet om å fatte følgende vedtak:

- 1. Møteplan for 2026 godkjennes.*

Representantskapets behandling:

Sak 21/25 Mandat for økonomisk arbeidsgruppe 2026

Styret ber representantskapet om å fatte følgende vedtak:

SALTEN BRANN IKS

Olav V gate 200, 8070 Bodø, Tlf: 75 55 74 00, Faks: 75 55 74 08,
e-post: post@saltenbrann.no, Internett: www.saltenbrann.no

- 1. Styret ber representantskapet om å godkjenne mandat for økonomisk arbeidsgruppe.*
- 2. Arbeidsgruppen utvides med en representant for selskapets ansatte.*

Representantskapets behandling:

Sak 22/25 Mandat og prosessbeskrivelse for utarbeidelse av eierstyringsstrategi

Styret ber representantskapet om å fatte følgende vedtak:

- 1. Det igangsettes et arbeid med utvikling av eierstyringsstrategi for Salten Brann IKS i tråd med fremlagt prosessbeskrivelse.*
- 2. Daglig leder gis fullmakt til å gjennomføre konkurranse for anskaffelse av konsulentbistand innenfor rammen for direkteanskaffelser.*
- 3. Styret utgjør styringsgruppe for arbeidet og skal holdes orientert om fremdrift gjennom faste statusrapporter.*
- 4. Endelig forslag til eierstyringsstrategi legges frem for representantskapet til behandling ultimo mai 2026.*

-----O-----

Virksomhetsstrategi 2026 – 2030

Salten Brann IKS

«Trygghet – nær deg»

Forord

Salten Brann IKS står foran en rekke beredskapsmessige utfordringer i de kommende 4 år. Disse kan kort oppsummeres ved:

- Utfordrende kommunal økonomi og finansieringsevne.
- Klimaendringer, hyppigere ekstremvær og potensielle naturkatastrofer.
- Økt geopolitisk usikkerhet.
- Demografiske utfordringer knyttet til rekruttering av mannskap samt beredskapsbehov.
- Økt behov for samhandling og koordinering med eierkommuner, nødetater og øvrige beredskapsaktører.
- Krav til bærekraftig utvikling og miljøhensyn.

Samtidig er selskapet robust og godt forberedt på å kunne håndtere de utfordringer som er beskrevet. Selskapet har over mange år, med en målrettet satsning, utviklet en sterk organisasjon med strategisk og operativ ledelse, heltids- og deltids mannskaper, ledelsessystemer for kvalitet, informasjonssikkerhet og HMS for forebyggende og hendelseshåndtering, kompetanseutvikling mv. Selskapet har også gjennom 110-sentralen skapt et sterkt økonomisk fundament for kommunal finansiering gjennom salg av direktekoblet automatisk brannalarm (ABA).

Virksomhetsstrategien for 2026-2030 er bygd for å møte de beskrevne utfordringer, med de kommunale brannordninger som fundament. I tillegg til brannordningene er det lagt ned grundige analyser og vurderinger for å skape et best mulig beslutningsgrunnlag for de strategiske hovedmål, delmål og framtidige tiltaksbehov. Selskapets ledestjerne «**Trygghet – nær deg**» er videreført som overordnet retning for selskapet, og som en garanti overfor innbyggere, nærings- og samfunnsliv.

Selv om det ligger mange og store utfordringer i de kommende år, skal Salten Brann IKS være i stand til å oppfylle de beredskapsmessige behov i Salten-regionen (inkl. Værøy). Dette vil bli krevende både for selskapet, dets eiere og øvrige interessenter/samarbeidspartnere, men selskapets ledere og ansatte sterkt motiverte til å oppfylle forpliktelser og forventninger til å skape *trygghet – nær deg*.

Bodø, 10. oktober 2025

*Per Gunnar Pedersen
Daglig leder/Brannsjef
Salten Brann IKS*

Innholdsfortegnelse

1	Sammendrag virksomhetsstrategi samt vedlegg	4
2	Om Salten Brann IKS.....	5
3	Strategiske resultatområder med målformuleringer	6
3.1	Ledestjerne	6
3.2	Visjon	7
3.3	Verdier	7
3.4	Misjon	9
3.5	Hovedmål – delmål	9
3.5.1	Hovedmål (HM 1): Sikker og effektiv drift	10
3.5.2	HM 2: Bærekraftig finansiering	10
3.5.3	HM 3: Bærekraftig utvikling og miljø	11
3.5.4	HM 4: Beredskap for framtiden.....	12
4	Implementering	13

Vedlegg:

- 1) Strategisk orientering – Virksomhetsstrategi 2018-2022
- 2) Utdrag nasjonale føringsdokument
- 3) Interne analyser
- 4) Prosjektorganisering, medvirkning og høring

1 Sammendrag, vedleggs referanser

Virksomhetsstrategien for 2026-2030 avløser selskapets strategiplan for perioden 2018-2022 (se utdrag, vedlegg 1). Planen har til formål å beskrive selskapets strategiske retning de neste 5 år vedrørende:

- Ledestjerne
- Visjon
- Verdier
- Misjon
- Hovedmål - delmål

I de senere år er det presentert flere nasjonale føringsdokument i form av offentlige utredninger (NOU), stortingsmeldinger om brann og beredskap, rapporter fra arbeidsutvalg nedsatt fra regjeringen mv. Disse dokumentene har vært retningsgivende for utarbeidelsen av ny virksomhetsstrategi for Salten Brann. Utdrag av føringsdokumentene er presentert i vedlegg 2.

I tillegg til nasjonale føringsdokument, er det gjennomført en rekke interne analyser (PESTEL, interessenter, SWOT, ressurser). Disse er beskrevet i vedlegg 3.

Det dimensjonerende fundamentet for virksomhetsstrategien er eierkommunenes brannordninger, herunder forventninger til hva selskapet skal levere av forebyggende og operativ innsats, samt bidrag og samhandling med kommunale beredskapsplaner. Det vises her til de kommunale brannordninger.

Arbeidet med den nye virksomhetsstrategien har vært omfattende, og er grundig utredet og forankret i organisasjonen. En intern prosjektgruppe har hatt ansvaret for selve prosessarbeidet og utarbeidelsen av plandokumentet. Underveis er det gjennomført en rekke møter med representanter fra offentlige utredninger (NOU) og øvrige beredskapsaktører. I tillegg er det gjennomført høringer med eierkommunene om utdrag av strategiplanen, møter/strategisamlinger med selskapets styre og representantskap, strategisamlinger med selskapets ledergruppe, samt med representanter fra ansatte og tillitsvalgte. Dette er beskrevet i vedlegg 4.

Virksomhetsstrategien for 2026-2030 skal gi retning og avstemme de overordnede forventninger, ambisjoner og mål for selskapet de neste 5 år. I tillegg til selve virksomhetsstrategien vil det i løpet av 2025 bli utarbeidet en egen implementeringsplan (se kap.4). I tilknytning med det årlige budsjettarbeidet, vil det i tillegg utarbeides konkrete handlings- og tiltaksplaner som skal realisere hoved- og delmålene i virksomhetsstrategien.

2 Om Salten Brann IKS

Salten Brann IKS er et interkommunalt selskap som har et delegert ansvar for brann- og redningstjenesten i Salten-regionen i Nordland, dvs. for kommunene Bodø, Fauske, Sørfold, Saltdal, Hamarøy, Beiarn, Gildeskål, Meløy og Steigen, samt for Værøy kommune. Formålet med samarbeidet er å sikre en effektiv, samordnet og profesjonell brann- og redningstjeneste som kan håndtere både mindre, daglige oppdrag og større hendelser på tvers av kommunegrenser. Selskapet har hovedkontor/ forretningsadresse på Albertmyra i Bodø.

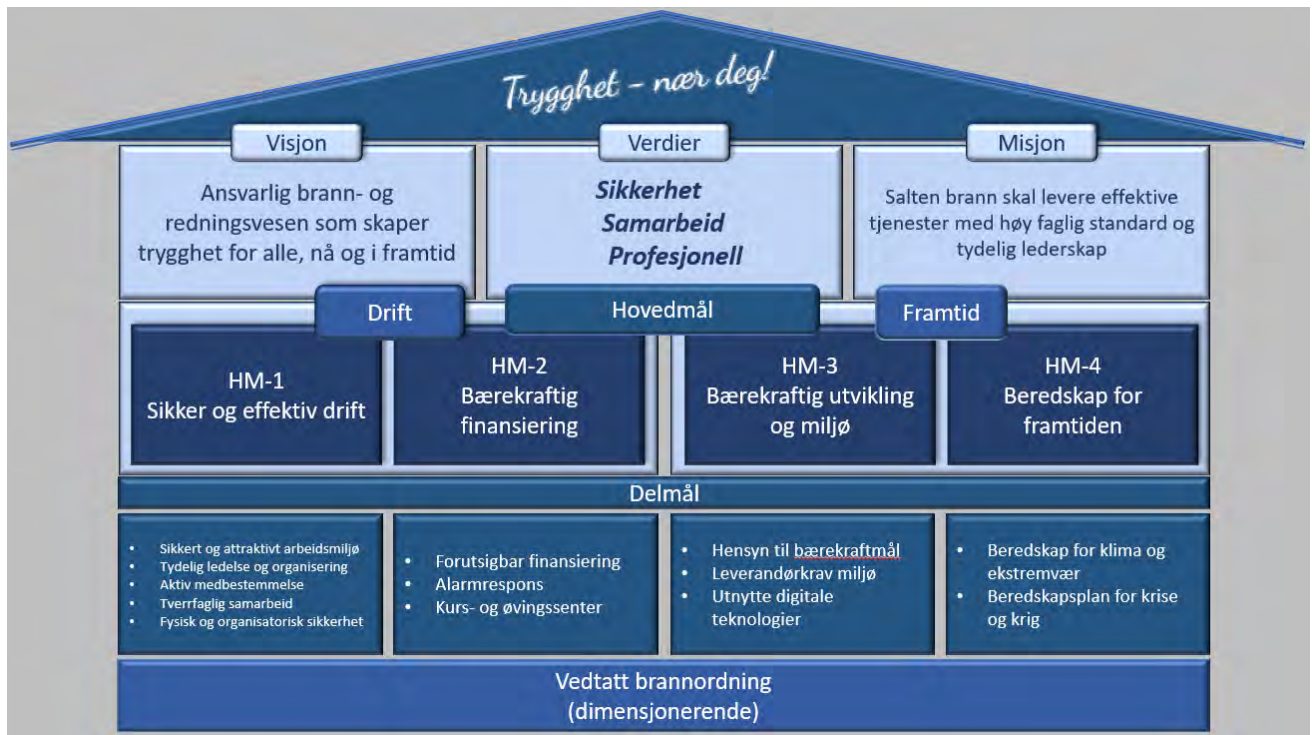
Selskapet har ansvar for forebyggende arbeid og hendelseshåndtering av brannslukking, redningsoperasjoner, akutt forurensning, samt tilsyn og opplæring innen brannvern.

Brannsjef er koordinerende brann faglig myndighet i redningsledelsen (LRS) i Nordland PD og representerer også 110 region Nordland i nasjonalt brann faglig råd ledet av DSB. Brannsjef er valgt som styreleder for selskapet NKS110 IKS som har som formål å etablere nytt nasjonalt oppdragshåndteringsverkøy for landets tolv 110-sentraler.

Selskapet hadde for budsjettåret 2024 en budsjettert omsetning på 160 millioner kroner (regulert budsjett), finansiert gjennom kommunal eierfinansiering og inntekter fra direktekoblede automatiske brannalarmer til 110 Nordland. Antall ansatte ved årsskiftet 2023/2024 var på 373 personer, fordelt på 80 heltidsansatte og 293 deltidsansatte. Antall brannstasjoner var på samme tidspunkt 24 inkl. depot. Med dette var Salten Brann IKS det nest største IKS av brann og redningsvesen, og det 4. største brann- og redningsvesen i Norge.

Et sentralt satsningsområde for virksomhetsstrategien 2018-2022, var økt salg av alarmtjenester (automatisk brannalarm) for offentlige og private virksomheter. Formålet var å øke den kommersielle inntjening som en sentral finansiering av 110-tjenesten til fordel for kommunal finansiering gjennom deltakeravgift. Denne satsningen har vært meget vellykket, noe som har resultert i at Nordlands-kommunene har lavest kommunal deltakeravgift/finansiering blant alle 110-sentraler i hele Norge.

3 Strategiske resultatområder med målformuleringer

Figur Strategihuset

Salten Brann har valgt å framstille rammeverket for den nye virksomhetsstrategien i form av «Strategihuset», hvor vedtatt brannordning fungerer som en dimensjonerende «grunnmur». Tilsvarende fungerer selskapets ledestjerne som overbygging/tak, med samme formulering som i tidligere virksomhetsstrategi (2018-2022), dvs. «Trygghet nær deg».

For henholdsvis visjon, verdigrunnlag og misjon (tidligere omtalt som virksomhetsidé) er det gjort noen endringer og presiseringer i formuleringene. Med disse presiseringene vurderes formuleringene som fortsatt relevante, og som sikrer langsiktighet og kontinuitet for selskapets strategiske eksistensgrunnlag.

Målstrukturen består av 4 hovedmål med tilhørende strategier, gruppert etter to perspektiv, henholdsvis «Drift» og «Framtid».

3.1 Ledestjerne

«Trygghet – nær deg!»

Begrunnelse: En ledestjerne er per definisjon, et referansepunkt som brukes til å styre/navigere etter, og i overført betydning noe et selskap har som siktemål og retningslinje for alle ansatte.

Ledestjernen for Salten Brann er den samme som for foregående virksomhetsstrategi (VST, 2018-2021), og hvor begrunnelsen var at «*Ledestjernen skal snakke til folks hjerte. Den skal bevisstgjøre mennesker om at brann- og redningstjenesten er en lokal ressurs. Den skaper trygghet der folk bor.*» De senere år er behovet for lokal beredskapsmessig trygghet blitt ekstra aktualisert gjennom klima/ekstremvær og uro knyttet til krise/krig. Ledestjernen oppleves derfor som fortsatt relevant og et siktemål for selskapet.

3.2 Visjon

«*Ansvarlig brann- og redningsvesen som skaper trygghet for alle, nå og i framtid.*»

Begrunnelse: Visjonen er ment å være inspirerende og en beskrivelse av hva organisasjonen ønsker å oppnå i fremtiden. Den skal gi en retning og skape motivasjon, internt og eksternt, og er en påminnelse om hvorfor organisasjonen eksisterer.

Visjonen for den nye virksomhetsstrategien er endret noe fra den foregående, som var «Visjon: Ansvarlig brann- og redningsvesen som skaper trygghet for alle, nå og i framtid». Begrunnelsen for den nye visjonen er forankret i at selskapet tar ansvar for å skape trygghet nær sine brukere, både i et kort- og langsiktig perspektiv samt å kunne håndtere beredskapsbehov under ulike kriser (klima/ekstremvær, konflikter, ustabilitet, nødsituasjoner ol.).

3.3 Verdier

Begrunnelse: Verdier er virksomhetens «kompass» og er ment å fungere som prinsipper eller retningslinjer som organisasjonens styrer etter. Verdiene er også leveregler som hjelper organisasjonen til å handle konsekvent med sine idealer, kommunisere og skape felles kultur og tillit i samfunnet.

Salten Brann har valgt verdiene «Sikkerhet – Samarbeid – Profesjonell» som styrende retningslinjer, og som harmonerer med selskapets visjon og misjon. Verdiene skal bidra til trygghet, forutsigbarhet og tillit i samfunnet på hva man skal forvente fra selskapet, og som standarder for ledelse og ansatte.

- **Sikkerhet**

Relevans:

- Første prioritet for selskapet er å sikre/beskytte og redde liv, deretter beskytte og berge eiendom og miljø
- Selskapet skal også gi mennesker støtte og bidra til å sikre/gjenskape livsvilkår
- Selskapet skal bidra til å sikre kritiske samfunnsfunksjoner

Oppfylles ved:

- Være fokusert, kommunisere og opptre tydelig
- Prioritere ressurser for sikring av liv/helse, eiendom og miljø
- Bidra med veiledning og tilsyn innen brannforebyggende arbeid
- Systematisk tilnærming til risiko og sårbarhet, samt tilfredsstillende sikkerhet for eget personell og andre under innsats
- Ha hurtig/effektiv respons ved hendelser
- Relevant kompetanse og utstyr

- **Samarbeid**

Relevans:

- Forebyggende arbeid og hendelseshåndtering krever en helhetlig tilnærming med utstrakt samarbeid og samhandling internt og eksternt
- Kritiske suksessfaktorer vil være avklarte rammer, godt planverk, effektiv kommunikasjon/ relevant informasjonsutveksling, og trening på tvers av etatene

Oppfylles ved:

- Ha godt etablerte samarbeid med eierkommuner og andre beredskapsinstitusjoner innenfor det forebyggende området
- Utøve god ledelse og samhandling under hendelseshåndtering
- Ha tydelig forankring, rolleavklaring, definerte ansvarsområder, god koordinering og felles lederstøtte/-systemer
- Ha gode samvirkeplaner, systemer, rutiner og digitale støttesystemer
- Erfaringsutveksling, være lyttende og lærevillig, kultur- og tillitsbygging

- **Profesjonell**

Relevans:

- Å svare ut behovene til forebyggende beredskapsarbeid og hendelseshåndtering, krever høye standarder og profesjonalitet i alle ledd.
- Profesjonaliteten må gjenspeiles både hos menneskelige ressurser, materiell (kjøretøy mv.), stasjoner, rutiner/prosedyrer, retningslinjer, kommunikasjon internt og eksternt mv.

Oppfylles ved:

- Være kompetent gjennom løpende kompetanseutvikling
- Være kvalitetsbevisst i alle ledd
- Være tilgjengelig
- Ha god situasjonsforståelse, være resultat- og løsningsorientert
- Være fleksibel og tilpasningsdyktig

3.4 Misjon

«Salten brann skal levere effektive tjenester med god faglig standard, og tydelig lederskap»

Begrunnelse: Misjon er ment å skulle beskrive hvordan man realiserer visjonen, for hvem, og som et fundament for hvordan man skal levere på forventninger til selskapet om nødrespons, forebygging og beredskap.

I foregående VST hadde selskapet formulert en virksomhetsidé som fokuserte på «tjenester med høy faglig standard, stor kapasitet, tydelig og koordinert ledelse til konkurransedyktige betingelser for kommuner og kommersielle kunder». I prosessen med ny VST vurderte selskapet at en beskrivelse av selskapets misjon var mere kortfattet/presist og relevant enn virksomhetsidé. Begrunnelsen er å fokusere på effektivitet i tjenesteleveransen kombinert med kvalitet, og med et tydelig lederskap.

3.5 Hovedmål – delmål

Målstrukturen er bygd på to førende perspektiv og strategiske retninger:

- 1) Drift**
- 2) Framtid**

Formålet med disse perspektivene er å ivareta både det mer kortsiktige og løpende behov for effektiv drift, basert på vedtatte brannordninger i eierkommunene. Samtidig må selskapet være i stand til å utvikle og tilpasse seg framtidige beredskapsbehov som følge av klima/ekstremvær samt potensielle kriser/krig. Det vises her spesielt til rapportene «Nå er det alvor» (NOU, 2023:17) samt «Forsvarskommisjonen av 2021» (NOU, 2023:14), se vedlegg 2.

For hvert av de 2 perspektivene er det definert 2 hovedmål med tilhørende strategier som presenteres i påfølgende kapitler.

3.5.1 Hovedmål 1 (HM-1): Sikker og effektiv drift

Begrunnelse: Trygghet, sikkerhet og effektivitet er grunnleggende faktorer som er styrende for selskapets daglige drift. Målet definerer både ansvaret som arbeidsgiver, men også behovet for samarbeid, medvirkning og involvering hos tillitsvalgte og ansatte. Målet uttrykker også selskapets strategiske og operasjonelle retningsvalg innenfor ledelse, organisering, hendelseshåndtering, HMS mv.

Delmål

- Sikkert og attraktivt arbeidsmiljø
 - Utviklende og attraktiv arbeidsplass
 - Sikkert arbeidsmiljø, herunder oppfylle generelle lovkrav for HMS, herunder lukke nødvendige avvik og gjennomføre lovpålagte tiltak for etterslep stasjoner, kompetanse, materiell
- Ledelse og organisering
 - Organisering som sikrer måloppnåelse og effektiv ressursutnyttelse
 - Tydelig delegering og dokumentasjon av ansvar, rolle og myndighet
 - Tydelige, kompetente og ensartet ledelse
- Konstruktiv medarbeiderkultur med tverrfaglig samarbeid og medbestemmelse
 - Sikre gode prosesser for medvirkning
 - Bidra til ansvarliggjøring og autonomi (medarbeiderskap)
 - Utarbeidelse av retningslinjer og forankring av partssamarbeid
- Fysisk og organisatorisk sikkerhet
 - Oppfylle krav til fysisk sikring av stasjoner, beredskapsmateriell, digital infrastruktur (nettverk, servere, kommunikasjon mv.)
 - Oppfylle lovmessige krav til informasjonssikkerhet, personvern og konfidensialitet
 - Ha organisatoriske og digitale løsninger for beskyttelse av sensitiv informasjon mot uautorisert tilgang, endring, manipulasjon el.

3.5.2 Hovedmål 2 (HM-2): Bærekraftig finansiering

Begrunnelse: Både selskapet og dets eierkommuner har behov for en omforent forutsigbar, langsiktig og bærekraftig finansiering. Dette med utgangspunkt i en utfordrende kommunal økonomi, men hvor det også er et betydelig potensial i ekstern tilleggsfinansiering gjennom kommersielle inntekter fra automatiske brannalarmer samt kurs-/øvingssenter. Finansieringskildene må løpende risikovurderes avhengig av utviklingen i kommunal økonomi, markeds-/konkurransesituasjon eksterne tjenester mv.

Delmål

- Forutsigbar finansiering
 - Forenklet og tydelig kommunikasjon med eierne som sikrer aksept for finansiering valgte eller en forsvarlig brannordning
 - Sikre forutsigbar og tydelig eierstrategi og eierstyring som er preget av gjensidig tillit
 - Bærekraftig, nøktern og langsiktig økonomiplan
- Alarmrespons
 - Oppdatere/videreutvikle forretningsmodell automatisk brannalarm
 - Videreutvikle framtidig organisering alarmsalg
 - Løpende vurdere potensielle øvrige alarmområder/sensorikk
- Kurs- og øvingssenter
 - Utvikle og iverksette forretningsmodell kurs og øving
 - Etablering av regionalt kurssenter for brannvesen i Nordland
 - Utvikle partnerskap DSB for etablering av brannskolen som fagskole

3.5.3 Hovedmål 3 (HM-3): Bærekraftig utvikling og miljø

Begrunnelse: Selskapet har en samfunnsplikt i å tilpasse drift, utvikling og rapportering innenfor et bærekraftig miljøperspektiv. Dette både innenfor egen virksomhet, men også opp mot aktuelle leverandører, partnere mv. I dette ligger også et betydelig utviklingspotensial i å utnytte nye digitale teknologier som vil redusere ressursbehov, klimaavtrykk mv. Samtidig må dette balanseres opp mot økonomi og finansiering.

Delmål

- Hensyn til bærekrafts mål
 - Utvikle egen bærekraftstrategi som hensyntar relevante bærekrafts mål (FN) knyttet til selskapets drift og utvikling
 - Bruk av materiell (kjøretøy, kjemikalier/slukkemidler mv.) med miljømessig gevinst der dette er økonomisk forsvarlig
 - Reduksjon av avfall/utslipp og bidra til energieffektivitet i bygg (administrativt og stasjoner)
- Leverandørkrav miljø
 - Ivareta kravene til ytre miljø ved å stille krav til organisasjon og leverandører iht nasjonale bestemmelser (ref. oppdatert forskrift om offentlige anskaffelser)

- Utnytte digitale teknologier
 - Utnytte nye digitale teknologier for mer effektiv drift, tids- og kostnadsbesparelser
 - Anskaffe/utvikle digitale løsninger for bedre og mer effektiv beslutningsstøtte for hendelseshåndtering
 - Utforske bruk av kunstig intelligens og effekter av dette i drift, ledelse og administrasjon

3.5.4 Hovedmål 4 (HM-4): Beredskap for framtiden

Begrunnelse: Verden står overfor et dystert bakteppe og utviklingstrekk innenfor klima/ekstremvær samt krise/krig (ref. NOU-rapporter, vedlegg 2). I tillegg til nasjonale beredskapsplaner og tiltak krever dette et beredskapsmessig fokus også lokalt og regionalt. Dette primært innenfor utarbeidelse og koordinering av planverk, kompetansebygging og øving/trening. Det planlegges ingen større investeringer i materiell/kjøretøy eller infrastruktur (stasjoner/ tilgang sløkkevann etc.), ut over de behov som er definert pr. i dag (ref. brannordning).

Delmål

- Beredskap for klima og ekstremvær
 - Styrke egne og kommunale beredskapsplaner innenfor klima og ekstremvær
 - Planer for å bistå kommuner med sikring av samfunnskritiske funksjoner
 - Jevnlig trening, øving og simulering sammen med kommuner og beredskapsinstitusjoner, nødetater mv. (gjelder også for krise/krig)
- Beredskap for sikkerhetspolitisk krise
 - Etablere beredskapsplaner for sikkerhetspolitisk krise eller væpnet konflikt (villede handlinger)
 - Bistå i planlegging for etablering av beredskapssentraler med personell, utstyr og materiell
 - Samarbeide med nødetatene om etableringen av Samvirkesenter NORD

4 Implementering

Virksomhetsstrategi for perioden 2026-2030 vil iverksettes med virkning fra 1. januar 2026. I tilknytning til dette utarbeides høsten 2025 en implementeringsplan som skal sikre medvirkning og involvering av ledere og ansatte, samt at roller, ansvar og myndighet forankres i organisasjonen.

Planen for implementering vil omfatte:

- Satsningsområder med tiltaksplaner. Basert på vedtatte hovedmål med tilhørende delmål og strategier, vil det i sammenheng med budsjettprosessen utarbeides årlige satsningsområder og tiltaksplaner. Tiltaksplanen vil også inneholde forankring og medvirkning i form av beskrivelser av roller/ansvar, frister, løpende oppfølging mv.
- Suksesskriterier. Ut i fra vedtatte satsningsområder og tiltaksplaner, angis konkrete suksesskriterier og forutsetninger for måloppnåelse.
- Målstyring og rapportering. Basert på virksomhetsstrategiens hoved- og delmål, samt de årlige satsningsområder/ tiltaksplaner, utarbeides en årlig plan og rapport for målstyring. Avhengig av resultatoppnåelse, gjennomføres eventuelle korrigerende tiltak for å sikre framdrift og effekt.
- Evaluering og rullering. Virksomhetsstrategien med underliggende planer for implementering, tiltak, målstyring, rapportering mv. vil gjennomgå årlig evaluering og vurdering av grunnlaget for videre rullering. Basis for evalueringen vil være:
 - o Status, framdrift og måloppnåelse
 - o Økonomiske planer, budsjett
 - o Endringer i rammebetingelser
 - o Behov for korrigerende/nye tiltak

Vedlegg til:

Virksomhetsstrategi 2026 – 2030 Salten Brann IKS

«Trygghet – nær deg»

Vedlegg – Virksomhetsstrategi 2026 – 2030 Salten Brann IKS

Innholdsfortegnelse

Vedlegg 1: Strategisk orientering – Virksomhetsstrategi 2018-2022	3
Vedlegg 2: Nasjonale føringsdokument	4
Fremtidens brann- og redningsvesen (2023, arb.grp. JD).....	4
Brann- og redningsvesenet (Meld. St. 16, 2023-2024).....	4
Nå er det alvor (NOU 2023:17).....	5
Totalberedskapsmeldingen (Meld.St. 9, 2024-2025)	5
Forsvarskommisjonen av 2021 (NOU 2023:14)	6
Generalistkommunesystemet (NOU 2023:9).....	7
Brann- og redningsvesenforskriften.....	7
Vedlegg 3: Interne analyser	9
PESTEL	9
Interessentanalyse	10
SWOT	11
Ressursanalyse (VRIO).....	12
Vedlegg 4: Prosjektorganisering, medvirkning og høring.....	13
Prosjektorganisering	13
Aktivitets- og milepælsplan.....	13
Metodisk tilnærming	14
Dialogmøter	14
Dialogmøter/involvering av selskapets representantskap.....	14
Dialogmøter/involvering av selskapets styre.....	14
Dialogmøter/involvering av selskapets administrative og operative ledelse	15
Dialogmøter/involvering av selskapets ansatte/tillitsvalgte	15
Dialogmøte brannsjefer Nordland	15
Dialogmøter eksterne beredskapsaktører.....	15
Hørings- og innspillsprosess med eierkommuner	17
Hovedmål 2 Bærekraftig finansiering	17
Hovedmål 4 Beredskap for framtiden	18

Vedlegg 1: Strategisk orientering – Virksomhetsstrategi 2018-2022

Salten Brann IKS utarbeidet i perioden 2016-2017 en virksomhetsstrategi gjeldende for 2018-2022. Strategidokumentet inneholder 7 hovedmål med tilhørende 30 delstrategier, og med egen prosessplan for iverksettelse og gjennomføring av tiltak.

I mars 2023 ble det gjennomført en evaluering av måloppnåelse for de angitte hovedmål og delstrategier, med en karakterskala fra 1 (lavest) – 5 (høyest). Den samlede resultatoppnåelsen ble vurdert til karakteren 4, med tilhørende resultatvurdering og begrunnelse for de enkelte hovedmål og delstrategier.

I det følgende gis en kortfattet oppsummering av evalueringen:

Strategisk element	Karakter/ vurdering
<u>Ledestjerne</u> - Trygghet - nær deg!	Oppfylt
<u>Visjon</u> – Lokal beredskap- og samvirkepartner som skaper trygghet for alle i Saltenregionen.	Oppfylt
<u>Virksomhetsidé</u> – Salten Brann skal være et brann- og redningsvesen som leverer tjenester med høy faglig standard, stor kapasitet, tydelig og koordinert ledelse til konkurransedyktige betingelser for kommuner og kommersielle kunder.	Oppfylt
<u>Hovedmål 1</u> - Skape arena for beredskapssamarbeid	5
<u>Hovedmål 2</u> - Etablere effektiv beredskap ved store hendelser	4
<u>Hovedmål 3</u> - Initiere prosesser for et tettere brannsamarbeid i hele Salten regionen	3
<u>Hovedmål 4</u> - Tilby tjenester til relevante offentlige virksomhet og kommuner	4
<u>Hovedmål 5</u> - Tilby tjenester til kommersielle virksomheter	3
<u>Hovedmål 6</u> - Ledende regional pådriver for innovasjon	5
<u>Hovedmål 7</u> - Kvalitets- og forbedringsprogram for effektiv drift – «Brann 2020»	4

Tabell 1 Oversikt evaluering måloppnåelse VST 2018-2022

Hovedkonklusjonen for evalueringen er at selskapet i stor grad har oppnådd de mål og delstrategier som ble vedtatt. De områder der måloppnåelsen er mangelfull/begrenset, skyldes dette i hovedsak manglende kapasitet og ressurser for gjennomføring. Ingen av hovedmålene eller forutgående analysegrunnlag er vurdert som irrelevante eller uaktuelle i strategiperioden, men mer som et resultat av et høyt ambisjonsnivå som ikke alltid lar seg realisere. Se for øvrig egen evalueringsrapport.

Vedlegg 2: Nasjonale føringsdokument

Fremtidens brann- og redningsvesen (2023, arb.grp. JD)

Rapporten «Fremtidens brann- og redningsvesen»¹ med undertittel «Helhetlig gjennomgang av brann- og redningsområdet» ble framlagt i juni 2023 av en arbeidsgruppe nedsatt av Justis- og beredskapsdepartementet.

Arbeidsgruppens rapport omfatter en helhetlig gjennomgang av brann- og redningsområdet i Norge med mål om å styrke beredskapen, effektivisere ressursbruken og møte fremtidige utfordringer. Utvalget har vurdert organisering, kompetanse, teknologi, og samhandling på tvers av nødetater.

Hovedfunn omhandler behov for mer standardisering av organisering og utstyr, bedre koordinering mellom kommuner og økt fokus på kompetanseutvikling i brann- og redningstjenesten. Rapporten peker også på utfordringer knyttet til klimaendringer, teknologisk utvikling og en aldrende befolkning, som vil kreve økt beredskap og mer fleksible løsninger.

Blant anbefalingene er etablering av større, mer robuste brann- og redningsenheter, styrket forebyggende arbeid, og bedre utnyttelse av teknologi og data for risikovurderinger og innsatsstyring.

Brann- og redningsvesenet (Meld. St. 16, 2023-2024)

Meld. St. 16² gir en helhetlig vurdering av brann- og redningsvesenets rolle og funksjon i Norge, med mål om å styrke samfunnets beredskap. Rapporten understreker betydningen av brann- og redningsvesenet som en grunnpilar i Norges beredskapssystem, med ansvar for brannslukking, redningsinnsats, forebyggende tiltak og håndtering av komplekse hendelser som naturkatastrofer og klimaendringer. Som del av kunnskapsgrunnlaget for meldingen, omtales rapporten «Framtidens brann- og redningsvesen» (ref. kap. 0).

Blant de viktigste tiltakene er styrking av kompetanse og kapasitet i tjenesten, modernisering av utstyr, samt bedre samarbeid mellom kommuner og nødetater.

¹ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/fremtidens-brann-og-redningsvesen-helhetlig-gjennomgang-av-brann-og-redningsområdet/id2985421/>

²

<https://www.regjeringen.no/contentassets/dbc69851e2be4e80a1ec1a42d0d4c912/no/pdfs/stm202320240016000dddpdfs.pdf>

Vedlegg – Virksomhetsstrategi 2026 – 2030 Salten Brann IKS

Meldingen påpeker behovet for økt robusthet i små og sårbare kommuner og styrking av forebyggende arbeid gjennom bedre opplæring og informasjon.

Meldingen fremhever også viktigheten av å ta i bruk ny teknologi og digitalisering for å øke effektiviteten og responsen i brann- og redningstjenesten. Samlet sett har meldingen som mål å sikre trygghet for innbyggerne gjennom en mer robust og fremtidsrettet brann- og redningstjeneste.

Nå er det alvor (NOU 2023:17)

Utredningen «Nå er det alvor»³ med undertittelen «Rustet for en usikker fremtid» ble framlagt juni 2023 av et utvalg (Totalberedskapskommisjonen) oppnevnt av Justis- og beredskapsdepartementet.

Utvalget gir i rapporten gir en grundig analyse av Norges beredskaps- og sikkerhetssituasjon, i en tid preget av økt geopolitisk usikkerhet, klimaendringer og teknologiske trusler. Det framheves at Norge står overfor komplekse og sammensatte utfordringer som krever en helhetlig tilnærming til samfunnssikkerhet og beredskap.

Hovedanbefalingene inkluderer styrking av totalforsvaret, bedre koordinering mellom sivile og militære myndigheter, og økt investering i kritisk infrastruktur og digitale sikkerhetstiltak. Det pekes på behovet for mer robust beredskap mot hybride trusler, cyberangrep og naturkatastrofer.

Rapporten understreker viktigheten av at både offentlige og private aktører tar ansvar for beredskap og sikkerhet, samt at det investeres i kompetanse, ressurser og teknologiske løsninger. Målet er å gjøre Norge bedre rustet til å håndtere kriser og usikkerhet i fremtiden.

Totalberedskapsmeldingen (Meld.St. 9, 2024-2025)

Stortingsmeldingen «Totalberedskapsmeldingen. Forberedt på kriser og krig»⁴ ble presentert av Regjeringen Støre etter en tilråding fra Justis- og beredskapsdepartementet 10. januar 2025, og godkjent i statsråd samme dag.

³

<https://www.regjeringen.no/contentassets/4b9ba57bebae44d2bebf845ff6cd5f5/no/pdfs/nou202320230017000ddpdfs.pdf>

⁴ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-9-20242025/id3082364/>

Vedlegg – Virksomhetsstrategi 2026 – 2030 Salten Brann IKS

Ifølge regjeringens nettsider setter regjeringen i Totalberedskapsmeldingen retningen for en omlegging av den sivile delen av totalforsvaret og for den sivile motstandskraften. Regjeringen skal sørge for at det sivile samfunnet er forberedt på krise og krig, og utvikle et samfunn som understøtter militær innsats og som motstår sammensatte trusler.

Totalberedskapsmeldingen handler ikke om en enkelt sektor, men inneholder tiltak som berører hver enkelt, offentlig/alle sektorer, næringslivet, og identifisere 3 hovedmål:

- 1) Et sivilt samfunn som er forberedt på krise og krig
- 2) Et sivilt samfunn som motstår sammensatte trusler
- 3) Et sivilt samfunn som understøtter militær innsats

Meldingen følger opp Totalberedskapskommisjonens sine hovedanbefalinger (kap. 0) og inneholder over 100 ulike tiltak, herunder bl.a.

- Langtidsplan for sivil beredskap
- Lovfeste beredskapsråd for alle kommuner, regioner og kritiske samfunnsfunksjoner

Forsvarskommisjonen av 2021 (NOU 2023:14)

Utredningen fra Forsvarskommisjonen av 2021 la fram rapporten «Forsvar for fred og frihet»⁵ i mai 2023. Forsvarskommisjonen ble oppnevnt i desember 2021 for å vurdere sikkerhets- og forsvarspolitiske veivalg og prioriteringer for Norge i et 10–20-årsperspektiv, og synliggjøre konsekvenser for den videre utviklingen av forsvaret av Norge.

Rapporten «Forsvar for fred og frihet» omfatter en grundig vurdering av Norges forsvars- og sikkerhetspolitiske situasjon i lys av et mer krevende geopolitisk landskap. Herunder at Norges sikkerhet er truet av økt rivalisering mellom stormakter, teknologiske endringer og uforutsigbare sikkerhetstrusler, inkludert hybride og digitale angrep.

Kommisjonen anbefaler en betydelig styrking av Forsvaret, både økonomisk og strukturelt. Dette inkluderer økte investeringer i materiell, beredskap og teknologi, samt tettere samarbeid med NATO og allierte partnere. Videre vektlegges betydningen av et robust totalforsvar, hvor sivile og militære ressurser samhandler effektivt i kriser og krig.

5

<https://www.regjeringen.no/contentassets/8b8a7fc642f44ef5b27a1465301492ff/no/pdfs/nou202320230014000ddpdfs.pdf>

Rapporten konkluderer med at Norges forsvarsevne må styrkes kraftig for å bevare fred, frihet og nasjonal suverenitet i en verden preget av økende usikkerhet og konfliktpotensial.

Generalistkommunesystemet (NOU 2023:9)

Generalistkommuneutvalget ble oppnevnt i november 2020 og presenterte rapporten «Generalistkommunesystemet. Likt ansvar – ulike forutsetninger»⁶ 29. mars 2023.

Ifølge regjeringens nettsider har utvalget foretatt en helhetlig kartlegging og analyse av generalistkommunesystemet, dets utvikling og virkemåte. Utvalget har vurdert forutsetninger og rammer for å opprettholde et generalistkommunesystem, og vurdert alternativer til generalistkommunesystemet samt tiltak for å tilpasse systemet til dagens og framtidens utfordringer.

Utredningen peker på at det norske generalistkommunesystemet forutsetter at alle kommuner har samme lovpålagte ansvar, uavhengig av størrelse, ressurser og kapasitet. Utvalget analyserer bl.a. hvilke utfordringer som oppstår, særlig for små kommuner med begrensede ressurser. Dette medfører bl.a. store variasjoner i tjenestekvalitet og forvaltningsevne. Små kommuner opplever ofte utfordringer med å oppfylle sine oppgaver på grunn av manglende kompetanse og økonomi.

Utvalget foreslår tiltak for å styrke systemet, inkludert bedre samarbeid mellom kommuner, økt statlig støtte, og differensiering av oppgaver basert på kapasitet. De understreker også behovet for å modernisere lovverket og sikre bedre ressurstilgang for å opprettholde likeverdige tjenester over hele landet.

Brann- og redningsvesenforskriften

«Forskrift om organisering, bemanning og utrustning av brann- og redningsvesen og nødmeldesentralene (brann- og redningsvesenforskriften)»⁷ trådte i kraft 1. mars 2022.

Den reviderte forskriften styrker kravene til organisering, bemanning og kompetanse i brann- og redningsvesenet. Blant de viktigste endringene er økte krav til faglig kompetanse hos brann- og redningspersonell og ledere, samt tydeligere føringer for beredskapsplanlegging og risikovurdering.

⁶ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2023-9/id2968517/>

⁷ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2021-09-15-2755>

Vedlegg – Virksomhetsstrategi 2026 – 2030 Salten Brann IKS

Forskriften stiller også strengere krav til samhandling mellom brann- og redningsvesen, nødmeldesentraler og andre nødetater. Det legges større vekt på tilstrekkelig bemanning i innsatsstyrker, samt krav om tilgang til moderne utstyr og teknologi.

Videre presiseres krav til øvelser, opplæring og dokumentasjon for å sikre kontinuerlig forbedring og effektiv respons i nødsituasjoner. Målet er å styrke samfunnssikkerheten, sikre mer robuste tjenester og øke beredskapen for fremtidige utfordringer.

Vedlegg 3: Interne analyser

PESTEL

En PESTEL-analyse er en strategisk situasjonsanalyse av en virksomhets makroomgivelser, hvor PESTEL står for:

- P: politiske forhold (eng. Political)
- E: økonomiske forhold (Economic)
- S: sosiokulturelle forhold (Sociocultural)
- T: teknologiske forhold (Technical)
- E: samfunnsmessige forhold (Environment)
- L: lovmessige forhold (Legal)

Figur 1 PESTEL

Sentrale grunner for å bruke PESTEL-analyse tilknyttet kommunalt beredskapsarbeid er bl.a.:

- 1) Forberede seg på eksterne trusler og endringer (P)
- 2) Sikre effektiv ressursforvaltning (E)
- 3) Forstå samfunnets behov og forventninger (S)
- 4) Identifisere teknologiske muligheter og utfordringer (T)
- 5) Håndtere miljømessige risikoer (E)
- 6) Tilpasse seg nye lover og reguleringer (L)

De viktigste funn fra PESTEL-analysen er:

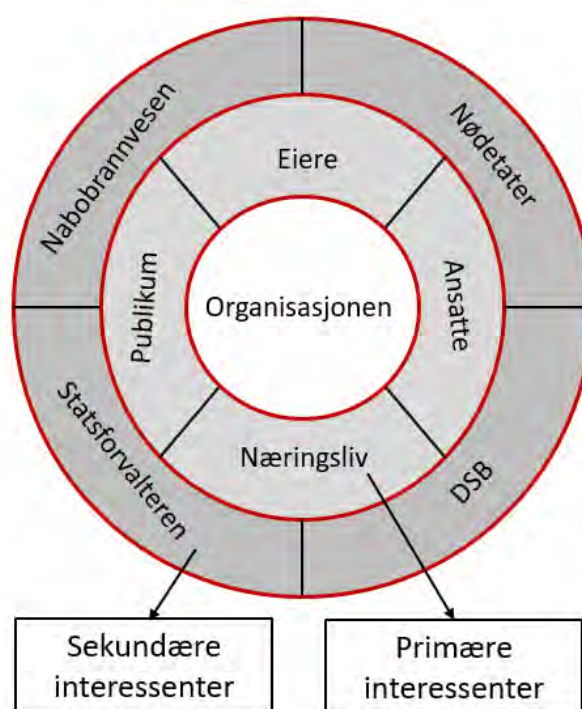
- **P:** det vises her til beskrevne stortingsmeldinger, nasjonale utredninger mv. (ref. vedlegg 2). Disse viser gjennomgående behov for å styrke beredskapsarbeidet nasjonalt, regionalt og lokalt (kommuner).
- **E:** anstrengt kommunal økonomi, vs. nasjonale føringer/forventninger til kommunal beredskap, herunder også ressurser, planverk, tiltak mm.
- **S:** aldrende befolkning, demografi, sentralisering/fracflytting (spesielt yngre)
- **T:** avhengighet av digitale systemer (informasjonssikkerhet, operativitet, oppdatert teknologi og kompetanse)
- **E:** utfordringer knyttet til klima/ekstramvær, forurensninger (IUA), beredskap/hendelseshåndtering mm.
- **L:** behov for tydeligere rollefordeling beredskapsaktører (stat, kommuner), overholdelse av lover og forskrifter mm.

Interessentanalyse

For Salten Brann handler en interessentanalyse om å kartlegge hvem som påvirkes av eller har innflytelse på brann- og redningstjenesten. Dette er avgjørende for å sikre god samhandling, effektiv ressursbruk, kommunikasjon, prioritering, tiltak og vellykket beredskapsplanlegging. Analysen identifiserer hvilke interessenter som er utenfor (sekundære) og innenfor egen organisasjon/omgivelser (primære) og hvilken rolle, relasjon, innflytelse, påvirkning, myndighet, forventning mv. disse har.

Primære interessenter: Dette er de interessentene som har en direkte interesse i eller blir direkte påvirket av strategiplaner, brannordning, forebygging og hendelseshåndtering.

Sekundære interessenter: har en indirekte interesse i, eller påvirkning på beskrevne områder. Disse blir ikke nødvendigvis direkte påvirket, men kan ha en viktig rolle i rammebetingelser, forutsetninger mv.

Figur 2 Interessentkart (utdrag)

Utdrag av interessentanalyse (primære og sekundære interessenter):

Primære interessenter	Sekundære interessenter
Eierkommuner/ representantskapet	Nødetater - politi (112)
Styret	Nødetater - helse (113)
Ledelse/medarbeidere	Nabobrannvesen (Nordland)
Innbyggere Salten	DSB
Næringsliv Salten	Statsforvalteren i Nordland

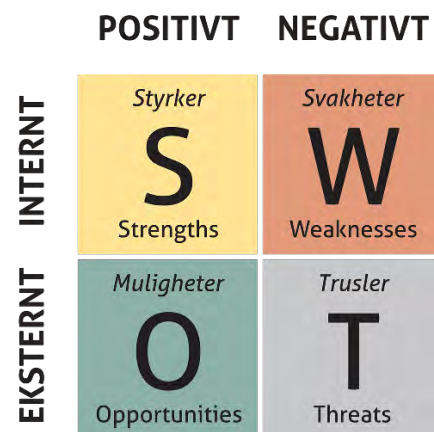
Tabell 2 Interessenter (utdrag)

SWOT

SWOT-analyse er tilsvarende som PESTEL, en situasjonsanalyse som omhandler en virksomhets status og framtidsutsikter knyttet til:

- S: interne styrker (eng. Strengths)
- W: interne svakheter (Weakness)
- O: eksterne muligheter Opportunities)
- T: eksterne trusler (Threats)

Figur 3 SWOT

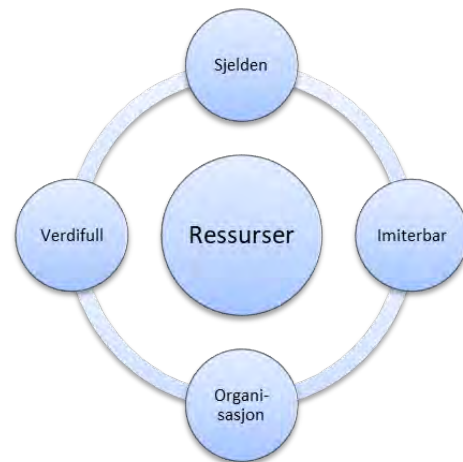
Den utførte SWOT-analysen gir Salten Brann en helhetlig forståelse av selskapets beredskapsevne. Den hjelper med å:

- Bygge videre på styrker (kompetanse, samhold, motivasjon, materiell mv.)
- Redusere svakheter (forventninger/ambisjoner vs. rammer, grunnutdanning m.fl.)
- Utnytte muligheter (innovasjon, økt samarbeid andre, kommersielle inntekter mv.)
- Forberede seg på trusler (økonomi/finansiering, bemanning/rekruttering m.fl.)

Ressursanalyse (VRIO)

Virksomheter har ulike ressurser som kan deles inn i:

- fysiske ressurser
- finansielle ressurser
- organisatoriske ressurser
- relasjonsbaserte ressurser
- kompetansebaserte ressurser

Figur 4 VRIO

Disse kan organiseres/grupperes mht.:

- **V:** Verdifulle (eng. Value)
- **R:** Sjeldenhet (Rare)
- **I:** Imiterbarhet (Imitability)
- **O:** Organisasjon (Organization)

En VRIO-analyse er et strategisk verktøy som brukes til å identifisere og evaluere en organisasjons kritiske interne ressurser og kapabiliteter. For kommunal brann- og redningstjeneste er en VRIO-analyse viktig fordi den hjelper med å:

- Forstå hvilke ressurser som gir operativ, taktisk og strategisk styrke
- Prioritere investeringer i utstyr, kompetanse og organisasjon
- Sikre effektiv bruk av ressurser for best mulig beredskap
- Tilpasse tjenesten til nye utfordringer, krav trusler mv.

For Salten Brann vurderes dette konkret til å ha sentrale ressurser innenfor (utdrag):

- Verdifull (V): Høyt kvalifiserte brannmannskaper og ledelse, spesialisert utstyr, beredskapsplaner, effektiv respons på ulykker
- Sjeldenhet (R): Lokalkunnskap, spesialkompetanse innen ulike brann- og redningsscenarier, dykkertjeneste, kjemikaliehåndtering mv.
- Imiterbarhet (I): Godt samarbeid mellom nødetater, operasjonell erfaring og hendelseshåndtering, kultur for beredskap
- Organisering (O): Klare ledelsesstrukturer, krisehåndteringsplaner, opplærings- og kompetanseprogrammer

Vedlegg 4: Prosjektorganisering, medvirkning og høring

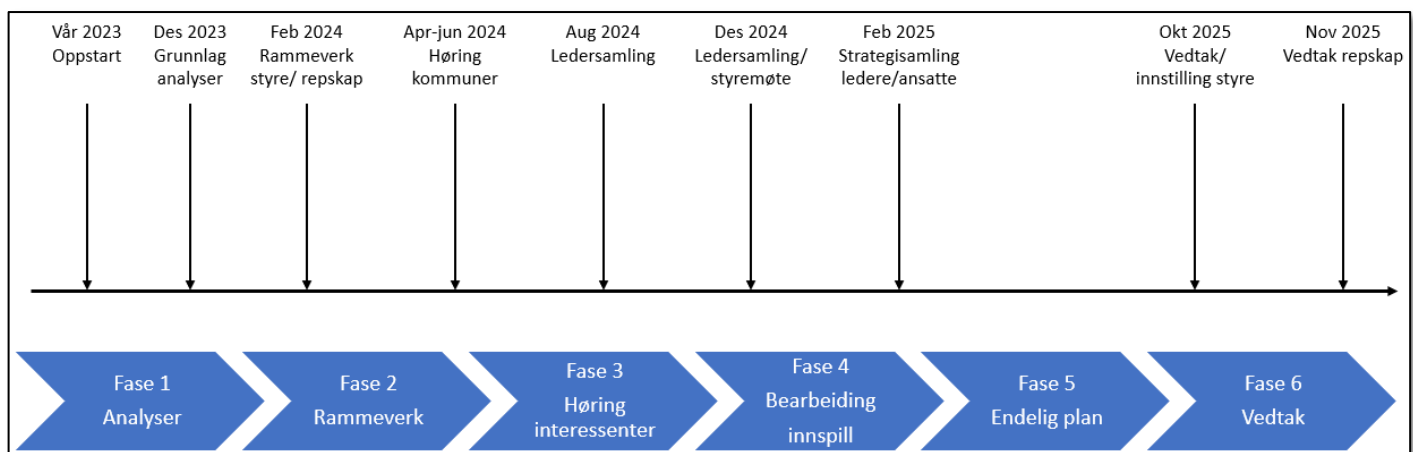
Prosjektorganisering

Utarbeidelsen av virksomhetsstrategien er gjennomført med følgende prosjektorganisering:

Prosjekteier:	Styret Salten Brann IKS
Prosjektleder:	Per Gunnar Pedersen, Daglig leder/ Brann- og redningssjef
Prosjektgruppe:	Kjetil Haugen, Assisterende daglig leder/ Varabrannsjef Tor Sommernes, Kvalitetsleder
Prosjektstøtte:	Kjetil Woje, Seniorrådgiver Bedriftskompetanse AS

Aktivitets- og milepælsplan

Prosjektet har fulgt følgende aktivitets- og milepælsplan

Figur 5 Aktivitets-/milepælsplan

I tillegg til konkrete samlinger/møter angitt i prosjekt-/framdriftsplanen, er det gjennomført en rekke interne og eksterne møter både for å framskaffe data/grunnlag for analyser, høringer, bearbeidinger mv.

Metodisk tilnærming

Utarbeidelsen av virksomhetsstrategien er gjennomført etter følgende metodiske tilnærming:

- 2) Kartlegging og strategiske analyser
- 3) Bruk av nasjonale referansedokument, lovverk, veiledere etc.
- 4) Interne rapporter, utredninger, virksomhetsplaner mv.
- 5) Dialogmøter/involvering med
 - Representantskaper
 - Styret
 - Administrativ og operativ ledelse
 - Ansatte/tillitsvalgte
- 6) Hørings- og innspills prosess med eierkommuner

De strategiske analysene er benyttet med følgende verktøy:

- PESTEL-analyse
- Interessentanalyse
- SWOT-analyse
- VRIO-analyse

I vedlegg 3 er det gitt en kort beskrivelse av de enkelte analyseverktøy.

Dialogmøter

Dialogmøter/involvering av selskapets representantskap

Selskapets representantskap har vært involvert i prosessen med utvikling av ny virksomhetsstrategi gjennom bl.a. eiermøte i september 2024 (ref. Figur 5)

Dialogmøter/involvering av selskapets styre

For selskapets styre har det vært en løpende prosess fra beslutningen/styrevedtak i september 2023 om utarbeidelse av ny virksomhetsstrategi, fram til endelig vedtak i styret og representantskapet mai 2025. Styret har jevnlig fått orientering om status og utvikling i prosessen, men har også aktivt deltatt gjennom strategisamlinger og dialogmøter knyttet til spesielt strategiske resultatområder med målformuleringer, samt nasjonale utredninger/rapporter mv. (ref. vedlegg 2). Det har også blitt invitert inn i dialogmøter med eksterne beredskapsaktører.

Dialogmøter/involvering av selskapets administrative og operative ledelse

Utviklingen av ny virksomhetsstrategi har vært godt forankret i selskapets administrative ledelse. Dette delvis ved at daglig leder/brannsjef har vært prosjektleder, og hvor assisterende daglig leder/varabrannsjef samt kvalitetsleder har inngått i prosjektgruppen. I tillegg har selskapets administrative ledergruppe ved flere anledninger deltatt aktivt i strategisamlinger og i høringer underveis i prosessen.

Dialogmøter/involvering av selskapets ansatte/tillitsvalgte

Selskapet har gjennomført såkalt Utvidet ledersamlinger (ULS) hvor hovedstrukturen («Strategihuset») er gjennomgått. Det er også kommet inn, og behandlet, skriftlige innspill og kommentarer vedr. spesielt verdigrunnlaget og formuleringene av disse.

Dialogmøte brannsjefer Nordland

I forbindelse med årsmøte i 110 Nordland ble det gjennomført et dialogmøte med brannsjefene i Nordland 23. november 2023. Aktuelle tema som ble diskutert var (kort utdrag):

- Kommunalt beredskapsansvar, lokale beredskapsbehov
- Utfordringsbildet i Nordland
- Samfunnsforventninger, generalistkrav
- Beredskapssamarbeid over kommunegrenser
- Regionale samarbeids- og støttestrukturer
- Styrke myndighet og koordinering på nasjonalt nivå
- Tydeligere grensesnitt mot helse og politi
- Kompetansebygging (fagskole, Norges Brannskole)

Dialogmøter eksterne beredskapsaktører

Som en del av kunnskapsgrunnlag og i samsvar med anbefalinger fra bl.a. flere utredninger, NOU-rapporter mv. om økt samhandling og koordinering mellom ulike beredskaps-/nødetater, er det gjennomført flere dialogmøter med eksterne aktører. I det følgende presenteres korte utdrag/kulepunkt fra disse møtene.

Nordland politidistrikt v/Arne Hammer, Jan Tore Hagnes

- Dialogmøte 1. november 2023
- Ref. aktuelle NOU-er mv. (ref. vedlegg 2). Sier noe om retninger og valg framover.

Vedlegg – Virksomhetsstrategi 2026 – 2030 Salten Brann IKS

- Dyster geopolitisk situasjon mht sikkerhets-/beredskap (krise/krig), hybride trusler mv.
- Bør tas inn i strategiprosesser (inkl. Salten Brann)
- Bør øke samarbeid på tvers av myndighetsnivå, beredskapsorganisasjoner m.fl. Ref. beredskapsråd. Gjelder spesielt på strategisk nivå (har mer samarbeid/samhandling på taktisk/operativt nivå).
 - o Finne aktuelle scenarier/analyseområder for lokalt og regionalt samarbeid, planverk, øvelser/trening mv.
- Utfordringer mht. ulike styrings-/linjeorganisasjoner (politi/stat, brann/kommuner m.fl.)
- Behov for bedre (kommunale) planverk sikkerhet og beredskap.

Forsvarskommisjonen av 2021 v/Tone Vangen, Politidirektoratet

- Strategiseminar 13. november 2023
- Ref. rapport «Forsvar for fred og frihet» (kap. 0)
- Hovedbudskap og -anbefalinger
 - o «Utfordringene og truslene Norge vil stå overfor, kan ikke løses med militære midler alene.»
 - o «Kommende investeringer i sikkerhet, forsvar og beredskap må omfatte tiltak som treffer store deler av bredden av totalforsvaret.»
- Samfunnets totale motstandskraft, sivilt – militært samarbeid/totalforsvar
 - o Status forsvarsevne
 - o Nasjonal motstandsdyktighet
 - o Nye krav til styring, ledelse og ressursbruk
 - o Personell og kompetansebehov
- Forhold/anbefalinger som særskilt kan berøre Nord-Norge/ Nordland/ Bodø
 - o Fast og forutsigbar tilstedeværelse
 - o Det fellesoperative får større betydning
 - o Planverk for regionen som integrert område
- Betydningen for Salten Brann?

Totalberedskapskommisjonen v/Odd Jarl Borch, Nord Universitet

- Strategiseminar 13. november 2023
- Ref. rapport «Nå er det alvor» (kap. 0)
- Utvikling i krisespekteret – hvorfor er det alvor?
- Hva kjennetegner fremtidens beredskapsutfordringer?
- Ekstremvær – naturkatastrofer
- Fra dyp fred til sikkerhetspolitiske kriser og krig
- Bemanning av beredskap i hele krisespekteret
- Arbeidsdeling brann og redning, og andre aktører
- Generelle konklusjoner og anbefalinger fra Totalberedskapskommisjonen

Framtidens brann- og redningsvesen v/Øistein G. Karlsen, Samfunnsbedriftene

- Strategiseminar 23. november 2023
- Ref. rapport «Framtidens brann- og redningsvesen» (kap. 0)
- Utfordringer kommunal økonomi
- Utfordringer mht. demografi, aldrende befolkning, setter press på kommuner (ressurser beredskap, tjenesteomfang mv.)
- Økt pendling vanskeliggjør rekruttering og kompetansebygging deltidspersonell
- Utfordringer mht. klima/ekstremvær, miljø/grønt skifte, teknologisk utvikling, sosiokulturelle/-økonomiske forhold
- For lite fokus på forebygging, risikoanalyser

Hørings- og innspillsprosess med eierkommuner

Etter vedtak fra representantskap/eiermøte i februar 2024, ble det besluttet at selskapets eierkommuner skulle inviteres til å gi tilbakemelding på hovedmål 2 Bærekraftig finansiering samt hovedmål 4 Beredskap for fremtiden. Iht. vedtaket ble det i mars 2024 oversendt et grunnlag til kommunene for innspill og dialog inkl. et kortfattet notat som orienterte om selve strategiprosessen.

Etter fristens utløp i juni 2024 kom det inn tilbakemeldinger fra 7 av de 10 eierkommunene. På generelt grunnlag var det positiv tilbakemelding fra kommunene om å bli invitert til å gi innspill til prosessen og de beskrevne hovedmålene. Samtidig var det et ønske om å se strategiprosessen i sammenheng med revisjon av brannordningen, samt felles eierstrategi for de interkommunale selskap. Kommunene understreket at den presenterte framdriftsplanen ikke lot seg gjennomføre av hensyn til kommunale møteplaner, herunder budsjettprosesser, årshjulsaktiviteter mv., og ba om en forlengelse av prosessperioden fram til 1. juni 2025.

Kort oppsummert var tilbakemeldingene knyttet til hovedmålene som følger:

Hovedmål 2 Bærekraftig finansiering

- Det vises til krevende kommunal budsjettprosess 2025 (og videre økonomiplaner), grunnet bl.a.
 - o Økning frie inntekter er lavere enn økte kostnader
 - o Press på demografi, merkostnader flyktningmottak, press på tjenesteleveranser (spesielt helse, oppvekst)
- Ikke økonomisk bærekraftig mht. økning budsjett/ økonomiplan Salten Brann
- Det må utarbeides planer for reduksjon av driftsutgifter, mer effektiv/smartere drift, økt digitalisering/ robotisering, smartere/ mer effektive innkjøp etc.

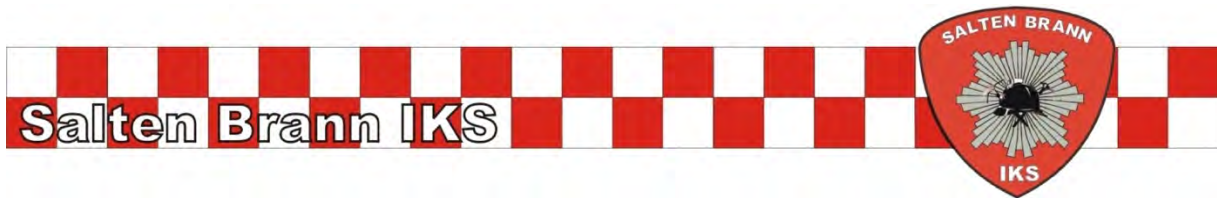

Vedlegg – Virksomhetsstrategi 2026 – 2030 Salten Brann IKS

- Ny virksomhetsstrategi/finansiering må kunne være fleksibel for å hensynta omskiftende økonomiske realitet.

Hovedmål 4 Beredskap for framtiden

- Man forventer økt påvirkning klima/ekstremvær som vil utfordre kommunal infrastruktur og opprettholde samfunnskritiske funksjoner.
- Behov for oppdatering og forsterkning av beredskapsplaner, samarbeid (nabo)kommuner og nødetater.
- Forskyving av beredskap innenfor helse og politi (statlige oppgaver) til kommunale beredskapsressurser (brann og redning) er utfordrende, både mht. økonomi, kapasitet, kompetanse mv.
- Behov for at selskapet sammen med eierkommunene må kunne ivareta beredskapsmessige behov i møte med andre type kriser.
- For å møte framtidens kriser trolig vil være behov for mer ressurser til brann og redning.
- Kommunene opplever ikke å ha fått delegert nye/ utvidete beredskapsoppgaver eller (statlige) forventninger om økt beredskapskapasitet.

Styret – Salten Brann IKS

Styresak nr. 51/25

29. september 2025

Innstilling til Representantskapet nr. 18/25

VIRKSOMHETSSTRATEGI

- Vedlegg A – Virksomhetsstrategi
- Vedlegg B – Vedleggsrapport til virksomhetsstrategi

Oppsummering

Salten Brann IKS har utarbeidet et nytt forslag til virksomhetsstrategi for perioden 2026–2030. Strategien skal sikre både robust, sikker og effektiv drift av brann- og redningstjenesten i Salten-regionen, samtidig som den ivaretar framtidige beredskapsutfordringer knyttet til blant annet ekstremvær, klimautfordringer og et skjerpet sikkerhetspolitisk klima. Strategidokumentet er bygget på selskapets vedtatte brannordning og nasjonale føringer, herunder stortingsmeldinger og offentlige utredninger (NOU-rapporter). Hovedtrekkene i strategien kan oppsummeres slik:

- **Ledestjerne:** «Trygghet – nær deg» (videreført)
- **Visjon:** «Ansvarlig brann- og redningsvesen som skaper trygghet for alle, nå og i framtid.»
- **Verdier:** «Sikkerhet – Samarbeid – Profesjonell»
- **Misjon:** «Salten brann skal levere effektive tjenester med god faglig standard, og tydelig lederskap.»
- **Hovedmål**
 - o **HM 1: Sikker og effektiv drift**
 - o **HM 2: Bærekraftig finansiering**
 - o **HM 3: Bærekraftig utvikling og miljø**
 - o **HM 4: Beredskap for fremtiden**

I saksfremlegget redegjøres det for virksomhetsstrategiens mål bilde, prosess, analyser og hovedkonklusjoner. Videre foreslås vedtak som innebærer at styret godkjenner den nye strategien, anbefaler denne til selskapets representantskap og iverksetter implementering hvor tiltaks- og handlingsplaner skal utvikles i tett samarbeid med medarbeiderne og interessentene.

Forslag til vedtak:

Styret ber representantskapet om å fatte følgende vedtak:

1. «Ny virksomhetsstrategi for Salten Brann IKS 2026–2030» godkjennes av representantskapet som overordnet styringsdokument for selskapets utvikling.

Bakgrunn for saken

Salten Brann IKS leverer brann- og redningstjenester til kommunene Bodø, Fauske, Sørfold, Saltdal, Hamarøy, Beiarn, Gildeskål, Meløy, Steigen samt Værøy. Den forrige virksomhetsstrategien (2018–2021) er grundig evaluert, og det er samtidig gjort omfattende analyser av framtidige behov og utfordringer.

Den nye strategien bygger særlig på:

- Kommunenes vedtatte brannordninger
- Nasjonale føringer fra blant annet *Fremtidens brann- og redningsvesen* (arb.gr. JD, 2023), *Brann- og redningsvesenet* (Meld. St. 16, 2023–2024), *Nå er det alvor* (NOU 2023:17) og *Totalberedskapsmeldingen* (Meld. St. 9, 2024–2025)
- Involvering av eierkommunene gjennom hørings- og innspill prosesser
- Medvirkning fra styre, representantskap, ansatte og tillitsvalgte
- Interne og eksterne analyser (PESTEL, SWOT, VRIO, interessentanalyser mv.¹)

Formålet med strategien er å sikre en fremtidsrettet, helhetlig og forutsigbar retning for selskapet. Samtidig skal strategien bidra til at Salten Brann, i samarbeid med sine eierkommuner, blir i stand til å håndtere nåværende og fremtidige oppgaver innen forebygging og beredskapsarbeid.

Prosessbeskrivelse

Utviklingen av den nye virksomhetsstrategien har pågått siden høsten 2023 og har involvert en omfattende dialog med sentrale interessenter:

1. Prosjektorganisering
 - o Prosjekteier: Styret i Salten Brann IKS
 - o Prosjektleder: Daglig leder/Brannsjef
 - o Prosjektgruppe: Assisterende daglig leder, kvalitetsleder samt ekstern rådgiver
2. Involvering av styrende organer
 - o Representantskapet (eiermøter/høringsrunder), særlig knyttet til finansiering og framtidsplaner
 - o Styret med løpende orientering og strategiske drøftinger
 - o Administrative og operative ledere i selskapet (ledermøter, strategisamlinger)
3. Dialog med eksterne beredskapsaktører
 - o Nordland politidistrikt, Forsvarskommisjonen av 2021, Totalberedskapskommisjonen mv. for å belyse nasjonale og regionale beredskapsbehov
 - o Nabobrannvesen i Nordland for å sikre samhandling og koordinering.
4. Høringsprosess med eierkommuner
 - o Innspill på bærekraftig finansiering (HM 2) og framtidig beredskap (HM 4)
 - o Kommunene understreket behov for forutsigbarhet i økonomiplanlegging og tettere samsvar mellom krav, rammer og kostnadsfordeling.
5. Strategiske analyser (PESTEL, SWOT, VRIO, interessentanalyser)
 - o Metoder for å avdekke interne styrker/svakheter samt ytre muligheter/trusler

¹ Strategiske verktøy som belyser eksterne forhold, styrker/svakheter og interne ressurser.

- o For å belyse kritiske faktorer knyttet til personell, materiell, finansiering, klimaendringer, sikkerhetstrusler og teknologisk utvikling

Resultatet av prosessen er et forslag til virksomhetsstrategi som skal balansere selskapets driftsbehov (sikker, effektiv og profesjonell beredskap) med nødvendige forberedelser for framtidige kriser og utfordringer (ekstremvær, samfunnssikkerhet, krig og konflikt).

Drøfting

I tråd med nasjonale føringer og selskapets egne analyser er det tydelig at Salten Brann IKS må ivareta to grunnleggende hensyn i strategiperioden:

1. Opprettholde og forbedre daglig drift
 - o Forsvarlig nivå på forebyggende arbeid, brannslukking og redningsoperasjoner
 - o Tilstrekkelig kompetanseutvikling, organisering og ledelse
 - o Behov for å sikre arbeidsmiljø og HMS (herunder brannstasjoner), samt stabile og forutsigbare driftsressurser (herunder materiell/kjøretøy)
2. Tilpasning til nye og skjerpede beredskapsbehov
 - o Ekstremvær, oversvømmelser, naturkatastrofer mv.
 - o Sikkerhetspolitiske endringer (totalforsvarstankegang, krise/krig)
 - o Geopolitisk uro og behov for robusthet i kritisk infrastruktur
 - o Økt krav til klimatilpasning og miljøhensyn

Sentrale utfordringer er knyttet til eierkommunenes pressede økonomi, strengere krav til kompetanse og bemanning, samt en vedvarende usikkerhet omkring ny lov- og forskriftsutvikling. For å demme opp for dette legger strategien vekt på fortsatt satsing på kommersielle alarmtjenester (ABA), kurs/øvingssenter og andre eksterne inntektsmuligheter, men med nødvendig risikovurdering.

Fordeler ved ny strategi:

- Tydeliggjør rollefordeling og forventningsavklaring mellom selskapet og eierkommunene
- Legger til rette for mer robust samarbeid mellom nødetater og aktører (bl.a. politi, forsvar og helse)
- Økt fokus på bærekraft, digitalisering og innovasjon som kostnadsdempende og kvalitetssikrende tiltak

Mulige risikofaktorer:

- Manglende økonomiske rammer kan forsinke nødvendige investeringer i mannskap, stasjoner og utstyr
- Raskt eskalerende trusselbilde (ekstremvær, krig og cyberangrep) kan kreve omprioriteringer
- Nye nasjonale føringer som kan påvirke organisering og framtidig finansieringsstruktur

Implementering og gjennomføring virksomhetsstrategi

Kapittel 6 i virksomhetsstrategien orienterer om at det skal utarbeides en egen implementeringsplan som bl.a. skal omhandle:

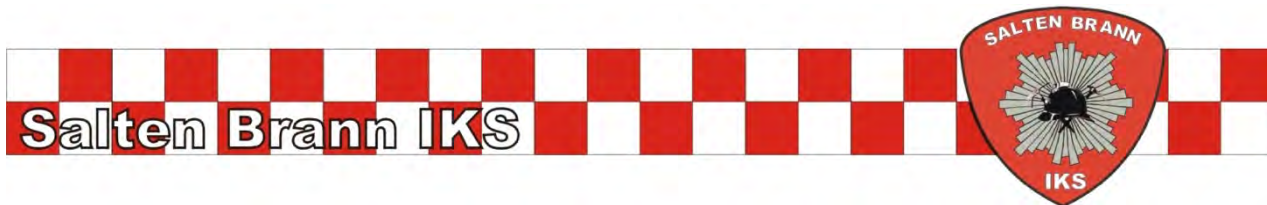
- Satsningsområder med tiltaksplaner
- Suksesskriterier
- Målstyring og rapportering
- Evaluering og rullering

Det er nå igangsatt planlegging av et forprosjekt som skal forberede og konkretisere implementering og gjennomføring av virksomhetsstrategien. Formålet med forprosjektet er i tillegg å sikre en tidlig forankring og bevisstgjøring av strategiplanen i hele Salten Brann, og hva denne vil bety for selskapets utvikling. Det skal legges til rette for bred medvirkning og involvering av så vel ledere som mannskap, hel- og deltid. Disse inviteres til å kunne melde inn ønsker om bidrag ut i fra kompetanse, erfaring og interesse for ulike hoved- og delmål. Her vil det benyttes effektive digitale prosessverktøy i kombinasjon med fysisk medvirkning, for å sikre en ressurs-effektiv tilnærming og måloppnåelse.

Ledelse og organisering av forprosjektet vil bli besluttet så raskt som mulig, og hvor også eksterne beredskapsaktører, samarbeidspartnere og øvrige interessenter (inkl. eierkommuner) identifiseres. Forprosjektet skal også hensynta gjensidig påvirkning mellom virksomhetsstrategien, nye og tidligere vedtatte brannordninger, samt etablering av alarmselskap/øvrige kommersielle inntekter.

Konklusjon

Det tilrådes at styret anbefaler representantskapet om å vedta den nye virksomhetsstrategien 2026–2030. Strategien gir et solid fundament for videre drift, utvikling og beredskap i Salten Brann IKS, i tråd med selskapets ledestjerne «Trygghet – nær deg». Gjennom forutsigbar finansiering, bærekraftig utvikling og en oppdatert beredskapsplanlegging styrkes selskapets kapasitet til å håndtere både dagens og morgendagens utfordringer.

Styret – Salten Brann IKS

Styresak nr. 55/25

29. september 2025

Innstilling til representantskapet nr. 20/25

REPRESENTANTSKAPETS MØTEPLAN 2026

Vedlagt til saken er forslag til møteplan for representantskapet 2026

Forslag til vedtak

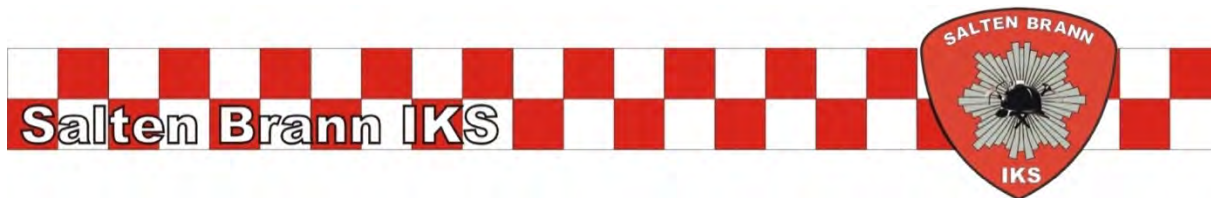
- 1. Møteplan for 2026 godkjennes.*

Hilsen

Per Gunnar Pedersen
Daglig leder og brannsjef
Salten Brann IKS

REPRESENTANTSKAPETS MØTEPLAN I SALTEN BRANN IKS 2026

Temafokus	Dato	24. Feb. (tir) Eiermøte	29. Mai. (fre) Representantskap	25. Sep. (fre) Eiermøte v/behov	6. Nov. (fre) Representantskap
Årsregnskap/årsberetning 2026			X		
Budsjettrevisjon 2026			X		X
Budsjett- og økonomiplan 2027-2030					X
Valg av styremedlemmer og vara			X		
Fastsetting av styregodtgjørelse			X		
Fastsetting av revisors godtgjørelse			X		
Kompetanseheving av eierkompetanse	X			X	
Resultat- og økonomirapportering			X		X
Møteplan 2027				X	X
Sak; Utredning av 110 samarbeid og alarmselskap	X			X	
Sak; Økonomisk arbeidsgruppe	X		X	X	X
Sak; Utvikling av eierstyringsstrategi	X		X		

Styret – Salten Brann IKS

Styresak nr. 56/25

29. September 2025

Innstilling til representantskapet nr. 21/25

ETABLERING AV ARBEIDSGRUPPE – MANDAT FOR UTREDNING AV BÆREKRAFTIG FINANSIERING

- Vedlegg; Mandat for økonomisk arbeidsgruppe

Bakgrunn

Salten Brann IKS står overfor økende økonomiske forpliktelser knyttet til drift, investeringer og framtidige krav til beredskap og tjenestekvalitet. For å sikre forutsigbar og rettferdig finansiering mellom eierkommunene, samt et bærekraftig økonomisk fundament for selskapet, er det behov for en helhetlig gjennomgang av dagens finansieringsmodell. Det vises til vedtak i RS 16/24, budsjett- og økonomiplan for 2025-2028 som følger;

Det etableres en arbeidsgruppe bestående av representanter fra kommunene og selskapet med oppgave om å utrede fremtidige bærekraftige løsninger for langsiktig finansiering av Salten brann IKS. Styret foreslår mandat i eiermøtet i februar i 2025.

Det er innhentes en økonomisk tilstandsrapport fra BDO. Denne gir et faktabasert grunnlag for videre arbeid og inneholder foreløpige vurderinger og anbefalinger som bør utredes nærmere. Rapporten er klar ved utgangen av oktober måned 2025.

Forslag til organisering

Det foreslås å etablere en arbeidsgruppe som gis ansvar for å utrede og anbefale bærekraftige finansierings- og kostnadsfordelingsmodeller for Salten Brann IKS. Arbeidsgruppen ledes av daglig leder, og følgende sammensetning legges til grunn:

- Daglig leder (arbeidsgruppeleder)
- Økonomiansvarlig, Salten Brann IKS
- Representant fra større eierkommune, Bodø kommune
- Representant fra mindre eierkommune, Sørfold kommune
- Representant fra BDO deltar ved behov som fagressurs

Styret fungerer som oppdragsgiver og mottar delrapporter underveis samt endelig anbefaling til beslutning.

Utgifter til eventuell reise og arbeidstid bæres av deltagerne selv. Det planlegges med at arbeidsgruppen rapportere til eierne innen utgangen av mai 2026.

Forslag til vedtak

- 1. Styret ber representantskapet om å godkjenne mandat for økonomisk arbeidsgruppe.*
- 2. Arbeidsgruppen utvides med en representant for selskapets ansatte.*

MANDAT FOR ARBEIDSGRUPPE – BÆREKRAFTIG FINANSIERING AV SALTEN BRANN IKS

Formål og bakgrunn

Styret i Salten Brann IKS har besluttet å etablere en arbeidsgruppe med ansvar for å vurdere og anbefale bærekraftige finansieringsmodeller for selskapet. Bakgrunnen er økende krav til økonomisk forutsigbarhet, effektiv ressursutnyttelse og langsiktig håndtering av beredskapsoppgaver i eierkommunene.

Som grunnlag for arbeidet vil det foreligge en økonomisk tilstandsrapport utarbeidet av BDO, som skal danne faktabasert grunnlag for vurderinger og anbefalinger.

Mandat

Arbeidsgruppen skal innenfor rammen av dette mandatet:

- Gjennomgå og analysere økonomisk tilstandsrapport utarbeidet av BDO.
- Identifisere eksisterende finansielle utfordringer og risikoelementer.
- Utrede alternative finansierings- og kostnadsfordelingsmodeller, herunder:
 - Fordeling basert på befolkningstall, inntektsnivå eller risikoprofil.
 - Gebyr- eller avgiftsbaserte ordninger.
 - Investerings- og kapitalplaner for større anskaffelser.
- Vurdere forslagene opp mot gjeldende lovverk, eierkommunenes økonomiske bæreevne og krav til beredskap.
- Utarbeide et helhetlig beslutningsgrunnlag med anbefalinger til styret.

Organisering og ansvar

Oppdragsgiver

Styret i Salten Brann IKS er oppdragsgiver og godkjenner mandat, samt endelig leveranse.

Prosjektledelse

Daglig leder i Salten Brann IKS leder arbeidsgruppen og er ansvarlig for fremdrift, koordinering og rapportering til styret.

Arbeidsgruppens sammensetning (foreslått)

| Rolle | Funksjon |

|-----|-----|

| Daglig leder (leder av arbeidsgruppen) | Salten Brann IKS |

| Økonomiansvarlig / controller | Salten Brann IKS |

| Representant fra større eierkommune | Administrativt nivå, økonomi |

| Representant fra mindre eierkommune | Rådmann / økonomi |

| Representant fra revisjon / tilsyn (ved behov) | Observatør |

| Representant fra BDO | Faglig støtte ved behov |

Styring og rapportering

Styret fungerer som styringsgruppe og mottar rapportering etter følgende prinsipper:

- Muntlig orientering etter hvert hovedmøte.
- Skriftlig statusrapport ved milepæler.
- Endelig rapport med anbefalinger legges frem for formell behandling.

Leveranser

Arbeidsgruppen skal levere følgende:

- Oppsummering av økonomisk situasjon basert på BDO-rapport.
- Analyse av utfordringer og fremtidig risikobilde.
- Vurdering av minimum tre alternative finansieringsmodeller.
- Sluttrapport med anbefalinger og beslutningsgrunnlag for styret.

Fremdriftsplan (foreløpig)

| Fase | Aktivitet | Tidsperiode |

|-----|-----|-----|

| 1 | Oppstart og mandatforankring | Uke X |

| 2 | Gjennomgang av BDO-rapport | Uke X–X |

| 3 | Utredning av modeller | Uke X–X |

| 4 | Dialog med eierkommuner | Uke X |

| 5 | Utarbeidelse av sluttrapport | Uke X |

| 6 | Fremleggelse i styret | Uke X |

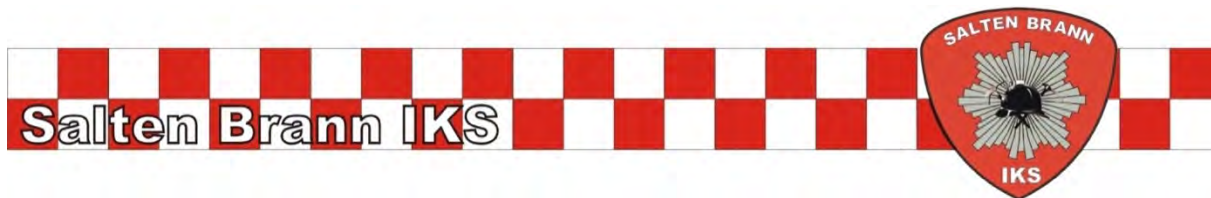
Arbeidsform

Arbeidsgruppen møtes fysisk eller digitalt etter behov. Daglig leder innkaller og leder møtene.

Beslutninger tas på grunnlag av konsensus. Dersom enighet ikke oppnås, skal alternative forslag fremmes i rapporteringen til styret.

Varighet

Arbeidsgruppen opererer frem til endelig rapport er behandlet av styret. Mandatet kan ved behov justeres av styret etter forslag fra prosjektleder.

Styret – Salten Brann IKS

Styresak nr. 57/25

29. September 2025

Innstilling til representantskapet nr. 22/25

MANDAT OG PROSESSBESKRIVELSE FOR UTARBEIDELSE AV EIERSTYRINGSSTRATEGI

- Vedlegg; Detaljert prosessbeskrivelse

Bakgrunn

Styret har tidligere drøftet behovet for en helhetlig og oppdatert eierstyringsstrategi som tydeliggjør roller, ansvar og forventninger mellom eierkommunene og selskapet. Både revisjoner i brann- og redningssektoren nasjonalt, anbefalinger fra arbeidsgiverorganisasjonen Samfunnsbedriftene og BDOs fagrapporter tilsier at interkommunale selskaper bør ha oppdatert og dokumentert eierstyringspraksis. Forankring av styringsprinsippene er avgjørende for å sikre langsiktig bærekraft, forutsigbar finansiering og god samhandling mellom representantskap, styre og administrasjon. Formålet med arbeidet er å etablere en felles eierstyringsstrategi som sikrer tydelige roller, god samhandling og forutsigbar styring mellom eierkommunene og Salten Brann IKS.

Det vises også til representantskapets vedtak i RS 13/25, 23/5-25, punkt 2 som følger;

Representantskapet ber om at det igangsettes en prosess med å få plass en eierskapsstrategi for Salten Brann IKS, i et samarbeid med eierkommunene, og at det legges frem en sak til neste representantskapsmøte som inneholder forslag til mandat og organisering.

Forslag til prosess

Det foreslås å gjennomføre et strukturert utviklingsløp frem mot representantskapsbehandling ultimo mai 2026, med følgende hovedfaser:

1. Oppstart og mandatfastsettelse (KV1 2025).
2. Konkurranse om konsulentbistand innenfor øvre ramme for direkteanskaffelse, finansiert av eierkommunene.
3. Kartlegging og analyse av dagens styringsmodell med innhenting av innspill fra eierkommunene.
4. Utarbeidelse av forslag til eierstyringsstrategi basert på anbefalinger fra Samfunnsbedriftene og BDO.
5. Høring og forankring hos eierkommunene.
6. Endelig behandling og vedtak i representantskapet mai 2026.

Organisering

Rolle	Ansvar
Oppdragsgiver	Representantskapet
Styringsgruppe	Styret i Salten Brann IKS
Prosjektleder	Daglig leder
Faglig støtte	Ekstern konsulent (anskaffes gjennom konkurranse)
Arbeidsgruppe	Styreleder, leder rep skap, 1 eierrepresentanter, 1 kommune-direktør og 1 ansatte representant.

Økonomi

Kostnadene for arbeidet med eierstyringsstrategien foreslås fordelt mellom eierkommunene, innenfor en økonomisk ramme tilpasset terskelen for direkteanskaffelser. Endelig beløpsramme fremskaffes til neste styremøte.

Forslag til vedtak

Styret i Salten Brann IKS anbefaler representantskapet å vedta følgende:

- 1. Det igangsettes et arbeid med utvikling av eierstyringsstrategi for Salten Brann IKS i tråd med fremlagt prosessbeskrivelse.*
- 2. Daglig leder gis fullmakt til å gjennomføre konkurranse for anskaffelse av konsulentbi-stand innenfor rammen for direkteanskaffelser.*
- 3. Styret utgjør styringsgruppe for arbeidet og skal holdes orientert om fremdrift gjennom faste statusrapporter.*
- 4. Endelig forslag til eierstyringsstrategi legges frem for representantskapet til behandling ultimo mai 2026.*

PROSESSBESKRIVELSE FOR UTARBEIDELSE AV EIERSTYRINGSSTRATEGI FOR SALTEN BRANN IKS

1. Formål og omfang

Formålet med denne prosessbeskrivelsen er å beskrive en formell og strukturert fremgangsmåte for utarbeidelse av en eierstyringsstrategi for Salten Brann IKS. Strategien skal klargjøre eiernes forventninger, roller, ansvar og oppfølgingsmekanismer mellom eierkommunene og selskapets ledelse. Arbeidet skal bygge på beste praksis og anbefalinger fra fagmiljøer som BDO, Samfunnsbedriftene og KS.

2. Tidsramme og rapportering

Prosjektperiode: 08.11.2025 – 07.11.2026. Endelig forslag til eierstyringsstrategi fremmes for representantskapet 7. november 2026. Status rapporteres til styret ved milepæler og ved løpende behov.

3. Styling, roller og ansvar

- 1) Oppdragsgiver: Representantskapet i Salten Brann IKS.
- 2) Styringsgruppe: Styret i Salten Brann IKS.
- 3) Prosjektleder: Daglig leder, Salten Brann IKS.
- 4) Prosjektsekretariat: Utpekes av prosjektleder (administrativ støtte).
- 5) Konsulentstøtte: Anskaffes gjennom konkurranse (direkteanskaffelse innenfor angitt øvre ramme).

4. Anskaffelse av konsulentstøtte

Det skal gjennomføres konkurranse for konsulentstøtte basert på direkteanskaffelse innenfor en øvre økonomisk ramme som finansieres av eierkommunene. Øvre ramme settes til: NOK [sett inn beløp].

Hovedaktiviteter i anskaffelsen:

- Utarbeidelse av konkurransegrunnlag (kravspesifikasjon, evalueringskriterier og kontraktsvilkår).
- Kunngjøring/invitasjon til relevante tilbydere.
- Mottak, evaluering og kontrahering.

Evalueringskriterier (foreslått prioritering):

- 1) Faglig kompetanse og relevant erfaring med eierstyringsstrategier og kommunalt eierskap.
- 2) Metodikk og gjennomføringsplan.
- 3) Referanser og dokumentert leveranse kvalitet.

4) Pris og ressursbruk.

5. Arbeidsfaser og leveranser

Fase 1 – Oppstart og forankring (08.11.2025 – 30.11.2025)

- Styrevedtak og prosjektplan.
- Bekreftelse på finansiering fra eierkommunene.

Fase 2 – Kartlegging (01.12.2025 – 28.02.2026)

- Kartlegging av nåværende styringsdokumenter, vedtekter og praksis.
- Intervjuer og innhenting av eierkommunenes forventninger.

Fase 3 – Analyse og utforming (01.03.2026 – 30.06.2026)

- Analyse mot anbefalinger fra BDO, Samfunnsbedriftene og KS.
- Utarbeidelse av første utkast til eierstyringsstrategi.

Fase 4 – Høring og forankring (01.07.2026 – 30.09.2026)

- Høring hos eierkommunene og administrativ/politisk forankring.
- Innarbeiding av merknader.

Fase 5 – Sluttbehandling (01.10.2026 – 07.11.2026)

- Styrebehandling og endelig presentasjon for representantskapet (07.11.2026).

Leveranser: Kartleggingsrapport, utkast til strategi, høringsnotat, endelig strategi med implementeringsplan.

6. Metodikk og kvalitetssikring

Arbeidet skal bygge på anerkjent metodikk for eierstyring, herunder prinsipper for klar rollefordeling, målstyring og rapporteringskrav. Kvalitetssikring skjer gjennom styringsgruppens løpende oppfølging, innhenting av ekstern fagkompetanse (konsulent) og vurdering opp mot veiledere fra BDO, Samfunnsbedriftene og KS.

7. Medvirkning og kommunikasjon

Eierkommunene: Administrativ og politisk forankring sikres gjennom milepælsmøter og høringsrunde.

Intern kommunikasjon: Informasjonsplan for ansatte og styret.

Offentlig informasjon: Sammendrag og vedtatt strategi publiseres i henhold til rutiner for offentlig informasjon.

8. Risiko og tiltak

Vesentlige risikoer og tiltak (eksempler):

- Forsinket anskaffelse – tiltak: prioriter konkurransegjennomføring og reserveleverandører.
- Manglende politisk forankring – tiltak: tidlig dialog med sentrale politiske aktører.
- Uklare roller – tiltak: tydeliggjøre roller i strategiutkast og implementeringsplan.

9. Økonomi

Finansiering: Direkteanskaffelse for konsulentstøtte dekkes av eierkommunene i henhold til egen avtale. Øvrige kostnader dekkes av Salten Brann IKS's budsjett. Kostnadsramme for konsulentoppdrag: NOK kr. 500 000,-.

10. Vedlegg og referanser

Referanser og veiledere (utvalg): BDO – innsikt om styrearbeid og selskapsledelse; Samfunnsbedriftene – "Eierstyring" og "21 anbefalinger"; KS – anbefalinger om eierskap og selskapsledelse; Regjeringens veileder om interkommunalt samarbeid.

Eierkommunene i Iris Salten IKS
Medlemmene i representantskapet

Innkalling til representantskapsmøte i Iris Salten IKS.

Det innkalles med dette til representantskapsmøte fredag 7. november 2025, kl 10.00-11.30.
Møtet avholdes i **bystyresalen i Bodø kommune**.

Møtene gjennomføres i følgende rekkefølge:

Representantskapsmøte IRIS Salten IKS	kl. 10.00 - 11.30
Lunsj	kl. 11.30 – 12.00
Representantskapsmøte HMTS IKS	kl. 12.00 – 12.45
Representantskapsmøte Salten Brann IKS	kl. 13.00 – 15.00
Årsmøte Salten IUA	kl. 15.00 - 16.00

Saksliste:

Sak 25-16	Fortegnelse over representantskapets medlemmer
Sak 25-17	Godkjenning av innkalling og saksliste
Sak 25-18	Valg av to deltagere til å underskrive protokoll
Sak 25-19	Valg av leder av representantskapet
Sak 25-20	Valg av nestleder av representantskapet
Sak 25-21	Valg av valgkomité
Sak 25-22	Godkjenning av økonomiplan for 2026-2029 og budsjett for 2026
Sak 25-23	Fordeling av midler fra Iris-fondet
Sak 25-24	Orientering om utbredelse av samlepunkter i Salten
Sak 25-25	Godkjenning av møteplan for 2026
Sak 25-26	Valg av revisor

Saksdokumenter finnes også på vår hjemmeside: <https://iris-salten.no/om-iris/dette-er-iris-salten/#Organisering>

Valgkomiteens innstilling ettersendes.

Oversikt over forslag til fordeling av midler fra Iris-fondet ettersendes.

Vennligst gi beskjed snarest på mail til bjorn.ove.moum@iris-salten.no dersom du ikke kan møte.

Vel møtt!

På vegne av Iris Salten IKS

Odd Emil Ingebrigtsen
Representantskapets leder

Knut Andersen
Styrets leder

Kopi med vedlegg til: Kommunedirektører, revisor, styret

Sak nr: 25-16

Fortegnelse over representantskapets medlemmer:

KOMMUNE	NAVN
M-Beiarn	Andre Kristoffersen
	Espen Karlsen
1. vara	Monika Sande
2. vara	Julia S. Berg
3. vara	Marit Moldjord
4. vara	Torbjørn Grimstad
M- Bodø	Odd Emil Ingebrigtsen
	Ann Kristin Moldjord
1. vara for Odd Emil Ingebrigtsen	Ida Gudding Johnsen
2. vara for Odd Emil Ingebrigtsen	Mohamed Ahmed Yusuf
3. vara for Odd Emil Ingebrigtsen	Roy Antonsen
4. vara for Odd Emil Ingebrigtsen	Bjørn Tore Zahl
1. vara for Ann Kristin Moldjord	Synnøve Pettersen
2. vara for Ann Kristin Moldjord	Håkon Møller
3. vara for Ann Kristin Moldjord	Bente Haukås
4. vara for Ann Kristin Moldjord	Fredric Persson
Fauske	Marlen Rendall Berg
	Kenneth Svendsen
1. vara for Marlen Rendall Berg	Nils-Christian Steinbakk
2. vara for Marlen Rendall Berg	Maria Torkilseng
3. vara for Marlen Rendall Berg	Karl Gunnar Strøm
1. vara for Kenneth Svendsen	Turid Johansen Willumstad
2. vara for Kenneth Svendsen	Marit Stemland
M- Gildeskål	Bjørn Magne Pedersen
	Helge Akerhaugen
1. vara for Bjørn Magne Pedersen	Gunnar Vollan
2. vara for Bjørn Magne Pedersen	Kine Oldervik
1. vara for Helge Akerhaugen	Janette Festvåg
2. vara for Helge Akerhaugen	Bjørn-Ronny Madsen
M- Saltdal	Runar Løvdal Jensen
	Jan Arne Ellingsen
1. vara for Runar Løvdal Jensen	Sara Isaksen Lundbakk
2. vara for Runar Løvdal Jensen	Jan Petter Madsen
1. vara for Jan Arne Ellingsen	Ole Bøhlerengen
2. vara for Jan Arne Ellingsen	Lone Elvenes

M- Steigen	Aase Refsnes
	Maren Sivertsen
1. vara for Åse Refsnes	Ove Strand
2. vara for Åse Refsnes	Evy Røymo
1. vara for Maren Sivertsen	Adrian Fredriksen
2. vara for Maren Sivertsen	Arne Reidar Pedersen
M- Sørfold	Kolbjørn Mathisen
	Gisle Hansen
1. vara for Kolbjørn Mathisen	Katrine Elvebakk
2. vara for Kolbjørn Mathisen	Bente Grovassbakk
1. vara for Gisle Hansen	Sten Robert Hansen
2. vara for Gisle Hansen	Leif Arild Nygård
M- Hamarøy	Britt Kristoffersen Løksa
	Jan-Folke Sandnes
1. vara for Britt Kristoffersen Løksa	Ann Irene Sæter
2. vara for Britt Kristoffersen Løksa	Sverre Christian Eriksen
1. vara for Jan-Folke Sandnes	Linda Jessen
2. vara for Jan-Folke Sandnes	Lars Filip Paulsen
M- Meløy	Sigurd Stormo
	Maria Eibensteiner Olsen
1. vara for Sigurd Stormo	Grethe Anita Andersen
2. vara for Sigurd Stormo	Ken-Henry Solhaug
1. vara for Maria Eibensteiner Olsen	Pål Einar Olsen
2. vara for Maria Eibensteiner Olsen	Kristian Haukalid

Sak nr: 25-17 Godkjenning av innkalling til representantskapet.

Forslag til vedtak:

Innkalling til representantskapets møte godkjennes.

Sak nr: 25-18 Valg av to deltagere til å underskrive protokollen

Forslag til vedtak:

Følgende velges til å underskrive protokollen fra møte:

- 1.....
- 2.....

Sak nr: 25-19 Valg av leder av representantskapet

IKS loven §6: «Hvis annet ikke er fastsatt i selskapsloven, velger representantskapet selv sin leder og nestleder.»

Forslag til vedtak:

Følgende velges til leder av representantskapet _____. Valget gjelder for 2 år.

Sak nr: 25-20 Valg av nestleder av representantskapet

IKS loven §6: «Hvis annet ikke er fastsatt i selskapsloven, velger representantskapet selv sin leder og nestleder.»

Forslag til vedtak:

Følgende velges til nestleder av representantskapet _____. Valget gjelder for 2 år.

Sak nr.: 25-21 Valg av valgkomité

Iht. vedtektene skal representantskapet foreta valg av valgkomité med leder og nestleder. Valgkomite velges blant representantskapets medlemmer, og velges for to år.

Forslag til vedtak:

Følgende velges til valgkomiteen for Iris Salten IKS. Valget er for 2 år.

Leder:

Nestleder:

Medlem:

Sak nr: 25-22 Godkjenning av økonomiplan for 2026-2029 og budsjett for 2026**Hensikt.**

Representantskapet skal en gang i året vedta selskapets økonomiplan. Den skal legges til grunn ved selskapets budsjettarbeid og øvrige planleggingsarbeid. Økonomiplanen skal omfatte de fire neste budsjettår og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver, herunder investeringsplaner og finansieringen av disse i perioden. I økonomiplanen skal det inngå en oversikt over selskapets samlede gjeldsbyrde og garantiansvar, og over utgifter til renter og avdrag i planperioden. Økonomiplanen bygger på gjeldende strategier for perioden. Budsjettet er først året i økonomiplanen.

Vedlagt følger økonomiplan for 2026-2029 og budsjett for 2026.

Styret innstiller til vedtak for representantskapets behandling.

Styret behandlet økonomiplanen for 2026-2029 og budsjettet for 2026 i sitt møte 09.10.25. Styret anbefaler representantskapet å gjøre følgende vedtak:

Forslag til vedtak:

1. Representantskapet tar økonomiplan for 2026 – 2029 til orientering.
2. Representantskapet vedtar fremlagt forslag til budsjett for 2026.
3. Representantskapet vedtar investeringer for 2026 som fremlagt.
4. Representantskapet vedtar fremlagt forslag til gebyrregulativ for 2026.

Sak nr: 25-23 Fordeling av midler fra Iris-fondet.**Hensikt:**

Representantskapet skal vedta bruk av midler fra Iris-fondet. Det er styret i Salten Regionråd som innstiller til vedtak. Representanter fra regionrådet vil presentere innstillingen for representantskapets medlemmer i møte.

Styret i Salten Regionråd anbefaler at følgende forslag til vedtak (**vedtaket ettersendes**).

Forslag til vedtak:

Følgende prosjekter gis støtte over Iris-fondet:

Sak nr: 25-24 Orientering om utbredelse av samlepunkter i Salten**Hensikt:**

Ref. vedtak i sak 25-15 i representantskapsmøte 23.05.25:

Vedtak: Informasjon om alternative løsninger tas foreløpig til orientering.
Supplerende informasjon legges frem i forkant av neste representantskapsmøte (november), dvs. en beskrivelse av hvor de enkelte samlepunktene finnes i hver kommune samt årsaken til opprettelse av hvert samlepunkt.

Iht. ovennevnte vedtak fremlegges en oversikt som viser samlepunkter i Salten.

Forslag til vedtak:

Fremlagte informasjon tas til orientering

Sak nr: 25-25 Godkjenning av møteplan for 2026

Følgende forslag til møteplan for 2026 fremlegges:

Eiermøte	25.02.26
Representantskapsmøte	29.05.26
Eiermøte ved behov	25.09.26
Representantskapsmøte	06.11.26

Forslag til vedtak:

Foreslått møteplan for 2026 godkjennes

Sak nr: 25-26 Valg av revisor**Hensikt:**

PwC skiller ut deler av virksomheten i et nytt norsk selskap; «Tell» som vil bli et kompetansehus med 260 medarbeidere og 21 partnere. Satsingen bygger på solid erfaring og et sterkt ønske om å være tett på kundene. Hovedfokuset skal rettes mot lokale og ikke-regulerte kunder. Revisjon vil fra 2025 revisjonen bli utført av Tell.

Målet med satsingen er å bygge et landsdekkende kompetansehus som er representert over hele landet. Tell vil fokusere på lokale og ikke regulerte kunder, investere tungt i ny teknologi og være bedre rigget for å levere tjenester av høy kvalitet i markedet vi opererer i. Selskapet består av 20 kontorer, med en klar ambisjon om vekst. Tell vil tilby et bredt spekter av tjenester innen revisjon, rådgivning og juridiske fagområder. Selskapet er etablert og i drift fra 1.7.2025. Årsaken til at det står 13. oktober nedenfor er av juridisk karakter.

Forslag til vedtak:

Ny revisor for Iris Salten IKS blir PwC Assurance AS, org.nr 834 836 912 valgt. Valget skjer med virkning fra 13. oktober 2025.

Bjørn Ove Moum
Adm.dir
Iris Salten IKS

HMTS

Helse- og miljøtilsyn Salten

Representantskap HMTS IKS
Eierkommunene HMTS IKS

Dato: 07.10.2025
Saksbehandler: Siv Anita Bjørnsen
Telefon direkte:
Deres ref:
Løpenr.: 1046/2025
Saksnr/vår ref: 2025/18
Arkivkode:

Innkalling representantskapsmøte HMTS IKS 7.november 2025

Møtet avholdes i bystyresalen i Bodø kommune kl 1200-1245,- inkl lunsj kl 1130
Representantskapsmøtet arrangeres sammen med Salten brann og Iris Salten

Saksdokument følger vedlagt
Forfall til møtet meldes til HMTS ved sb@hmts.no

Saksliste

11 / 25	Fortegnelse over representantskapets medlemmer
12 / 25	Godkjenning av innkalling og saksliste
13 / 25	Valg av to representanter til å signere protokollen
14 / 25	Valg av leder i representantskapet
15 / 25	Valg av nestleder i representantskapet
16 / 25	Møteplan for representantskapsmøter og eiermøter 2026
17 / 25	Status aktivitet HMTS
18 / 25	Budsjett 2026
19 / 25	Langtidsplan økonomi 2026-2029

Med vennlig hilsen

Britt Kristoffersen Løksa
Leder representantskapet

Ørjan Kristensen
Styreleder

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Sak 11 / 25 Fortegnelse av representantskapets medlemmer

Navneopprop:

Kommune	Medlemmer	Varamedlemmer
Beiarn	Andre Kristoffersen	1.Monika Sande
Beiarn	Espen Karlsen	2.Julia S. Berg 3.Marit Moldjord 4.Torbjørn Grimstad
Bodø	Odd Emil Ingebrigtsen	1.Ida Gudding Johnsen 2.Mohamed Ahmed Yusuf 3.Roy Antonsen 4.Bjørn Tore Zahl
Bodø	Ann Kristin Moldjord	1.Synnøve Pettersen 2.Håkon Møller 3.Bente Haukås 4.Fredric Persson
Fauske	Marlen Rendall Berg	1.Nils-Christian Steinbakk 2.Maria Torkilseng 3.Karl Gunnar Strøm
Fauske	Kenneth Svendsen	1.Turid Johansen Willumstad 2.Marit Stemland
Gildeskål	Bjørn M. Pedersen	1.Gunnar Vollan 2.Kine Oldervik
Gildeskål	Helge Akerhaugen	1.Janette Festvåg 2.Bjørn-Ronny Madsen
Meløy	Sigurd Stormo	1.Grethe Anita Andersen 2.Ken-Henry Solhaug
Meløy	Maria Eibenstein Olsen	1.Pål Einar Olsen 2.Kristian Haukalid
Saltdal	Runar Løvdal Jensen	1.Jan Petter Madsen 2.Sara Isaksen Lundbakk
Saltdal	Jan Arild Ellingsen	1.Ole Bøhlerengen 2.Lone Elvenes
Steigen	Åse Refsnes	1.Ove Strand 2.Evy Røymo
Steigen	Maren Sivertsen	1.Adrian Fredriksen 2.Arne Reidar Pedersen
Sørfold	Kolbjørn Mathisen	1.Katrine Elvebakk 2.Bente Grovvassbakk
Sørfold	Gisle Hansen	1.Sten Robert Hansen 2.Leif Arild Nygård
Hamarøy	Britt Kristoffersen	1.Ann Irene Sæter 2.Sverre Christian Eriksen
Hamarøy	Jan Folke Sandnes	1.Kristin Tidemann Sandnes 1.Linda Jessen
Røst	Elisabeth Mikalsen	Harjeet Jassal
Værøy	Susan Berg - Kristiansen	1.Rita Adolfsen 2.Jill Arntsen

Sak 12 / 25 Godkjenning av innkalling og saksliste

Forslag til vedtak: Innkalling og saksliste godkjennes.

Sak 13 / 25 Valg av to til å signere protokollen

Forslag til vedtak: Følgende velges til å signere protokollen:

Sak 14 / 25 Valg av leder i representantskapet

IKS loven §6 «Hvis ikke annet er fastsatt i Selskapsavtalen, velger representantskapet selv sin leder og nestleder» I henhold til valgkomiteens innstilling.....(ettersendes)

Forslag til vedtak: Følgende velges til leder av representantskapet:.....Valget gjelder for 2 år.

Sak 15 / 25 Valg av nestleder i representantskapet

IKS loven §6 «Hvis ikke annet er fastsatt i Selskapsavtalen, velger representantskapet selv sin leder og nestleder» I henhold til valgkomiteens innstilling.....(ettersendes)

Forslag til vedtak: Følgende velges til nestleder av representantskapet:.....Valget gjelder for 2 år

Sak 16 / 25 Møteplan for representantskapsmøter for HMTS i 2026

Møteplan for representantskapsmøte for HMTS IKS arrangeres sammen med Salten Brann og IRIS Salten. Vedlagt oversikt over planlagte datoer for 2026. Hva angår eiermøter deltar HMTS ved selskapsspesifikt oppdrag fra representantskapet.

Møteplan 2026- Representantskapsmøte:

- Fredag 29.mai 2026
- Fredag 6.november 2026

Forslag til vedtak: Møteplan for representantskapsmøte i HMTS IKS 2026 vedtas.

Sak 17 /25 Status aktivitet HMTS IKS

Informasjon med fokus på barnehagemyndighet samt aktivitetsplan for miljørettet helsevern og nødvendigheten av redigert delegasjonsreglement etter ny Folkehelselov pr 010126.

Forslag til vedtak: Informasjon tatt til etterretning

Sak 18 /25 Budsjett 2026

Budsjett for HMTS i 2026 er basert på eiertilskudd pålydende kr 63 pr innbyggertall pr kommune. Dette gjelder miljørettet helsevern for eierkommunene. I tillegg kommer det et eiertilskudd pålydende kr 14 pr innbyggertall pr kommune for delegerte oppgaver med barnehagemyndighet.

		Tot budsj 2026
Driftsinntekter		
Salg av tjenester inneklime		
HMTS inn i framtiden		
Hygienesertifikat		5 000
Prosjekt luktpanel		0
Sum prosjekttinntekter		5 000
Fra eierkommunene, basis*		6 629 623
Andre inntekter		
Sum andre inntekter		6 629 623
SUM DRIFTSINNTEKTER		6 634 623
Driftskostnader		
Sum personalkostnader**		5 859 832
Sum avskrivninger		44 756
Sum andre driftskostnader		834 042
SUM DRIFTSKOSTNADER		6 738 630
DRIFTSRESULTAT**		-104 008
Finansposter		104 008
Inndekning fra egenkapital		0
ÅRSRESULTAT		0

Forslag til vedtak: Representantskapet vedtar budsjett 2026

Sak 19 / 25 Langtidsplan økonomi 2026 – 2029

Økonomiplan er basert på et eiertilskudd pålydende kr 77 pr innbyggertall pr kommune. Eiertilskudd på kr 63 for miljørettet helsevern og kr 14 for delegert barnehagemyndighet. Langtidsplan har tatt høyde for 3 % økning de påfølgende årene.

		Tot buds 2026	Tot buds 2027	Tot buds 2028	Tot buds 2029
Driftsinntekter					
Salg av tjenester inneklime					
HMTS inn i framtiden					
Hygienesertifikat		5 000	5 000	5 000	5000
Prosjekt luktpanel		0	0	0	0
Sum prosjektinntekter		5 000	5 000	5 000	5000
Fra eierkommunene, basis*		6 629 623	6 801 821	6 974 019	7 146 217
Andre inntekter					
Sum andre inntekter		6 629 623	6 801 821	6 974 019	7 146 217
SUM DRIFTSINTEKTER		6 634 623	6 806 821	6 979 019	7 151 217
Driftskostnader					
Sum personalkostnader**		5 859 832	6 037 065	6 195 476	6 381 340
Sum avskrivninger		44 756	44 756	44 756	44 756
Sum andre driftskostnader		834 042	825 000	825 000	830 000
SUM DRIFTSKOSTNADER		6 738 630	6906821	7 065 232	7 256 096
DRIFTSRESULTAT**		-104 008	-100 000	-86 213	-104 879
Finansposter		104 008	100 000	95 000	90 000
Inndekning fra egenkapital		0	0	0	0
ARSRESULTAT		0	22 039	8 787	-14 879

Forslag til vedtak: Representantskapet vedtar økonomiplanen for HMTS 2026-2029.

Kopi til:

Representantskapets varamedlemmer
Styret i HMTS
Revisor PWC
Salten kommunerevisjon

Fra: [Post Sekretariatet](#)
Til: [Post Sekretariatet](#)
Emne: VS: Innkalling til regionrådsmøte
Dato: torsdag 30. oktober 2025 08:14:00
Vedlegg: [image001.png](#)

Fra: Maria Hansen

Sendt: torsdag 23. oktober 2025 11:16

Til: Andre Kristoffersen <andre.kristoffersen@beiarn.kommune.no>; Bjørn Magne Pedersen <pedbjo@gildeskal.kommune.no>; Britt Kristoffersen Løksa; Inger Monsen; Kolbjørn Mathisen <kolbjorn.mathisen@sorfold.kommune.no>; Marlen Rendall Berg; Odd Emil Ingebrigtsen; Runar Jensen <runar.jensen@saltdal.kommune.no>; Sigurd Stormo <sigurd.stormo@meloy.kommune.no>; Aase Refsnes <ordforer@steigen.kommune.no>; annkristinmoldjord; Håkon Sæther <beiarn@arbeiderparti.no>; Jan Arild Ellingsen <jae@auctoring.email>; Lisa Knutsen <knutsenlisa88@gmail.com>; Maria E. Olsen <m.eibensteiner.olsen@gmail.com>; rita.lorentsen@kystnett.no; Silje Nordgård <silje.nordgaard@gmail.com>; Siv Tove Hansen <sivtoveh@hotmail.com>; Sten Robert Hansen <stenrobert@saltenprofil.no>; Truls Aanstad <truls.aanstad@gmail.com>

Kopi: Arne Johnsen <joharn@meloy.kommune.no>; Connie Pettersen <connie.pettersen@steigen.kommune.no>; Geir Mikkelsen; Harald Einar Erichsen; Kjell Hugvik; Odd Børge Pedersen; Ole Petter Nybakk; stein.ole.rorvik@saltdal.kommune.no; Tom Erik Holteng <tom.erik.holteng@fauske.kommune.no>; Torill Mørkhagen; Allan Ellingsen <Allan.Ellingsen@salten.no>; Per Gaute Pettersen <Per.Gaute.Pettersen@salten.no>; Ingunn Dalen <Ingunn.Dalen@salten.no>; Rune Røbekk <Rune.Robekk@salten.no>; Annette Digermul Hals <annette.hals@salten.no>; Steinar Pleim Johansen <Steinar.Pleim.Johansen@salten.no>; Ole Hjartøy <ole.hjartoy@outlook.com>; Postmottak - Bodø Kommune <postmottak@bodo.kommune.no>

Emne: Innkalling til regionrådsmøte

Til ordførere og valgte representanter i Salten Regionråd KO og Salten Regionråd IPR,
Kopi til rådmann, kommunedirektører og styreleder i Salten Regionråd KO

Velkommen til møte i Salten Regionråd i Meløy kommune – Bolga brygge 13-14. november 2025.

Kjøreplan og praktiske opplysninger blir sendt ut ved et senere tidspunkt.

Sakspapirer vil være tilgjengelig fra tidlig neste uke på www.salten.no/politikk.

Overnatting er bestilt for samtlige i Bolga brygge. Gi beskjed dersom du *ikke trenger* overnatting **innen 31. oktober.**

For ordens skyld ønsker vi å bemerke at det er totalt 26 rom på anlegget, og vi forsøker så langt det er mulig å gi alle enkeltrom, men det ligger an til at noen – gjerne frivillig – finner sammen og deler rom.

Forfall og allergier vi bør ta hensyn til meldes til maria.hansen@salten.no snarest og senest **onsdag 5. november.**

Reise til/fra Bolga:

Møtet vil bli lagt opp slik at alle kan ta båtskyss fra Ørnes torsdag formiddag med retur fredag etter lunsj.

Ta gjerne kontakt dersom det er spørsmål eller andre ting du lurer på.

Vel møtt!

Med vennlig hilsen

Maria Hansen

Koordinator | Salten Regionråd

Tlf.: 75 54 86 00 / 918 69 488

Adresse: Sjøgata 27, 8006 Bodø

salten.no

Til representantskapet i Salten kommunerevisjon IKS

Deres ref.: *

Vår ref.: Adm/Repr/lak

Dato: 29. oktober 2025

INNKALLING TIL REPRESENTANTSKAPSMØTE I SALTEN KOMMUNEREVISJON IKS

Det innkalles til representantskapsmøte i Salten kommunerevisjon IKS
mandag 24. november 2025 kl. 09.00-10.30 via digital plattform Teams.

.

Saksliste:

- Sak 9/25: Godkjenning av innkalling og saksliste
- Sak 10/25: Valg av møteleder og to til å underskrive protokollen
- Sak 11/25: Orientering fra daglig leder
- Sak 12/25: Årsbudsjett 2026 og Økonomiplan 2026-2029
- Sak 13/25: Eventuelt

Sakspapirer vedlagt.

Eventuelle forfall bes meddelt undertegnede snarest.
Vararepresentanter møter kun etter nærmere innkalling.

Liv Anne Kildal
Daglig leder

KOPI:

Fauske Revisjon
Salten kontrollutvalgsservice
Eierkommunene

Til representanskapet i Salten kommunerevisjon IKS

Deres ref.: *

Vår ref.: adm/styret/lak

Dato: 29. oktober 2025

SAK 11/2025: ORIENTERING FRA DAGLIG LEDER

Under representantskapets møte 2.juni i år fremkom det ønske om orientering fra daglig leder rundt selskapets drift; herunder strategi, leveranser forvaltningsrevisjon og styrets møter. Daglig leder vil på bakgrunn av dette gi en kort redegjørelse rundt nevnte tema og kunne svare på evt spørsmål.

Under henvisning til foranstående anbefaler jeg representantskapet om å fatte slikt **vedtak:**

Redegjørelsen tas til orientering.

Liv Anne Kildal
Daglig leder

Til representantskapet i Salten kommunerevisjon IKS

Deres ref.: *

Vår ref.: adm/rep/lak

Dato: 29. oktober 2025

SAK 12/2025: BUDSJETT 2026 OG ØKONOMIPLAN 2026-2029

Styret skal utarbeide et forslag til økonomiplan for de neste fire årene og årsbudsjett jf Lov om interkommunale selskap § 18. I hht Lov om interkommunale selskap §20 skal representantskapet en gang i året vedta selskapets økonomiplan.

Økonomiplanen skal omfatte de fire neste budsjettår og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver.

Kostnader til utskifting av datamaskiner og øvrig kontorutstyr tas over den ordinære drift, økonomiplanen legges derfor frem uten eget investeringsbudsjett. Selskapet har ellers løpende lønns- og driftsutgifter hvor fast lønn, husleie og pålagt etterutdanning utgjør ca 87% av kostnadene.

Årsbudsjett for 2026 og Økonomiplan for 2026-2029 legges frem med samme lønns- og prisvekst som ligger til grunn for vedtatt ramme for 2026, en økning på 4,4 %. Forslag til årsbudsjett og økonomiplan gir et realistisk bilde av forventede utgifter i perioden, dog er det som kjent vanskelig å forutse pensjonskostnaden fremover. Det er på bakgrunn av dette lagt inn samme lønns- og prisvekst i hele perioden på nivå med budsjett for 2026.

Bruk av premiefond: Som omtalt i sak 7/2025 Fastsetting av budsjetttramme legges budsjettet frem med den forutsetning av at ved et evt negativt avvik mellom budsjettert pensjonskostnad og faktisk pensjonskostnad for 2026 vil dette salderes ved bruk av premiefondet, dette med bakgrunn i at selskapet har midler her fra tidligere år og at det ble tilført nye midler i 2025.

Styret behandlet saken i møte 22.oktober 2025

Styrets innstilling:

Styret anbefaler overfor representantskapet å vedta fremlagt forslag til økonomiplan for 2026-2029.

Liv Anne Kildal

Liv Anne Kildal
Daglig leder

BUDSJETT 2026 OG ØKONOMIPLAN SALTEN KOMMUNEREVISJON IKS 2026-2029

	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029
Driftsinntekter						
Salgsinntekt	-12 204 192	-12 839 334	-13 288 474	-13 873 167	-14 483 586	-15 120 864
Annen driftsinntekt	-468 157	-332 958	-347 608	-362 903	-378 871	-395 541
Sum driftsinntekter	-12 672 349	-13 172 292	-13 636 082	-14 236 070	-14 862 457	-15 516 405
Driftsutgifter						
Lønnskostnad	9 488 341	10 701 754	11 172 631	11 664 227	12 177 453	12 713 261
Annen driftskostnad	2 980 467	2 494 538	2 603 451	2 718 003	2 837 595	2 962 449
Sum driftsutgifter	12 468 808	13 196 292	13 776 082	14 382 230	15 015 048	15 675 710
DRIFSTRESULTAT	-203 541	24 000	140 000	146 160	152 591	159 305
Finansinnt/-kostnader						
Annen renteinntekt	-157 838	-24 000	-140 000	-146 160	-152 591	-159 305
Sum finansinnt/-kostnader						
ORDINÆRT RESULTAT	-361 379	0	1	1	1	1

Ark.
Jnr.
Dato 13.06.25

Innkalling

Møtedato	Møtested	Kl.	Til behandling	Møte nr.
20.6.2025	Teams	09:00 – 10:30	Sak nr. 01 – 07	3/25

Møte 3/25 i representantskapet for RKK Salten.

Møtet avholdes på teams.

Saksliste:

- 3/25: Orienteringer
- 4/25: Årsberetning 2024
- 5/25: Regnskap 2024
- 6/24: Uavhengig revisors beretning
- 7/25: Eventuelt

Leder for representantskapet

Runar Jensen

Daglig leder RKK Salten

Kurt P. Hjelvik

MØTEBOK

REPRESENTANTSKAPET RKK SALTEN KO

post@rkksalten.no

Postboks 394, 8201 Fauske

Møtedato	Møtested	Kl.	Saknr.	Møte nr.
20.6.2025	Teams	09:00 – 10:30	3/25	3/25

3/25: Orienteringer

Årsmelding 2024

Årsmeldingen inneholder en nærmere redegjørelse om aktiviteter gjennom året som har gått, utover det som virksomheten lovmessig plikter å omtale. Her settes det søkelys på gjennomførte aktiviteter i RKK-regi opp mot vedtatt årsplan.

Aktiviteter

Aktiviteten i 2024 har hatt en nedgang forhold til året før. Det varierer mellom digitale og fysiske møter/temadager. De fysiske møtene har den fordel at du får treffe og snakke med kollegaer på en måte som du ikke klarer gjennom teams-møter, og for prosessarbeid som krever dialog og samspill gir det mest utbytte. De digitale møtene har den fordel at de er raskere, ikke krever reisetid og kan gjennomføres fra kontorpulten på akkurat det tidspunktet møtet er satt, og er mere passende for webinar, kortere arbeidsmøter, nettverksmøter osv.

I tillegg til at vi har deltakere på ulike arrangement fra eierkommunene, har vi med deltakere også fra andre kommuner og regioner. At vi har deltakere også fra andre regioner/kommuner skyldes hovedsakelig deltakelse i de felles nasjonale satsningene på REKOM, DEKOM og Kompetanseløftet, men også et stadig større og mere utstrakt samarbeid på andre områder; div. utdanninger innenfor helse og omsorg f.eks.

Ny daglig leder tiltrådte stillingen i slutten av mai.

Den daglige driften og planlegging og gjennomføring av arrangementene fra uke til uke, har hatt hovedfokus, og det har ikke blitt gjennomført besøk i kommunene.

Behovet for kommunebesøk har vært signalisert over flere år uten at det har blitt gjennomført, og det gis derfor høy prioritet for gjennomføring av disse i 2025. Dette for å informere om hva RKK Salten kan bidra med, samt kartlegge den enkelte kommunes behov for kompetanseheving.

Aktiviteten RKK Salten legger opp til spanner fra tradisjonelle kurs- og konferanser, arbeid i fagnettverk/ mindre grupper samt prosessarbeid/ veiledning og videreutdanninger. Arbeid i nettverkene er «lavterskel»-samlinger der sektorene deltar med et friere program for å stimulere til erfaringsutveksling. Nettverkene er lærende nettverk, der det også legges opp til forarbeid, underveis-arbeid og etterarbeid. Etter ønske fra kommunene opprettes det stadig flere nye nettverk. Både innenfor ulike fagsektorer, men også tverrsektorielt.

Målet er at dette skal bidra til endring av praksis og utvikling på den enkelte avdeling/arbeidsplass. Kurstilbudene har et mer definert innhold og har gjerne innleid foreleser som går over én eller flere dager. Prosessarbeid er særlig nasjonale programmer der sektorene arbeider systematisk i felleskap for å løse og tolke nasjonale reformer og kompetansehevingsprogrammer, slik som REKOM, DEKOM og Kompetanseløftet i oppvekstsektoren.

Med utdanning menes i denne sammenhengen videreutdanning formidlet av RKK i samarbeid med UH-sektoren, som gir studiepoeng for den enkelte deltaker.

Det oppfordres og inviteres mer og mer til interkommunalt samarbeid. Særlig ser en dette gjennom statlige føringer for skjønnsmiddeltildeling. I noen sammenhenger settes det som absolutt forutsetning for å motta kompetansemidler. Det er i tillegg sterke føringer for at planlagte kompetanseheving- og utviklingstiltak skal forankres i lokale overordnede planer, samt at kompetansebehovene skal være forankret helt ned til den enkelte arbeidstaker.

Hovedvekten av RKK Salten sine aktiviteter retter seg fortsatt mot de største sektorene i medlemskommunene, oppvekst (skole, barnehage og PPT) og helse/omsorg. Dette skyldes dels at det er der vi opplever størst respons og etterspørsel etter tilbud, men kanskje aller mest at det er i disse sektorene at det finnes nasjonale søkbare kompetansemidler og kompetansehevingsprogrammer av en slik størrelse at det gir gevinst å gjennomføre for flere kommuner samlet.

I tillegg har teknisk sektor samt sikkerhet og beredskap fått et større fokus i tråd med nasjonale føringer. Her har RKK Salten i 2024 forsøkt å etablere ulike nettverk for å imøtekomme også dette behovet.

Gjennomføring av årsplan

RKK Salten skal være en pådriver og sentral bidragsyter for å videreutvikle det interkommunale samarbeidet gjennom profesjonelle læringsfellesskap, dialog, veiledning, kompetansebygging og utvikling.

Kompetanseaktivitetene som er gjennomført i 2024 bygger på RKK Saltens strategiplan for perioden 2023 – 2027, og vedtatt årsplan for 2024. Årsplanen er bygd opp både med en generell måldel og en spesifikk aktivitetsdel. Årsmeldingen fokuserer på gjennomføring av måldelen.

Nasjonale og regionale føringer og satsninger i tillegg til lokale kompetanseplaner skal danne grunnlaget for RKK Saltens aktiviteter. Et hovedmål i årsplanen er at kommunene har ansatte med tilstrekkelig kompetanse for å utvikle gode, effektive tjenester og samhandling.

Virkemidler i årsplanen handler om å bistå kommunene i utviklings- og kompetansearbeid og legge til rette for bred deltakelse, både lokalt og regionalt. Ha et nært samarbeid med utdanningssystem og kompetansemiljø for å bidra til gode prosesser, utvikle fleksible og tilpassede utdanninger, opplæringstilbud, prosjekter, utviklingsarbeid og nettverk.

Felles for alle sektorer:

- Delta i/ legge til rette for lokale og regionale møter, med kommunene og utdanningsinstitusjonene. Invitere til regionale prosjekter og samarbeid ut fra innmeldte kompetansebehov.
- Videreføre fagnettverk, der RKK Saltens rolle er å koordinere og drive gode prosesser, samt innhente fagkompetanse og andre aktuelle samarbeidsaktører til gjennomføring og kompetanseformidling.
- Legge opp til profesjonelle læringsfellesskap og lærende møter/nettverk.
- Bruke nyere teori og forskning som bakgrunn for alle aktiviteter og legge til rette for samarbeid med akademia.

Årsplanens aktivitetsdel er førende for det daglige arbeidet og evalueres både fortløpende i virksomhetens faste kontormøter, og etter årets slutt.

Årsplan for 2024 er dessverre ikke sluttevaluert, og kan følgelig ikke legges frem for styret. En foreløpig gjennomgang viser likevel at en langt på vei har gjennomført samtlige aktiviteter som var planlagt for 2024.

Valg styremedlemmer

I representantskapsmøte 31.3.23 sak 5/23 ble følgende vedtak fattet:

- Representantskapet utpeker en valgkomite på 3 stk., bestående av:
 - 1: Gisle Hansen, Sørfold (leder).
 - 2: Bjørn Magne Pedersen, Gildeskål.

3: Inger Monsen, Rødøy.

- Representantskapet gjennomfører valg på 2 nye styremedlemmer høsten 2023. Ved eventuell utskifting av leder eller nestleder må det gjøres valg på disse funksjonene. Valg gjennomføres før konstituering av nye kommunestyre høsten 2023.
- **Representantskapet gir tilslutning til at valg gjennomføres hvert annet år, hvorpå 2 eller 3 av de sittende medlemmene gjenvelges for en andre funksjonsperiode på 2 år. Neste valg gjennomføres høsten 2025.**
- Alle nye medlemmer i styret skal ha personlig vara.

Som det fremkommer skal det gjennomføres valg av styremedlemmer høsten 2025.

Sittende styre med vararepresentanter er følgende:

Funksjon	Navn	Personlig vara
Leder	Geir Mikkelsen (Gildeskål)	Svein Leif Einvik (Rødøy)
Nestleder	Dag Robertsen (Steigen)	Ann-Elise Os (Fauske)
Styremedlem	Ole Petter Nybakk (Beiarn)	Lisbeth Movik (Gildeskål)
Styremedlem	Lovise Lundli (Fauske)	Kurt Fossvik (Hamarøy)
Styremedlem	Lisbeth Bernhardsen (Sørfold)	

Dersom ikke annet forelegges i representantskapets møte så følges plan og tidligere vedtak for valg av styremedlemmer.

Drift RKK Salten første halvår 2025

Orienteres i møte

Møtedato	Møtested	Kl.	Saknr.	Møte nr.
20.6.2025	Teams	09:00 – 10:30	4/25	3/25

4/25: Årsberetning 2024

1. Årsberetning 2024

Årsberetningens del av årsrapporten omtaler de forholdene som virksomheten plikter å omtale og som skal gjennomgå en revisjon sammen med årsregnskapet. Dette er en redegjørelse om den økonomiske stillingen, avvik mellom årsbudsjettet og årsregnskapet, og måloppnåelse og andre ikke økonomiske forhold, så som etisk standard, likestilling og diskriminering.

1.1 Måloppnåelse og ikke-økonomiske forhold

Om RKK Salten

RKK Salten er et kommunalt oppgavefelleskap organisert etter kommuneloven § 19, med kontorsted Fauske. RKK Saltens mål er:

- RKK Saltens skal være en pådriver og sentral bidragsyter til økt kompetanse og innovasjon i deltagerkommunene.
- RKK Salten skal medvirke og legge til rette for kompetanseutvikling, kvalitetsutvikling, endringsarbeid og innovasjon i regionen.
- RKK Salten kan bistå kommunene med implementering av nasjonale satsinger, aktuelle utviklingsprosjekt og kompetanseheving.
- RKK Salten skal støtte kommunene i arbeidet med å være oppdatert på relevante nasjonale føringer, nye satsinger, forskrifter og lovverk, synliggjøre sammenhenger og bidra til forståelse for hvordan disse er med på å endre praksis.
- RKK Salten skal være et bindeledd mellom deltakerkommunene og aktuelle samarbeidspartnere.
 - o RKK Salten skal stimulere til samarbeid/samhandling og gode koblinger mellom kommunene og relevante samarbeidspartnere, både nåværende og nye.
 - o RKK Salten skal medvirke til lydhøre, inkluderende, medbestemmende og representative beslutningsprosesser (fra FNs bærekrafts mål 16.7).

RKK Saltens grunnholdning (fra strategiplan 2023 – 2027):

RKK Salten skal jobbe ut fra et positivt menneskesyn som baserer seg på troen om at alle er i stand til å kunne utvikle seg ved bevisstgjøring av egne styrker og ressurser.

RKK Saltens verdier:

- Likeverdighet – alle har like stor verdi og er like verdifulle.
- Inkluderende – alle skal få tilgang til og like muligheter til læring, kompetanseheving og utdanning.
- Medvirkende – vi deltar, bidrar, skaper og påvirker.
- Lojal – vi støtter opp om kommunenes behov.
- Nysgjerrig og lærende – vi er alltid på utkikk etter ny informasjon, stiller spørsmål ved ting, og søker å utvikle våre kunnskaper og ferdigheter på vegne av kommunene.

I 2022 ble ny samarbeidsavtale for RKK Salten kommunalt oppgavefelleskap vedtatt i de 9 medlemskommunene. Den nye avtalen tar inn i seg endringene i kommuneloven, og fastsetter RKK Salten

som et eget rettssubjekt, opprettet med hjemmel i kommuneloven §19. Avtalen er også å regne som RKK Saltens sine vedtekter.

Oppgavefellesskapets deltagere er kommunene Beiarn, Sørfold, Fauske, Steigen, Gildeskål, Meløy, Håbmer - Hamarøy, Rødøy og Saltdal.

Representantskapet er selskapets øverste styrende organ og består av de til enhver tid valgte ordførerne fra medlemskommunene. Representantskapets ansvar er å behandle og godkjenne årsmelding, regnskap for siste driftsår, langsiktige planer, årsplaner og budsjett.

Leder av representantskapet i 2024 var Runar Jensen fra Saltdal kommune, og representantskapet har avholdt 2 møter og behandlet 8 saker i 2024.

Representantskapet velger et styre som har ansvar for at RKK Saltens formål oppfylles etter lov, forskrifter, samarbeidsavtalen og innenfor de økonomiske rammer som kommunene bevilger.

Styret ledes av Geir Mikkelsen som er kommunedirektør i Gildeskål kommune, og styret har avholdt 4 møter og behandlet 18 saker i 2024.

1.1.1 Måloppnåelse

Det er ikke vedtatt egne måltall utover budsjett, men styret vedtar årlig en aktivitetsplan som planlegger omfanget av aktiviteter gjennom året. Planen er dynamisk for å kunne tilpasses løpende behov. Planen for 2024 er i stor grad fulgt. Vi ser imidlertid at innhold og deltagelse fremdeles er noe påvirket av ettervirkningene av pandemien. Dette har medført at noen samlinger har vært gjennomført digitalt. En anstrengt kommuneøkonomi og mangel på personale/vikarer hos mange av Saltens-kommunene, har også vært førende for deltagelse i RKK - arrangementer.

Ellers vises til årsmelding med nærmere beskrivelse av gjennomførte aktiviteter i året som har vært.

1.1.2 Arbeidsmiljø, likestilling, etikk

Kontoret har frem til september bestått av fem ansatte i fire faste stillinger, og en prosjektstilling. De ansatte består av en mann og fire kvinner. Styret vedtok i sitt møte 13.september å gjøre prosjektstilling som juridisk rådgiver om til fast stilling. Dette sett i sammenheng med at ansatt fagleder i fast stilling allerede da hadde varslet arbeidsgiver om å ta ut pensjon fra 1.1.2025.

Styret består av tre menn og to kvinner, og styrets leder og nestleder er begge menn.

Alle arbeidsgivere skal, innenfor sin virksomhet, arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering. RKK Salten er en liten virksomhet og det er ikke gjennomført spesifikke tiltak utover det som er vedtatt i eksisterende planer.

Årsplanen som ble vedtatt for driftsåret 2024 stadfester at langsiktig strategiplan 2023 – 2027 er førende for virksomheten. Planen viser til RKK Saltens verdier:

- Lojalitet
- Respekt
- Likeverdighet
- Positivt menneskesyn
- Anerkjennelse.

Gjennom de aktiviteter som RKK arrangerer søker ansatte å opptre på en måte som fremmer likestilling og hindrer diskriminering.

Det er stort fokus på å ha et godt arbeidsmiljø i RKK Salten, og i arbeidet vi gjør sammen med våre partnere ute i kommunene. Det avholdes kontormøte hver 3. uke, der samarbeid, planer, samhandling og arbeidsmiljø er på dagsorden.

Daglig leder sa opp sin stilling i slutten av oktober 2023, og det ble igangsatt prosess for tilsetting av ny daglig leder. Ny daglig leder tiltrådte stillingen i midten av mai 2024.

Lønns- og personalpolitiske forhold reguleres av Hovedtariffavtalen og Hovedavtalen for KS-området. RKK Salten har en bedriftskultur som skal kunne varsle om kritikkverdige forhold. Det er eiernes etiske normer og etiske problemstillinger som legges til grunn for arbeidet, slik at det ikke er utarbeidet egne rutiner på dette. Potensielle risikoforhold er vurdert og gjennomgått med revisjonen, og det er konkludert med at det er lav risiko for misligheter. Regnskapsrutinene er tilpasset slik at ansatte ikke har tilgang til likvider, og regnskapet føres av Fauske kommune.

RKK Saltens påvirkning på miljøet er begrenset og egne systemer og interne rutiner er derfor ikke omfattende. Flere av kontorets fysiske møter er blitt erstattet av digitale møter. Det inkluderer også færre reiser, og har gjort at kontorets eventuelle negative virkning på miljøet har blitt ytterligere redusert.

1.1.3 Internkontroll

Internkontroll skal bidra til at intensjonene i samarbeidsavtalen mellom eierkommunene om RKK Salten, oppfylles med god kvalitet, og at ressursene brukes effektivt og riktig. Dette er også viktig for god styring av virksomheten og at tilliten til våre eiere opprettholdes.

Vi fokuserer på å sikre at lover og regler overholdes og kontrollerer jevnlig at pålitelig rapportering utføres. Identifisering og håndtering av risikoer har også jevnlig fokus.

Jevnlig og grundig evaluering av vår virksomhet gjør at vi får identifisert potensielle svakheter og sårbarheter i en ev. tidlig fase. Dette arbeidet gjør vi sammen i kollegiet, noe som gjør at alle blir bevisst på at internkontroll er viktig, og vi får en felles forståelse av egen rolle for å opprettholde internkontrollen.

Vi er opptatt av å opprettholde høy standard for internkontroll, har god tilpasningsevne og har en dynamisk tilnærming til våre oppgaver og mål.

1.2 Økonomisk utvikling og stilling

RKK Salten avslutter regnskapsåret med et negativt netto driftsresultat på kr. 3.080.288.-, som er innekket ved bruk av egenkapital (bundet driftsfond).

Store deler av det negative driftsresultatet refererer seg kr. 1.400.000.- mer i overføringer til kommunene enn kr. 700.000.- som var budsjettet for 2024. Videre var budsjett 2024 vedtatt med et negativt driftsresultat på kr. 1.200.000.-.

RKK's aktivitet er finansiert toveis: den største delen av den faste aktiviteten er finansiert av medlemskontingent fra de 9 eierkommunene, mens kompetansetiltak finansieres av eksterne tilskudd og påmeldings- / deltakeravgift. Prosjektstillingen som juridisk rådgiver var for andre halvår 2024, og videre første halvår 2025 finansiert gjennom tilskudd fra Iris-fondet med totalt kr. 974 000.

Det ble søkt om delutbetaling fra IRIS på kr. 487.000.- for 2024, men utbetaling av dette tilskuddet ble dessverre ikke utbetalt og bokført før i januar 2025.

Om er ser til evaluert årsplan som ble presentert for styret i møte 13.september 2024, så viser den at aktivitetsnivået har vært høyt. Likevel preges nok kommunene av egen kapasitetsproblematikk og økonomiske utfordringer, som igjen gjenspeiler seg i adgang til deltagelse på RKK's aktiviteter, hvor en har måttet avlyse enkelte aktiviteter på grunn av manglende påmelding og deltagelse.

En stor del av kompetansehevingstiltakene løper over flere år og der tilskuddene kan utbetales både forskuddsvis og etterskuddsvis. Det er derfor en del av den nødvendige og ordinære driften at RKK har fondsmidler for å forvalte tilskuddsmidler for tiltak som løper over flere år.

Bundet driftsfond minker i 2024 fra kr. 9,4 mill. til kr. 6,4 mill.

Det er en styrt utvikling for at RKK Salten ikke skal oppbevare kompetansemidler som tilhører kommunene over for lange perioder. For 2024 ble det overført kr. 2.118.012.- til kommunene. De enkelte midlene bør brukes til sitt formål og rapporteres på, slik at prosjektene kan avsluttes fortløpende.

Det kommunale tilskuddet var i 2024 vedtatt til kr 2.701.224.-. Det er viktig å merke seg at det kommunale tilskuddet ikke er tilstrekkelig til å dekke alle stillinger og hele kontorets aktiviteter, noe som er med på å forklare at RKK hvert år har et reelt merforbruk regnskapsmessig. Det foreligger derav et betydelig inntektskrav for å oppnå årlig balanse. Noe av motivasjonen er at det utgjør en viktig stimulans i å finne nye aktiviteter for RKK Salten, samtidig som det gir kostnadsfokus.

Skjønnsmiddelprosjekt «Organisering av Barneahagemyndighet» ble avsluttet høsten 2024. Det har ytterligere redusert den opprinnelige kapasiteten ved kontoret, samtidig som det har løst en viktig funksjon for medlemskommunene og gitt økt inntekt til kontordriften.

Regnskapsresultatet for 2024 viser derfor 3 hovedtendenser:

1. Driftsinntektene er redusert med kr. 7.065 mill., fra kr. 13,607 mill. til 6.542.821, mens driftsutgiftene er redusert med kr. 4.306 mill. fra kr. 14,307 mill. til kr.10.001.294.- i samme periode. Sammen med økte renteinntekter gir det et negativt netto driftsresultat på kr. -3.080.288.- for 2024.
2. Resultatet samsvarer med avsetning til fond fra 2023 til 2024, og vi finner de økte driftsutgiftene på konto for møter/nettverk samt overføringer til kommunene.
3. Driftsfond er derav redusert fra kr. 9.4 mill. ved inngangen av året til kr. 6.4 mill. på slutten av året. Forholdet mellom eksterne kompetansemidler og kommunenes totale innbetalinger til RKK Salten viser klar overvekt av ekstern finansiering. Dette blant annet fordi RKK tilrettelegger for større interkommunale samarbeid mellom flere kommuner. Jo flere som samarbeider, desto større blir tilskuddene fra staten og desto mer aktivitet kan gjennomføres.

1.2.1 Nøkkeltall

Hovedtall	2024		2023
Regnskap	Regnskap	Regulert budsjett	Regnskap
Sum driftsinntekter	Kr. 6.542.821	Kr. 9.096.000	Kr. 13.604.620
Sum driftsutgifter	Kr. 10.001.294	Kr. 10.646.000	Kr. 14.307.109
Brutto driftsresultat	Kr. -3.458.473	Kr. -1.550.000	Kr. -699-489
Netto driftsresultat	Kr. -3.080.288	Kr. -1.200.000	Kr. -332.801
Bruk av bundne fond	Kr. 4.097.520	Kr. 1.700.000	Kr. 4.102.756
Avsetning til bundne fond	Kr. 1.017.232	Kr. 500.000	Kr. 3.769.956
Dekning av tidligere års merforbruk	Kr. -	Kr. -	Kr. -
Bruk av tidligere års mindreforbruk	Kr. -	Kr. -	Kr. -
Mer/ Mindreforbruk	Kr. -	Kr. -	Kr. -

RKK har en egenkapital per 31.12.2024 på kr. 6.359.887.- som består av et bundet driftsfond. Avsetning til bundet fond i 2024 utgjør kr. 1.017.232.-.

Virksomhetens egenkapital

2020	2021	2022	2023	2024
12 190 483	13 957 659	9 772 975	9 440 175	6 359 887

Fondsmidlene er øremerkede midler til søkte tiltak, spesielt innenfor sektorene oppvekst og helse/ omsorg, men også innen teknisk område. All bruk av fondsmidler er bundet opp mot søknad og skal rapporteres i etterkant. RKK har ikke lån eller langsiktig gjeld, og likviditeten er god.

Forslag til innstilling:

Årsberetning 2024 vedtas som fremlagt

Behandling i styret:

Enstemmig vedtatt

Innstilling til representantskapet:

Årsberetning 2024 vedtas som fremlagt

Behandling i representantskapet:

-

Vedtak i representantskapet:

-
-

Møtedato	Møtested	Kl.	Saknr.	Møte nr.
20.6.2025	Teams	09:00 – 10:30	5/25	3/25

5/25: Årsregnskap 2024

Årsregnskap 2024 RKK SALTEN

ÅRSREGNSKAP 2024

RKK SALTEN

HOVEDOVERSIKTER

Regnskapsskjema – Drift

Tekst	Note	2024			2023
		Regnskap	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
Driftsinntekter					
Overføringer og tilskudd fra andre	6	6 184 259	7 750 000	7 750 000	11 278 689
Salgs- og leieinntekter		358 562	1 346 000	1 346 000	2 328 931
Sum driftsinntekter		6 542 821	9 096 000	9 096 000	13 607 620
Driftsutgifter					
Lønnsutgifter	4	5 779 777	7 861 000	7 861 000	10 877 997
Sosiale utgifter	8	373 763	555 000	555 000	360 235
Kjøp av varer og tjenester	5	1 305 517	1 180 000	1 180 000	1 388 697
Overføringer og tilskudd til andre		2 542 237	1 050 000	1 050 000	1 680 180
Avskrivninger		0	0	0	0
Sum driftsutgifter		10 001 294	10 646 000	10 646 000	14 307 109
Brutto driftsresultat		-3 458 473	-1 550 000	-1 550 000	-699 489
Renteinntekter		388 307	350 000	350 000	376 675
Renteutgifter		10 123	0	0	9 986
Netto finansutgifter		378 184	350 000	350 000	366 689
Motpost avskrivninger		0	0	0	0
Netto driftsresultat		-3 080 288	-1 200 000	-1 200 000	-332 801
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:					
Overføring til investering					
Avsetninger til bundne driftsfond		1 017 232	500 000	500 000	3 769 956
Bruk av bundne driftsfond		4 097 520	1 700 000	1 700 000	4 102 756
Avsetninger til disposisjonsfond					
Bruk av disposisjonsfond					
Dekning av tidligere års merforbruk					
Sum disponering eller dekning av netto driftsresultat		3 080 288	1 200 000	1 200 000	332 801
Frømført til inndekning i senere år (merforbruk)		0	0	0	0

Årsregnskap 2024 RKK SALTEN

Budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner.

Disposisjoner for driftsregnskapet § 5-9. 1. ledd	
Netto driftsresultat	-3 080 288
Avsetninger til bundne driftsfond	1 017 232
Bruk av bundne driftsfond	4 097 520
Overføring til investering i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	
Avsetninger til disposisjonsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	
Bruk av disposisjonsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	
Budsjettet dekning av tidligere års merforbruk	
Årets budsjettavvik (mer- eller mindreforbruk før strykninger)	0
Strykning av overføring til investering	
Mer- eller mindreforbruk etter strykninger	0
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk).	0

Bevilgningsoversikt – drift

Tekst	2024			2023
	Regnskap	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
Rammetilskudd	0	0	0	0
Inntekts- og formuesskatt	0	0	0	0
Eiendomsskatt	0	0	0	0
Andre generelle driftsinntekter	0	0	0	0
Sum generelle driftsinntekter	0	0	0	0
Sum bevilgninger drift, netto	3 458 473	1 550 000	1 550 000	699 489
Avskrivninger	0	0	0	0
Sum netto driftsutgifter	3 458 473	1 550 000	1 550 000	699 489
Brutto driftsresultat	-3 458 473	-1 550 000	-1 550 000	-699 489
Renteinntekter	388 307	350 000	350 000	376 675
Utbytter	0	0	0	0
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0
Renteutgifter	10 123	0	0	9 986
Avdrag på lån	0	0	0	0
Netto finansutgifter	378 184	350 000	350 000	366 689
Motpost avskrivninger	0	0	0	0
Netto driftsresultat	-3 080 288	-1 200 000	-1 200 000	-332 801
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:				
Overføring til investering	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	1 017 232	500 000	500 000	3 769 956
Bruk av bundne driftsfond	4 097 520	1 700 000	1 700 000	4 102 756
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	3 080 288	1 200 000	1 200 000	332 801
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk).	0	0	0	0

BALANSE

EIENDELER	Note	2024	2023
A. Anleggsmidler		4 455 824	4 060 499
Finansielle anleggsmidler		98 509	90 329
Aksjer og andeler		98 509	90 329
Pensjonsmidler		4 357 315	3 970 170
B. Omløpsmidler		7 850 151	11 019 559
Bankinnskudd og kontanter	2	7 710 177	10 414 789
Kortsiktige fordringer		139 974	604 770
Kundefordringer		49 130	545 741
Andre kortsiktige fordringer		-7 705	-42 741
Premieavvik		98 549	101 770
Sum eiendeler		12 305 975	15 080 058
EGENKAPITAL OG GJELD	Note	2024	2023
C. Egenkapital		6 686 535	9 798 195
Egenkapital drift		6 359 887	9 440 175
Bundne driftsfond	3	6 359 887	9 440 175
Annen egenkapital		326 648	358 020
Kapitalkonto		326 648	358 020
D. Langsiktig gjeld		4 125 207	3 698 510
Pensjonsforpliktelse	7,8	4 125 207	3 698 510
		0	0
E. Kortsiktig gjeld		1 494 234	1 583 353
Kortsiktig gjeld		1 494 234	1 583 353
Leverandørgjeld		944 324	0
Annen kortsiktig gjeld		554 936	1 583 353
Premieavvik		-5 026	0
Sum egenkapital og gjeld		12 305 975	15 080 058

Arsregnskap 2024 RKK SALTEN

Detaljert driftsregnskap

	Regnskap	Reg. budsjett	Budsjett	Regnskap
	2024	2024	2024	2023
1010 FAST LØNN	2 423 198	2 646 000	2 646 000	2 492 727
1030 EKSTRAHJELP	748 792	625 000	625 000	632 692
1090 PENSJONER	367 555	515 000	515 000	353 700
1092 GRUPPELIVSFORSIKRING OPPG.PL.	6 208	10 000	10 000	6 535
1096 PENSJONSPREMIE AFP	0	30 000	30 000	0
1099 ARBEIDSGIVERAVGIFT	182 487	175 000	175 000	177 505
1100 KONTORMATERIELL	52 910	30 000	30 000	39 481
1101 AVISER OG TIDSKRIFTER	7 921	4 000	4 000	0
1105 UNDERVISNINGSMATERIELL	12 102	10 000	10 000	20 793
1106 ARBEIDSMATERIELL	449	0	0	0
1115 MATVARER	11 851	8 000	8 000	11 149
1116 BEVERTNING OG REPRESENTASJON	25 643	10 000	10 000	30 586
1120 ANNET FORBRUKSMATERIELL, VARER OG TJENESTER	7 382	5 000	5 000	0
1121 UTGIFTSDEKNING REISER, IKKE OPPG.PL.	132	7 000	7 000	0
1122 VELFERDSTILTAK ANSATTE	5 050	1 000	1 000	0
1130 POST, BANK, TELEFON, INTERNETT OG BREDBAND	20 937	31 000	31 000	18 793
1150 OPPLÆRING, KURS, STIPEND, IKKE OPPG.PL.	989 678	1 500 000	1 500 000	3 400 241
1155 MØTER/ NETTVERK	1 483 366	3 000 000	3 000 000	4 230 002
1160 KOST, OPPHOLD, REISEUTGIFTER	65 350	30 000	30 000	65 458
1161 KM.GODTGJØRELSE	69 393	60 000	60 000	56 877
1165 ANDRE OPPGAVEPL. GODTGJØRELSE	263	0	0	96
1170 TRANSPORT OG REISE	142 224	100 000	100 000	104 300
1179 IKKE OPPG.PL. REISEUTGIFTER	0	10 000	10 000	0
1180 STRØM	12 959	20 000	20 000	18 084
1185 FORSIKRINGER, VAKTHOLD OG SIKRING	6 343	10 000	10 000	6 029
1186 PERSON/YRKESKADFORSIKRING	20 738	10 000	10 000	14 386
1190 LEIE AV LOKALER OG GRUNN	107 794	110 000	110 000	98 561
1195 AVGIFTER, GEBYRER, LISENSER M.V.	667 008	600 000	600 000	590 994
1200 INVENTAR OG UTSTYR	0	15 000	15 000	0
1260 RENHOLDSTJENESTER	21 348	24 000	24 000	29 333
1270 KJØP AV TJENESTER	0	0	0	228 613
1400 OVERFØRINGER TIL STATEN	71 288	0	0	0
1429 MOMS, GENERELL KOMPENSASJONSORDN.	350 458	350 000	350 000	418 406
1450 OVERFØRINGER TIL KOMMUNER	2 118 012	700 000	700 000	1 261 773
1470 OVERFØRINGER TIL ANDRE	2 479	0	0	0
1506 GEBYRER OG MORARENTER	1 943	0	0	2 657
1529 KJØP AV AKSJER OG ANDELER	8 180	0	0	7 329
1550 AVSETNINGER TIL BUNDE FOND	1 017 232	500 000	500 000	3 769 956
Sum utgifter	11 028 672	11 146 000	11 146 000	18 087 058
1205 Øredifferanse	-24	0	0	-7
1620 Administrasjonsgebyr, ikke mva-pliktig	-3 150	0	0	-11 760
1621 DIVERSE INNTEKTER	-200 478	-1 346 000	-1 346 000	-2 098 421
1650 AVG.PLIKTIG SALG VARER OG TJENESTER	-154 934	0	0	-218 750
1700 REFUSJONER FRA STATEN	-1 476 520	-3 500 000	-3 500 000	-5 679 306
1710 REFUSJON SYKEPENG	-2 106	0	0	-139 017
1729 REF. MOMS PÅLØPT I DRIFTSREGNSKAPET	-350 458	-350 000	-350 000	-418 406
1730 REFUSJON FRA FYLKESKOMMUNER	-142 286	-100 000	-100 000	-26 307
1750 REFUSJONER FRA KOMMUNER	-4 212 889	-3 800 000	-3 800 000	-5 015 652
1900 RENTEINNTEKTER	-388 307	-350 000	-350 000	-376 675
1950 BRUK AV BUNDE FOND	-4 097 520	-1 700 000	-1 700 000	-4 102 756
Sum inntekter	-11 028 672	-11 146 000	-11 146 000	-18 087 058

Arsregnskap 2024 RKK SALTEN

Detaljert balanse

	Regnskap 2024	Regnskap 2023
21020128 SNN 4509.26.76033, RKK	7 328 198	10 032 810
21098113 SNN 07.10688 SKATTETREKK	381 979	381 979
21310005 REFUSJON SYKEPENG	96 409	98 968
21375006 FORDRINGER, TILFELDIGE	49 130	545 741
21775012 ANDRE FORDRINGER	0	-28 464
21914100 PREMIEAVVIK KLP, ARB.G.AVGIFT	5 026	4 938
21941100 PREMIEAVVIK KLP	98 549	96 832
22041100 PENSJONSMIDLER KLP	4 357 315	3 970 170
22170348 EGENKAPITALINNSKUDD KLP	98 509	90 329
21608001 PERIODISERING FAKTURA	-163 937	-205 813
21664800 OPPGJØRSKONTO TILGODE MOMSKOMPENSASJON	59 823	92 568
23214009 F.SKATTESJEF, OPPGJØR MVA	-15 340	0
23221050 AVSATTE FERIEPENG	-362 911	-346 647
23221100 ARB.G.AVG AVSATTE FERIEPENG	-18 508	-17 679
23241153 FORSKUDDSTREKK	-118 487	-107 302
23241154 ARBEIDSGIVERAVGIFT	-39 689	-41 495
23570001 LEVERANDØRER	-944 324	-1 070 204
23999007 NEGATIV LØNN	0	-26
24041100 PENSJONSFORPLIKTELSE KLP	-4 125 207	-3 698 510
25150033 BUNDET DRIFTSFOND RKK INDRE SALTEN	-6 359 887	-9 440 175
25990001 KAPITALKONTO	-326 648	-358 020
TOTALT	0	0

Fauske, 07. mars 2025.

Kurt Hjelvik
Daglig leder

Mads Sandvik
Økonomileder - Fauske kommune

Årsregnskap 2024 RKK SALTEN

NOTER TIL REGNSKAPET

Note 1 Regnskapsprinsipper og vurderingsregler.

Virksomhetens regnskap er ført i samsvar kommuneloven med tilhørende forskrifter og god kommunal regnskapsskikk. De kommunale regnskapsprinsipper innebærer blant annet at inntekter og utgifter er ført etter bruttoprinsippet og utgifter/inntekter er ført etter det såkalte anordningsprinsippet som betyr at alle kjente inntekter og utgifter medtas i drifts- eller investeringsregnskapet.

I balanseregnskapet er omløpsmidler vurdert etter laveste verdis prinsipp.

Note 2 Endring i arbeidskapital.

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-10, a)

BALANSEN	31.12.2024	01.01.2024	Endring
Omløpsmidler	7 850 151	11 019 559	-3 169 408
Kortsiktig gjeld	1 494 234	1 583 353	-89 119
Arbeidskapital	6 355 918	9 436 206	-3 080 289

DRIFTS- OG INVESTERINGSREGNSKAPET (bevilgningsoversikter)

2024

Netto driftsresultat	-3 080 289
Netto utgifter/inntekter i investering	0
Endring ubrukte lånemidler (økning +/-reduksjon-)	0
Endring arbeidskapital i drifts- og investeringsregnskapet	-3 080 289
Differanse i endring arbeidskapital balanse og drift og investering	0

Note 3 Bundet driftsfond.

Virksomhetens egenkapital består av et bundet driftsfond:

Saldo på fondet utgjør pr. 31.12.2024 kr **6.359.887**

Virksomheten har ingen investeringer og ingen tilknyttede fond til denne eventuelle aktiviteten.

Årsregnskap 2024 RKK SALTEN

Note 4 Ytelser til ledende personer og styre.

	2024	2023
Lønn til daglig leder*	Kr 533 153	Kr 847.436

*Daglig leder ble ansatt i mai 2024.

Note 5 Revisjonshonorar.

	Regnskap 2023	Regnskap 2023
Salten kommunerevisjon	Kr 48.150	Kr 36.520

Note 6 Andel av inntekt fra egen kommune.

Andel av RKK Salten sine inntekter som kommer fra egen kommune, og andel inntekter som kommer fra andre.

	Regnskap 2024	Regnskap 2023
Inntekt egen kommune	26 %	17 %
Inntekt andre	74 %	83 %

Note 7 Aksjer og andeler.

Egenkapitalinnskudd KLP er balanseført med kr 98 509 pr 31.12.2024

Egenkapitaltilskuddet er innbetalt fra medlemmene i KLPs pensjonsordning, og er kapital som skal dekke ethvert tap som KLP måtte oppstå i driften. Egenkapitaltilskuddet er ikke omsettelig. RKK Salten sin eierandel i Egenkapitalinnskudd KLP fastsettes etter samme forhold som RKK Salten sin andel av KLP sin premiereserve.

Egenkapitaltilskudd kan bare utbetales til medlemmer ved flytting av pensjonsordningen ut av KLP etter nærmere regler angitt i KLP vedtekter.

Arsregnskap 2024 RKK SALTEN

Note 8 Pensjon

	2023	2024
PENSJONSKOSTNADER		
Årets opptjening	455 335	441 975
Rentekostnad	130 186	165 425
Brutto pensjonskostnad	585 521	607 400
Forventet avkastning	-147 447	-186 314
Netto pensjonskostnad	438 074	421 086
Sum amortisert premieavvik	-41 909	-9 775
Administrasjonskostnad/Rentegaranti	17 049	15 403
Samlet kostnad (inkl. administrasjon)	413 214	426 714
PREMIEAVVIK		
Innbetalt premie/tilskudd (inkl. adm.)	592 692	428 431
Administrasjonskostnad/Rentegaranti	-17 049	-15 403
Netto pensjonskostnad	-438 074	-421 086
Premieavvik	137 569	-8 058
PENSJONSFORPLIKTELSE		
	31.12.2023	31.12.2024
	ESTIMAT	ESTIMAT
Brutto pålept forpliktelse	3 698 510	4 125 207
Pensjonsmidler	3 970 170	4 357 315
Netto forpliktelse før arb.avgift	-271 660	-232 108
SPESIFIKASJON AV BRUTTO PENSJONSFORPLIKTELSE UB - ESTIMAT		
		2024
Overførte/mottatte pensjonsforpliktelser 1.1		0
Brutto pensjonsforpl. IB 1.1 - estimat i fjor samt fisjon/fu		3 698 510
Estimatavvik forpliktelse IB 1.1		170 960
Overførte/mottatte avvik		0
Faktisk forpliktelse		3 869 470
Årets opptjening		441 975
Rentekostnad		165 425
Utbetallinger		-351 663
Brutto pensjonsforpliktelse UB 31.12		4 125 207
SPESIFIKASJON AV BRUTTO PENSJONSMIDLER UB - ESTIMAT		
		2024
Overførte/mottatte pensjonsmidler 1.1		0
Brutto pensjonsmidler IB 1.1		3 970 170
Estimatavvik midler IB 1.1		139 466
Overførte/mottatte avvik		0
Faktiske pensjonsmidler		4 109 636
Innbetalt premie/tilskudd (inkl. adm.)		428 431
Administrasjonskostnad/Rentegaranti		-15 403
Utbetallinger		-351 663
Forventet avkastning		186 314
Brutto pensjonsmidler UB 31.12		4 357 315

Årsregnskap 2024 RKK SALTEN

AMORTISERING AV PREMIEAVVIK		2024
Sum amortisert premieavvik til føring		-9 775
Akkumulert premieavvik		98 549
AVSTEMMING		2024
Balanseført netto forpliktelse IB 1.1		-271 660
Netto pensjonskostnad		421 086
Administrasjonskostnad/Rentegaranti		15 403
Innbetalt premie/tilskudd (inkl. adm.)		-428 431
Brutto estimatavvik		31 494
Nettoeffekt av fusjon/fusjon		0
Balanseført netto forpliktelse UB 31.12		-232 108
SPESIFIKASJON AV ESTIMATAVVIK, PLANENDRING OG TARIFFENDRING		2024
Endret forpliktelse - Planendring		0
Endret forpliktelse - Ny beregningstariff		0
Endret forpliktelse - Øvrige endringer		170 960
Endringer forpliktelse - Totalt		170 960
MEDLEMSSTATUS		01.01.2023 01.01.2024
Antall aktive		5 5
Antall oppsatte		6 6
Antall pensjoner		2 2
Gj.snittlig pensjonsgrunnlag, aktive		629 063 609 021
Gj.snittlig alder, aktive		47,16 48,16
Gj.snittlig tjenestetid, aktive		5,84 6,84
FORUTSETNINGER		2023 2024
Diskonteringsrente		3,50 % 4,00 %
Lønnsvekst		2,48 % 2,97 %
G-regulering		2,48 % 2,97 %
Pensjonsregulering		1,71 % 2,20 %
Forventet avkastning		4,00 % 4,50 %
Amortiseringstid		7 7

Det er i 2024 overført kr 106.545,- fra premiefondet til RKK Salten i forbindelse med betaling av pensjonspremie.

Premiefondet er et fond som tilbakeførte premier og overskudd. Midler på premiefond kan bare brukes til framtidig premiebetaling. Innestående på premiefondet er sikret en minimumsavkastning tilsvarende den garanterte renten hos KLP. Hensikten er at forsikringstakeren skal kunne avsette ekstra beløp i «gode år» for å ha et fond å ta av til betaling av premier.

Pr. 31.12.2024 har RKK Salten et premiefond i KLP på kr 364 444.

Note 9 Bevegelser kapitalkonto.

	Debet	Kredit
Inngående balanse		358 020
EK-tilskudd KLP		8 180
Aktivering av pensjonsmidler		387 145
Endring pensjonsforpliktelser	426 697	
Utgående balanse		326 648

Forslag til innstilling: RKK Saltens årsregnskap for 2024 vedtas med et negativt netto driftsresultat på kr – 3.080.228.-, og et mer/ mindreforbruk på kr. 0.-.

Behandling i styret: Enstemmig vedtatt

Innstilling til representantskapet: RKK Saltens årsregnskap for 2024 vedtas med et negativt netto driftsresultat på kr – 3.080.228.-, og et mer/ mindreforbruk på kr. 0.-.

Behandling i representantskapet:

-

Vedtak i representantskapet:

-
-

Møtedato	Møtested	Kl.	Saknr.	Møte nr.
20.6.2025	Teams	09:00 – 10:30	6/25	3/25

6/25: Uavhengig revisors beretning

Uavhengig revisors beretning vedlagt innkalling.

Forslag til innstilling:

Behandling i styret:

Innstilling til representantskapet:

Uavhengig revisors beretning for regnskap RKK Salten KO 2024 tas til etterretning.

Behandling i representantskapet:

-

Vedtak i representantskapet:

-
-

Møtedato	Møtested	Kl.	Saknr.	Møte nr.
20.6.2025	Teams	09:00 – 10:30	7/25	3/25

7/25: Eventuelt

Behandling i styret:

Innstilling til representantskapet:

Behandling i representantskapet:

-

Vedtak i representantskapet:

-

Om tilsynskalender

I tilsynskalenderen finner du oversikter og rapporter over planlagte og gjennomførte statlige tilsyn og forvaltningsrevisjoner i kommuner og fylkeskommuner.

INNHold

Søk om bruker

Her søker du om brukertilgang og velger rolle dersom du skal registrere noe i kalenderen.

Samordning av statlige tilsyn

Om samordningsoppdraget, formål, hensikt og andre føringer.

Forvaltningsrevisjoner

Rutiner for registrering av forvaltningsrevisjoner.

Statlig tilsynsetat

Informasjon om statlige tilsynsetater.

Statsforvalteren

Samordning av tilsyn hos Statsforvalteren i aktuelt fylke.

Finn tilsyn og forvaltningsrevisjoner i kommuner og fylkeskommuner i Norge

Kommune	1	▼
Fylkeskommune		▼
Utføres av		▼
Fagområde		▼
Lovhjemmel		▼
Type tilsyn		▼
Antall innbyggere		▼

Fjern alle filtre ✕

Forvaltningsrevisjoner: 4

Tilsyn:4

Excel

PDF

Sist endret ^

Kommune ◆

Fagområde ◆

Utføres av ◆

Dato ◆

Status ◆

Dokumenter ◆

Sist endret: 10. Nov 2025

Beiarn

Samfunnssikkerhet og beredskap
STATSFORVALTEREN I NORDLAND
20.10.26
Planlegging

Ingen
dokument

Tilsyn med kommunal beredskapsplikt

Kopier lenke

Hvem får tilsyn

Enhet:

Org.nr.:

Beiarn kommune

BEIARN KOMMUNE

961147867

Hvem fører tilsyn

Fagavdeling:

Org.nr.:

Kontakt:

STATSFORVALTEREN I NORDLAND

Kommunal- og beredskapsavdelinga

974764687

Okkenhaug, Maria

Samordner

Kontaktperson

Statsforvalteren i Nordland

Regie Sjø

Kategori:

Planlagt tilsyn

Type:

Stedlig tilsyn

Fagområde:

Samfunnssikkerhet og beredskap

Lovhjemmel:

Sivilbeskyttelsesloven

Opprettet: 10.11.2025

Sist endret: 10.11.2025

Sist endret: 17. Sep 2025

Beiarn

Miljø og klima
STATSFORVALTEREN I NORDLAND
27.08.25
Gjennomført

1 dokument

Tilsyn med drift av slamlagune

Kopier lenke

Hvem får tilsyn

Enhet:

Org.nr.:

Beiarn kommune

BEIARN KOMMUNE SENTRALADMINISTRASJON

974048817

Hvem fører tilsyn

Org.nr.:

Kontakt:

STATSFORVALTEREN I NORDLAND

974764687

Camilla Risa Haugstad

Samordner

Kontaktperson

Statsforvalteren i Nordland

Regie Sjø

Kategori:

Planlagt tilsyn

Type:

Stedlig tilsyn

Filer

Rapport etter tilsyn -
Soløymarka slamlagune -
Beiarn.pdf

Fagområde: Miljø og klima
Lovhjemmel: Forurensningsloven

Opprettet: 17.09.2025

Sist endret: 17.09.2025

Sist endret: 04. Jun 2025

Beiarn

Matrikkelen
STATENS KARTVERK
08.12.25-12.12.25

Planlegging

Ingen
dokument

Tilsyn matrikkelloven

Kopier lenke @

Hvem får tilsyn Beiarn kommune
Enhet: BEIARN KOMMUNE
Org.nr.: 961147867
Hvem fører tilsyn STATENS KARTVERK
Org.nr.: 971040238
Kontakt: JOHN THOMAS AALSTAD
Samordner Statsforvalteren i Nordland
Kontaktperson: Regje Sjø
Kategori: Planlagt tilsyn
Type: Dokumenttilsyn
Fagområde: Matrikkelen
Lovhjemmel: Matrikkelloven

Kommentar til dato: Kommunens matrikkelkontakt vil bli kontaktet noen uker i forkant.

Opprettet: 04.06.2025

Sist endret: 04.06.2025

Sist endret: 27. Mar 2025

**Alstahaug, Andøy, Beiarn, Bindal, Bodø, Brønnøy, Bø i Nordland, Dønna, Evenes, Fauske –
Fuosso, Flakstad, Gildeskål, Grane, Hábmer - Hamarøy, Hadsel, Hattfjelldal, Hemnes, Herøy i
Nordland, Leirfjord, Lurøy, Lødingen, Meløy, Moskenes, Narvik, Nesna, Rana, Rødøy, Røst,
Saltdal, Sortland – Suortá, Steigen, Sømna, Sørfold, Træna, Vefsn, Vega, Vestvågøy, Vevelstad,
Værøy, Vågan, Øksnes**

Landbruk
STATSFORVALTEREN I NORDLAND
27.03.25-31.12.25

Planlegging

Ingen
dokument

Kartlegging/utredning med utgangspunkt i tema etter jord- og konsesjonslov

Kopier lenke

Hvem får tilsyn

Enhet:

Org.nr.:

Herøy i Nordland kommune

HERØY KOMMUNE

872417982

Hvem får tilsyn

Enhet:

Org.nr.:

Andøy kommune

ANDØY KOMMUNE

945624809

Hvem får tilsyn

Enhet:

Org.nr.:

Sortland – Suortá kommune

SORTLAND KOMMUNE / SUORTTÁ SOUHKAN

847737492

Hvem får tilsyn

Enhet:

Org.nr.:

Hadsel kommune

HADSEL KOMMUNE

958501420

Hvem får tilsyn

Enhet:

Org.nr.:

Lødingen kommune

LØDINGEN KOMMUNE

945468661

Hvem får tilsyn

Enhet:

Org.nr.:

Bø i Nordland kommune

BØ KOMMUNE

945452676

Hvem får tilsyn

Enhet:

Org.nr.:

Øksnes kommune

ØKSNES KOMMUNE

845152012

Hvem får tilsyn

Enhet:

Org.nr.:

Røst kommune

RØST KOMMUNE

945037687

Hvem får tilsyn

Enhet:

Org.nr.:

Værøy kommune

VÆRØY KOMMUNE

964994307

Hvem får tilsyn

Enhet:

Org.nr.:

Vågan kommune

VÅGAN KOMMUNE

938644500

Hvem får tilsyn

Enhet:

Org.nr.:

Vestvågøy kommune

VESTVÅGØY KOMMUNE

942570619

Hvem får tilsyn

Enhet:

Org.nr.:

Vefsn kommune

VEFSN KOMMUNE

844824122

Hvem får tilsyn

Enhet:

Org.nr.:

Bodø kommune

BODØ KOMMUNE

972418013

Hvem får tilsyn

Enhet:

Org.nr.:

Moskenes kommune

MOSKENES KOMMUNE

945962151

Hvem får tilsyn

Enhet:

Org.nr.:

Sømna kommune

SØMNA KOMMUNE

944810277

Hvem får tilsyn

Enhet:

Org.nr.:

Bindal kommune

BINDAL KOMMUNE

964983380

Hvem får tilsyn

Enhet:

Org.nr.:

Lurøy kommune

LURØY KOMMUNE

940667852

Hvem får tilsyn

Enhet:

Org.nr.:

Håbmer - Hamarøy kommune

HAMARØY KOMMUNE

970542507

Hvem får tilsyn

Enhet:

Org.nr.:

Steigen kommune

STEIGEN KOMMUNE

962299385

Hvem får tilsyn

Enhet:

Org.nr.:

Sørfold kommune

SØRFOLD KOMMUNE

972417750

Hvem får tilsyn

Enhet:

Org.nr.:

Træna kommune

TRÆNA KOMMUNE

940192692

Hvem får tilsyn

Enhet:

Org.nr.:

Vega kommune

VEGA KOMMUNE

941017975

Hvem får tilsyn

Enhet:

Org.nr.:

Vevelstad kommune

VEVELSTAD KOMMUNE

940651034

Hvem får tilsyn

Enhet:

Org.nr.:

Brønnøy kommune

BRØNNØY KOMMUNE

964983291

Hvem får tilsyn

Enhet:

Org.nr.:

Grane kommune

GRANE KOMMUNE

940643112

Hvem får tilsyn

Enhet:

Org.nr.:

Hattfjelldal kommune

HATTFJELLDAL KOMMUNE

944716904

Hvem får tilsyn

Enhet:

Org.nr.:

Nesna kommune

NESNA KOMMUNE

939600515

Hvem får tilsyn

Enhet:

Org.nr.:

Rana kommune

RANA KOMMUNE

872418032

Hvem får tilsyn

Enhet:

Org.nr.:

Narvik kommune

NARVIK KOMMUNE

959469059

Hvem får tilsyn

Enhet:

Hemnes kommune

HEMNES KOMMUNE

Org.nr.:	846316442
Hvem får tilsyn	Leirfjord kommune
Enhet:	LEIRFJORD KOMMUNE
Org.nr.:	945034572
Hvem får tilsyn	Evenes kommune
Enhet:	EVENES KOMMUNE / EVENÁSSI SUOHKAN
Org.nr.:	940642140
Hvem får tilsyn	Meløy kommune
Enhet:	MELØY KOMMUNE
Org.nr.:	970189866
Hvem får tilsyn	Fauske – Fuosso kommune
Enhet:	FAUSKE KOMMUNE
Org.nr.:	972418021
Hvem får tilsyn	Flakstad kommune
Enhet:	FLAKSTAD KOMMUNE
Org.nr.:	863320852
Hvem får tilsyn	Beiarn kommune
Enhet:	BEIARN KOMMUNE
Org.nr.:	961147867
Hvem får tilsyn	Saltdal kommune
Enhet:	SALTDAL KOMMUNE
Org.nr.:	972417734
Hvem får tilsyn	Alstahaug kommune
Enhet:	ALSTAHaug KOMMUNE
Org.nr.:	938712441
Hvem får tilsyn	Rødøy kommune
Enhet:	RØDØY KOMMUNE
Org.nr.:	945717173
Hvem får tilsyn	Gildeskål kommune
Enhet:	GILDESKÅL KOMMUNE
Org.nr.:	845901422
Hvem får tilsyn	Dønna kommune
Enhet:	DØNNA KOMMUNE
Org.nr.:	945114878
Hvem fører tilsyn	STATSFORVALTEREN I NORDLAND
Fagavdeling:	Landbruk og reindrift
Org.nr.:	974764687
Kontakt:	Svein Rølvåg Jenssen
Samordner	Statsforvalteren i Nordland
Kontaktperson	Regje Sjø
Kategori:	Planlagt tilsyn
Type:	Dokumenttilsyn
Fagområde:	Landbruk
Lovhjemmel:	Jordloven

 Tilsynskalender

 Tilgjengelighetserklæring

 Om Tilsynskalenderen

 Statsforvalteren

 Kontakt oss

 Få brukertilgang

 Samordning av statlig tilsyn

 Forvaltningsrevisjoner

BEIARN KOMMUNE
Nedre Beiarveien 906
8110 MOLDJORD

Saksbehandler, innvalgstelefon
Camilla Risa Haugstad, 75547890

Rapport etter tilsyn - Soløymarka slamlagune - Beiarn

Denne rapporten omhandler forhold som ble avdekket under tilsyn hos BEIARN KOMMUNE (virksomhetsnummer: 974791609) den 27. august 2025.

Rapporten består av følgende deler:

- Del 1: Resultatet av tilsynet og frister
- Del 2: Statsforvalterens vurdering og begrunnelse
- Del 3: Informasjon om tilsynet
- Del 4: Annen informasjon

Del 1: Resultatet av tilsynet og frister

Denne delen gir en oversikt over resultatet av tilsynet og hva dere må gjøre til gitte frister. Nærmere beskrivelse er gitt i del 2.

Statsforvalteren avdekket avvik som dere må rette snarest

Statsforvalteren avdekket følgende avvik under tilsynet:

- Avvik 1: Slamlagunen driftes uten tillatelse etter forurensningsloven.
- Avvik 2: Ferdig behandlet slamkompost lagres på anlegget mer enn 3 år.
- Avvik 3: Beiarn kommune sin samordning av internkontrollen relatert til slamlagunen er ikke tilstrekkelig ivarettatt.

Avvik er manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Vi ser alvorlig på avvik 2.

BEIARN KOMMUNE må snarest rette opp avvik. Dere må sende Statsforvalteren en skriftlig tilbakemelding som viser hvordan avvik er rettet innen gitte tidsfrister: **Avvik 1 innen 1. mars 2026, avvik 2 innen 1. september 2026 og avvik 3 innen 1. desember 2025.**

Dere kan bli ilagt tvangsmulkt for ikke å rette avvik

Statsforvalteren varsler at vi vil fatte vedtak om tvangsmulkt dersom vi ikke har mottatt en skriftlig tilbakemelding som bekrefter at avvik 2 er rettet innen gitt frist.

Dere må betale gebyr

BEIARN KOMMUNE må betale et gebyr på 31 200 kr for tilsynet.

Vi ber om tilbakemelding fra dere på e-post

Vi ber om at dere sender all skriftlig tilbakemelding til sfnopost@statsforvalteren.no ved Camilla Risa Haugstad. Merk svaret med saksnummer 2018/3452.

Del 2: Statsforvalterens vurdering og begrunnelse

Avvik 1: Slamlagunen driftes uten tillatelse etter forurensningsloven

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Forurensningsloven §§ 7 og 29

Beskrivelse av krav

Forurensningsloven har overordnede bestemmelser relatert til forurensning til vann, luft eller jord. Hovedregelen om forurensning følger av forurensningsloven § 7 som stadfester at ingen må «*ha, gjøre eller sette i verk*» noe som kan medføre fare for forurensning. Hva som forstås som forurensning går frem av § 6. Kommunalt avløpsslam faller inn under definisjonen av forurensning. Forurensningsloven § 29 danner i dag hjemmelen for kommunens håndtering av avløpsslam. Bestemmelsen stiller krav om tillatelse etter forurensningsloven § 11 for anlegg som behandler avfall som kan medføre forurensning eller virke skjemmende. Dette medfører at utslipp ikke skal forekomme med mindre det er spesifikt tillatt, og at virksomhet som driver avfallsanlegg må ha egen tillatelse til dette.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Slamlagunen i Beiarn ble vedtatt anlagt i 1981 med hjemmel i lov om vern mot vannforurensning. Den hadde til hensikt å løse utfordringen som oppstod i takt med krav til oppsamling og rensing av avløpsvann i Norge. Tillatelsen ble gitt av Beiarn kommune, med henvisning til retningslinjer vedtatt av Beiarn Helseråd med hjemmel i Sunnhetsloven og forskrift om oppbevaring av avfall og om renovasjon. Dette regelverket er i dag opphevet og erstattet med ny lovgivning.

Det ble i 1981 ikke gitt tillatelse med hjemmel i forurensningsloven § 11, og vi vurderer derfor at det ikke foreligger noen tillatelse etter forurensningsloven per i dag for Beiarn slamlagune. Beiarn kommune kan ikke drive slamlagunen videre uten at det foreligger tillatelse¹ etter forurensningsloven § 11.

¹ Krav til innhold i søknad om tillatelse etter forurensningsloven § 11 finnes i forurensningsforskriften § 36-2.

Avvik 2: Ferdig behandlet slamkompost lagres på anlegget mer enn 3 år

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Internkontrollforskriften § 5 andre ledd nr. 7.
- Avfallsforskriften § 9-7.

Beskrivelse av krav

I henhold til internkontrollforskriften § 5 andre ledd nr. 7 skal det iverksettes rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen. Dette skal dokumenteres skriftlig. Ferdig kompostert avløpsslam som blir liggende i ranker lengre enn tre år anses som deponert, og trenger tillatelse etter avfallsforskriften § 9-7. Bestemmelsene i avfallsforskriften kapittel 9 gjelder for anlegg der det lagres avfall lengre enn tre år før avfallet går til gjenvinning eller behandling.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Under tilsynet ble det observert to store voller med ferdig kompostert avløpsslam rett på utsiden av anleggsområdet. Det ble under tilsynet fortalt at ferdig avvannet avløpsslam legges i ranker til kompostering. Her har ferdig avvannet avløpsslam ligget urørt sannsynligvis siden midten av 2000-tallet. Rankene bar preg av å ha ligget der lenge, og fremstod per i dag som ferdig kompostert med utseende som jord. Rankene ble prøvetatt i 2022 for å vurdere disse opp mot krav i gjødselvareregelverket med mål om å få disponert det ferdigkomposterte avløpsslammet.

Ettersom ferdig kompostert avløpsslam har blitt liggende lengre enn tre år i ranker, defineres dette som deponert. Det er i strid med avfallsforskriften kapittel 9, da det ikke foreligger særskilt tillatelse til dette. Kommunen må enten finne en måte å få brukt avløpsslamkomposten i tråd med gjødselvareregelverket, eller levere det til avfallsmottak med gyldig tillatelse til å ta imot avløpsslammet for videre behandling.

Avvik 3: Beiarn kommune sin samordning av internkontrollen relatert til slamlagunen er ikke tilstrekkelig ivare tatt

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Internkontrollforskriften § 6 andre ledd.

Beskrivelse av krav

I internkontrollforskriften § 6 andre ledd heter det at når en virksomhet som oppdragsgiver engasjerer oppdragstakere e.l. til å utføre oppgaver på virksomhetens eget område eller anlegg, skal oppdragstakers internkontroll så vidt mulig legges til grunn for de aktiviteter som omfattes av oppdraget. Reglene innebærer at den som er ansvarlig for virksomheten må undersøke om oppdragstaker har tilfredsstillende internkontroll.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Tømming av private septikanlegg og kommunale renseanlegg er satt ut på anbud, og håndteres per i dag av Stoklands AS. Dette inkluderer også tømming av avløpsslam i Soløymarka slamlagune. Kommunen leier inn en lokal entreprenør til oppgraving for rankekompostering av ferdig avvannet avløpsslam fra lagunene. I de tilfeller der kommunen engasjerer oppdragstakere for å utføre oppgaver på anlegget, skal ansvarsforhold knyttet til internkontroll være tydelig avklart. Under tilsynet kom det frem at kommunen ikke har etablert egen internkontroll for drift av slamlagunen. Kommunen kjenner heller ikke til om oppdragstakerne har internkontroll relatert til denne driften.

Vi har i etterkant av tilsynet fått oversendt anbudsdocumentene for tømning av slam i kommunen. Det er i anbudet satt krav til at leverandøren (oppdragstaker) skal ha et miljøstyringssystem som er tilstrekkelig til å gjennomføre kontrakten (anbudet). Her ligger det noen krav til dokumentasjon, men vi kan ikke se at dokumentasjon relatert til drift av slamlagunen er inkludert her. Kommunen er ansvarlig for å sørge for tilstrekkelig internkontroll relatert til slamlagunen.

Varsel om tvangsmulkt for retting av avvik

Statsforvalteren varslar herved at vi vil fatte vedtak om tvangsmulkt dersom vi ikke har mottatt en skriftlig tilbakemelding som bekrefter at avvik 2 er rettet innen gitt frist.

Tvangsmulkten vil være følgende engangsbeløp:

- Avvik 2: 100 000 kr

Dere vil få et nytt brev med eventuelt vedtak. I vedtaket vil BEIARN KOMMUNE få en ny frist på fire uker til å sende oss en skriftlig tilbakemelding som bekrefter at avvik er rettet. Hvis vi ikke får denne tilbakemeldingen innen ny frist vil tvangsmulkten påløpe.

Tvangsmulkten vil bli gitt med hjemmel i forurensningsloven § 73.

Statsforvalterens vurdering

Statsforvalteren velger i denne saken å varsle vedtak om tvangsmulkt for å sikre at avvik 2 rettes innen fristen. Ferdig kompostert avløpsslam har allerede blitt liggende rundt slamlagunen i omtrent 20 år uten at noe av dette er disponert. Det er viktig at kommunen lager en plan for hvordan de kan få avsetning på kompostert avløpsslam. Kravene for deponering er strenge, og vi ser alvorlig på at ferdig kompostert avløpsslam har blitt liggende på området tilsynelatende uten en videre plan.

Tvangsmulktens størrelse er satt ut fra en skjønnsmessig vurdering av viktigheten av å få rettet avviket og hva det vil koste å gjennomføre tiltak. Det er også tatt hensyn til alvorligheten i saken.

Dere har anledning til å kommentere

Dere har anledning til å kommentere dette varselet. Eventuelle kommentarer må sendes til Statsforvalteren innen to uker etter at denne rapporten er mottatt.

Vedtak om gebyr

Statsforvalteren vedtar at BEIARN KOMMUNE må betale et gebyr på kr. 31 200 for tilsynet. Dette tilsvarer sats 3 for tilsyn av inntil en dags varighet og er gitt på bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk. Vedtaket er gitt med hjemmel i forurensningsforskriften § 39-7.

Dere vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen.

Statsforvalteren er pålagt å ta gebyr for tilsyn på forurensningsområdet. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Vi viser til varsel om gebyr 15.08.2025 og til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Dere har rett til å klage

Dere har rett til å klage på vedtaket om gebyr. Retten til å klage er gitt i forvaltningsloven kap. VI. En klage bør være skriftlig begrunnet og må sendes til Statsforvalteren innen tre uker etter at dere

mottok dette brevet. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsatt ovenfor må betales inn. Dersom vi tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

Del 3: Informasjon om tilsynet

Gjennomføring av tilsynet

Tilsynet er gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Vår hjemmel til å føre tilsyn er forurensningsloven § 48. Rapporten gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av BEIARN KOMMUNE sitt miljøarbeid eller miljøstatus.

Tilsynet er en del av Statsforvalterens risikobaserte tilsyn.

Fra Statsforvalteren deltok:

- Camilla Risa Haugstad
- Kristine Vevik

Kontaktperson hos BEIARN KOMMUNE:

- Torbjørn Grimstad

Anlegg kontrollert

Følgende anlegg tilhørende BEIARN KOMMUNE ble kontrollert under tilsynet:

- Beiarn Slamlagune

Tema kontrollert

Følgende tema ble kontrollert knyttet til forurensende aktivitet:

- Drift av anlegget
- Håndtering av avfall
- Utslippskontroll
- Internkontroll

Regelverk

Tilsynet omfattet følgende regelverk:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)

Fremlagt dokumentasjon

Fremlagt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold under tilsynet:

- Saksframlegg fra kommunestyrevedtak om oppretting av slamlagune
- Anbudsdokumenter for tømning av slam i kommunen

Del 4: Annen informasjon

Andre forhold

Krav til kvalitet og bruk av ferdig gjødselvarer

Kvaliteten på gjødselvaren avgjør hvordan gjødselvaren kan disponeres. Dette er regulert i gjødselvarerforskriften² og ble oppdatert med nye krav fra 1. februar 2025. Det er Mattilsynet som følger opp kravene i gjødselvarerforskriften, og de får derfor kopi av denne rapporten. Det finnes også veiledning til forskriften på Mattilsynet sine sider³. Krav til lagring og bruk av gjødselvarer er regulert i gjødselbrukforskriften⁴. Her er det blant annet krav til lagring av ferdig gjødselvarer og særskilte krav til bruk av avløpsbasert gjødselvarer. Det finnes også veiledning til forskriften på Landbruksdirektoratet sine sider⁵. Denne forskriften er det kommunen selv som fører tilsyn med og kontrollerer etterlevelse av.

Driften av slamlagunen må innrettes slik at kravene i gjødselvarer- og gjødselbrukforskriften oppfylles, i tillegg til krav i eller i medhold av forurensningsloven.

Dere har anledning til å kommentere rapporten

Dere har anledning til å kommentere på faktiske feil i denne rapporten. Eventuelle kommentarer må sendes Statsforvalteren innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Rapporten vil være offentlig tilgjengelig

Denne rapporten er offentlig tilgjengelig for offentligheten via Statsforvalterens postjournal på einnsyn.no, i tråd med offentlighetsloven.

Med hilsen

Tilde Nygård (e.f.)
seksjonsleder

Camilla Risa Haugstad
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

MATTILSYNET

Felles postmottak Postboks 383

2381

BRUMUNDDAL

² Forskrift om produksjon, omsetning og import av gjødselvarer av organisk opphav og visse uorganiske gjødselvarer.

³ <https://www.mattilsynet.no/planter-og-dyrking/gjodsel-jord-og-dyrkingsmedier/veileder-til-gjodselvarerforskriften>

⁴ Forskrift om lagring og bruk av gjødsel mv.

⁵ <https://www.landbruksdirektoratet.no/nb/jordbruk/miljo-og-klima/husdyrgjodsel-og-gjodsling/forskrift-om-lagring-og-bruk-av-gjodsel-mv.-kommentarer-til-regelverk>

Anbefaling for god skikk og praksis i kontrollutvalgs- sekretariatene

Virksomhetsbesøk

Fastsatt av styrene i FKT og NKRF hhv. 14. og 8. oktober 2025

Innhold

1. Innledning.....	3
1.1Definisjoner.....	3
1.2 Formål	3
1.3 Presiseringer og avgrensninger	4
1.4Sentrale bestemmelser	4
2. Anbefalinger	4
2.1Prosessen.....	4
2.1.1Initiering.....	4
2.1.2Utselgelse av virksomheter.....	4
2.1.3Forberedelse	5
2.1.4Virksomhetsbesøket	5
2.1.5Etterarbeid.....	6

1. Innledning

Anbefalingene for god skikk og praksis i kontrollutvalgssekretariatene er utarbeidet av NKRF og FKT. Arbeidet med anbefalinger kom i gang våren 2022 som følge av vedtak fattet på NKRFs årsmøte i 2021. FKT sluttet seg til prosjektet ved styrevedtak juni 2022. Denne anbefalingen omhandler god skikk og praksis for gjennomføring av virksomhetsbesøk.

Arbeidsgruppen som har jobbet med denne anbefalingen har bestått av Bjørn Bråthen (NKRF), Anne-Karin Femanger Pettersen (FKT), Pål Ringnes (leder styringsgruppen) og Hilde Haugskott (innleid ressurs fra NKRF).

En styringsgruppe har stått for bearbeidelse av anbefalingene etter en gjennomført høringsprosess blant medlemmene i NKRF, FKT, mfl. Styringsgruppen har oversendt forslag til anbefalinger til styret i FKT og styret i NKRF. Styringsgruppen har bestått av Anne-Karin Femanger Pettersen (FKT), Arnar Helgheim (Sekretariat for kommunale kontrollutvalg, SEKOM), Bjørn Bråthen (NKRF), Torbjørn Brandt (Konsek Trøndelag) og Pål Ringnes, leder (Viken kontrollutvalgssekretariat), og Hilde Haugskott (innleid ressurs fra NKRF).

1.1 Definisjoner

Anbefaling - Anbefalingene gir uttrykk for god praksis. De er ikke-forpliktende faglige råd for utøvelse av arbeidsoppgavene

Minimumskrav - Med minimumskrav mener vi krav i lov og forskrift, forsvarlig saksbehandling og andre normative krav.

Kommune - Brukt som fellesbetegnelse for kommuner og fylkeskommuner.

Virksomhetsbesøk er et møte mellom kontrollutvalget og en av kommunens virksomheter.

Gradering

- a. **Må** eller **skal** gir uttrykk for minimumskrav til omfanget av sekretariatets utredningsansvar og saksforberedelse.
- b. **Bør** innebærer at en løsning er anbefalt som god praksis for utøvelse av oppgavene.
- c. **Kan** betyr en mulig løsning.

1.2 Formål

Formålet med anbefalingene er å gi relevant veiledning til kontrollutvalgssekretariatene om hvordan de kan organisere kontrollutvalgets virksomhetsbesøk.

Kontrollutvalgets formål med virksomhetsbesøk er å gjøre seg kjent med og skaffe seg kunnskap om hvordan kommunens virksomheter drives. Samtidig kan virksomhetsbesøket bidra til å gjøre kontrollutvalgsarbeidet kjent.

Anbefalingene skal bidra til god praksis i kontrollutvalgssekretariatene utover lovkrav og lokale regler/bestemmelser.

1.3 Presiseringer og avgrensninger

Anbefalingene gjelder både for kommunale og fylkeskommunale sekretariat.

Anbefalingen gjelder for kontrollutvalgets besøk i kommunens virksomheter og kommunale foretak og selskaper kommunen har eierinteresser i. I anbefalingen brukes begrepet «virksomhet» som en samlebetegnelse.

1.4 Sentrale bestemmelser

Kommuneloven § 23-1 første ledd

Kommunestyret og fylkestinget velger selv et kontrollutvalg som skal føre løpende kontroll på deres vegne.

Kommuneloven kapittel 11 om saksbehandling i folkevalgte organer.

Kontrollutvalgsboka kapittel 4, side 33 i papirutgaven “verksemdsbesøk”.

2. Anbefalinger

2.1 Prosessen

1. Virksomhetsbesøk har flere faser:
 - a. Initiering
 - b. Utvelgelse
 - c. Forberedelse
 - d. Virksomhetsbesøket
 - e. Etterarbeid

2.1.1 Initiering

2. Kontrollutvalget kan vurdere virksomhetsbesøk i forbindelse med utarbeidelse av årsplan, eller ved behov, og prioriterer hvilke virksomheter som skal besøkes, samt tidspunkt og omfang.

2.1.2 Utvelgelse av virksomheter

3. Det som gjør virksomheter aktuelle for besøk kan for eksempel være:
 - Virksomheten er aktuell for forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll. Besøket kan gjennomføres enten før en eventuell bestilling, eller etter at rapporten er levert.

- Virksomheter innen områder kontrollutvalget ønsker å vite mere om, for eksempel et helt virksomhetsområde, eller en nyopprettet avdeling/virksomhet.
 - Medieoppmerksomhet
 - Politisk aktualitet
 - Virksomheter som ikke er besøkt tidligere.
 - Virksomheter som tidligere har vært gjenstand for forvaltningsrevisjon og eller eierskapskontroll.
4. Ved valg av selskap som kommunen eier sammen med andre kommuner kan sekretariatet legge fram en vurdering for kontrollutvalget om det er aktuelt med felles besøk.

2.1.3 Forberedelse

5. Sekretariatet bør ta skriftlig kontakt med kommunedirektøren eller daglig leder, og avtale tidspunkt for besøket.
6. Sekretariatet avtaler med virksomheten om hvem kontrollutvalget ønsker å møte under besøket.
7. Sekretariatet bør planlegge virksomhetsbesøket på bakgrunn av utvalgets vedtak og innhente nødvendig dokumentasjon.
8. Besøket må være en del av sakslisten som kunngjøres, og besøket må ha et eget nummer på sakslisten.
9. Sekretariatet bør vurdere om hensynet til personvern og eventuelle taushetsbelagte opplysninger kan medføre at kontrollutvalget må lukke møtet helt eller delvis.

2.1.4 Virksomhetsbesøket

10. Gjennomføringen av virksomhetsbesøket skal skje i tråd med prinsippet om møteoffentlighet.
11. Besøket kan innledes med presentasjon av deltakerne og at kontrollutvalgets leder orienterer om utvalgets arbeid og hensikten med besøket.
12. Virksomheten orienterer om sitt arbeid. Det vil være normalt at kontrollutvalget tas med på en omvisning.
13. Kontrollutvalget kan stille eventuelle spørsmål underveis.

2.1.5 Etterarbeid

14. Sekretariatet bør ta stilling til hva som skal gjøres av etterarbeid, for eksempel å skrive en oppsummering av hovedpunktene fra besøket og innhente virksomhetens presentasjoner og andre relevante dokumenter.
15. Skriftlig dokumentasjon fra besøket skal arkiveres. Dokumentasjon kan sendes til kontrollutvalget, eller legges fram i forbindelse med en evaluering av virksomhetsbesøket.

Fra: [NKRF – kontroll og revisjon i kommunene](#)
Til: [NKRF – kontroll og revisjon i kommunene](#)
Emne: Velkommen til Kontrollutvalgskonferansen 2026
Dato: tirsdag 28. oktober 2025 10:11:26
Vedlegg: [image002.png](#)

Velkommen til Kontrollutvalgskonferansen.

Bidra til å styrke kontrollutvalget!

Bli med på Kontrollutvalgskonferansen 2026 – årets største møteplass for landets kontrollutvalg!

Tirsdag 27. og onsdag 28. januar samles vi på Clarion Hotel & Congress Oslo Airport til to innholdsrike dager med aktuelle tema, skarpe analyser og inspirerende foredragsholdere – det hele ledet med sikker hånd av Håkon Haugsbø, tidligere NRK-journalist – og et kjent ansikt på Kontrollutvalgskonferansen.

Eivind Dale, leder av Kommunekommisjonen, kommer, og spørsmålet er: Hvordan vil kommisjonens arbeid påvirke framtidens kommuner – og hvilken rolle skal kontrollutvalget spille?

Få innsikt i spørsmål som berører robuste kommuner, sykefravær og kvinnehelse, kunstig intelligens, selskapsorganisering, grønn revisjon, etikk og tillit. Sett av datoene allerede nå – og bli med på å styrke demokratiet, åpenheten og kontrollen i kommunene!

Håper vi sees!

Påmelding her:

<https://www.nkrf.no/kurs/nkrfs-kontrollutvalgskonferanse-2026>

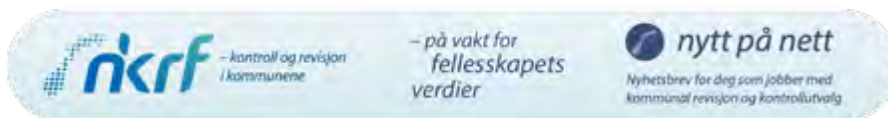

Vennlig hilsen

Rune Tokle

daglig leder

mobil: 977 38 557

Forum for Kontroll og Tilsyn
Postboks 41 Sentrum
0101 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/2558-2

Dato
3. november 2025

Svar på spørsmål om revisors uavhengighet

Kommunal- og distriktsdepartementet viser til brev 17. juni 2025. I brevet ber dere departementet avklare om kommunens revisor kan utføre forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll av et selskap som revisoren samtidig er regnskapsrevisor for.

Departementet vil vise til at det følger av kommuneloven § 24-4 første ledd at revisoren skal være «uavhengig». Hva som menes med dette er nærmere regulert i forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16, 17 og 18.

Forskriften § 18 oppstiller noen objektive grenser for hvilke stillinger, verv og tjenester som revisoren kan ta. Bestemmelsen regulerer ikke direkte spørsmålet om kommunens revisor kan utføre forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll av et selskap som revisoren samtidig er regnskapsrevisor for. Til sammenligning regulerer den heller ikke spørsmålet om én og samme revisor kan være både regnskapsrevisor og forvaltningsrevisor for samme kommune.

Forskriften §§ 16 og 17 oppstiller mer generelle kriterier for revisorens uavhengighet. Bestemmelsen i § 16 slår fast at revisoren ikke kan utføre revisjon eller annen kontroll for kommunen hvis det foreligger «særegne forhold» som er «egnet til å svekke tilliten til revisorens uavhengighet og objektivitet». Videre følger det av § 17 at revisoren ikke kan utføre revisjon eller annen kontroll for kommunen hvis revisoren eller dens nærstående har «en slik tilknytning» til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er «egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet».

Postadresse
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo
postmottak@kdd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
www.kdd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 858

Avdeling
Kommunalavdelingen

Saksbehandler
Signe Bechmann
22 24 72 64

Bestemmelsene i §§ 16 og 17 innebærer at det må gjøres en konkret vurdering av om kommunens revisor er egnet til å gjennomføre forvaltningsrevisjonen eller eierskapskontrollen på en nøytral måte når revisoren samtidig er regnskapsrevisor for selskapet. Bestemmelsene bygger på den tidligere revisorloven § 4-1, som nå er avløst av revisorloven § 8-1. Det følger av departementets veileder til forskriften fra mars 2021 (H-2494) på s. 14 at tolkningen av revisorloven § 8-1 dermed vil være relevant for forståelsen av forskriftsbestemmelsene.

Revisorloven § 8-1 andre ledd fastslår at revisoren ikke skal utføre lovfestet revisjon hvis det foreligger en tilknytning mellom revisoren og den reviderte som utgjør en risiko for egenkontroll, egeninteresse, partiskhet, fortrolighet eller press som er egnet til å svekke tilliten til revisorens uavhengighet. Ett av momentene som skal vurderes, er altså om tilknytningen utgjør en risiko for egenkontroll.

Departementet vil vise til at en forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll ikke nødvendigvis innebærer en kontroll med selskapets regnskapsrevisjon eller regnskapsrevisorens arbeid som sådan. Departementet kan likevel ikke utelukke at en forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll også kan berøre regnskapsmessige forhold. Om det er en risiko for at kommunens revisor kan komme til å kontrollere sitt eget arbeid eller konklusjoner fra regnskapsrevisjonen, mener departementet at dette tilsier at det foreligger «særegne forhold» eller en «tilknytning» som er egnet til å svekke tilliten til revisorens uavhengighet og objektivitet. Dette må imidlertid vurderes konkret for hver enkelt forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll.

Med hilsen

Ragnhild Spigseth (e.f.)
avdelingsdirektør

Signe Bechmann
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

SAK 33/25

Eventuelt

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
25.11.2025

Vedlegg:

Forslag til vedtak:

Røkland, 17. november 2025

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget